

# กฤษำหังกรรม

ท.เลียงพิบูลย์ • เล่ม ๕



วิจิตรศิลป์  
๗ มีนาคม ๒๕๓๐



ท่านที่มีความต้องการหนังสือ “กฎแห่งกรรม”  
หรือประสงค์ช่วยสมทบพิมพ์หนังสือ “กฎแห่งกรรม”  
โดย ท.เลียงพิบูลย์

สามารถติดต่อหรือส่งธนาณัติได้ที่

นางสุรีย์ กิรานนท์

เจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ ท.เลียงพิบูลย์

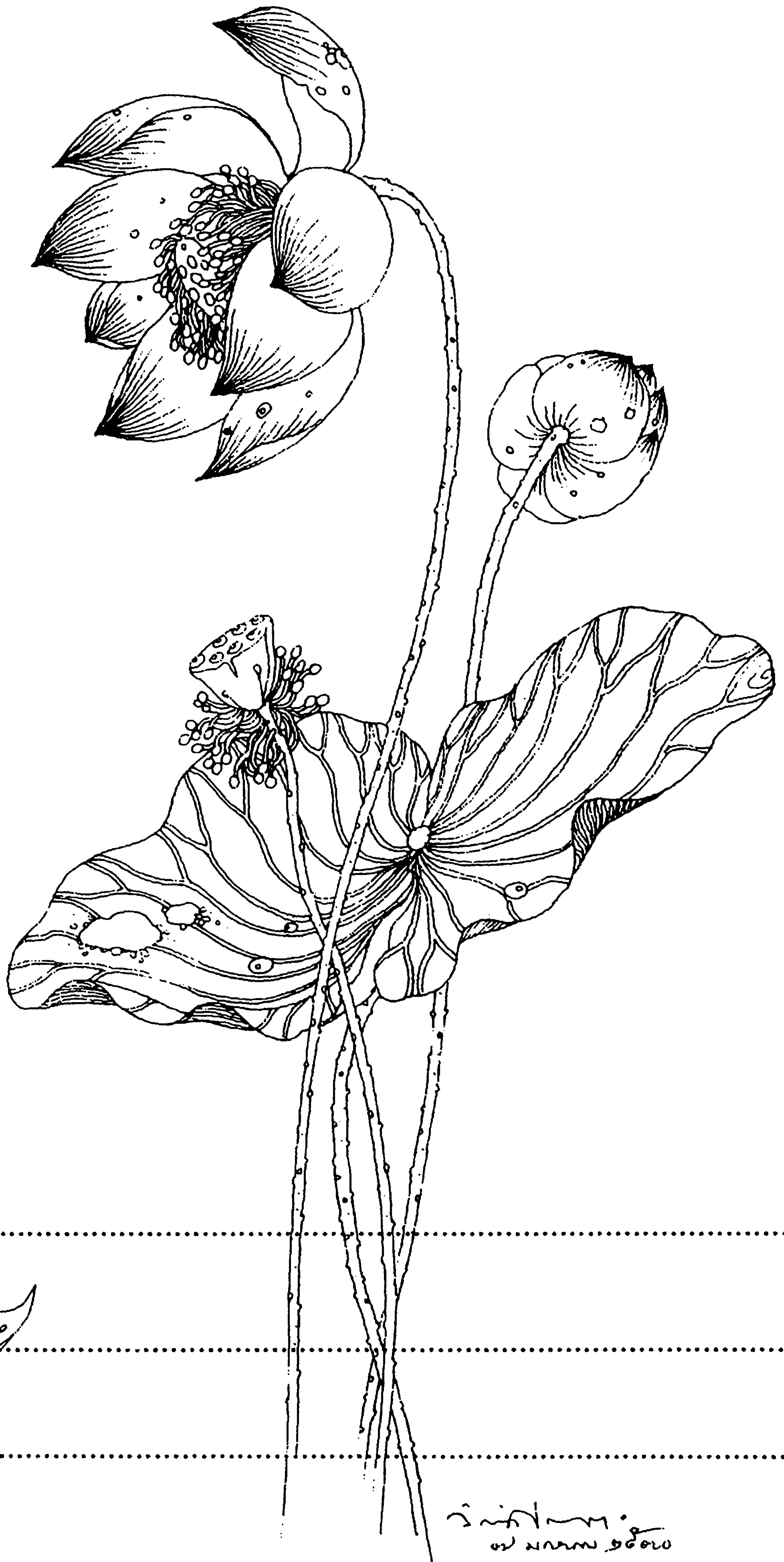
ภายในสถานีวิทยุทหารอากาศ ๐๑ มินบุรี

เขตมินบุรี กทม. ๑๐๕๑๐

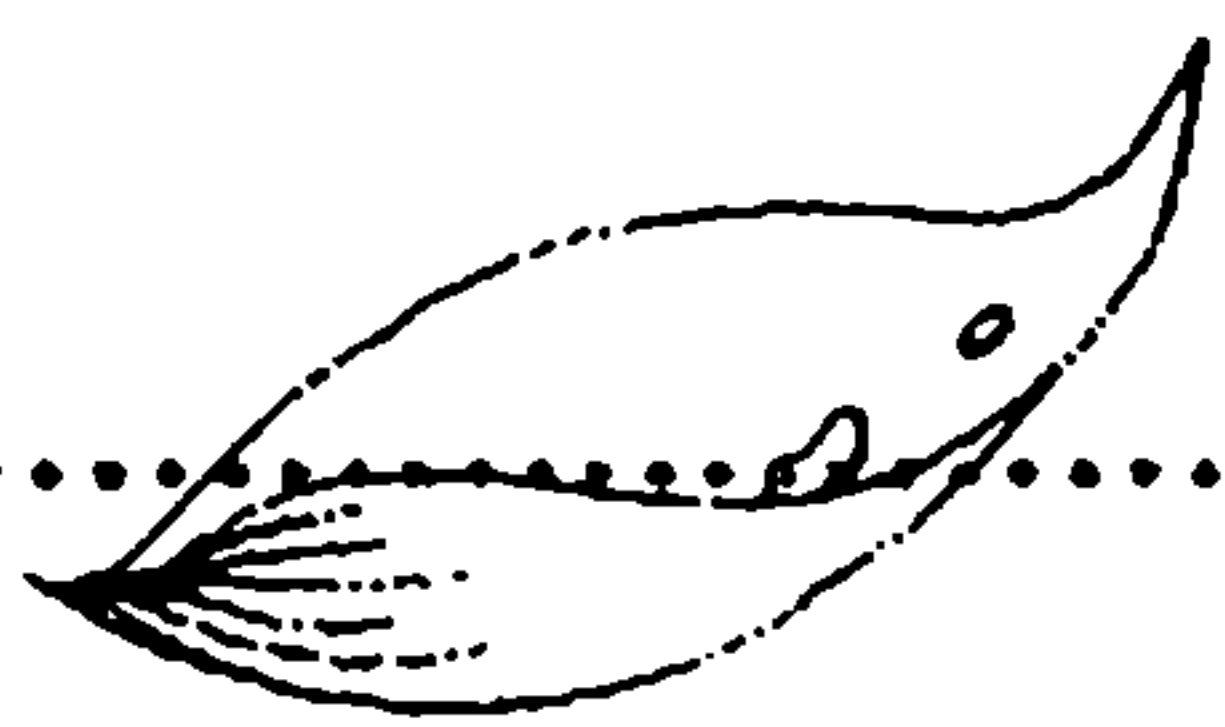
ธนาณัติสั่งจ่าย ป.ณ.มินบุรี

โทร ๐๒-๙๑๔๖๕๑๗

๐๖-๙๐๕๓๑๗๑



แต่.....



จาก.....

วิจิตร  
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๐



กฎแห่งกรรม

## กฎแห่งกรรม

ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

ท.เลียงพิบูลย์ • เล่ม ๕

ISBN ๙๗๔-๘๙๐๑๓-๓-๕

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จำนวนพิมพ์ ๓,๐๐๐ เล่ม

เอื้อเฟื้อภาพปกโดย อาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤต

เอื้อเฟื้อพิสูจน์อักษร : อมรตารา แจ่มสว่าง

สุรีย์                      กิรานนท์

พิมพ์ที่ อักษรสยามการพิมพ์

๑๑๓๓/๑ ซอย สน.บางเสาธง ถนนคลองบางกอกใหญ่

จรัญสนิทวงศ์ ๑๓ แขวงคูหาสวรรค์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

โทร. ๐-๒๔๑๐-๘๓๑๙, ๐-๒๔๑๐-๘๓๙๕-๖ โทรสาร ๐-๒๔๑๐-๗๘๑๓

นายอรุณ รุ่งรุจิโรจน์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๔๗





สิทธิการพิมพ์หนังสือ "กฎแห่งกรรม" นี้  
ได้รับอนุญาตจาก พลเรือเอก ทวีชัย เลียงพิบูลย์  
ทายาท คุณ ท.เลียงพิบูลย์ เมื่อกรกฎาคม ๒๕๔๖



รายได้จากการสนับสนุนค่าพิมพ์หนังสือนี้ จะใช้  
**เพื่อ**สมทบพิมพ์หนังสือ “กฎแห่งกรรม”  
เล่มต่อไป และแบ่งไปช่วยเหลือการศึกษา  
โรงเรียนที่ขาดแคลน ตามสมควร



# คำนำ

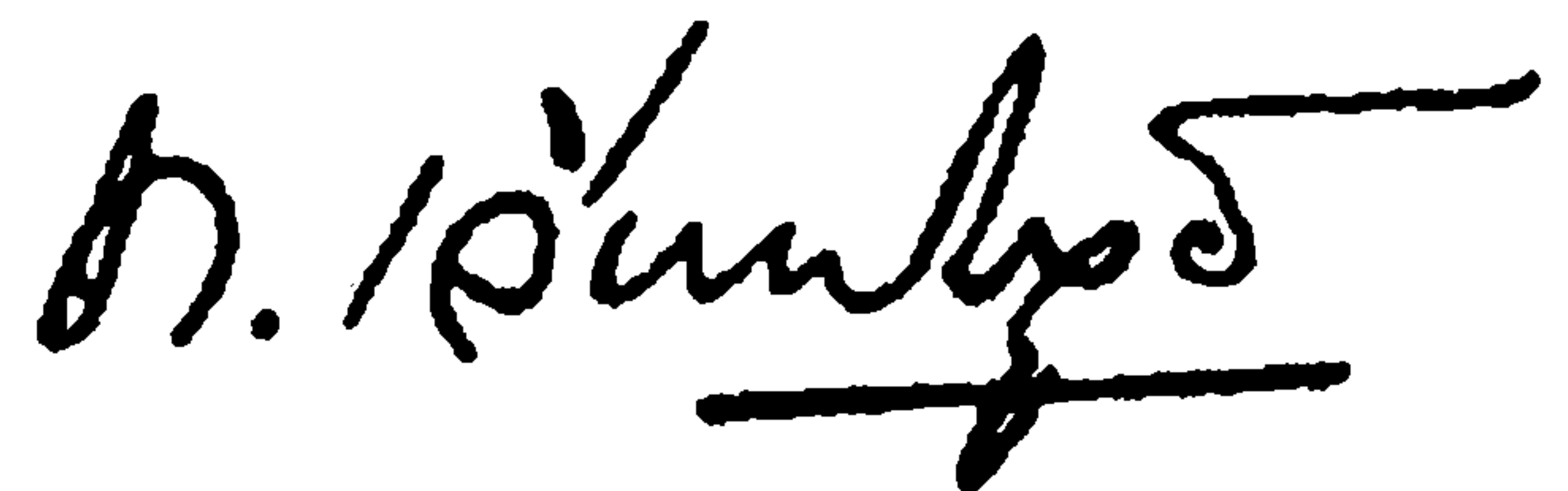
หนังสือชุด “ทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” หรือ “กฎแห่งกรรม” นี้ ข้าพเจ้าได้เริ่มเขียนขึ้นพิมพ์แจกการกุศลครั้งแรกในงานทอดกฐินที่ วัดประสพสุข ในจังหวัดสุพรรณบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้รับจดหมาย ชมเชยสนับสนุนฉบับแรกของท่านเจ้าคุณสมเด็จพรวันรัต วัดพระเชตุพน (ในเวลานั้นท่านยังมีสมณศักดิ์เป็นพระธรรมวโรดม) ท่านให้ เป็นกำลังใจแก่ข้าพเจ้ามาก และ ฯพณฯ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ก็ได้ให้ความสนใจให้ความสนับสนุน หนังสือชุดนี้ ได้กรุณาช่วยตรวจแก้บทละครที่ข้าพเจ้าไม่มีความรู้ให้ สมบูรณ์ตามแบบ นับว่าเป็นพระคุณแก่ข้าพเจ้าอย่างสูง ทางคฤสุภา ท่านอาจารย์เจริญ ไชยชนะ ได้มาขออนุญาตจัดพิมพ์ตามที่คณะกรรมการตกลงขอพิมพ์ เวลานั้นมีรวมทั้งหมด ๒๑ เรื่อง ข้าพเจ้ามองเห็นประโยชน์ว่า หนังสือชุดนี้จะเผยแพร่กว้างออกไปสู่ประชาชนก็ยินดี

ต่อมาในต้นเดือนกรกฎาคม พ.ศ.๒๕๑๐ ท่านอาจารย์เจริญ ไชยชนะ ได้มาแจ้งว่าทางคณะกรรมการดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือชุด ภาษาไทยของคฤสุภา ซึ่งมี ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน มีความประสงค์มีผู้สนใจกัน มากจดหมายมาถามถึงร้านจำหน่ายที่พอจะหาซื้อได้ และบอกว่าได้ พยายามหาหนังสือชุดนี้ทั้งหมดแต่หาไม่ได้ นอกจากจะได้รับแจกในงานกุศล และงานมงคลเป็นปลีกย่อยเท่านั้น ยังไม่มีผู้ใดรวบรวมทั้งหมด เพราะหนังสือชุดนี้ข้าพเจ้าไม่สงวนสิทธิ์ในการกุศล แต่สงวนลิขสิทธิ์

ท.เลียงพิบูลย์



ในการค้า เมื่อท่านอาจารย์เจริญ ไชยชนะ ท่านเป็นผู้ที่ข้าพเจ้าเคารพ  
นับถือผู้หนึ่งได้เป็นผู้แทนครูสภามาขอจัดพิมพ์ ข้าพเจ้าก็ได้อนุญาต  
ให้จัดพิมพ์ได้ตามความประสงค์ ข้าพเจ้าขอบพระคุณที่ท่านได้ให้  
เกียรติอันสูงและสนใจให้ความสนับสนุนในหนังสือชุดนี้ตลอดมา  
ทำให้เป็นที่สนใจแก่ผู้อ่านอย่างกว้างขวาง คิดว่าคงเป็นประโยชน์แก่  
อนุชนรุ่นหลังไม่มากนักน้อย หากหนังสือชุดนี้เกิดเป็นบุญกุศล ข้าพเจ้า  
ก็ขอแผ่ให้ท่านที่ได้กรุณาช่วยเผยแพร่ทั่วทุกท่านเทอญ



(ท.เลียงพิบูลย์)





# สารบัญ

เรื่องที่ ๓๘	เรื่องของลุงสินธุ์.....	๑
เรื่องที่ ๓๙	ความดี.....	๙๐
เรื่องที่ ๔๐	เมตตา-กรุณา.....	๑๑๐
เรื่องที่ ๔๑	ชีวิตแห่งความหลัง.....	๑๒๓
เรื่องที่ ๔๒	คนใจดี.....	๑๕๒
เรื่องที่ ๔๓	ผู้คุ้มครอง.....	๑๕๙





## เรื่องที่ ๓๘

## เรื่องของลุงสินธุ์

วันหนึ่งในฤดูเข้าพรรษา เป็นเวลาที่ข้าพเจ้าพักผ่อนอยู่กับบ้าน เกิดมีความต้องการข้อความในสมุดบันทึกเก่าๆ จึงใช้ให้เด็กช่วยกัน ยกหีบลังไม้ขนออกมาจากที่เก็บ เพราะสมุดบันทึกและหนังสือเก่าๆ และเอกสารได้รวบรวมไว้ในหีบลังไม้ ขนย้ายเมื่อครั้งอพยพหลบภัย สงครามโลกครั้งที่ ๒ ไปอยู่นอกเขตพระนครห่างไกลจากที่ชุมนุมชน และจุดยุทธศาสตร์ คราวเมื่อพระนครถูกโจมตีทิ้งระเบิดทางอากาศ ด้วยเครื่องบินฝ่ายพันธมิตร ต่อมาเมื่อสงครามสงบลงก็ได้อพยพเข้าสู่พระนคร ลังไม้ที่บรรจุเอกสารสมุดบันทึกและหนังสือเก่าๆ หลายนลัง ก็ยังไม่ได้เปิดหีบหรือออกมาจัดใหม่ เห็นจะเป็นเพราะบ้านยังคับแคบเป็นเหตุอันหนึ่ง ทั้งยังไม่มีเวลาว่างพอและยังไม่จำเป็นที่ต้องใช้จึงยังไม่สนใจ เคยให้เด็กยกเคลื่อนที่ออกมาตากแดดเป็นครั้งคราว และได้ใช้ ดี.ดี.ที. ฉีกรอบนอกหีบลังไม้ เพื่อป้องกันปลวกและตัวแมลงที่จะเข้าไปทำลายภายใน

ครั้นถึงคราวจำเป็นต้องการข้อความในสมุดบันทึก จึงให้เด็กยกลังไม้ออกมาถอนตะปูจัดฝาลังไม้ ออก โชคดีที่ภายในไม่มีตัวแมลงชนิดกัดกินกระดาษเข้าไปรบกวน เห็นจะเป็นเพราะเวลาบรรจุหีบได้ใส่ลูกเหม็นและการบูรผงใส่ในถุงผ้าลงไป แต่ก็ระเหยไปหมดแล้ว





## กฎแห่งกรรม

นอกนั้น ก็ยังมีใบไม้ประมาณหนึ่งกำมือใส่ลงไปด้วยทุกหีบ บัดนี้  
แห้งแข็งไปหมดยังจำได้ว่าเป็นใบยี่โถ เวลาใส่ลงไปใบยังสดๆ เพราะ  
เก็บจากต้นใหม่ๆ แต่จำไม่ได้นึกไม่ออกว่าผู้ใดเป็นคนแนะนำบอก  
ว่าใบยี่โถนี้กันแมลงได้ดีนัก ซึ่งข้าพเจ้าก็ไม่แน่ใจเพราะไม่เคยได้ยืม  
มาก่อน แต่บังเอิญต้นยี่โถมีปลูกในเขตบ้าน ลองเชื่อดูก็ไม่เสียหาย  
อะไร เพราะไม่ต้องไปซื้อหาที่อื่นให้เสียเวลา เมื่อเปิดฝาลังไม้แล้ว  
ข้าพเจ้าก็ค่อยๆ รื้อหนังสือเก่าๆ ออกมา และค้นหาสมุดบันทึก  
หยิบออกมาที่ละเล่ม ค่อยๆ เปิดที่ละหน้าพลิกดูเล่มแล้วเล่มอีก แต่  
ก็หาข้อความที่ต้องการไม่พบ จำไม่ได้ว่าเอาสมุดเล่มนั้นไปซุกในหีบ  
ไหน เปิดค้นดูทุกหีบจนอ่อนใจก็ยังหาข้อความที่ต้องการไม่พบ เข้าใจ  
ว่าหายก่อนจัดใส่ลงลัง เลยถือโอกาสหยิบสมุดบันทึกเก่าๆ ออกมา  
นั่งอ่านเป็นการพักผ่อนไปในตัว แต่แล้วก็เกิดความสนใจบางเรื่อง  
ซึ่งได้เขียนบันทึกไว้มานานมาแล้ว จนลืมนว่ามีเรื่องอะไรบ้าง แม้  
บางเรื่องก็ได้บันทึกจากปากคำผู้ใหญ่ที่เล่าให้ฟัง และเป็นผู้ที่ข้าพเจ้า  
เคารพและนับถือ และบางเรื่องเหตุก็เกิดขึ้นเก่าแก่แต่มีสิ่งน่ารู้ น่าคิด  
ซึ่งเป็นเรื่องที่คนในปัจจุบันนี้ส่วนมากไม่เคยรู้เห็นมาก่อน เมื่อ  
ข้าพเจ้าได้อ่านแล้ว ก็ต้องใช้เวลาคิดทบทวนเรียกร้องความทรงจำ  
เก่าๆ ที่ผ่านไปแล้วกลับคืนมาอีก ในสมุดบันทึกบางเล่มเก่าแก่ เมื่อ  
ข้าพเจ้าพลิกดูแล้วก็จำลายมือตัวเองได้เพราะตัวหนังสือนั้นตัวบาง  
เล็กบ้าง โย้ไปโย้มาไม่เป็นระเบียบ ไม่ตรงบรรทัด แต่ก็พยายาม  
อ่านได้ใจความไม่ตื้นนัก เห็นจะเป็นเวลาที่เรียนหนังสือชั้นต่ำ สมัยนั้น  
ข้าพเจ้าใช้หมึกสีดำเขียนหนังสือ เพราะชอบสีดำที่ไม่ตกไม่จางและ  
เป็นหมึกชั้นที่ราคาแพงกว่าสีอื่นๆ ที่ใสกว่า หมึกเป็นหมึกดำเขา  
ใช้เขียนแผนที่ แต่คงไม่ใช่อย่างตื้นนักเพราะอย่างดีเขียนแล้วลบไม่  
ออกสีไม่จาง จะรู้เห็นได้จากสมุดบันทึกของข้าพเจ้าจากข้อความ  
หน้าต้นๆ หลังจากปกขาดไปแล้ว ตัวหนังสือเดิมสีดำก็จางลงเป็น





สีน้ำตาลแก่ บางตอนก็เป็นสีน้ำตาลอ่อน ที่ริมๆ ก็จางเหลืองไปก็มี แต่พลิกหน้าลึกลงๆ เข้าไปกลางๆ เล่ม สีหมึกยังเข้มเห็นได้ชัดเจน สดใส คล้ายกับเขียนใหม่ๆ เนื้อกระดาษก็ยังขาวสะอาดไม่เหลือง อ่อนๆ เหมือนหน้าต้นๆ บางเล่มบางตอนอ่านแล้วก็นึกฆ่าตัวเอง ถึงความรู้สึกในเวลานั้น บางตอนบันทึกไว้มีใจความว่า

“วันนี้ได้ไปตัดเสื้อหนาวผ้าสักหลาดอย่างดี ที่ร้านหยუნฉ่อง หน้าโรงเรียนอัสสัมชัญ เพื่อใส่ไปเที่ยวงานฤดูหนาววัดเบญจะฯ เสื้อผ้าแพงขึ้นมาก เพราะเป็นเวลาสงครามยุโรปแต่ราคาถูกกว่า ร้านจีฉ่อง ถ้าแก่ร้านหยუნฉ่องอ้วนพุงโตไม่แพ้ร้านจีฉ่อง และร้านก็อยู่ใกล้กัน ตกลงตัดเสื้อหนาวแบบสมัยใหม่ เขาว่าแบบใหม่ต้องมีจีบพับข้างหลังสองจีบตามยาวถึงเอว กระเป๋าย่ามว่าใส่ของจุ ตกลงใส่เสื้อตัวเดียวราคายี่สิบบาท เสื้อนอกผ้าลายสองตัว ตัวละสามบาทห้าสิบ เมื่อตกลงเสร็จก็ข้ามมาทางร้านยายโต๊ะ ซึ่งอยู่ตรงข้าม มีเครื่องเขียนเครื่องเขียนทุกอย่าง ตลอดจนหนังสือภาษาไทยและอังกฤษ คุณยายโต๊ะรูปร่างไม่อ้วนไม่ผอม ผิวขาวแต่ไม่ค่อมสูง ตัดผมทรงดอกกระพุ่ม กินหมาก นุ่งผ้าโจงกระเบน ใช้ผ้าแถบคาดอก แทนใส่เสื้อแบบหญิงไทยมีอายุทั่วๆ ไปสมัยนั้น”

“วันนั้นพบคุณยายอยู่ร้านคนเดียว และพบเพื่อนรุ่นเดียวกัน สองคนอยู่ในร้านกำลังเลือกลูกหิน โดยวิธีแตะปลายลิ้น ถ้าลูกไหนไม่ดูดีลิ้นเขาว่าดี แต่เห็นเขานั่งเลือกผ่านไปเป็นร้อยยังไม่ถูกใจ คุณยายโต๊ะอารมณ์ดี ยกหีบลูกหินออกมาให้เลือกตามชอบใจหลายหีบ เราได้เข้าไปขอซื้อสมุดปากกาและหมึก คุณยายสั่งหิ้วให้ดูเพื่อนสองคน บอกว่าพวกนี้นั่งเลือกนานแล้วเสียเวลา” นี่เป็นชีวิตเก่าๆ บันทึกตอนกลางๆ ที่ข้าพเจ้าตัดตอนมาแล้วให้ฟังซ้ำๆ เล่น

เมื่อข้าพเจ้ายังเด็กมีเพื่อนเล่นรุ่นเดียวกันหลายคน มีทั้งเด็กบ้านและเด็กวัด แต่ละคนนิสัยไม่เหมือนกัน บางคนก็จอมแก่น บางคน





ก็สุขภาพเรียบบร่อย บางคนก็ช้ำอายุ บางคนก็ทะเล้ง แต่ส่วนมากก็ชอบพูดติดสບถจนเคยปาก ชอบพูดคำสບถคำ คล้ายกับคำสບถคอยอยู่ที่ริมฝีปาก เมื่อพูดอะไรมันก็คอยจะป่นออกมาพร้อมกับคำพูด เช่นเมื่อพูดอะไรแล้วก็จะมีความแถมท้ายว่า

“ให้ตายโหงตายห่าชิ ข้าพูดจริงๆ” บ้างพูดแล้วก็แถมท้ายด้วยว่า

“ถ้าพูดไม่จริง ก็ให้จ้าวหักคอตายชิวะ”

แต่ถ้าหากว่าผู้ใดลืมนำคำสບถแถมท้าย ผู้ฟังก็มักจะแย้งขึ้นมาว่า

“ที่เอ็งพูดมานี้เป็นความจริงหรือวะ ถ้าไม่จริงขอให้เอ็งถูกฟ้าผ่าตาย หรือลงรากลงแดงตายนะ”

นี่เป็นคำพูดสບถของเด็กในสมัยนั้น จนกลายเป็นคำธรรมเนียมไป พูดไม่กระดากอาย บางคนก็พูดคำด่าคำ นี่ก็ติดจากผู้ใหญ่เป็นต้นเหตุและผู้ใหญ่สมัยก่อนที่ปากร้าย ก็ชอบแข่งด่าลูกหลานเมื่อเวลาโกรธ เพราะทำไม่ถูกใจก็ชอบด่าชอบแข่งว่า

“ขอให้มึงตกนรกใต้เถรเทวทัต ไม่รู้จักผิดจักเกิดพบพระพบเจ้า”

เรื่องของพระเทวทัตนี้ ได้ทำบาปทำกรรมไว้กับพระพุทธเจ้ามาก เมื่อตายไปแล้วก็ไปเกิดในขุมนรก บาปหนักจึงอยู่ลึกมาก ถ้าผู้ใดไปเกิดเป็นสัตว์นรกที่ลึกใต้เถรเทวทัตลงไปแล้ว นับว่าบาปยิ่งหนักกว่าเถรเทวทัต ผู้นั้นก็เป็นสัตว์นรกชั่วกัลป์ หาโอกาสมาเกิดเป็นมนุษย์นั้นยากมาก นี่เป็นต้นเหตุที่จะนำไปสู่เรื่องของลุงสินธุ แต่บังเอิญเขียนมาได้แค่นี้ มีหลายท่านขอร้องให้เล่าชีวิตเก่าๆ ครั้นสมัยเป็นเด็ก ข้าพเจ้าจึงต้องอ้อมออกไปก่อนจะเข้าเรื่อง

ข้าพเจ้าจะพูดแต่เฉพาะตำบลท้องถื่นที่ข้าพเจ้าเกิดและโตมาในท้องที่นั้น และได้พบได้เห็นกับตนเอง ข้าพเจ้าไม่สามารถรู้





เหตุการณ์ในท้องถื่นตำบลอื่นที่ข้าพเจ้าไม่เคยอยู่ เด็กถื่นอื่นนิสัยใจคอและความเป็นอยู่อาจผิดแปลกไปจากที่ข้าพเจ้าได้เคยพบเคยเห็นเคยรู้มาก็ได้

ในสมัยก่อนงานสงกรานต์เป็นวันขึ้นปีใหม่ นับได้ว่าเป็นวันที่มีแต่ความสนุกสนานเบิกบานใจที่สุดของพวกเราชาวไทยทั่วไป สำหรับความรู้สึกของพวกเด็ก ๆ ว่า สงกรานต์มีทั้งความสนุกสนาน มีทั้งอาหารดีกินอยู่อย่างบริบูรณ์ ทั้งผู้ใหญ่ยังแจกเงินให้ใช้ มีเครื่องแต่งตัวใหม่ ๆ ทั้งตื่นเต้นและภูมิใจ ส่วนทางวัดก็มีชาวบ้านที่มีใจศรัทธา ร่วมกับทางวัดจัดตั้งโรงทานเลี้ยงอาหารทั้งคาวหวานเป็นทานทั่วไป ใครหิวก็กินได้ อาหารดี ๆ ทั้งนั้น มีขนมจีนแกงเผ็ด ขนมจีนน้ำพริกและน้ำยา ของหวานก็มีลอดช่องน้ำกะทิ บางแห่งบางวัดก็มีข้าวต้มหมู เลือกกินได้ตามใจชอบ ชาวบ้านบางบ้านที่มีใจบุญมีจิตศรัทธา ก็มีโถงมังกรใส่เม็ดแมงลักน้ำกะทิตั้งไว้หน้าบ้านเป็นทาน บางบ้านก็มีฟุ้งทะเลายน้ำหวาน บางแห่งก็มีน้ำฝนใส่ดอกมะลิใส่ยาอุทัยตั้งไว้สำหรับผู้เดินทางผ่านไปมาเลือกดื่มกินได้ตามชอบใจ ผู้ใจบุญบริจาคเป็นทานตั้งไว้หน้าบ้านเป็นทิวตามถนนเจริญกรุง ตามตรอกตามซอยเป็นการบริจาคทานในวันสงกรานต์ บางแห่งก็เลี้ยงแจก้วยน้ำตาลทราย ส่วนทางวัดก็มีการก่อพระเจดีย์ทราย มียี่เกหรือละครฉลองกัน ๓ คืน ๓ วัน ตอนบ่ายเย็นก็มีการเล่นสาดน้ำระหว่างพวกหญิงสาวกับชายหนุ่มเป็นส่วนมาก เพราะได้มีโอกาสพบปะกันก็แต่วันสงกรานต์ เพราะฉะนั้น พวกหนุ่มสาวจึงสนุกสนานเหมือนอยู่ในหมู่เทพบุตรและเทพธิดา มีแต่ความสุขความพอใจใน ๓ วัน หลังจากวันสงกรานต์แล้วก็มีข่าวการสู้ขอ การหมั้น การแต่งงาน และบางรายก็หอบผ้าหนีตามกันไปก็มีไม่น้อย เพราะเกิดความสนิทสนมกันตอนเล่นสาดน้ำนั้น พวกผู้หญิงส่วนมากที่มีอายุ ชอบช่วยกันจับพวกชายหนุ่มไปมอมหน้าด้วยดินสอพองผสมน้ำอบไทยเพื่อเรียกค่าไถ่





## กฎแห่งกรรม

สนุกดี เขาแยกออกสองฝ่าย คือฝ่ายหญิงกับฝ่ายชาย หญิงต่อหญิง เขาไม่สาदन้ากันเอง ชายต่อชายก็เช่นเดียวกัน เขาถือว่าเป็นเพศเดียวกันพวกเดียวกัน ส่วนผู้หญิงก็มีหัวหน้าทีมเป็นหญิง ส่วนมากก็ต้องเลยวัยสาวที่มีสามีแล้วและเป็นผู้ที่ไม่อาย จัดจ้านออกจะเก่งกล้าในหมู่บ้าน และมีหญิงสาวๆ เป็นลูกน้อง ส่วนมากก็เป็นคนชื้ออายุแต่ก็อยากสนุกสนาน ส่วนฝ่ายชายก็มีหัวหน้าเช่นเดียวกัน แต่มักเป็นคนชื้อเหล่า ส่วนพวกหนุ่มๆ ที่สมัครเป็นลูกน้อง บางคนก็เป็นหนุ่มชื้ออายุแต่ก็อยากเล่นตลก เพราะมีโอกาสจะได้พบรู้จักกับพวกสาวๆ ชาวบ้าน ตกตอนกลางคืนก็มีรำแม่ศรีหรือเข้าสิงลม เล่นกันตามลานบ้านตลอดเวลา ๓ วัน มีแต่ความสนุกสนานรื่นเริง เบิกบานใจในวันสงกรานต์ ผู้เฒ่าผู้แก่เคยเล่าให้ข้าพเจ้าฟังและยังจำได้ตลอดมาจนถึงปัจจุบันว่า ครั้งหนึ่งในสมัยโบราณพวกทหารไทยไปซัดตาทัพในราชการสงคราม ครั้นกลับจากทัพต่างก็ตั้งใจว่าเมื่อกลับมาถึงบ้านจะได้เที่ยวงานสงกรานต์ให้สนุกสนานเบิกบานใจ ก็ปรากฏว่างานเล่นตลกสงกรานต์ได้ผ่านพ้นไปแล้ว เพราะพวกทหารต้องเสียเวลารอนแรมเดินทางทัพมาในป่า ครั้นกลับมาถึงบ้านก็เลยเวลา พวกทหารต่างก็พากันเศร้าโศกเสียใจ เสียหายที่ไม่ได้มีโอกาสเล่นสงกรานต์ในปีนั้นเพราะกลับมาไม่ทัน เรื่องนี้ทรงทราบถึงในหลวง พระองค์มีความสงสารและเห็นใจ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้จัดงานสงกรานต์ขึ้นใหม่ในปีนั้นเรียกว่า “สงกรานต์นักขัตฤกษ์เดือนหก” ขึ้นมาแทน ให้ทุกอย่างทำเหมือนสงกรานต์เดือน ๕ ที่ได้ผ่านพ้นไปแล้ว เพื่อจะได้ให้พวกทหารหาญที่กลับจากราชการสงคราม ได้มีโอกาสสนุกสนานรื่นเริง เหมือนสงกรานต์ที่ได้ผ่านพ้นไปแล้ว อีกครั้งหนึ่งทั่วกัน

สมัยนั้นข้าพเจ้ายังเป็นเด็ก แต่ก็รู้สึกซาบซึ้งถึงความศรัทธาของชาวบ้านในการทำบุญทำทาน เป็นสิ่งที่ประทับใจ ยังไม่เคยมีอะไร





ประทับใจใจของข้าพเจ้าเหมือนสมัยเด็ก ข้าพเจ้ายังจำเหตุการณ์ในสมัยนั้นได้ดี ก่อนหลายวันที่จะถึงวันสงกรานต์ ชาวบ้านทั่วๆ ไปก็จะจัดการหาข้าวของเพื่อจัดทำขนม เตรียมไว้รับสงกรานต์เป็นการใหญ่ เช่น ขนมกะละแม, ข้าวเหนียวแดง, ข้าวเหนียวแก้ว, ขนมเทียนนมสาว, ขนมเทียนมะพร้าว (ขนมเทียนนี้ไม่มีไส้ มีมะพร้าวฝอยใส่ปนกับแป้ง และห่อด้วยใบตองแห้งเท่าฝ่ามือแบนๆ แต่ปัจจุบันนี้ไม่เห็นมานานแล้ว) และขนมอื่นๆ ที่เก็บไว้กินได้นานวัน นอกจากทำบุญแล้วยังแจกจ่ายตามชาวบ้าน

เมื่อก่อนวันรุ่งขึ้นจะถึงวันสงกรานต์ พวกเราเด็กๆ มีความตื่นเต้นดีใจที่จะถึงวันมหาสงกรานต์ ที่เราคิดว่าสนุกสนานจนไม่สามารถจะลืมปีที่ผ่านมาได้ แม้ผู้ใหญ่จะให้เข้านอนแต่หัวค่ำ เพื่อเอาแรงไว้ตื่นแต่เช้ามืดเพื่อจัดของใส่บาตร แต่พวกเราก็นอนไม่ค่อยหลับหรือหลับๆ ตื่นๆ นอนฟังผู้ใหญ่เขาทำงานและคุยกันพลางทำงานไปพลาง เช่น ห่อขนมด้วยใบตองสด จัดรูปเทียนดอกไม้เพื่อจะใส่บาตรพระตอนเช้า พอหลับไปรู้สึกตัวตื่นขึ้นมากก็ได้ยินเสียงต่าน้ำพริก เสียงชูดมะพร้าวด้วยกระท้าย เสียงโกลกน้ำพริก ซึ่งก็ได้ยินเกือบทุกบ้านทุกหลังคาเรือนเพราะชาวบ้านต่างก็ตื่นมาหุงอาหารเพื่อทำบุญใส่บาตร เสียงครกหินและกระท้ายชูดมะพร้าวตั้งเป็นระยะไม่ขาดเสียงในยามดึกสงัด มันเป็นเสียงที่คลุกเคล้าไปด้วยศีลธรรมแสดงถึงผู้มีจิตใจมุ่งสร้างความคิดดีของชาวพุทธทั่วๆ ไป แม้ว่าเราจะเป็นเด็กก็รู้สึกตื่นเต้นและอึดเอิบในใจ อยากจะทำความคิดคอยรับใช้ผู้ใหญ่ด้วยความเต็มใจ เช่น ช่วยใส่ฟืนในเตาไฟ และงานง่ายๆ ที่เด็กพอจะทำได้ ช่วยผู้ใหญ่หยิบโน่นหยิบนี่ตามที่ผู้ใหญ่จะใช้ เราก็ทำด้วยความขยันขันแข็งสนุกสนานไปด้วย จนเมื่อถึงเวลาได้ยินเสียงไก่ขันบึ่งปีก แล้วก็โง่งคอขันตามธรรมชาติได้สร้างมาไม่ว่าไก่ล หรือไก่ล ไม่ช้าเสียงไก่ในหมู่บ้านก็ประสานเสียงขันต่อๆ กันไป ไม่





ว่าไก่อบ้านหรือไก่อวัด ซึ่งแซ่ตลอดทั้งหมู่บ้านทั้งตำบล เพราะเวลานั้น ทั้งไก่อบ้านและไก่อวัดมีมากมาย ตามวัดมีเป็นจำนวนร้อยๆ ในเวลา กลางวันก็เที่ยวหากินในบริเวณวัด พอตกเย็นก็บินขึ้นไปอยู่บนต้นไม้ ใหญ่หรือบนกอไผ่ ไม่มีใครไปรบกวนเพราะเป็นไก่อวัด มีมาแต่ครั้ง โบราณแต่ก็ไม่ทราบว่ามันค่อยๆ หายไปได้ได้อย่างไร ปัจจุบันนี้ไม่มี เหลืออยู่เลย

เสียงที่ข้าพเจ้าเคยได้ยินแต่ครั้งก่อน จะเป็นเสียงตำน้ำพริก และขูดมะพร้าวในยามดึก หรือเสียงไก่อขันซึ่งแซ่เวลาจวนสว่างก็ดี บัดนี้เหลืออยู่แต่ความรู้สึกและความทรงจำเก่าๆ ในอดีตที่ผ่านพ้น ไปแล้ว ปัจจุบันนี้ในพระนครจะหาเสียงเช่นนั้นไม่ได้อีก เมื่อเสียง ไก่อขันจวนสว่างก็เป็นเวลาพอดี ผู้ใหญ่ได้จัดปรุงอาหารและหุงข้าวสุก เสร็จเรียบร้อย แล้วต่างก็จัดแจงอาบน้ำ ชำระร่างกายให้สะอาด เมื่อเด็กอาบน้ำเสร็จแล้ว ผู้ใหญ่ก็จัดแจงเปลี่ยนเสื้อผ้าใหม่ๆ ให้ใส่ นอกนั้นมีเครื่องแต่งตัวที่เป็นทองรูปพรรณ มีเท่าไรราก็นำมาใส่ให้ ทั้งข้อมือและคอ ของเหล่านี้นานปีจะได้แต่งเต็มที่สักครั้งหนึ่ง แต่ เด็กๆ ก็ไม่ค่อยจะสนใจมากนัก บางคนก็รำคาญเพราะมันมากจน รุงรัง เพียงแต่ใส่เสื้อผ้าใหม่ก็พอใจแล้ว เมื่อแต่งตัวเสร็จก็ออก จากบ้านมาอยู่ข้างถนนทางที่พระสงฆ์จะเดินผ่าน ก็พอดีฟ้าสว่าง แสงเงินแสงทองขึ้นจับท้องฟ้า พวกชาวบ้านทั้งหญิงชายหนุ่มสาว เด็กผู้ใหญ่ ซึ่งอยู่ตามชอกตามซอย ต่างก็พากันอุ้มขันข้าวยกถาด อาหารคาวหวานที่ห่อด้วยใบตอง และดอกไม้รูปเทียนมายืนรอบ้าง นั่งบ้าง คอยใส่บาตรพระสงฆ์อยู่ข้างถนนเป็นทิวแถวมากมาย คล้าย จะมาคอยชมขบวนแห่โล่ชิงช้าประจำปี ต่างก็แต่งตัวด้วยเสื้อผ้า ใหม่ๆ แต่งกายสวยงามพิเศษกว่าวันธรรมดา ส่วนมากผู้หญิงนุ่ง ผ้าลายสีต่างๆ และใส่เสื้อให้เหมาะสมกับผ้าที่นุ่ง หญิงสาวบางคน ก็นุ่งผ้าลายสีระกำใส่เสื้อแขนกระบอก มีผ้าสีนวลอ่อนพับจีบห่มสไบ





เฉียง บางคนก็มีแต่ผ้าคาดอกและสไบเฉียง เผยให้เห็นผิวขาวสะอาด  
 ของท่อนแขน ส่วนหน้าก็มัดแป้งนวลปนขมิ้น แล้วก็แต้มแป้งเป็น  
 ลายขนาดเม็ดข้าวสารทั่วหน้า ไว้ผมยาวประบ่า ใส่ลูกประคำทองเป็น  
 พวงที่คอ ใส่ต่างหูเพชรก็ดูสวยงามดี บางคนก็ไว้ผมดอกกระทุ่มใส่  
 น้ำมันตานีเป็นมัน บางคนไว้มวยผม ต่างก็แต่งกายคล้ายกับจะมา  
 ประกวตประชันความงามของตัวเอง ความสวยของเสื้อผ้า หรือความ  
 มั่งมีในเครื่องทองรูปพรรณ เพชรนิลจินดา ตามคอและข้อมือเส้น  
 ใหญ่เส้นเล็กตามแต่ฐานะแต่ละคนจะสนใจแต่ง ส่วนเด็กในสมัยนั้น  
 ส่วนมากก็ไว้จุก แต่ก็เกล้าจุกไว้อย่างน่ารักน่าเอ็นดู บางคนก็มีปิ่น  
 ทองคำเสียบและมีพวงมาลัยสวมจุก หรือไม่ก็มีทองครอบเป็นปลอก  
 อย่างสวยงาม เด็กไว้จุกทั้งชายหญิง ส่วนมากสวมทั้งกำไลข้อมือ  
 และกำไลข้อเท้า สร้อยคอจีเพชรจีพลอย และเด็กสมัยนั้นทุกคนก็  
 มีเสมาเงิน จ.ป.ร. ที่ได้รับพระราชทานจากสมเด็จพระจุลจอมเกล้า  
 เจ้าอยู่หัวปิยมหาราช รัชกาลที่ ๕ เมืองฉะเชิงเทราที่พระองค์เสด็จ  
 กลับจากประเทศยุโรป ได้ทรงพระราชทานให้แก่เด็กทุกคน ส่วน  
 หนึ่งๆ ในสมัยนั้น นุ่งผ้าม่วงหางกระรอกโคราชหรือผ้าพื้น ใส่เสื้อ  
 ผ้าปาน คอสวมพวงมาลัย มีผ้าขาวม้าไหมคาดพุง ใส่สายสร้อยเส้น  
 ใหญ่ห้อยพระเครื่อง และมีสร้อยข้อมือเส้นใหญ่พอสวมกับข้อมือ ต่าง  
 คนก็ต่างแต่งเท่าที่ตนเองเห็นว่าสวยงาม อากาศเช้าในวันสงกรานต์ทำ  
 ให้สดชื่นทั่วทุกคน ไม่ว่าจะเด็กผู้ใหญ่หญิงชายหนุ่มสาวต่างก็มีจิตใจ  
 เบิกบาน มีความตื่นเต้นที่ได้มาทำบุญใส่บาตรในยามเช้าตรู่ ในหมู่  
 เพื่อนบ้านเป็นจำนวนมากมาย บรรยากาศที่แวดล้อมในสมัยนั้นเพิ่ม  
 ความประทับใจก็คือ ถนนเจริญกรุงเริ่มตั้งแต่เชิงสะพานเจ้าสัวยม  
 ตลอดไปถึงถนนตึกนั้น สองฟากทางข้างถนนมีต้นประดู่ใหญ่ๆ ปลูก  
 ไว้เป็นระยะตลอดไปเป็นทิวแถว แต่ละต้นใหญ่โตสองคนโอบไม่รอบ  
 มีกิ่งก้านสาขapakคลุมถนนร่มเย็น บ้างเอิญบางปีดอกประดู่บานในวัน





## กฎแห่งกรรม

สงกรานต์ ทำให้เพิ่มความสวยงามเพราะเบื้องบนต้นประดู่เหลืองอร่าม  
ไปด้วยดอกไม้บานเต็มต้น มองดูถนนทั้งสายเหลืองไปสุดสายตา  
ส่วนเบื้องล่างก็เหลืองอร่ามด้วยรัศมีของผ้ากาสาวพัสตร์ ของพระ  
ภิกษุสามเณรที่ออกไปรดสัจจ์แต่ยามเช้า จากนั้นก็มีประชาชนชาว  
บ้านผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลาย แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าสีฉูดฉาดมารอคอย  
ใส่บาตรเต็มสองฟากถนน เป็นภาพที่สวยงามประทับใจที่สุด ชาว  
ไทยหญิงชายหนุ่มสาวเด็กผู้ใหญ่ต่างก็มีหน้าตายิ้มแย้มปิติยินดีด้วย  
กันทั่วหน้า พ่อแม่ที่เคยหวงเคยกักลูกสาวให้อยู่แต่ในบ้าน ก็ให้  
โอกาสได้มาร่วมทำบุญใส่บาตรให้สนุกสนานได้ตามชอบใจ ทั้งพระ  
สงฆ์และสามเณรและผู้คนต่างก็ตื่นตื่นเบิกบานไปตามกัน ได้ยิน  
แต่เสียงหัวเราะยิ้มแย้มแจ่มใส จะได้ยินเสียงตลอดทางที่พระสงฆ์  
ผ่านว่า "นิมนต์ทางนี้ก่อนเจ้าข้า" ซึ่งสมัยก่อนหากผู้ใดไม่ร้อง  
นิมนต์ พระท่านก็ไม่ยอมรับหรือจะถือว่าเขาไม่นิมนต์ก็ไม่รับ แม้  
จะตั้งขันข้าวใส่บาตรประจำทุกวัน ก็ต้องนิมนต์ไว้ก่อนว่าต่อไปขอ  
พระคุณเจ้ามารับบาตรทุก ๆ เช้า วันสงกรานต์แม้ว่าพระสงฆ์และ  
สามเณรจะมีมากมายเพียงไร แต่ก็ไม่สามารถเอาชนะความศรัทธา  
ของชาวบ้านได้ เพราะชาวบ้านได้นำของมาใส่บาตรนั้นมากมาย  
พระสงฆ์สามเณรในตำบลหมู่บ้านเรามีหลายวัด แต่ก็มีพระเณรไม่เพียง  
พอความต้องการของผู้ศรัทธา ประชาชน ชาวบ้าน คอยทำบุญอยู่  
สองฝั่งข้างถนนเจริญกรุง พระสงฆ์สามเณรเดินเปิดฝาบาตรไม่ไกล  
บาตรก็เต็ม ยามก็ล้น ทั้งข้าวสุกและห่ออาหารคาวหวานและผลไม้  
ดอกไม้รูปเทียน ต้องมีศิษย์วัดคอยถ่ายเทอาหารออกจากบาตรจาก  
ยาม ลงใส่ในกระบุงซึ่งเตรียมไว้ในรถลากสองล้อ หรือรถแจ็กซึ่งมี  
แจ็กลากตามมาข้างหลัง เต็มบาตรเต็มยามที่ไหนก็ถ่ายเทที่นั่น กว่า  
จะกลับวัดทั้งอาหารและข้าวสุก ผลไม้ และดอกไม้รูปเทียนก็เต็มรถ  
ลาก แต่ละคันแจ็กลากแทบไม่ไหว





ถ้าจะดูในเวลานี้ รู้สึกว่าพระสงฆ์สามเณรของเราท่านจะ  
โลภอาหารไม่รู้จักพอ แต่หากได้พิจารณาดูเหตุผลแล้วจะเห็นได้ว่า  
พระสงฆ์ท่านมิได้มีเจตนาเช่นนั้น แต่ก็มีเหตุจำเป็นจะต้องทำเช่นนี้  
เพราะความรู้สึกของชาวบ้านมีความสำคัญ ที่ใครๆ ก็อยากทำบุญ  
ใส่บาตรในวันสงกรานต์ เพราะต่างก็ตั้งใจทำบุญแล้วจะแผ่ส่วนบุญ  
ส่วนกุศลผลของการใส่บาตรทำบุญ ไปให้ญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว  
เพราะผู้เฒ่าสมัยก่อนพูดว่า วันตรุษวันสงกรานต์ เขาปล่อยผีปล่อย  
สงให้มารับส่วนบุญของญาติพี่น้อง ที่ทำบุญใส่บาตรกรวดน้ำไป  
ให้ จะจริงเท็จประการใดก็เป็นเรื่องของคนโบราณ ฉะนั้น ชาวบ้าน  
ทุกคนต่างก็มีความประสงค์จะใส่บาตรทำบุญ เพื่ออุทิศส่วนกุศลไป  
ให้ญาติที่ล่วงลับไปแล้ว หากไม่ได้ใส่บาตรก็จะเกิดความรู้สึกใน  
ทางจิตใจว่า ตัวเองไม่มีโอกาสทำบุญกรวดน้ำแผ่ส่วนบุญให้ญาติ ก็  
จะเกิดความไม่สบายใจ เพราะปีหนึ่งจะมีสงกรานต์ครั้งเดียว ฉะนั้น  
หากพระสงฆ์จะถือสันโดษ เมื่อเต็มบาตรแล้วก็กลับวัด ใครจะนิมนต์  
ให้รับอีกท่านก็ไม่ยอมรับ ชาวบ้านก็จะเกิดน้อยเนื้อต่ำใจ เพราะ  
อาหารคาวหวาน ผลไม้ ที่ชาวบ้านนำมามากมาย ถ้าต้องนำกลับไป  
บ้านโดยไม่ได้บริจาคใส่บาตรตามตั้งใจ ก็จะทำให้ชาวบ้านผู้มีจิต  
ศรัทธาทั้งหลายเสียกำลังใจ เหตุนี้จึงทำให้พวกมัคทายกแนะนำ  
ศิษย์วัดให้ถ่ายเทอาหารจากบาตรพระ เพื่อแก้ปัญหาที่ชาวบ้านผู้มี  
จิตศรัทธามากมายเกินกว่าพระจะรับหมด ก็ได้ผล ทำให้ชาวบ้าน  
เกิดความสุขกายสบายใจ อาหารมากมายที่เหลือจากพระและคนกิน  
แล้ว ก็เป็นอาหารของสัตว์ที่อยู่ในวัด เช่น หมู, ไก่, สุนัข, และลิง  
แต่เมื่อยังเหลือพวกข้าวสุก ศิษย์วัดก็จะตากแห้งเป็นข้าวตาก แล้ว  
ก็ส่งให้ญาติโยมทางบ้านทำเป็นข้าวตูกส่งมาถวายพระต่อไป

นี่ก็เป็นเหตุหนึ่ง ที่ทำให้ชาวต่างประเทศในสมัยนั้นมองเห็นว่า  
ประเทศไทยมีอาหารอุดมสมบูรณ์กว่าประเทศอื่นในทวีปเอเชียด้วยกัน





กินเหล้าอย่างน่าเสียดาย ทำให้ชาวจีนที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ในสมัยนั้นส่งข่าวไปทางเมืองจีน บอกว่าเมืองไทยมีอาหารการกิน สมบูรณ์ ใครได้มาอยู่เมืองไทยก็ไม่ต้องกลัวอดตาย ฉะนั้น จึงทำให้ พวกจีนใหม่โดยสารเรือกลไฟเดินทางเข้ามาอยู่ในเมืองไทยมากมาย ในสมัยนั้น เมื่อเรือมาจากเมืองจีนเข้าเทียบท่า แต่ละลำแน่นขนัด ยัดเยียดเต็มลำเรือ ล้วนแต่พวกจีนใหม่เป็นส่วนมาก เพียงแต่รู้ว่า เรือเข้าเขตปากอ่าวสยามเท่านั้น พวกจีนใหม่ก็พากันตื่นตื่นตืออกดีใจ ตะโกนร้องบอกต่อกันไปว่า ถึงเมืองไทยแล้ว ต่อไปนี้ไม่ต้องกลัว อดตาย

ที่ท่าเรือกรุงเทพฯ ก็มีญาติพี่น้องชาวจีนมารับกันมากมาย แน่นขนัดไปด้วยรถม้า รถลากหรือเรียกว่ารถแจ๊กคันใหญ่หนึ่งได้สอง คน หรือจะบรรทุกสัมภาระก็ได้ ส่วนคันเล็กหนึ่งได้เฉพาะคนเดียว แต่วิ่งเร็ว สำหรับรถม้านั้นส่วนมากเป็นรถม้ากระบะบรรทุกของ นอก นั้นก็มีพวกผู้แทนที่พักเดินทางไปคอยต้อนรับพวกที่ไม่มีญาติพี่น้อง ไปรับ หรือพวกที่มาโดยไม่มีพวกพ้องอยู่ในเมืองไทย แต่ส่วนมาก พวกคนจีนใหม่มีแต่ค่าเรือพอมากรุงเทพฯ เท่านั้น พอมาถึงเมือง ไทยก็หมดทุน คิดว่าจะมาหาเงินเอาในเมืองไทย ที่มีญาติพี่น้องก็ มารับกันไปอยู่ไปพักที่บ้าน ส่วนพวกที่ไม่มีญาติพี่น้อง ไม่รู้จักใคร ก็ไปพักมูลนิธิแซ่เดียวกัน ซึ่งชาวจีนในเมืองไทยได้ออกทุนทรัพย์ ร่วมกันเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ไม่มีญาติ พอได้พักพึงจนกว่าจะมืงาน ส่วน พวกที่มีเงินติดตัวมาแต่ไม่มีญาติมารับ ก็มีพวกโรงแรมไปคอยรับที่เรือ ซึ่งสมัยก่อนเรียกว่าที่พักคนเดินทาง เมื่อใครตกลงว่าจะพักโรงแรม ไหน ผู้แทนก็จะปิดกระดานแดงชื่อโรงแรมของตัวไว้ที่หีบห่อผู้โดยสาร เมื่อพวกโรงแรมอื่นมาเห็นเข้าก็รู้กัน ส่วนมากพวกจีนใหม่ไปอยู่กับ ญาติพี่น้องในเมืองไทย บางคนก็ไม่มีหลักฐานร่ำรวยอะไรนัก บางคนมาอยู่ก่อนก็เพียงได้งานลากรถแจ๊ก บางคนยังติดฝิ่น เพราะพวก





ลากรถส่วนมากชอบสูบฝิ่น ทำให้จีนใหม่บางคนรังเกียจก็ต้องหาที่  
พึ่งใหม่ จะไปอยู่ในพวกแซ่เดียวกันก็รู้สึกว่าจะไม่ช้ำก็จะกลายเป็นอั้งยี่  
ที่สุดก็ต้องอาศัยวัดพึ่งพระก็มี

สมัยนั้น ข้าพเจ้ารู้จักจีนใหม่อย่างใกล้ชิดผู้หนึ่ง แยกเข้าไปอยู่  
ใต้ถุนกุฏิพระในวัด แยกยังหนุ่มสมบัติไม่มีอะไรมาก มีเก้าอี้ไม้ไผ่  
ใช้ได้ทั้งนั่งทั้งนอน ทำหยาบๆ เอากระบอกลมไม้ไผ่กลมๆ ฆาบาก  
ต่อเติมทำให้ชักเข้าออกและยกสูงต่ำได้ ทาน้ำมันเหลือง แยกอุตสำหรับ  
หอบมาจากเมืองจีนมาตั้งนอนในวัดใต้ถุนกุฏิพระ นอกนั้นแยกก็มีหีบ  
ใส่เสื้อผ้าคล้ายหีบเครื่องเขิน เพราะภายนอกเป็นเงาสีดำไม่ค่อยสนิท  
กว้างประมาณหนึ่งศอกยาวสองศอก มีสมบัติเพียงสองชิ้น แยกพูด  
ภาษาไทยไม่ได้ ต้องใช้ภาษาใบ้เป็นส่วนมาก แต่เป็นคนขยันและ  
มีความอดทน ช่วยทำงานในวัดไม่ว่างานหนักหรืองานเบา พระ  
หรือเด็กวัดจะใช้ก็ไม่รังเกียจ ปรับตัวเองให้เข้าสถานที่และเข้าได้กับ  
ความเป็นอยู่ ไม่ช้ำก็เป็นที่สงสารเมตตาของพระสงฆ์ พวกเด็กวัด  
ก็ไม่รังเกียจ เพราะแยกช่วยทำงานทุกอย่างและทำด้วยใจสมัครและ  
เต็มใจ เป็นคนใช้คล่องว่องไว และก็เรียนพูดเรียนทำทุกอย่าง เวลา  
ว่างก็ไม่ยอมอยู่เฉยๆ ฤดูแล้งก็หาบน้ำจากบ่อในวัดไปให้ชาวบ้าน  
ตามแต่ใครจะต้องการใช้ เพราะสมัยนั้นยังไม่มีน้ำประปา ชาวบ้าน  
ก็อาศัยนำบ่อน้ำคลองสำหรับชักฟอกและล้างสิ่งของทั่วไป ส่วนน้ำกิน  
ก็ใช้น้ำฝนที่รองไว้กินประจำปี ชาวไทยส่วนมากมีนิสัยเมตตาสงสาร  
อยู่แล้ว ซึ่งเมื่อมาเห็นคนรับใช้ด้วยความขยันขันแข็งอดทน ไม่  
เคยมีปากมีเสียงหรือแสดงความไม่พอใจ ข้าเป็นคนพลัดบ้านเมือง  
มา ความสงสารเมตตาเอ็นดูก็เพิ่มยิ่งขึ้น เมื่อจะใช้อะไรก็ไม่เคยขัด  
แยกก็ได้รู้ได้เงินจากพระจากชาวบ้านเสมอ แยกก็เก็บออมเอาไว้ จะ  
ใช้ในสิ่งที่จำเป็นอย่างมัจฉัยสัถย์ ไม่นานนักการหาบน้ำให้ชาวบ้านก็  
ได้รับค่าจ้างตอบแทน แยกค่อยสะสมเงินไว้ไม่มีทางใช้จ่าย เพราะที่





อยู่ใต้ถุนพระก็ไม่ต้องเช่า ข้าวก็ไม่ต้องซื้อเพราะอาศัยบารมีพระ กินอยู่กับศิษย์วัดไม่มีอะไรเดือดร้อน ไม่ช้าไม่นานแกก็มีอัฐมีเงินพอสมควร ไม่ช้าแกก็เปลี่ยนฐานะตัวเอง โดยลงทุนปั้นไอศกรีมใต้ถุนกุฏิพระ เป็นความก้าวหน้าครั้งแรก แล้วก็เริ่มหาบไปขายโรงเรียนวัด เด็กก็ชอบซื้อ ผู้ใหญ่ก็ชอบอุดหนุน เพราะเอ็นดูสงสารว่าเป็นคนซื้อเป็นคนขยัน ด้วยความขยันและเป็นคนมัธยัสถ์ ได้พยายามอดออมทรัพย์ที่หามาได้ ไม่นานนักก็เริ่มย้ายจากใต้ถุนกุฏิไปเช่าห้องแถว ออกร้านขายของเล็กๆ น้อยๆ ไม่นานฐานะดีขึ้นเป็นลำดับ ก็จัดการขยายกิจการร้านให้ใหญ่โตมีลูกจ้างมากมาย ต่อมาใครๆ ก็ยกย่องเป็นเจ้าแก นี่เป็นชีวิตตัวอย่างของจีนใหม่คนหนึ่ง ในจำนวนหลาย ๆ คนที่ข้าพเจ้ารู้จักตลอดมา ทั้งๆ บางคนอ่านหนังสือประจำชาติของตัวเองไม่ออก แต่ก็ได้ประสบความสำเร็จรุ่งเรืองมั่งคั่งในเมืองไทย ก็เพราะอาศัยความซื่อสัตย์สุจริต ขยันมีความอดทน ปรับปรุงชีวิตให้เข้ากับสังคมได้ทุกชั้น ไม่ยอมมั่วแต่ต้องในสิ่งที่เป็นการพนันและยาเสพติดซึ่งเป็นต้นเหตุแห่งความเสื่อมทราม จีนบางคนเมื่อประสบความสำเร็จรุ่งเรืองแล้วก็ไม่ลืมตัว กลับมาทำนุบำรุงวัดวาอารามที่ตัวได้เคยอยู่อาศัยเมื่อตัวยังเป็นจีนใหม่ ซึ่งยังไม่มีสมบัติติดตัว นี่เป็นความกตัญญูที่ควรจะยกย่อง

เมื่อเด็ก ข้าพเจ้าได้รู้จักจีนผู้หนึ่งซึ่งมีประวัติที่น่ารู้ และข้าพเจ้าก็ได้รู้จากปากคำของชาวจีนผู้นี้โดยตรง จีนผู้นี้ได้เข้ามาในเมืองไทย พูดภาษาไทยได้ชัดเจน รู้ประเพณีไทยได้ดี ชอบทำบุญเลี้ยงพระตามธรรมเนียมไทย ชอบพอกับผู้ใหญ่ที่บ้านข้าพเจ้ามาก แม้ว่าแกจะเป็นคนจีนแต่จิตใจของแกเป็นคนไทยทุกสิ่งทุกอย่าง แกเคยพูดเสมอว่าแกเกิดผิดที่ แกควรจะเกิดในเมืองไทยและเป็นคนไทย แต่แกกลับไปเกิดในเมืองจีน แต่ใจเป็นคนไทยและจะไม่ขอจากเมืองไทยเป็นอันขาด แกเคยขอให้ข้าพเจ้าสอนหนังสือไทย





และต่อหนังสือให้แกเสมอ ข้าพเจ้าก็มีความยินดีและภูมิใจ นึกว่าตัวสำคัญขึ้น ตามความรู้สึกของเด็กที่ได้มีโอกาสแนะนำสอนหนังสือแก่ชาวจีนผู้นี้ ชาวจีนผู้นี้มีชื่อว่าหลิมกั้ง หรือจะพูดสมัยนี้ก็คือนายกั้ง แซ่หลิม เป็นชาวจีนที่มีอารมณ์ดี แกเล่าให้ฟังว่าญาติพี่น้องของแกไม่มีเหลือในเมืองจีนอีกแล้ว นอกนั้นยังได้เล่าเหตุการณ์ต่างๆ ทางเมืองจีนให้ฟังเป็นเรื่องเศร้า เพราะญาติพี่น้องพ่อแม่ของแก ตลอดจนเพื่อนฝูงที่รู้จักรักใคร่คุ้นเคย ไม่ว่าจะเด็กผู้ใหญ่ต้องเสียชีวิตกันหมด เพราะได้เกิดมหาวาตภัยและอุทกภัยครั้งใหญ่ ทั้งฝนทั้งพายุล้วนร้ายแรง หมู่บ้านทั้งตำบลได้ถูกกวาดล้าง ผู้คนชาวบ้านจมอยู่ใต้ระดับน้ำลึก และได้พัดพาบ้านช่องเรือกสวนไร่นา พร้อมทั้งพืชพันธุ์ธัญญาหารและสัตว์เลี้ยงสูญสิ้นไป ไม่มีอะไรเหลือติดแผ่นดิน แต่ชีวิตของหลิมกั้งรอดมาได้ก็เพราะแกไม่ได้อยู่ในหมู่บ้าน ได้ไปเป็นลูกจ้างอยู่ที่ตำบลอื่นที่ห่างไกลจากตำบลที่แกอยู่มาก หลังจากพายุลูกทำลายบ้านช่องผู้คนไร่นาสงบแล้ว มีคนรอดตายจากน้ำท่วม ด้วยอยู่ใกล้ภูเขา ได้ปีนป่ายหนีน้ำขึ้นไปแต่ก็ต้องอดอาหารเพราะไม่มีอะไรจะกิน เมื่อลมพายุสงบลงและน้ำลดลงเป็นปกติแล้ว ก็ไม่มีกำลังใจจะเดินทางลงจากเขา มันเป็นเรื่องที่เศร้าสุดใจที่สุด ส่วนตัวแกนั้นเมื่อกลับไปเห็นตำบลที่เคยอยู่ บ้านที่เคยอาศัย บัดนี้ไม่มีอะไรเหลือชีวิตของพ่อแม่ญาติพี่น้องทั้งตำบลก็สูญสิ้น ไม่อยากอยู่ให้ทรมาณจิตใจ หมดปัญญา เพราะเวลานั้นนายหลิมกั้งแกยังมีอายุอยู่ในวัยรุ่น (ตอนที่เล่าเรื่องชีวิตนั้นอายุแกประมาณไม่เกินสี่สิบปี ซึ่งข้าพเจ้าก็ไม่เกินสิบขวบ) เมื่อข้าพเจ้านั่งอ่านบันทึกเก่าๆ อดนึกถึงภาพชีวิตของผู้คนพลเมืองของจีนในสมัยนั้น ที่กำลังตกอยู่ท่ามกลางพายุใหญ่ น้ำกำลังพัดพาร่างล่องลอยไปตามสายน้ำอันแรง ผัวปลัดเมีย แม่ปลัดลูก ลูกก็คงร้องเรียกหาแม่ คงจะมีเสียงร้องให้ระคนไปกับเสียงน้ำและเสียงลม แต่ก็ไม่มีใครช่วยใครได้ แม้แต่ตัวเองก็ยาก





ที่จะหาทางเอาตัวรอด และก็อดระลึกถึงพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าสัตว์โลกทั้งหลายที่เกิดมาย่อมจะหนีความทุกข์ไปไม่พ้น หากแต่ว่าทุกข์มากทุกข์น้อย แล้วแต่กรรมดีกรรมชั่วที่ตนได้ประกอบมาเป็นเหตุ

เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังเรื่องราวชีวิตของนายหลิมกั้งผู้นี้ ข้าพเจ้าก็มีความสนใจยิ่งขึ้น เพราะรู้สึกว่แกเป็นคนจีนผู้ดี แต่งตัวเรียบร้อย มีความเป็นอยู่อย่างสุขสบาย บ้านช่องใหญ่โต มีกิจการเป็นหลักเกณฑ์ คบค้าผู้ที่มีชื่อเสียงทั่วไป และเป็นผู้ที่รู้จักคุ้นเคยกับผู้ใหญ่ของข้าพเจ้าด้วย เมื่อข้าพเจ้าซักถามอะไร แก่ก็ยินดีบอกให้รู้ อย่างเปิดเผย ไม่มีอะไรปิดบัง ตลอดถึงความรู้สึกและความเห็นต่าง ๆ ข้าพเจ้าก็ได้รู้ในสิ่งที่ไม่รู้มาก่อน แก่เล่าต่อไป

เมื่อหมดพ่อแม่พี่น้องแล้วก็เหมือนอยู่ตัวคนเดียวในโลก อยู่เมืองจีนไม่มีความสุข มีวาตภัยและอุทกภัยไม่เว้นแต่ละปี ทั้งอาหารการกินก็ไม่สมบูรณ์ โจรผู้ร้ายก็ชุกชุม บางแห่งก็เป็นพวกโจรทั้งหมู่บ้านทั้งตำบล หากความสุขความสงบไม่ได้ ประชาชนชาวจีนได้รับความเดือดร้อนทุกคร้วเรือน นอนตาไม่หลับ ไหนจะภัยเกิดจากธรรมชาติ ไหนจะเกิดจากโจรผู้ร้ายชุกชุม ทางบ้านเมืองดูแลไม่ทั่วถึง ประชาชนต้องระวังรักษาตัวเอง พวกโจรคุมพวกเข้าปล้นตามหมู่บ้านแทบทั่วทุกตำบล หาพื้นที่ร่มเย็นเป็นสุขได้น้อย ชีวิตของประชาชนพลเมืองไม่มีค่าอะไร จะตายเมื่อไหร่ก็ไม่รู้ตัว การฆ่าฟันกันยกพวกหมู่บ้านต่อหมู่บ้าน พวกแซ่เดียวกันก็รวบรวมแซ่เดียวกันต่อสู้กับคนแซ่อื่น พวกแซ่ไหนมีคนน้อยก็เสียเปรียบต้องไปเข้าร่วมกับแซ่อื่น การฆ่าฟันล้มตายกันอย่างสงครามย่อย ๆ เป็นของธรรมดา เพราะฝ่ายบ้านเมืองไม่เอาใจใส่ การปกครองพวกขุนนางกังฉินมีอำนาจมากรับสินบน ใครอยากเป็นขุนนางถ้ามีเงินเดินเหิน ก็ได้รับแต่งตั้งให้มีตำแหน่งหน้าที่เป็นขุนนาง กลายเป็นซื้อขายตำแหน่ง





ขุนนาง ไม่คำนึงถึงความรู้ และความประพฤติ จึงกลายเป็นทุกคนที่ซื้อขายตำแหน่งเป็นขุนนาง มีหน้าที่แต่เพียงคอยรีดไถ้โกงกิน ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนทุกข์ยากลำบากแสนสาหัส ขุนนางกังฉินมิได้สนใจว่าประชาชนจะทุกข์ยากลำบากเพียงไร ขอแต่ให้ได้ประโยชน์ของตนฝ่ายเดียว

เมื่อนายหลิมกังเล่าเรื่องด้วยดวงหน้าอันเศร้าสลด ต่อหน้าผู้ใหญ่ที่ได้นั่งฟังอยู่ด้วย ต่างก็รู้สึกมีจิตใจสลดสงสารตามกัน แม้แต่ข้าพเจ้าเป็นเด็กก็อดเศร้าใจมิได้

ข้าพเจ้าถามแกว่า “เมื่อมาอยู่เมืองไทยแล้วมีความรู้สึกอย่างไรบ้าง” เพราะต้องการจะให้แกเปลี่ยนจากความเศร้าลงบ้าง เมื่อแกได้ยินข้าพเจ้าถามเช่นนั้น หน้าตาแกก็แจ่มใสขึ้นทันที พูดด้วยสำเนียงที่ตื่นเต้น แกบอกว่ารู้สึกที่ตัวแกคงเป็นคนมีบุญ คงจะได้สร้างกุศลไว้แต่ชาติก่อนจึงได้มีโอกาสอยู่เมืองไทย ได้หลุดพ้นจากขุมรอกที่มีชีวิตได้ประสบการณ์ในเมืองจีน กลับมาอยู่ในเมืองไทยเหมือนขึ้นไปอยู่บนสวรรค์ เมืองไทยอุดมสมบูรณ์ อาหารการกินมีทุกอย่าง ไม่มีใครได้รับความเดือดร้อน ผู้คนพลเมืองมีหน้าตายิ้มแย้ม ไม่เบียดเบียนกัน มีแต่ความสงสารเอ็นดูผู้ที่พลัดบ้านเมืองมาให้การต้อนรับอย่างดี อย่างฉันท์พี่น้อง บ้านเมืองสงบอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขสบาย มีแต่คนใจบุญสุนทาน ความรู้สึกของแกเหมือนออกมาจากความทุกข์ยากในเมืองจีน มาอยู่ที่อุดมสมบูรณ์ในเมืองไทยไม่มีเมืองใดเหมือน (ในสมัยนั้น) ข้าพเจ้าเป็นเด็กก็อดภูมิใจมิได้ แล้วก็ถามแกว่า

“รู้ได้อย่างไรที่ว่าไม่มีเมืองใดเหมือน”

แกบอกว่า “เมื่อออกจากเมืองจีนก็เดินทางมาอินโดจีน อยู่ที่เมืองญวนและเมืองเขมร เพื่อมาทำงานรับจ้างอยู่กับพวกพ่อค้าชาวจีนที่มีร้านค้าอยู่ทางเมืองเขมรและญวน”

ข้าพเจ้าถามแกว่าเป็นอย่างไร มีความสุขสบายไหม





แกตอบว่า ที่เมืองโน้น มีคนผิวขาวบางคนใจหยาบ ชอบทุบตี ตบต่อยุด่าชาวพื้นเมืองตามชอบใจ และตัวแกฐานะเป็นคนจีนก็ไม่ ผิดอะไรกับชาวพื้นเมือง ซึ่งคนผิวขาวนี้กว่าตัวเป็นนายปกครอง เมืองขึ้น

ข้าพเจ้าถามแกว่า ตกกลางเมื่อออกจากอินโดจีนก็มุ่งตรงมา เมืองไทย แต่แกกลับสั่นศีรษะตอบว่า “ยังไม่ได้มาเมืองไทยเพราะ ไม่มีคนรู้จัก เมื่อออกจากอินโดจีนแล้วก็ไปอยู่เมืองแขกที่สิงคโปร์ การปกครองเมืองแขกของคนผิวขาวนั้นรู้สึกว่ามีสิทธิและอิสระมาก เมื่อพักอยู่ที่สิงคโปร์รู้สึกว่าเขาเหยียดหยามชาวจีน ว่าเป็นคนที่ยังไม่เจริญเป็นคนชั้นต่ำป่าเถื่อน คนจีนถูกกีดกันไม่มีสิทธิเท่าคนพื้นเมือง ถึงจะมีเงินเขาก็ไม่ยอมให้คนจีนนั่งรถไฟชั้นหนึ่ง นั่งได้แต่ชั้นต่ำๆ โรงแรมใหญ่ๆ ของฝรั่ง เขาก็ไม่ยอมให้คนจีนเข้าไปพัก ถึงจะมีเงินให้ เขาก็ไม่รับ” แกพูดแล้วแสดงความน้อยใจออกมา

ข้าพเจ้าถามแกว่า “ทำไมเขาจึงรังเกียจคนจีนว่ายังไม่เจริญ เป็นคนป่าเถื่อน”

นายหลิมกั๋งแกตอบอย่างน้อยใจว่า “ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าทำไม เห็นว่าเราเป็นคนป่าเถื่อน เห็นจะเป็นกรรมตามทันกรรมัง ที่พวกจีนชอบดูหมิ่นว่าชาติอื่นเป็นคนป่าเถื่อนเป็นคนไม่เจริญ หรือเรียกว่าพวกฮวนหรือก๊วยที่ไม่ใช่คนเจริญ แล้วเหยียดหยามชาติอื่นว่าไม่ใช่คน และคิดว่าชาติจีนชาติเดียวเท่านั้นที่เป็นคน กรรมอันนี้ได้ ตามสนอง กลับตรงกันข้าม ชาติอื่นเขาเห็นจีนเป็นชาติที่ไม่เจริญ ป่าเถื่อน ผลที่ได้รับทำให้ชาติอื่นมองเห็นคนจีนเป็นคนชั้นต่ำ และชอบรังแกด่าว่าให้เจ็บใจ”

ข้าพเจ้าก็เห็นใจและถามแกว่า “ทำไมชาติอื่นจึงมองในแง่ต่ำ ต้อย และชอบรังแกคนจีนเล่นเป็นลูกไล่”

นายหลิมกั๋งถอนหายใจแล้วก็ตอบว่า “ก็ไม่รู้เหมือนกัน เห็น





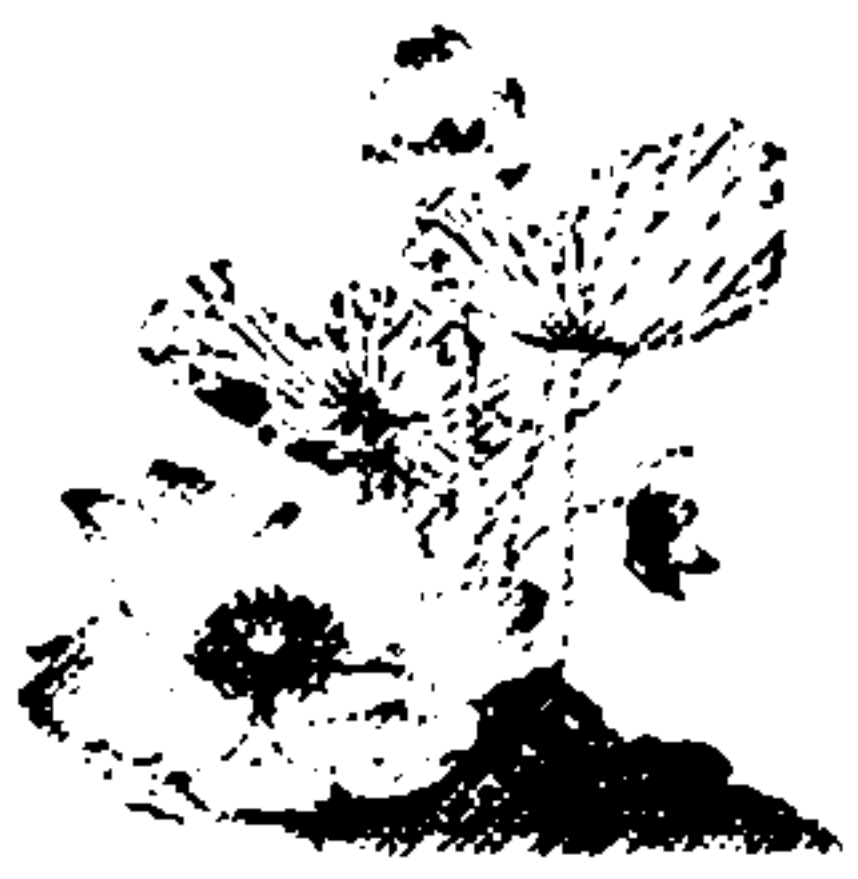
จะเป็นเพราะคนจีนไว้หางเปีย จีนถือว่าคนต้องมีหางเปียเป็นผู้มีความเจริญและเป็นคน (สมัยจักรพรรดิราชวงศ์แมนจูปกครองประเทศจีน) แต่ความจริงพิจารณาดู หางเปียก็เหมือนหางสัตว์ยาวตลอดหลัง ต้องเสียเวลารักษาทำความสะอาด ถักเปียไม่เว้นแต่ละวัน มิฉะนั้น ก็สกปรกเป็นที่อาศัยของสัตว์ตัวเล็กๆ หางเปียต้องพันหัว เป็นสิ่งน่าอัปอายเพราะคนชาติอื่นชอบหยอกล้อ โดยดึงหางเปียเล่นเป็นตัวตลกขบขัน”

นายหลิมกังแกพูดด้วยความโกรธและพูดต่อไปว่า “คนจีนตายเพราะหางเปียในโรงงานต่างๆ ก็มีไม่น้อย”

ข้าพเจ้าสงสัยถามแกว่า “เหตุใดจึงได้พูดว่า หางเปียทำให้คนตายได้ล่ะ”

นายหลิมกังบอกว่า ตามโรงสี อู่เรือ หรือโรงไฟฟ้า ปรากฏว่าสายพานได้ม้วนเอาหางเปียดึงหัวเอาตัวลอยขึ้นไปตามสายพาน และฟาดขึ้นลงจนขาดใจตายมีไม่น้อย ส่วนผู้หญิงก็รัดผ้าเท้ามัดด้วยผ้ายาวเป็นวาๆ จนแน่น เริ่มตั้งแต่เป็นเด็กเล็กๆ ไม่ยอมให้เท้าโต ให้โตแต่ตัว ตกลงตัวเป็นผู้ใหญ่ผ้าเท้าเป็นเด็กเล็กๆ ถ้าผ้าเท้ายาวเพียงสามนิ้วเขาว่าเท้าสวย แต่หญิงเท้าเล็กนั้นเขาถือว่าเป็นผู้ดีมีสกุลเป็นบุตรขุนนางและเศรษฐี ถ้าผู้หญิงเท้าใหญ่ธรรมดาเขาว่าเป็นบ่าวเป็นไพร่ไม่ใช่ผู้ดี เป็นคนชั้นต่ำยากจนเข็ญใจ เป็นการลงมายืนธรรมดา พอคลี่ผ้าที่พันเท้าที่รัดไว้ออกก็จะได้กลิ่นเหมือนเนื้อเค็มที่ตากยังไม่แห้งดี เป็นกลิ่นที่ไม่มีใครชอบ เห็นจะเป็นเพราะผู้ชายจีนมีผมเปียยาว และผู้หญิงจีนตีนเล็กเหมือนตีนเด็ก จึงเป็นที่รังเกียจของฝรั่งชาวผิวขาว มองเห็นว่ามนุษย์ที่เจริญแล้วเขาไม่ทำเช่นนี้ แต่สมัยต่อมาข้าพเจ้าเห็นผู้หญิงจีนเท้าเล็ก พร้อมทั้งเด็กหญิงซึ่งอยู่ในสภาพเดียวกัน แต่งตัวใส่เสื้อกางเกงสีน้ำเงินแก่หรือสีดำตามความนิยมของจีนในเวลานั้น (นอกจากเวลาตรุษจีนหรือ





สารทจีนเขาจึงจะแต่งชุดสีฉูดฉาดคล้ายไทยสมัยเก่า) เทียวเดินตามถนนเป็นพวกๆ แสดงการร้องเพลง ตีกลองและโยนมีดขอเศษเงินตามหน้าบ้าน หน้าร้านของชาวจีน ชาวไทยทั่วๆ ไปในพระนคร แต่ก็ไม่เคยเห็นชายชาวจีนติดตามมาด้วย พวกนี้ชำนาญในการตีกลองโยนมีดได้อย่างน่าดู บางคนก็โยนมีดชุดละ ๔ เล่ม โยนรับขึ้นลงสลับกันอย่างว่องไว แล้วยังเอาด้ามมีดตีกลอง แล้วโยนขึ้นไปที่ด้ามมีดห้วงเหล็กร้อยอย่างหลวมๆ เมื่อโยนขึ้นลงจึงมีเสียงชะชะๆ เป็นจังหวะเข้ากับเสียงกลอง และเสียงเพลงที่ร้องเป็นภาษาจีนกลาง ซึ่งชาวจีนที่อยู่เมืองไทยฟังแล้วส่วนมากไม่รู้เรื่อง ใช้แต่หนังสือจีนอย่างเดียว

เพราะฉะนั้น พวกจีนจึงผูกพันด้วยการเขียนหนังสือรู้เรื่องดี พวกจีนเขาบอกว่า ผู้หญิงเหล่านี้มีความเก่งกล้าในทางมวย สามารถสู้สัตว์ร้ายได้ พวกนี้เดินทางมาจากประเทศจีนโดยทางบกขึ้นเขาลงห้วย เข้าสู่ประเทศไทยทางภาคเหนือ แล้วเดินทางลงมาถึงกรุงเทพฯ ทั้งที่มีเท้าเล็กๆ เดินตุ้บตุ้บเป่เหมือนคนพิการ เดินทางมาเป็นพันๆ ไมล์บุกป่าฝ่าดง ทางทุรกันดารทุหรัตทุหระร้อนแรมค่ำไหนนอนนั่น เทียวขอทาน ขออาหารตลอดมาเป็นเวลาแรมปี ถ้าพวกนี้เดินทางด้วยเท้าจริงอย่างเขาวา ก็นับว่ามีความสามารถเกินตัวที่พยายามมานะอดทนอย่างยอดเยี่ยม เมื่อนึกถึงความลำบากยากแค้นและภัยอันตรายต่างๆ ในแผ่นดินจีนในสมัยนั้น ซึ่งมีอันตรายรอบข้างทั้งภัยธรรมชาติ ทั้งโจรภัย ตลอดทั้งความอดอยาก การกินอยู่อย่างแร้นแค้น ความหิวบีบบังคับให้เกิดกำลังความอดทน ความขยันขันแข็งต่อสู้กับความลำบากยากแค้น เพื่อให้มีชีวิตอยู่ ย่อมกล้าทำทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งผู้อื่นไม่นึกว่าจะเป็นไปได้ เช่น หญิงจีนเท้าเล็กๆ ไม่น่าจะเดินจากเมืองจีนทางบกมาถึงเมืองไทย แม้คนมีมือเท้าดี แข็งแรง ถ้าไม่มีความอดทนพอก็ไม่สามารถจะทำได้ แต่ก็ไม่มีเหตุผล





อะไรคนที่อยู่ดีกินดีจะต้องดิ้นรนเช่นนี้

จะนั้น สายตาของคนทั่วไปในสมัยนั้น มองเห็นว่าคนไทยมีความขยัน ความอดทน ความมีมานะพยายามน้อยกว่าชาวจีนมาก ก็ด้วยเหตุผลความเป็นอยู่ติดกันไกลมาก เพราะบ้านเราอยู่กันด้วยความสุขสบาย เป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ ประชาชนชาวไทยอยู่ดีกินดี บ้านเมืองสงบเรียบร้อยไม่มีภัยธรรมชาติรบกวน ไม่มีใครเคยอดอาหารตาย ตามปรกติคนไทยที่ยังตกค้างในถิ่นเดิมนอกประเทศสยาม ก็มีความขยันขันแข็งไม่แพ้ชาติอื่น แต่ไทยในสยามมีความสุขสมบูรณ์ อยู่ในอู่ข้าวอู่น้ำ จะนั้น จึงทำให้พวกหญิงจีนทำเล็กต้องเดินกระโผลกกระเผลกด้วยความอดทนเพราะความอดอยาก จึงหนีร้อนมาพึ่งเย็น เพื่อจะพบชีวิตใหม่ที่อยู่ดีกินดีในดินแดนอันสมบูรณ์พูนสุข เช่น ประเทศสยาม

สมัยนั้น ต่างชาติจะเข้ามาในเมืองไทยจะมากน้อยไม่จำกัด เมืองไทยให้ความร่มเย็นเป็นสุขทุกชาติทุกภาษาทั่วหน้ากัน การที่บอกเล่าว่าหญิงจีนที่มีทำเล็ก ๆ นั้น เป็นลูกผู้ดีลูกขุนนางและเศรษฐีนั้นก็หมดความหมาย เพราะได้เห็นตามถนนในเมืองไทยต้องมาเป็นวณิพก เพื่อขอทานเลี้ยงชีพ ในโลกนี้ไม่มีอะไรแน่นอน เมื่อก่อนแกอาจเป็นผู้ดีลูกเศรษฐีลูกขุนนางอย่างจีนหลิมกังว่าก็ได้ แต่ภายหลังก็ตกยาก เวลานั้นจีนใหม่ที่เข้ามาในเมืองไทยส่วนมากยากจน มาเมืองไทยก็หวังเอาแรงเข้าแลกอาหาร บางคนมีโอกาสเพียงไม่อดตายเท่านั้น ที่ไม่มีการทำงานทำก็มีไม่น้อย และชาวจีนที่เป็นชายฉกรรจ์ตั้งแต่หนุ่มเต็มตัวจนถึงอายุ ๖๐ ปี ต้องเสียเงินบำรุงแผ่นดินโดยผูกปีคนละหกสลึงต่อปี ส่วนเด็กผู้หญิงและชายชราไม่ต้องเสีย การเสียเพียงหกสลึงต่อปีเท่านั้น ก็ยังมีจำนวนไม่น้อยไม่สามารถจะหาเงินมาเสียได้ เมื่อไปลิสตรวจสอบชาวจีนที่เดินตามถนนก็ปรากฏว่า ชาวจีนที่ไม่ได้ผูกปีนั้นมีจำนวนมาก โปลิศก็ต้องควบคุมตัวไป





ทำงานหาบิฐ หาหิน ทำงานโยธาเป็นเวลา ๑๕ วันแทนผูกปี บางคนทางการก็จ่ายไปทำถนน ลอกคลอง ถางหญ้าทำความสะอาด จีนพวกนี้ก็ทำด้วยความเต็มใจมิได้หลบหนีก่อนกำหนดเวลา เห็นจะเป็นเพราะการทำงานโยธาเพื่อชดใช้ค่าผูกปีแม้ไม่ได้รับค่าตอบแทนเป็นเงิน ก็ได้มีอาหารกินอิ่มนอนหลับ ก็ดีกว่าอยู่เมืองจีนต้องอดๆ อยากๆ จีนใหม่บางพวกที่มาถึงเมืองไทยก็ไปเที่ยวเก็บก้อนกรวดก้อนหินมาล้างน้ำ แล้วก็เอาไปคั่วกับน้ำเกลือพอดูดเค็มๆ พอให้ชดข้าวต้มลงคอ พอได้อิ่มท้องเท่านั้นก็พอใจ แล้วก็เก็บเอาก้อนกรวดนั้นไปล้างน้ำเพื่อจะได้ใช้ในมือต่อไป นี่ก็พอจะชี้ให้เห็นว่าแกเคยอดอดอยาก จนกินข้าวต้มเปล่าๆ ในเมืองไทยกับก้อนกรวดเค็มๆ ก็วิเศษแล้ว

นอกจากนั้น จีนหลิมกังแกยังเล่าต่อจากที่เคยเล่าค้างไว้ถึงเมืองสิงคโปร์ที่เคยไปอยู่ว่า เขาเหยียดหยามคนจีนว่าเป็นคนชั้นต่ำ ยังไม่เจริญ แต่คนไทยเขาให้ความยกย่องอย่างสูง ให้มีสิทธิเท่าชาวผิวขาวทุกอย่าง จะเข้าพักโฮเต็ลฝรั่งใหญ่ หรือจะนั่งรถชั้นหนึ่งก็ได้ เขาต้อนรับเป็นอย่างดี ผิดกับคนจีน แม้จะมั่งมีเป็นเศรษฐีเขาก็ไม่ยอมให้มีสิทธิขึ้นนั่งรถไฟชั้นหนึ่ง หรือเข้าพักหรือกินอาหารในโฮเต็ลฝรั่งใหญ่ๆ ทั้งๆ ที่เมืองจีนเป็นเมืองใหญ่ที่สุดในโลก มีพลเมืองสี่ร้อยกว่าล้านคน (ในสมัยนั้น) และก็เป็นประเทศเอกราช แต่ก็สู้ประเทศสยามซึ่งเป็นประเทศเล็กๆ มีพลเมืองเพียงเก้าล้านคนเท่านั้น แต่คนไทยได้รับความยกย่องให้มีสิทธิเท่าคนผิวขาว เวลานั้นมีคนไทยหลายคนร่วมกันฟังด้วยความสนใจ เพราะไม่เคยรู้เรื่องคนไทยนอกประเทศมาก่อน แต่ก็สงสัยจึงถามว่า

“เขาจะรับรองให้เกียรติกับผู้ใหญ่นายท่านนั้นละมัง”

นายหลิมกังตอบว่า “เปล่า เขายกย่องพลเมืองคนไทยทั่วไป”

ผู้ถามก็ไม่หายสงสัยถามว่า “เขาจะรู้ได้อย่างไร คนเอเชีย





รูปร่างหน้าตาคล้ายๆ กัน แยกไม่ออกว่าคนไหนเป็นคนไทย และเหตุใดคนไทยจึงได้รับการยกย่องมากมาย”

นายหลิมกังแกหัวเราะและพูดว่า “คนไทยเห็นก็รู้ เพราะส่วนมากไม่ทิ้งประเพณีเดิม คือนุ่งผ้าม่วงใส่รองเท้านุ่งเท้า เหมือนกับชาวพม่าที่ชอบโพกผ้าสีและนุ่งโสร่ง สองชาตินี้จำง่ายเพราะเครื่องแต่งกาย”

ส่วนคนจีนนั้นเป็นคนเปี้ยยาวใส่เสื้อร่มร่าม ที่ว่าเหตุใดคนผิวขาวที่เรียกตัวเองว่าเป็นชาติที่เจริญแล้วได้ยกย่องไทยถึงเพียงนี้ เพราะเมืองไทยมีพระเจ้าแผ่นดินที่ทรงปรีชาสามารถมาก พระองค์ทรงปกป้องไพร่ฟ้าประชาราษฎร์ให้อยู่เย็นเป็นสุข และเมืองไทยสามารถอยู่เป็นเอกราชและอิสระอย่างร่มเย็น ในท่ามกลางประเทศต่างๆ ที่แวดล้อมใกล้เคียงประเทศไทยต่างก็ตกเป็นเมืองขึ้น เสียเอกราชให้ชาวผิวขาวไปหมดแล้ว ไม่มีประเทศใดที่ยังเหลือเป็นอิสระ แต่ประเทศไทยก็ยังเป็นเอกราชอิสระโดดเดี่ยวตลอดมา พระองค์ทรงประพาสยุโรป ทรงรู้จักคุ้นเคยกับพระเจ้าแผ่นดินและเจ้านายเชื้อพระวงศ์ผู้ใหญ่ และคนสำคัญทั่วไปทางทวีปยุโรป ทรงเป็นที่เคารพรักใคร่สนิทสนมเมื่อได้มีโอกาสรู้จักพระองค์ดี คล้ายพระญาติพระวงศ์ จึงเป็นที่ยกย่องสรรเสริญในพระปรีชาสามารถ และเคารพนับถือพระองค์ของชาวผิวขาวต่างๆ ไป และรู้จักแผ่นดินไทยในนามของ ดินแดนช้างเผือก

จีนหลิมกังแกเล่าต่อไปว่า แกรู้เรื่องเมืองไทยดีตั้งแต่อยู่ที่สิงคโปร์มาแล้ว ผู้คนในสิงคโปร์ก็ยกย่องเพราะพระองค์เคยเสด็จไปสิงคโปร์ ต่างก็รู้สึกเลื่อมใสพอใจ และฝันว่าเมืองไทยเป็นเมืองที่สงบและอุดมสมบูรณ์พร้อมทุกอย่าง ที่สุดก็มาถึงเมืองไทยโดยทางเรือเดินทะเล แต่พอมาถึงเมืองไทยเมื่อได้มาศึกษาเห็นสภาพ ที่ชาวต่างประเทศยกย่องนั้นยังน้อยกว่าความเป็นจริง เพราะว่าพระเจ้า





## กฎแห่งกรรม

กรุงสยามนั้นทรงเมตตาปราณีประชาชนทั่วไป ไม่ว่าชาติใดภาษาใด แม้ชาติจีนซึ่งเคยถูกประเทศอื่นเหยียดหยามรังเกียจมาแล้ว แต่พระองค์ก็ทรงให้เกียรติชาวจีน มีสิทธิเท่าเทียมกับประชาราษฎร์ของพระองค์ มิได้ทรงรังเกียจเหมือนประเทศอื่น ชาวจีนชาวไทยอยู่กันอย่างฉันท์พี่น้อง ถ้าคนจีนที่เคยผ่านประเทศอื่นมาแล้ว ก็จะซาบซึ้งในพระมหากรุณาอันใหญ่ยิ่งไม่มีวันลืม และเวลาตรุษจีนก็ทรงโปรดให้สนุกสนานตามประเพณี และทรงอนุญาตให้เล่นการพนันได้สามวันสามคืนโดยไม่จับกุม เพราะรู้นิสัยว่าชาวจีนชอบเล่นการพนันในวันตรุษ ช้ายังทรงพระกรุณาแต่งตั้งให้ชาวจีนบางคนมีตำแหน่งขุนนาง ทั้งประชาชนไทยก็มิได้แสดงความรังเกียจ ช้ากลับช่วยเหลือชาวจีนด้วยไมตรีจิต ยากจะหาประเทศอื่นที่ต้อนรับชาวจีนเหมือนประเทศไทย

นายหลิมกั้งเล่าถึงเรื่องสิ่งที่เห็นแปลกครั้งแรกในเมืองไทย ซึ่งเป็นความรู้สึกของผู้ที่เข้ามาเห็นเมืองไทยครั้งแรก และอาจเป็นความรู้สึกของชาวต่างประเทศทั่วไปในสมัยนั้น นายหลิมกั้งเล่าว่า เวลาเข้าเรือผ่านลำน้ำเจ้าพระยา ก็มองเห็นพระภิกษุลงเรือลำเล็ก ๆ เล็กกว่าตัวผู้หนึ่งมีบาตรวางไว้บนหัวเรือ รู้สึกต้องใช้ความชำนาญมากจึงบังคับเรือไม่ให้ล่มได้ ไปเทียบรับบิณฑบาตที่บ้านใด บ้านริมน้ำและเรือนแพ ต่อมาเวลาสาย เรือเทียบท่าก็เห็นเด็ก ๆ ทั้งชายหญิงที่กำลังจะผ่านวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่น กระโดดน้ำดำผุดดำว่ายตามท่าเรือจ้างและทำน้ำหน้าวัดด้วยตัวเปล่า รู้สึกว่าต่างมีความสุขสนุกสนานร่าเริงอย่างไม่เดียงสา เด็ก ๆ ทุกคนมีสุขภาพสมบูรณ์

เมื่อถึงกรุงเทพฯ ก็จะได้เห็นผู้หญิงไทยส่วนมากตัดผมสั้น ๆ และชอบเคี้ยวหมากปากแดง และริมฝีปากหนาทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ทุกคนมีฟันดำ รู้สึกว่าคนไทยนิยมฟันดำว่าเป็นฟันสวยงาม ฟันไม่ดำก็พยายามขัดให้ดำ หญิงไทยส่วนมากไม่ค่อยชอบใส่เสื้อ ปล่อย





ตามอิสระมีเพียงผ้าแถบผืนไม่ใหญ่โตนัก กว้างคืบกว่าๆ แต่ยาว พันรัดคาดเหนืออก และก็เหน็บไว้ข้างรักแร้อย่างง่ายๆ ปล่อยชาย ผ้าห้อยลงมาแต่พองาม ความเป็นอยู่อย่างง่ายๆ แบบหนึ่งผิดกับ หญิงชาติอื่นๆ ที่แกเคยผ่านมา หญิงชาติอื่นล้วนแต่ปกคลุมร่างกาย ปิดอย่างมิดชิด บางชาติก็ออกจะรุงรังรุ่มร่าม การอุ้มเด็กก็อีกแบบ หนึ่งไม่เหมือนหญิงชาติอื่น หญิงไทยชอบเอาเด็กอุ้มเข้าสะเอว และ จะมองเห็นได้ทั่วๆ ไป เด็กหญิงชายชอบไว้ผมจุก บางทีก็ปล่อย ให้ผมจุกย่อยลงมาปิดลูกนัยน์ตา ต้องคอยสะบัดหรือปัดไปข้างหลัง ไม้ก็เกล้าขึ้นไปเป็นจุกผม เด็กไทยไว้ผมเป็นที่สะดุดตาของชาวต่างประเทศที่เข้ามาในประเทศไทย

นี่เป็นความรู้สึกของนายหลิมกั้ง ชาวจีนผู้มีความเฉลียวฉลาด ได้เคยผ่านมาหลายประเทศ และได้เคยเห็นความเป็นอยู่ของพลเมือง ประเทศต่างๆ ทุกแห่งทุกมุม ปรับปรุงตนเองให้เข้ากับชนบประเพณี ของประเทศชาตินั้น เป็นบุคคลที่น่าเคารพนับถือผู้หนึ่ง ผิดกับชาว จีนส่วนมากซึ่งไม่ค่อยสนใจในสิ่งอื่น นอกจากจะก้มหน้าใช้แรงงาน หาเงินตลอดไป บางคนมาอยู่เมืองไทยนานๆ ก็ยังพูดไทยไม่ค่อยได้ ผิดกับจีนหลิมกั้งซึ่งแกลบอกว่ามาอยู่เมืองไทยไม่นาน ก็ได้เอาใจใส่ สนใจศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยด้วยความพยายาม ไม่ ช้าแก็พูดไทยได้เหมือนชาวไทยผู้หนึ่ง ถ้าไม่บอกก็ไม่รู้ว่าแกเป็น ชาวจีน เพราะทุกสิ่งทุกอย่างมีความเป็นอยู่อย่างคนไทย ได้ศึกษา ธรรมเนียมในทางพุทธศาสนา สนใจยิ่งกว่าชาวไทยบางคน มีความเลื่อมใส ในพระพุทธรูปเป็นที่ยูชา ผิดกับชาวจีนอื่นที่ตั้งศาลเจ้าไว้ในบ้าน มี รูปจ้าวสามองค์แขวนอยู่ข้างฝา กลางบ้านตั้งที่ยูชา ถ้าไม่มีรูปก็ เขียนเป็นตัวหนังสือจีนตัวใหญ่ตัวเดียวบนกระดาดแดงแผ่นใหญ่ มี คำว่าจ้าวตามที่จีนหลิมกั้งแปลให้ฟัง ตามประเพณีนิยมของจีนทั่วไป





## กฎแห่งกรรม

เพื่อจะได้กราบไหว้ในวันขึ้น ๑ ค่ำและ ๑๕ ค่ำของจีนตลอดปีหรือเวลา  
ตรุษสารท เพื่อขอความคุ้มครองป้องกันภัยอันตราย ให้ได้อยู่เย็น  
เป็นสุขท่ามาค้ำขึ้น ชาวจีนเชื่อถือกันมาตั้งแต่โบราณตลอดมาไม่มี  
เปลี่ยนแปลง แต่จีนหลิมกั๊งเมื่อแก่ได้มาศึกษาพระธรรมคำสั่งสอน  
แล้ว ก็มองเห็นความจริงในหลักของพุทธศาสนา ที่สอนให้คนปฏิบัติ  
ตนอยู่ในศีลธรรม และปฏิบัติทางจิตใจให้ละความโลภ โกรธ รัก หลง  
เป็นเหตุที่จะได้นำความสุขอันแท้จริงมาสู่เราได้ ไม่มีใครที่จะช่วย  
เราให้มีความสุข ความทุกข์ได้ นอกจากเราจะทำตัวของเราเอง เรา  
ทำชั่วก็มีความทุกข์ เราทำดีก็มีความสุข การหลงบูชากราบไหว้ขอ  
ให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ให้จ้าว ให้เซียนทั้งหลายช่วย ผากความหวังอนาคต  
แก่จ้าวและเซียน แก่คิดว่าผิด

ฉะนั้น นายหลิมกั๊งแกจึงได้ตั้งพระพุทธรูปขึ้นแทนจ้าว และ  
อีกอย่างแกเล่าว่า มีเพื่อนชาวจีนอยู่ในเมืองไทย แต่ก็ได้รับความ  
เดือดร้อนติดตามมาจากเมืองจีน เพราะตามธรรมเนียมถึงปีก็ต้อง  
จัดส่งเงินไปให้ญาติพี่น้องซื้อของตามประเพณี ช่วยไปเช่นไหว้ที่ฝัง  
ศพต้นตระกูลหรือฮวงซุ้ย เมื่อจวนจะถึงเวลาสารทเชิงเหม็ง ก็  
ต้องรีบส่งเงินไปให้ทันเวลา และปีนั้นเพื่อนของแกมีใบหน้าเศร้ามา  
บอกว่า ญาติทางเมืองจีนส่งข่าวมาให้ทราบ ว่า บัดนี้ทางเมืองจีนมี  
คนกลุ่มหนึ่งมีหนังสือมาขู่ว่าจะทำลายฮวงซุ้ย หากว่าไม่ส่งเงินตาม  
จำนวนเรียกร้องไปให้ก่อนวันสารทเชิงเหม็ง มิฉะนั้น จะถูกทำลาย  
หมด จีนหลิมกั๊งแกแนะนำว่าไม่ควรจะจัดส่งเงินไปตามขู่ เพราะพวกนี้  
ไม่มีศีลธรรม ให้แล้วก็คงจะเอาอีกคงไม่สิ้นสุด ทางที่ดีก็งดเช่นไหว้  
และไม่ยอมตามคำขู่ ถ้ามีความกตัญญูต่อตระกูลก็ทำบุญในทาง  
พุทธศาสนา อุทิศส่วนกุศลไปให้ทางเมืองจีน แต่แกก็ไม่ว่าเพื่อนผู้  
นั้นจะทำตามหรือไม่ เพราะเราเชื่อถือตามประเพณีโบราณว่า ที่ฝังศพ  
นั้นต้องหาที่ดีตามตำรา ถ้าฮวงซุ้ยดีก็ทำให้พวกบุตรหลานท่ามาค้ำ





ขึ้น จะเกิดมั่งมีศรีสุขมีความสุขเจริญรุ่งเรือง หากมีใครไปทำลายที่ฝังศพ หรือฮวงซุ้ยลงแล้ว ก็จะทำให้บุตรหลานที่กำลังรุ่งเรืองถึงกับพินาศ ฉิบหายลงได้ และเพื่อนของนายหลิมกังกก็เชื่อว่า ที่แกมั่งมีในเมือง ไทยก็เพราะฮวงซุ้ยดี ความรู้สึกนี้ยากที่จะเปลี่ยนได้ นายหลิมกังกแก บอกว่า ตัวแกนั้นหมดหวังไม่สนใจในเรื่องฮวงซุ้ย เพราะญาติพี่น้อง ตายหมด น้ำพาศพลงทะเลหาไม่พบ การเช่นไหวในงานเทศกาล สารทเซ็งเหม็งก็ทำบุญใส่บาตรกวาดน้ำแทน และบอกถ้าตัวแกตาย ก็ขอเผออย่างแบบคนไทยชาวพุทธ ไม่ต้องให้ลูกหลานอยู่ภายหลัง ลำบาก ที่จะต้องคอยเช่นไหว้กันทุกปี

นี่เป็นความรู้สึกแปลกกว่าชาวจีนผู้อื่นที่อยู่ในเมืองไทย แก บอกว่าสิ่งที่แกรักและเคารพนับถือมากที่สุดก็คือ สมเด็จพระพุทธเจ้า- หลวงปิยมหาราช ในบ้านจีนหลิมกังกยังมีพระบรมรูปตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลที่ ๕ พิมพ์เป็นรูประบายสีสวยงามสดดงาม สมัยนั้นถือ ว่า ๕ รัชกาลนี้เป็นพระเจ้า ๕ พระองค์ ใครได้ไว้เคารพบูชาในบ้าน ก็จะเป็นสิริมงคล นอกจากนั้นก็ยังมีพระบรมรูปทรงม้าแบบเขียน ด้วยถ่านหยาบๆ พิมพ์ขนาดเท่ากับปฏิทิน ซึ่งมีวางขายในสำเพ็ง มากมาย ในสมัยนั้นมีบอกขึ้นศักราชใหม่ มีรูปแห่งางสงกรานต์ และพญานาคให้น้ำประจำปี แสดงว่าจีนหลิมกังกนี้ได้บริจาคเงินสมทบ ทุนสร้างอนุสาวรีย์พระบรมรูปทรงม้าด้วยผู้หนึ่ง ซึ่งในสมัยนั้นทางการ ได้ประกาศว่า จะเรียไรเงินจากประชาราษฎร์ผู้มีความจงรักภักดีต่อ องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อร่วมกันสร้างเป็นปูชนียสถาน ถวายแด่พระองค์ท่าน สุดแต่ผู้ใดจะมีน้ำใจบริจาคมากน้อยได้ตามใจ สมัคร์ ห้ามมิให้กะเกณฑ์บีบบังคับ แม้แต่เพียงเศษเงินก็ยินดีให้รับ และจดไว้ เพื่อให้คนยากจนเข็ญใจอยากจะได้มีโอกาสร่วมด้วยให้ ทั่วถึง

ประชาชนเมื่อทราบข่าว ต่างมีความปีติยินดีที่ได้มีโอกาส





ร่วมใจกันบริจาคเงินมากน้อยตามกำลัง ในไม่ช้าทางการก็รวบรวมเงินได้มากเกินกว่าจำนวนกำหนดไว้หลายเท่าตัว ต่อมาทุกอย่างก็เรียบร้อย พระบรมรูปทรงม้าหล่อด้วยทองสัมฤทธิ์ ก็ยืนตระหง่านเป็นสง่าอยู่กลางลานกว้างใหญ่ หน้าพระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นอนุสรณ์อันมีค่ายิ่ง ในนามของประชาชนทั่วไปได้ทูลเกล้าถวายแด่องค์พระบาทสมเด็จพระปิยมหาราชที่ได้ทรงเสวยราชย์มาครบ ๔๒ ปี ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินได้รับความสุขทั่วหน้ากัน จึงมีการฉลองสมโภชอย่างสนุกสนาน

ในรัชกาลสมัยของพระองค์ พระราชกรณียกิจใดที่จะทำให้กระทบกระเทือนความสงบสุขของประชาราษฎร์ พระองค์ก็ไม่ปรารถนาที่จะให้ปฏิบัติ พยายามหลีกเลี่ยง ไม่ยอมให้ประชาชนต้องได้รับความทุกข์ยากลำบาก พระองค์ถือเหมือนว่าเป็นพ่อ ปกครองประชาชนเหมือนลูก พ่อย่อมจะให้ความร่มเย็นเป็นสุข ไม่อยากเห็นลูกได้รับความเดือดร้อน สิ่งใดที่ไม่เป็นธรรม เช่น เลิกทาส เป็นต้น คนในรัชสมัยของพระองค์รุ่นปู่ย่าตายายที่ยังมีชีวิตอยู่ในวัยชราย่อมจะรู้ดีและยังจำเรื่องราวชีวิตที่เคยผ่าน เมื่อพูดถึงสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงต่างก็ชื่นชมยินดี หันหน้าไปทางพระบรมรูปทรงม้ายกมือขึ้นถวายบังคม พูดแล้วก็น้ำตาไหลว่า

“ในชาตินี้จะหาอย่างพระองค์ไม่ได้แล้ว เจ้าประคุณเอ๋ย ถ้าตายไปก็ขอให้ได้ไปเป็นข้าช่วงใช้ของพระองค์ตลอดทุกชาติไป” นี้เป็นความรู้สึกของผู้ที่มีความจงรักภักดีฝังอยู่ในจิตใจของคนรุ่นก่อนไม่รู้ลืมตลอดมา

เมื่อข้าพเจ้าเล่ามาถึงเพียงนี้ ก็ว่าจะยุติลงเพื่อจะดำเนินเรื่องต่อไป แต่รู้สึกว่ายังขาดตกหลายสิ่งหลายอย่างที่ข้าพเจ้ารู้และยังเห็นเหตุการณ์ในสมัยของพระองค์ และทั้งเคยได้ยินได้ฟังจากผู้ใหญ่ผู้เฒ่าทั้งหลายทั้งหญิงทั้งชายเล่าแล้วเล่าอีกไม่รู้เบื่อ ข้าพเจ้าก็ชอบฟัง





ชอบถามชอบซักตลอดมา ถึงในปลายรัชกาลที่ ๖ ก็ยังชอบเล่าเรื่อง พระพุทธเจ้าหลวง แม้ว่าในสมัยของพระองค์ท่าน ข้าพเจ้าจะเด็ก เกินไปในความรูสึก แต่ต่อๆ มาเมื่อได้ยินผู้ใหญ่บางท่านที่เคยเป็น ข้าฝ่ายในอยู่ในวังหลวง เมื่ออายุมากก็กราบถวายบังคมลาออกมา อยู่นอกวัง และได้ทราบเรื่องราวของพระองค์ท่าน และได้ความรู้ เพิ่มเติมมากขึ้น ความรูสึกจากผู้ใหญ่ถ่ายทอดเข้ามาฝังจิตใจ ทำให้ เกิดความซาบซึ้งในพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติ จึงมีความรูสึกไม่ ผิดกับพระราชราษฎรผู้อื่น ในเมื่อครั้งรัชสมัยพระองค์ยังทรงเสวยราชย์

เมื่อพูดถึงนิสัยความรูสึกส่วนมากของชาวไทยนั้น ใครจะทำ ความดีล้ำเลิศมากมายสักเพียงใด จะรูสึกถึงความดีก็เพียงแต่ระยะ แรกๆ เท่านั้นที่ชื่นชมยกย่องสรรเสริญ แต่แล้วไม่นานนักก็พากัน ลืม เช่นเดียวกับคนทำความชั่วช้า ก็รูสึกชิงชังโกรธแค้นรังเกียจ แต่แรกๆ ต่อมานานๆ เข้าก็ลืม ถ้าจะสังเกตดูให้ดีก็จะเห็นได้ อย่าง ที่ว่า คนไทยลืมนง่ายหายเร็ว

แต่กรณียกิจของสมเด็จพระปิยมหาราชนั้น ความดีของพระองค์ ได้ฝังเข้าไปลึก ความซาบซึ้งได้ติดแน่นอยู่ในสันดาน ไม่มีประชาชน รุ่นรัชสมัยของพระองค์จะลืมได้ ข้าพเจ้าอยากจะได้เล่าในสิ่งที่ได้ประสบ มาในเวลานั้น เป็นตอนปลายในรัชกาลพระองค์ เพื่อจะได้ให้อนุชน รุ่นหลังได้อ่านได้ทราบไว้ เพราะคนที่เคยได้รู้ได้เห็นรุ่นสมัยพระองค์ นั้นคงจะหายากเข้าทุกวันๆ ในไม่ช้าคงหมดไป ส่วนมากผู้เฒ่าผู้แก่ ต่างคนต่างเล่า เท่าที่เคยรู้เคยเห็น น้อยคนจะได้บันทึกเหตุการณ์ เอาไว้ เวลานั้นข้าพเจ้ายังเป็นเด็กแต่จำความได้ดีทุกอย่าง เขา โจษกันว่ามีดาวหางขึ้นดวงใหญ่ มีแสงสุกใสหางยาวเหมือนไม้กวาด ทางมะพร้าวบานปลายจดสองฟากฟ้า ข้าพเจ้าอยากดูสุดสำหรับนอน แต่หัวค่ำ บอกผู้ใหญ่ว่าถ้าไปดูดาวหางตอนดึกก็ให้ปลุกด้วย เพราะ แถวบ้านมองไม่เห็น มีต้นประดู่ปกคลุมมองขึ้นไปไม่ค่อยเห็นท้องฟ้า





แถวหลังบ้านก็มีแต่พวกต้นหูกวาง ต้นมะขาม ตกลงผู้ใหญ่ชวนพวกเพื่อนบ้านใกล้เคียง นัดจะออกไปดูดาวหางทางท้องทุ่งนากว้างใหญ่ คึนนั้นตอนดึก เมื่อถึงเวลาผู้ใหญ่ก็ปลุกให้ตื่น แต่ข้าพเจ้าไม่อยากจะลุกขึ้นเพราะง่วงนอน อยากหลับต่อไปมากกว่า ผู้ใหญ่ให้รีบลุกขึ้นจัดแจงแต่งตัว ถ้านอนก็ต้องนอนอยู่บ้านคนเดียวเพราะเขาจะพากันไปดูดาวหาง ไม่มีใครอยู่บ้าน ฝากบ้านไว้กับยายข้างบ้านให้แกช่วยดูแลเพราะแกไม่ไป ข้าพเจ้าพอได้ยินว่าให้อยู่คนเดียวก็กลัวผี จึงหุตาสว่าง รีบลุกขึ้นจัดและหาเสื้อผ้าหนาๆ ใส่ เพราะอากาศตอนดึกเย็นจัด ถ้าไปยืนกลางทุ่งคงเพิ่มความเย็นขึ้น แล้วเราก็พากันออกจากบ้านเป็นกลุ่มใหญ่ ทั้งเด็กผู้ใหญ่ หญิงและชาย คนเฒ่าคนแก่ คึนนั้นเดือนสว่างตอนดึก แม้จะมีเมฆฝนบ้างแต่ก็พอเห็นทางไม่ต้องใช้ไฟ พวกผู้ใหญ่ต่างคนก็อยากดู เดินนำหน้าคุยกันถึงเรื่องดาวหางที่เคยขึ้นครั้งก่อนๆ ที่เคยเห็นมาแล้วให้ฟัง บางครั้งเด็กก็ถามผู้ใหญ่เพราะอยากรู้ตามภาษาเด็กที่สนใจ เราเดินมาทางตรอก แต่ก็กว้างพอจะเรียกถนนซอยยายกะตา เพราะรถม้าเข้าออกเสมอ สองข้างเป็นพงป่ามีเสียงกบเขียดและพวกแมลงร้องทั่วไป และมีหนองน้ำและต้นไม้ใหญ่ๆ มีไม้เลื้อยปกคลุม ไม่ค่อยมีบ้านคน เราผ่านป่าช้าจีนเป็นที่โล่งๆ ป่าช้าจีนเวลานั้นมีเนื้อที่ประมาณสิบกว่าไร่ หลุมฝังศพก็ห่างไกลจากถนนทางเดินจึงไม่ค่อยน่ากลัวนัก แต่ข้าพเจ้าก็อดเดินกลางผู้ใหญ่ไม่ได้ พอผ่านพ้นเขตป่าช้าก็ถึงท้องนาติดต่อกันเป็นทุ่งกว้างใหญ่สุดสายตา เหมือนเรายืนอยู่กลางฟ้าครอบ มองดูทุกๆ ด้านไม่มีอะไรบัง เรายืนบนคันนามองเห็นดาวหางบนท้องฟ้าได้ชัดเจน มีคนมายืนดูก่อนพวกเราไม่น้อย มีทั้งพระสงฆ์ที่มาจากวัดดอนหลายองค์ ใช้ผ้าคลุมศีรษะกันน้ำค้าง กำลังคุยกันเสียงก้องเพราะเป็นเวลาดึกสงัดเงียบ บางคนกำลังอธิบายถึงลักษณะของดาวหางว่าจะเกิดผลดีผลร้ายต่อบ้านเมือง





หรือผู้คน สำหรับข้าพเจ้าเพิ่งจะเห็นดาวหางเป็นครั้งแรก แม้จะมีแสงจันทร์ส่องสว่าง แต่ดาวหางก็ยิ่งส่องแสงสุกใสอยู่เต็มท้องฟ้า มองดูแล้วรู้สึกชักจะกลัวๆ ตามนิสัยเด็ก ที่ยังไม่เคยเห็นสิ่งประหลาดมหัศจรรย์เช่นนี้มาก่อน ทุงวัดดอนสมัยนั้น เป็นสนามเล่นว่าวพั่นในฤดูแล้ง ในเดือนมีนาคมและเมษายน นอกนั้นยังมีงานแห่ลูกหนูประกวดประชันเป็นงานประจำปี บางปีก็มีการชนวัว แต่การชนวัวข้าพเจ้าไม่เคยเห็น เคยเห็นแต่แห่ลูกหนู เคยวิ่งเล่นว่าวกับเพื่อนอย่างสนุกทุกปี และต่อมากการจุดลูกหนูได้เกิดแตกออกนอกทาง ทำให้ผู้คนเสียชีวิตบาดเจ็บ ทางการจึงห้ามและงดตั้งแต่นั้นมา

คืนนั้น ข้าพเจ้ายืนบนคันทนาอยู่ใกล้ๆ ผู้ใหญ่ ได้ฟังการวิพากษ์วิจารณ์กันไปตามความรู้สึกรู้สึกของแต่ละคน

ชาวบ้านผู้เฒ่าผู้หนึ่งพูดว่า “ดาวหางขึ้นมาครั้งไร จะต้องมิเหตุร้ายเกิดตามทุกที บางทีก็เกิดโรคภัยไข้เจ็บ หรือไม่ก็ข้าวยากหมากแพง บางทีก็เกิดสงครามรบพุ่งกัน หรือไม่ก็ต้องสูญเสียชีวิตคนสำคัญของโลกไป”

เสียงพระสงฆ์พูดขึ้นว่า “คงจะเกิดภัยพิบัติในประเทศอื่นนะโยม อาตมาคิดว่าเมืองเราเป็นเมืองพระ มีอะไรร้ายก็กลายเป็นดีจริงไหมโยม”

เสียงผู้เฒ่าพูดตอบว่า “ผมก็ว่าคงไม่เกี่ยวกับเมืองเราหรอกท่าน เพราะบ้านเมืองเรามีข้าวปลาบริบูรณ์ ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ประชาชนอยู่กันด้วยความร่มเย็น” พลาญผู้เฒ่าหันมาทางหมอผันและพูดขึ้นว่า

“หรือพ่อหมอผันเห็นเป็นอย่างไร ลองดูแล้วคงจะบอกได้ เพราะทราบว่าพ่อหมอมีความรู้ทางโหราศาสตร์”

หมอผันกำลังยืนแหงนหน้าดูดบู่หรือตะพานโพ มองดูดาวหางเพลिनอยู่ เมื่อได้ยืนเช่นนี้ก็หันไปพูดกับผู้เฒ่าว่า





“ผมมองดูทางทิศดาวประจำเมืองขึ้น ก็มองเห็นไม่ชัดเพราะเมฆฝนบัง แต่ก็น่าสงสัยเพราะทางทิศอื่นไม่มีเมฆ มีแต่ทางทิศดาวประจำเมือง”

เสียงพระสงฆ์พูดขึ้นว่า “จริงโยม อาตมาเคยลุกขึ้นสวดมนต์ดึกๆ เป็นประจำ เคยเห็นดาวประจำเมืองสุกใส แต่หมูนี้นี้ไม่ค่อยจะเห็นเพราะท้องฟ้าไม่แจ่มใส อย่างคืนนี้ ดูซิ ทิศอื่นท้องฟ้าแจ่มใสดี แต่ทิศดาวประจำเมืองมืดครึ้ม เป็นที่น่าคิดเหมือนกันนะโยม”

เสียงผู้เฒ่าพูดขึ้นว่า “อย่าไปคิดมากในสิ่งที่ไม่เป็นมงคลเลย บ้านเมืองเราเวลานี้อยู่เย็นเป็นสุข ฟ้าฝนก็ตกต้องตามฤดู บางวันเรายังมองไม่เห็นดวงอาทิตย์ ฝนตกตลอดทั้งวัน มันเป็นธรรมดาของฤดูฝน อย่าไปมองในแง่ร้าย”

คืนนั้น ต่างก็วิพากษ์วิจารณ์กันไปต่างๆ นานา ข้าพเจ้าเป็นเด็กก็คอยจดจำ เพื่อไว้คุยไม้ให้เพื่อนๆ ฟังถึงเรื่องดาวหางที่รู้และไปดูมา ตั้งแต่นั้นดาวหางก็ยังขึ้นอยู่ทุกคืน แต่เราไม่สนใจเพราะดูมาแล้ว ใครที่ยังไม่เคยเห็นก็ไปดูกัน ต่อมาข้าพเจ้าก็ลืมและไม่เคยคิดว่าดาวหางดวงนี้เป็นกลางร้าย ซึ่งต่อมาเมืองไทยต้องสูญเสียพระมหากษัตริย์ที่รักยิ่งพระองค์หนึ่งของประชาชนชาวไทยเวลานั้นแถวบ้านที่ข้าพเจ้าอยู่ มีสามีภรรยาอยู่คู่หนึ่ง สามีแก่กว่าภรรยาหลายปีและเพิ่งจะอยู่ด้วยกัน สามีภรรยาคู่นี้ชอบกับผู้ใหญ่ที่บ้านข้าพเจ้ามาก เคยไปมาหาสู่กันเสมอเพราะบ้านอยู่ใกล้กัน สามีภรรยาชอบพากันไปดูละครทุกวันเสาร์วันอาทิตย์ สำหรับภรณานั้นเป็นคนรูปงามศิริวิสัย แต่งตัวนำสมัยเสมอ ผิดกว่าหญิงชาวบ้านในตำบลเดียวกัน ถ้าจะไปก็ใช้รถม้าคู่ ชาวบ้านธรรมดาจะไปไหนก็ไปรถไถ(รถราง) หรือนั่งรถเจ๊ก ฉะนั้น ชาวบ้านจึงชอบคอยมองดูสามีภรรยาคู่นี้ออกจากบ้าน เย็นวันนั้นถ้าหากข้าพเจ้าจำไม่ผิด ก็เห็นภรรยาเขาแต่งตัวอย่างสวยงาม แก่ทำผมมองดูข้างหน้าแล้วก็แบบ





ผู้หญิงญี่ปุ่นสมัยเก่าหรือผมโป่ง ใส่เสื้อแขนพองสองข้าง ส่วนสามี ก็นุ่งผ้าม่วงใส่ถุงน่องรองเท้า ใส่เสื้อนอกขาวกระดุม ๕ เม็ด แบบ ข้าราชการ ใส่หมวกไหมปานามา หรือเรียกว่าไหมสับปะรด มีเสื้อ สักหลาดกันหนาวสีน้ำตาลทะเลเข้มพาดแขน สำหรับใส่ทับเสื้อนอกเมื่อ เวลาอากาศเย็นจัดตอนดึก รู้สึกว่าคงมีความสุขมาก และนั่งรถม้าคู่ ซึ่งมีแขกเป็นคนขับมาจอดคอยที่หน้าบ้าน พวกผู้หญิงคอยแอบมอง เพื่อจะดูว่า เขาแต่งตัวแบบเสื้ออย่างไร แต่งผมแบบอะไร

คืนวันนั้น หลังจากผู้ใหญ่ดับตะเกียงน้ำมันที่แขวนกลางห้อง เข้านอนแล้ว คงจะหลับไปเป็นเวลานาน ตอนดึกทุกคนหลับสบาย เพราะอากาศเย็น แล้วต่างก็ตกใจตื่นเมื่อมีผู้มาตบประตูร้องเรียก ต่าง ก็ลุกขึ้นนึกว่าเกิดไฟไหม้ แต่ก็ไม่ได้ยินแขกยามรวัระฆัง โรงพัก ไปลิศรวัฆ้อง ข้าพเจ้าจำได้ว่าคืนนั้นกำลังห่มผ้านอนหลับสบายก็ ต้องพลอยตกใจตื่น คว่าผ้าห่มคลุมตัวลุกขึ้น คอยผู้ใหญ่หาไม้ขีด จุดตะเกียงลานไขให้สว่าง แล้วก็รีบไปเปิดประตูบ้าน ข้าพเจ้าก็พลอย ห่มผ้ารุ่มร่ามติดตามออกมา เพราะอยากรู้ว่ามีเรื่องอะไรเกิดขึ้น ใคร เป็นคนมาตบประตูเรียกตึกๆ เช่นนี้ แต่แล้วเมื่อเปิดประตูจึงรู้ว่า ผู้ตบประตูคือสามีภรรยาผู้ที่ไปดูละครกลับมา แสงไฟตะเกียงลานที่ จุดนั้นไม่ค่อยสว่างมากนัก พอสังเกตเห็นและเสียงผู้หญิงสั้นๆ รู้สึก ว่าจะผ่านการร้องไห้มาแล้ว แยกพูดเสียงแกมสะอื้น พูดอย่างฉุนๆ ที่ตบประตูนานว่า

“นี่คงยังไม่รู้เรื่องซินะหล่อน นอนหลับกันสบาย รู้ไหม เดี่ยวนี้เกิดเรื่องใหญ่แล้ว”

บิดามารดาข้าพเจ้าตกตะลึง เพราะไม่รู้ต้นสายปลายเหตุของ เรื่อง จึงถามว่า

“เกิดเหตุใหญ่เรื่องอะไร เรือรบฝรั่งยกทหารเข้าเมืองไทย หรือ” ข้าพเจ้าได้ยินผู้ใหญ่ถามเช่นนั้นก็ตกใจ คำว่าฝรั่ง ข้าพเจ้า





กลัว เพราะเคยถูกผู้ใหญ่หลอกว่า ถ้าชนหรือร้องให้ ฝรั่งจะจับตัว  
เอาไปเมืองนอก และข้าพเจ้าเคยเห็นฝรั่งรูปร่างใหญ่โตหมวดเครา  
แดง พอเห็นเดินมาแต่ไกล ข้าพเจ้าก็วิ่งไปแอบในครัวหลังบ้าน จน  
กว่าฝรั่งจะผ่านไปแล้วยิ่งออกมา ตามนิสัยเด็กที่ถูกผู้ใหญ่ขู่ให้กลัว  
เสียงผู้หญิงรีบตอบว่า

“ไม่ใช่ฝรั่งมังค่าอะไรหรอก เดียวนี้เขาประกาศว่าในหลวง  
เสด็จสวรรคตเสียแล้ว” พูดแล้วก็สะอื้น ผู้ใหญ่ของข้าพเจ้าตกตะลึง  
เสียงผู้หญิงนั้นพูดต่อไปว่า

“ละครยังเล่นไม่ทันจบเรื่อง ก็ต้องเลิก เพราะได้ประกาศข่าว  
ว่าในหลวงสวรรคตเสียแล้ว ตัวละครกำลังเล่นพอรู้ข่าวก็ตกใจพากัน  
ร้องไห้วิ่งเข้าโรง คนดูส่วนมากต่างก็เดินร้องไห้เสียงสะอึกสะอื้น บาง  
คนก็ปล่อยโฮออกมา เอาผ้าเช็ดหน้าเดินซับน้ำตาออกจากโรงละคร  
ไม่มีผู้ใดใจแข็งสามารถจะกลั้นน้ำตาไว้ได้ บางคนก็พูดทั้งน้ำตาว่า

“ไม่เคยทราบเลยว่าพระองค์ทรงประชวร พอทราบข่าวก็  
สวรรคตเสียแล้ว ทำให้ออกสั่นขวัญหายมือเท้าเย็นหมด” บางคนก็  
รำพันว่า

“ต่อไปนี้ประชาชนจะมีแต่ความว้าเหว เพราะพระองค์ได้  
เสด็จสวรรคต ใครจะเหมือนพระองค์ที่เป็นร่มโพธิ์ทอง คอยปกปักรักษา  
ราษฎรให้อยู่เย็นเป็นสุข ประชาชนจะมีแต่น้ำตานองหน้าได้  
รับแต่ความเศร้าโศกเหลือประมาณได้ ต่างก็คร่ำครวญด้วยความ  
อาลัยถึงพระองค์”

คืนนั้น หลังจากสามีภรรยาคู่หนึ่งไปแล้ว ผู้ใหญ่ต่างก็นั่ง  
รำพันถึงในหลวงด้วยน้ำตานองหน้า ทำให้ข้าพเจ้าที่ยังเป็นเด็กก็  
ต้องพลอยร้องไห้ไปด้วยเหมือนโรคติดต่อกัน

คนในบ้านไม่มีใครที่จะอดกลั้นน้ำตาได้ เมื่อได้ยินแม่รำพันถึง  
ความดีของในหลวง ทุกคนหายง่วง แม้อากาศในคืนวันนั้นจะเยือกเย็น





เหมาะแก่การนอน แต่ทุกคนก็ไม่มีใครนึกถึงที่นอน เพราะตื่นตื่น  
 เสร้าโศกเสียใจในข่าวสวรรคตของในหลวง นานจนได้ยินเสียงแจ้ร้อง  
 บอกหวยออกมาแต่ไกล ค่อยๆ ได้ยินชัดเมื่อเดินใกล้เข้ามา จีน  
 ร้องบอกหวยออกนี้ผ่านตามร้านที่มีเสมีนรับแทงหวย ก็ใช้ไม้ตะพด  
 ที่ถือเคาะหน้าถึงปลุกบอกให้รู้ว่า หวยออกตัวอะไร จนเสมีนเขียน  
 หวยลุกขึ้นร้องตอบว่ารู้แล้ว แกจึงเดินผ่านไปร้านอื่นใหม่ คี้นั้น  
 ข้าพเจ้าได้ยินเสียงแจ้ร้องชัดเจนแต่ไกลเหมือนร้องชายชนมว่า

“มอหันหุนโอย มอหันหุนอ้า วันนี้หวยออกมอหันหุนอ้า”

นอกจากร้องบอกตัวหวยที่ออกแล้ว แกยังตะโกนบอกข่าว  
 ในหลวงสวรรคตเป็นภาษาจีนด้วย เราเปิดประตูบ้านออกมาอีกครั้ง  
 หนึ่ง ข้าพเจ้าอยากดูแจ้เสียงดี ว่ามีรูปร่างอย่างไรเพราะเคยได้ยิน  
 แต่เสียงกลางดึก แต่ไม่เคยออกมาดูตัวแกเลย คี้นั้นเดือนหงาย  
 ตอนดึกเพราะเป็นเวลาข้างแรมอ่อนๆ แต่อากาศข้างนอกบ้านหนาว  
 เมื่อมองดูแจ้เข้ามาใกล้ก็เห็นเป็นแจ้ขี้ยาธรรมดานี้อเอง ห่มผ้ากันหนาว  
 รุ่มร่ามเพราะอากาศเย็น ถือไม้ตะพดเพื่อป้องกันหมา เพราะเวลา  
 หมาเห่ากรรโชกโหดเข้ามา แกก็คอยหวด หมาก็ไม่กล้าเข้าใกล้  
 และสำหรับเอาไว้เคาะตามหน้าถึงร้านที่รับแทงหวย เพื่อปลุกให้ตื่น  
 รับรู้ตัวหวยที่ออก มีคนจีนคนไทยหลายคนตื่นออกมาจากร้านมายืน  
 กลางถนน ถ้ามแกเรื่องในหลวงเสด็จสวรรคต แกก็เล่าให้ฟังตามที่รู้  
 จากโรงหวยเขาบอกมา พูดคำไทยแต่ก็คำไทยไม่ทันก็เอาคำจีน  
 ปนไปด้วย แต่ก็ได้ใจความ เมื่อบอกข่าวสวรรคตแล้วก็ยกย่องว่า  
 พระเจ้าแผ่นดินองค์นี้ดีเหลือเกิน พวกคนจีนพากันเสียดาบมาก แก  
 พูดแล้วทำท่าจะร้องไห้ พวกที่ยืนฟังก็น้ำตาไหลไปตามกัน พวกที่  
 ร้องให้มาแล้วก็ร้องกันอีก เพราะเขาเป็นแจ้เป็นจีนแท้ๆ ยังมี  
 ความเศร้าโศกเสียใจ เราเป็นคนไทยจะรู้สึกอย่างไร นี่เป็นสิ่งที่ได้  
 พบประสบมากับตัวเองเมื่อสมัยข้าพเจ้าเป็นเด็ก ผู้เฒ่าในสมัยนั้น





บอกว่า นับแต่เริ่มสร้างกรุงรัตนโกสินทร์เป็นต้นมา ยังไม่เคยมีความ  
วิปโยคโศกเศร้าอย่างใหญ่หลวงมาปกคลุมประเทศสยามอย่างไม่ทัน  
รู้ตัวเช่นนี้มาก่อน เจ้านายก็พากันทรงกรรแสง ประชาชนก็พากัน  
ร้องไห้ ตามบ้านเรือนมีแต่ความเงิบเหงา มีแต่เสียงสะอึกสะอื้น  
ร่ำไห้ร่ำพันถึงองค์พระปิตุจฉาของลุงข้าพเจ้า  
ได้ลงทุนโกนผม ปฏิบัติตามประเพณีโบราณ และยังมีผู้หญิงอีกไม่  
น้อยพากันโกนผมด้วยความสมัครใจ แม้ทางการจะได้ประกาศว่า  
ขอให้ประชาชนไม่ต้องโกนผม เพียงแต่นุ่งผ้าดำเสื่อดำ เป็นการไว้  
ทุกข์ก็พอแล้ว ตามล้งและร้านของชาวจีนหลายแห่งได้นำผ้าดำมา  
แจกจ่ายให้ประชาชน เพื่อไว้ทุกข์ถวายในหลวง ทุกหนทุกแห่งจะ  
มองเห็นชาวไทยนุ่งดำนอนงน้ำตากันทั้งเมือง ได้ยินผู้ใหญ่ที่ข้าพเจ้า  
เคารพนับถือเรียกว่าลุง พูดว่า

“นี่ถ้าหากว่าจะมีการแลกเปลี่ยนชีวิตตายแทนพระองค์ เพื่อให้  
พระองค์ได้กลับฟื้นคืนพระชนม์ชีพได้ ลุงนี้แหละจะยอมสละชีวิต  
เพื่อพระองค์จะได้ปกครองไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินให้อยู่เย็นเป็นสุขต่อไป  
หากว่าชีวิตเดียวไม่คู่ควรจะเอาผู้เสียสละเท่าใด ลุงคิดว่าคงจะมีคน  
ไม่น้อยยินดีที่จะสละชีวิตเพื่อพระองค์”

เรื่องนี้ตามความรู้สึกทั่วๆ ไปแล้วก็จะพูดว่า การพูดในสิ่ง  
ที่เป็นไปไม่ได้นั้น เป็นการพูดง่ายใครก็พูดได้ แต่ทำไม่ได้ก็ไม่ควร  
จะพูด แต่ข้าพเจ้ามิได้คิดเช่นนั้น เพราะผู้พูดนั้นเป็นคนมีศีลมีสัตย์  
เป็นคนสร้างบุญกุศล เป็นผู้ที่พูดจากภายในความรู้สึกความกตัญญู  
ด้วยจิตใจอันแท้จริง และเป็นผู้ที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือผู้หนึ่ง ท่านผู้  
นั้นคือลุงสินธุ์ ที่ข้าพเจ้าจะได้เล่าเรื่องของท่านมาบรรยายเพื่อจะได้อ่าน  
ต่อไป ครั้งนั้นข้าพเจ้ามีความเสียใจที่ไม่ได้มีโอกาสไปถวายบังคม  
พระบรมศพ ทราบว่าเมื่อเคลื่อนย้ายพระบรมศพออกจากพระราชวัง  
ดุสิต ไปสู่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาทในพระบรมมหาราชวัง เพื่อ





ประดิษฐานพระบรมโกศให้พระราชาราชฎาได้เข้าเฝ้าถวายบังคมพระบรมศพนหากษัตริย์ ซึ่งเป็นที่รักเคารพยิ่งของประชาชน ที่ได้ทรงจากไปอย่างไม่มีวันกลับ

ผู้ใหญ่ที่ไปเฝ้าต่างก็เล่าให้ฟังว่า ไม่เคยได้เห็นได้ยินเสียงร่ำไห้ของประชาชนอย่างนั้น พลเมืองสองข้างทางที่พระบรมโกศผ่านไปประชาชนก้มลงกราบแล้วก็ร่ำไห้ บางคนร่ำพันถึงพระองค์ว่าเป็นเศวตฉัตรแห่งความร่ำไห้ของประชาชน แล้วก็ปล่อยโฮออกมา บางคนที่มีอายุ ร้องให้ทอดกายลงกับพื้นถนนเสียใจจนสิ้นสติ พวกลูกหลานต้องประคองกลับ ไม่มีใครอายุใคร เสียงระเบ็งโหยหวนทั่วทุกทิศทุกทาง ผู้ที่อยู่ในคั้นนั้นจะไม่มีวันลืมคั้นในวันอัญเชิญพระบรมศพนขององค์พระปิยมหาราชรัชกาลที่ ๕ ได้ตลอดไปในชีวิต ผู้ใหญ่พูดกันว่า พระองค์เป็นโพธิสัตว์ได้ชนะจิตใจของประชาชนทั่วทั้งประเทศ นับตั้งแต่เด็กเล็ก หญิงชาย ผู้ใหญ่ผู้เฒ่า คนดีคนชั่ว ต่างมีจิตใจจงรักภักดีต่อพระองค์เป็นใจเดียวกัน หนังสือพิมพ์ลงข่าวว่า ในเมืองไทยนับแต่วันสวรรคต ตลอดเวลาเจ็ดวันไม่มีคดีใดๆ เกิดขึ้นเป็นที่ยุ่งยากแก่โรงศาล นับแต่ตัดช่องย่องเบา ลักเล็กขโมยน้อย วิวีงราว ตลอดถึงการปล้น ต่างก็สงบลงอย่างน่าอัศจรรย์ที่สุด พระองค์ได้ชนะจิตใจทั้งคนดีและชั่ว ใจบาปหยาบช้า หากินทุจริต ต่างก็เคารพพระองค์เหมือนพระเจ้า และอีกเรื่องที่ข้าพเจ้าทราบมาจากผู้ใหญ่ที่ในวังหลวงว่า เมื่อพระพุทธรเจ้าหลวงทรงพระชนม์อยู่ ได้เสด็จผ่านโรงช่างที่ไรก็เป็นทีที่รู้จักทั่ววัง เพราะได้ยินเสียงช่างทุกตัวจะต้องชูงวงขึ้นถวายบังคม แล้วก็ส่งเสียงร้องระเบ็งเซ็งแซ่ เป็นเรื่องที่แปลกประหลาดที่สัตว์ก็ยังไม่รู้จักเคารพพระองค์

ในรัชสมัยสมเด็จพระปิยมหาราชเสวยราชสมบัตินั้น ข้าพเจ้ายังเด็กเกินไปที่จะรวบรวมบันทึกเรื่องราวของพระองค์ ที่ได้ทรงปฏิบัติกรณียกิจจนเป็นที่ยกย่องสรรเสริญของชาวไทยและชาวโลก





ทั่วไป แม่เคยบอกว่าเคยพาข้าพเจ้าไปเฝ้ารับพระราชทานเสมาเงิน จ.ป.ร. ซึ่งพระองค์ทรงพระราชทานแก่เด็กทั่วไป แต่ข้าพเจ้าก็เล็กเกินกว่าที่จะจดจำเหตุการณ์ครั้งนั้นได้ มันคล้ายกับความฝันที่เลื่อนลาง เต็มที่นึกไม่ออก ต่อมาพอจำความได้ ก็อาศัยผู้ใหญ่ที่เคยเห็นเคยรู้เหตุการณ์เล่าให้ฟังพอจะจดจำเอาไว้ หลังจากพระองค์ได้ทรงเสด็จสวรรคตแล้ว ความดีเด่นที่พระองค์ได้ทรงปฏิบัติเมื่อครั้งยังทรงพระชนม์อยู่ ก็ถูกนำมาวิพากษ์วิจารณ์ คุณความดีของพระองค์ได้ชนะจิตใจของชาวไทยและชาวต่างประเทศ

สมัยนั้น ข้าพเจ้าชอบนั่งฟังผู้ใหญ่พูดกันถึงองค์สมเด็จพระปิยมหาราช ผู้ใหญ่ก็ไม่รังเกียจที่จะให้เด็กนั่งฟังอยู่ด้วย และยังยินดีชี้แจงให้หายสงสัย เห็นจะเป็นกรณีพิเศษแต่เรื่องของพระพุทธรเจ้าหลวงเท่านั้น ที่ผู้ใหญ่เห็นว่าเด็ก ๆ ควรจะรู้ไว้เป็นประโยชน์ และเพื่อมิให้ลืมพระคุณซึ่งมีต่อประเทศชาติ พระมหากษัตริย์คุณอันยิ่งใหญ่ของพระองค์ท่าน หากผู้ใหญ่สนทนากันเรื่องอื่น ๆ แล้วพวกเด็ก ๆ ไปนั่งฟังซักถามก็จะถูกดูว่า เด็กไปอยู่ส่วนเด็กอย่ามาสอดรู้กับผู้ใหญ่ ยิ่งผู้ใหญ่ได้สนทนาด้วยเรื่องตรงกับสุภาษิตว่า ชี้ก่อนใหญ่อย่าให้เด็กเห็น แล้วเด็กก็ไม่มีโอกาสได้มานั่งลอยหน้าอ้าปากฟังและซักถามผู้ใหญ่ เพียงแต่เข้าไปใกล้ก็จะถูกไล่ตะเพิดให้ห่างออกไป แต่เรื่องของพระพุทธรเจ้าหลวงนั้น เด็กฟังได้ผู้ใหญ่ฟังดี ข้าพเจ้าจึงได้มีโอกาสรวบรวมเหตุการณ์ในรัชสมัยของพระองค์เพียงเท่าที่รู้เห็นเท่าที่ประชาชนสามัญจะรู้ในสมัยนั้นมาแล้วสู่กันฟัง เพิ่มเติมเกี่ยวกับการปกครองในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช เพื่ออนุชนรุ่นหลังที่ยังไม่เคยรู้ คิดว่าคงจะเป็นประโยชน์บ้างไม่มากก็น้อย

เมื่อองค์พระบาทสมเด็จพระพุทธรเจ้าหลวง ได้ขึ้นครองราชสมบัติเสวยราชย์เป็นพระเจ้ากรุงสยามนั้น พระองค์เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นเวลาที่โลกตกอยู่ในอิทธิพลของ





ของพวกนักล่าเมืองขึ้น ประเทศใหญ่น้อยที่ไม่ใช่ผิวขาวต้องหวาดกลัวว่าจะต้องถูกนักล่าเมืองขึ้นยกพลเข้ายึดครอง แม้ชนชาติผิวดำอยู่ในภาพทวีปซึ่งเป็นถิ่นทุรกันดาร ชุกชุมไปด้วยโรคภัยไข้เจ็บและสัตว์ที่ดุร้ายนานาชนิด ก็ไม่รอดพ้นไปจากการยึดครองของผู้สอดส่องแสวงหาเมืองขึ้นไปได้ การจะเข้ายึดครองในสมัยนั้น ก็ใช้แบบหมาป่ากับลูกแกะ ถืออำนาจไม่เป็นธรรมอ้างว่าเป็นผู้เจริญแล้ว จะนำความเจริญมาสู่ประเทศที่ยังป่าเถื่อน ให้มีความเจริญเท่าอารยประเทศ เวลานั้นโลกเกือบจะไม่มีชนต่างผิวเหลืออยู่เป็นเอกราช และประเทศสยามเป็นประเทศอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ชาวไทยอยู่ด้วยกันด้วยความสงบ ไม่มีภัยธรรมชาติใดๆ มารบกวน เป็นประเทศที่เด่นในทวีปเอเชียในสมัยนั้น จึงทำให้นักสอดแสวงหาเมืองขึ้นตั้งใจเตรียมจะเข้ายึดครอง หวังความสำเร็จอย่างหิวกระหาย แต่เป็นบุญของชาวไทยและแผ่นดินไทยที่จะไม่ต้องสูญเสียเอกราช ไม่ต้องตกเป็นทาสของชาติอื่นเข้ามาเป็นนาย จึงมีพระเจ้าแผ่นดินเป็นอัจฉริยกษัตริย์เกิดมาคู่บ้านคู่เมือง ทรงพระปรีชาสามารถ พระองค์ทรงเป็นนักรัฐศาสตร์ที่เยี่ยมยอด ได้ทรงดำเนินกุศโลบายทางการเมืองอย่างสุขุมรอบคอบ จึงนำแผ่นดินไทยและชาติไทยรอดพ้นจากการเป็นเหยื่อของพวกนักล่าเมืองขึ้น ซึ่งกำลังจะจับจ้องตะครุบ ต้องผิดหวังด้วยความเสียดาย ไทยจึงได้เป็นเอกราชในแหลมทอง เหลือเพียงประเทศเดียว

ส่วนการปกครองในรัชสมัยของพระองค์ การเมืองภายในขุนนาง ข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยล้วนแต่มีความซื่อสัตย์สุจริต ตลอดจนชาวผิวขาวต่างประเทศ ที่เข้ามารับราชการฉลองพระเดชพระคุณก็ล้วนแต่มีความจงรักภักดี มีความซื่อสัตย์เป็นคณบุณบารมีของพระองค์ ต่างก็มุ่งหวังจะทำนุบำรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรือง ประชากรราษฎรทั่วไปอยู่เย็นเป็นสุข ทั้งขุนนาง ข้าราชการ ประชาชนต่างก็รักใคร่





นับถือตามลำดับชั้น ประสานสามัคคีกลมเกลียวเป็นอันดี นอกจากนั้นองค์พระปิยมหาราชยังทรงปลอมแปลงพระองค์ออกเที่ยวปะปนกับประชาชน เพื่อดูทุกข์สุขด้วยพระทัยใส เมื่อเห็นสิ่งใดไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน ก็พยายามยกเลิกหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพื่อความเป็นธรรม แม้จะต้องขัดกับธรรมเนียมประเพณีมีมาแต่โบราณ เช่นการเลิกทาส เป็นต้น

การแต่งตั้งข้าราชการขุนนางชั้นผู้ใหญ่ ก็ทรงพิจารณาด้วยความรอบคอบ ก่อนที่จะทรงบรรจุข้าราชการให้รับตำแหน่งใหญ่โต ก็จะทรงหาผู้ที่เหมาะสมกับหน้าที่ และความรู้ดี ประพฤติดี ประวัตินดี ตระกูลดี อยู่ในศีลสัตย์ นอกจากข้าราชการผู้นั้นจะมีประวัติและความประพฤติดีพร้อมแล้ว ยังต้องทราบประวัติผู้เป็นภรรยาและที่มาของตระกูล เมื่อได้ผู้สมควรจนเป็นที่ทรงพอพระทัย จึงจะทรงแต่งตั้งให้เป็นใหญ่เป็นโต ดูแลกิจการต่างพระเนตรพระกรรณ ฉะนั้นขุนนางข้าราชการในสมัยของพระองค์ ล้วนแต่มีความรู้ดีสมกับหน้าที่ และมีความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งหวังที่จะประพฤติตนให้เป็นที่รักใคร่เคารพของประชาชนทั่วไป การประกอบกรรมดี ต้องปฏิบัติราชกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเท่านั้น จะเป็นมงคลแก่ตนเองและบุตรหลานสืบตระกูลต่อไป เพราะองค์พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ในทศพิธราชธรรม ทรงอยู่ในพรหมวิหาร ทรงเป็นตราชูแห่งความเที่ยงตรง เป็นแบบอย่างที่พวกขุนนางข้าราชการทั้งหลายปฏิบัติตาม สมัยนั้นขุนนางข้าราชการผู้ใหญ่ต่างไว้หนวดตามอย่างพระองค์ ในหน้าที่ราชการต่างก็มีความสามัคคีปรองดอง การงานตามหน้าที่ทบวงกรมก็ประสานกันได้อย่างเรียบร้อยรวดเร็ว ทรัพย์สินของแผ่นดินต่างก็ช่วยกันปกป้องรักษา ถือว่าทรัพย์สินของหลวงสำคัญยิ่งกว่าของส่วนตัวไม่ยอมให้รั่วไหลไปได้ ทุกท่านรักษาชื่อเสียงคุณความดี จนสมัยนั้นคำชาวบ้านพูดกันติดปากว่า “ของหลวงตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้”





เพราะคนสมัยนั้นถือว่าของหลวงของแผ่นดินเป็นของศักดิ์สิทธิ์ ถ้าใครคิดทุจริตแต่ต้องก็จะเกิดเป็นภัยอันตรายติดตามมาภายหลัง ไม่ช้าก็เร็ว ฉะนั้น จึงไม่มีใครคิดฉ้อโกง

องค์พระมหากษัตริย์ก็ทรงคอยสอดส่องดูแลทั่วไป ย่อมจะรู้ตัวชั่วด้วยพระองค์เอง จึงไม่มีขุนนางข้าราชการผู้ใดประพฤติตนให้เป็นที่เสื่อมเสีย เรื่องพระกรณียกิจของพระองค์มีมากมาย และบางเรื่องที่ข้าพเจ้าทราบก็มีผู้เขียนขึ้นแล้ว และข้าพเจ้าไม่ชอบไปเขียนซ้ำกับท่านผู้อื่น นอกจากไม่รู้เท่านั้น ที่ข้าพเจ้าเขียนมาก็พยายามที่สุดที่จะหลีกเลี่ยง แต่ประวัติศาสตร์ส่วนสำคัญย่อมจะต้องเป็นหลักสำคัญ ย่อมหนีไม่พ้นเป็นธรรมดา ฉะนั้น จึงพยายามเลือกหาเรื่องที่ยังไม่มีใครเขียน

ข้าพเจ้ายังมีเรื่องปลีกย่อยที่จะเล่าให้ฟัง เกี่ยวกับในหลวงองค์นี้ ข้าพเจ้าได้เรื่องนี้จากเพื่อนรุ่นพี่ผู้หนึ่ง เรารู้จักรักใคร่ชอบพอกันมานานแล้ว และมีอายุสูงกว่าข้าพเจ้า ๗ ปี เป็นชาวอิสลาม เมื่อสมัยก่อนบิดาของแกมีห้างร้านอยู่แถวเชิงสะพานข้างโรงสี มีชื่อห้างตามภาษาชาวอิสลาม สั่งของจากต่างประเทศมาจำหน่าย ส่วนมากเป็นเครื่องเงิน นับว่าเป็นผู้มั่งคั่งในสมัยนั้น

วันหนึ่งมหาดเล็กมาบอกว่า ในหลวงจะเสด็จมาที่ห้าง แต่ไม่ได้กำหนดเวลา เพราะพระองค์เสด็จไปตามห้างร้านหลายแห่ง บิดาของแกและคนในห้างต่างก็มีความดีใจ ที่จะได้มีโอกาสเข้าเฝ้ารับเสด็จในหลวง สมัยนั้นคนทั่วๆ ไปถือว่า หากได้เฝ้าได้พบเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน ก็จะเป็นสิริมงคลแก่ตัวไปตลอด ๗ วัน วันนั้นทุกคนในห้างปิติยินดีช่วยกันตกแต่งสถานที่รับเสด็จ ได้นำเอาพรมสีแดงออกปูตั้งแต่ในห้างออกมาถึงริมถนน และทุกคนก็แต่งกายด้วยเสื้อผ้าชุดที่เห็นว่าเรียบร้อยเหมาะสม เพื่อคอยเฝ้ารับเสด็จ ต่างก็ตั้งตาคอยรับเสด็จ แต่เมื่อเกินเวลาแล้วก็คิดว่าพระองค์คงจะไม่สามารถเสด็จ





มาได้ เพราะต้องเสด็จไปหลายห่างหลายแห่ง คงไม่ทันจะทั่วถึงเพราะ  
หมดเวลา ต่างคนต่างก็ช่วยกันเก็บของที่ประดับเพื่อรับเสด็จ แล้ว  
ก็ม้วนพรมเก็บเข้าที่ เสร็จแล้วก็เปลื้องเสื้อผ้าที่แต่งคอยรับเสด็จออก  
บางคนผลัดผ้าขาวม้า บางคนก็นุ่งโสร่ง ถอดเสื้อชั้นในออกตาม  
ความสะดวก แล้วก็ชวนกันไปทานอาหารข้างหลังในห่าง ขณะต่างก็  
กำลังทานอาหารอยู่ ปล่อยอารมณ์ตามสบายอย่างเพลิดเพลิน ทันใด  
นั้นในหลวงก็เสด็จเข้ามาในห่าง ทุกคนก็ตกใจพากันตะลึงเพราะ  
ต่างก็อยู่ในสภาพไม่พร้อมที่จะเข้าเฝ้ารับเสด็จ พระองค์เสด็จมาเป็น  
ส่วนพระองค์พร้อมทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ และมีเจ้านายเล็ก ๆ ตาม  
เสด็จ เมื่อในหลวงทอดพระเนตรเห็นพวกในห่างพากันตกตะลึง จะ  
ทูลอะไรและทำอะไรก็ไม่ถูก ก็ทรงพระสรวลและรีบบอกว่า “ฉันชอบ  
สภาพอย่างนี้ เพราะเป็นกันเองดี”

ทุกคนอยู่ที่นั่น ต่างซาบซึ่งประทับใจในพระมหากรุณาธิคุณ  
ที่ทรงรับสั่งเป็นกันเองให้หายตกใจและตกตะลึง ทรงมีพระราชอัธยาศัย  
ละมุนละไม เป็นอัจฉริยกษัตริย์ ทรงสามารถจะปลุกความนิยมเคารพ  
รักใคร่ในพระองค์ เพียงแต่ได้เฝ้าใกล้ชิดพระองค์เพียงครั้งเดียว ไม่  
ว่าผู้นั้นจะเป็นชนชั้นไหน เป็นชาวไทยหรือชาวเทศ ก็เกิดความจงรัก  
ภักดีต่อพระองค์ไม่มีวันลืม สมกับคำ เมื่อได้เฝ้าเห็นพระองค์ครั้งเดียว  
ก็เป็นสิริมงคลไปตลอด ๗ วัน

สมกับราษฎรรักใคร่จงรักภักดีทั่วประเทศ นับแต่พระองค์  
ทรงบรมราชาภิเษกเสวยราชสมบัติเป็นพระเจ้าแผ่นดินแห่งกรุง  
สยาม ประชากรราษฎรก็ได้รับความร่มเย็นเป็นสุขตลอดมา ราษฎรได้  
รับความอบอุ่นไม่หวาดหวั่นต่อภัยอันตรายใดๆ ด้วยพระบารมีของ  
พระองค์คอยปกป้องคุ้มครอง ต่างก็ฝังใจว่าพระองค์จะอยู่คู่บ้านคู่เมือง  
ปกป้องประชาชนตลอดไปไม่สิ้นสุด ลืมนี้กว่าพระองค์ก็เป็นมนุษย์  
ปุถุชนธรรมดา ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงความเกิด แก่ เจ็บ ตาย ตามธรรมชาติ





ได้ เมื่อพระองค์เสด็จสวรรคตประชาชนก็พากันร้องไห้อาลัยหา เหมือน ลูกกำลังเรียกหาพ่อ ซึ่งพ่อเป็นเหมือนร่มโพธิ์ร่มไทรคอยปกปักรักษา คุ่มครองป้องกันภัย ให้ความอบอุ่นรักใคร่ทะนุถนอมเพื่อให้อยู่เย็น เป็นสุข แต่บัดนี้พ่อได้จากไปอย่างไม่มีวันจะกลับคืนมา เห็นจะเป็น ยุคสมัยที่ชาวไทยเสรีไทยวิปโยคร่ำไห้อาลัยหาองค์พระปิยมหาราช ทูตทั้งแผ่นดินไทย คงจะไม่มีครั้งใดเสมอเหมือนนับแต่โบราณจน ถึงยุคปัจจุบัน

บัดนี้ พระองค์ก็ได้เสด็จสู่สวรรคาลัยเป็นเวลานานเกินครึ่ง ศตวรรษแล้ว ทุกครั้งที่ข้าพเจ้าได้ผ่านลานอนุสาวรีย์พระบรมรูปทรงม้า ข้าพเจ้าก็ยกมือขึ้นถวายบังคมก่อนจะผ่านไป ด้วยใจเลื่อมใสศรัทธา ในพระองค์ท่าน จะนึกย้อนหลังไปถึงเมื่อรัชสมัยที่พระองค์เสวยราชย์ นึกถึงน้ำพระทัยที่มีต่อประชาราษฎร์ นึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ที่ พระองค์มีต่อประเทศชาติแผ่นดินไทย ที่ทรงแก้ไขให้พ้นจากความ เป็นทาส แผ่นดินไทยจึงได้เป็นเอกราชตลอดมา นึกถึงวิญญูณของ ประชาชนผู้เฒ่าผู้แก่ในสมัยนั้น ท่านต้องพากันเสียน้ำตาร้องไห้ เมื่อ ทราบว่าพระองค์เสด็จสวรรคต ทุกครั้งที่ข้าพเจ้าได้ถวายบังคม พระองค์ รู้สึกทางจิตใจว่าเกิดเป็นสิริมงคลกับตัวเอง เพราะเกิดปิติ ที่ได้ถวายบังคมอนุสาวรีย์องค์พระมหากษัตริย์ ที่ได้ประกอบคุณงาม ความดีไว้แก่ชาติในอดีต ตลอดรัชสมัยของพระองค์ ความดีของ พระองค์เป็นอมตะ อยู่คู่ชาติไทยชั่วกาลปาวสาน

จิตใจของข้าพเจ้าต้องย้อนกลับไปถึงในสมัยเด็กอีกครั้งหนึ่ง ครั้งนั้นเป็นเวลาวันสงกรานต์เพิ่งจะผ่านพ้นไปใหม่ๆ พวกเราเด็กๆ ต่างก็มีความรู้สึกเกิดเงิบเหงาเศร้าใจอาลัยในความสนุกสนาน ไม่ อยากจะให้ผ่านไป ตามความรู้สึกของเราที่เห็นแต่สนุกสนานอย่าง เดียว ไม่ต้องรับผิดชอบอย่างอื่น

หลังจากสงกรานต์ผ่านไปใหม่ๆ ข้าพเจ้ากับเพื่อนๆ รุ่นเดียว





กันได้พากันไปบ้านลุงสินธุ์ชั้นใหญ่ ผู้ใจดี คำว่าชั้นใหญ่เป็นฉายาไม่ใช้นามสกุล เพราะเวลานั้นไทยเรายังไม่มีนามสกุลและคนที่ชื่อสินธุ์ในตำบลที่เราอยู่มีหลายคนด้วยกัน มีทั้งหญิง ชาย เช่น สินธุ์ล้าน (หมายถึงสี่ระล้าน) สินธุ์หน้าข้าวตัง ซึ่งเคยออกฝึกดาษใช้ทรพิษ ซึ่งสมัยก่อนเราจะพบคนหน้าข้าวตังมีมาก แต่ต่อมาวิทยาศาสตร์การแพทย์เจริญ คนที่เป็นหน้าข้าวตังรุ่นใหม่จึงไม่ค่อยมี การที่มีฉายาพ่วงท้ายในสมัยก่อน ก็เพราะคนไทยเราชอบมีชื่อซ้ำๆ กันเป็นส่วนมาก จะไปถามหาใครถ้าไม่มีฉายา จะถามแต่ชื่อเฉยๆ ก็คงไม่รู้ว่าคนไหน ก็ต้องเอาชื่อพ่อหรือชื่อแม่พ่วงไปด้วย หรือชื่อเมียจึงไม่ผิดตัว สำหรับลุงสินธุ์ฉายาว่าชั้นใหญ่นั้นก็เพราะลุงสินธุ์เป็นคนใจบุญ ทุกเช้ามีขันข้าวใหญ่ตั้งไว้ที่หน้าบ้าน สำหรับใส่บาตรพระสงฆ์และสามเณรเป็นจำนวนร้อยๆ องค์กรตลอดปี ฉะนั้น ถ้าถามหาลุงสินธุ์ชั้นใหญ่มีใครรู้จักกันทั้งตำบล ทั้งพระ ทั้งเณร วันนั้นพวกเราเด็กๆ ไปถึงบ้านลุงสินธุ์ตอนบ่าย ลุงสินธุ์กำลังดีดลูกคิดทำบัญชี เพราะเชื่อสายทางก่งแกเป็นจีน ซึ่งพวกเราเด็กๆ ก็ไม่รู้ว่าแกมีงานอะไรบ้างเพราะไม่สนใจ พอพวกเราขึ้นไปบนเรือน ลุงสินธุ์เงยหน้าดูอย่างรู้ใจเพราะเห็นพวกเราหน้าเศร้า จึงพูดว่า

“พวกเธอคงจะเสียดายที่วันสงกรานต์ผ่านพ้นไป จึงทำให้หน้าเศร้าไปตามกัน ที่ลุงพูดมานี้จริงไหม”

ข้าพเจ้าจึงตอบลุงสินธุ์ว่า “จริงครับลุง ปีหนึ่งเรามีเวลาสนุกกันจริงๆ ครั้งเดียว แต่วันสนุกมันหมดเร็วเหลือเกิน ผมอยากให้สงกรานต์มีตลอดเดือนตลอดปีเลย”

ลุงสินธุ์หัวเราะแล้วพูดว่า “เป็นไปไม่ได้หรอกหลานชาย ถ้าจะให้มันตลอดเดือนตลอดปีมันก็ไม่ใช้สงกรานต์ สิ่งอะไรมากเกินไปก็หมดความหมาย หมดความสนุกเพราะมันชินไป เมื่อชินแล้วไม่ซ้าก็เบื่อ เหมือนของขายถ้ามีมากก็ขายถูก ถ้ามีน้อยๆ ก็ขายแพงเป็น





ธรรมดา”

ทันใดนั้น เพื่อนผู้หนึ่งก็พูดขึ้นอย่างลึมตัว “ให้ห่ากินซิ ผมว่ามีซักเดือนก็ไม่เบือ”

แต่พอพูดออกมาแล้วก็รู้สึกตัว รีบเอามือปิดปาก เพราะลุงสินธุ เคยห้ามไม่ให้พูดสบถเพราะจะเป็นนิสัยเคยตัว ฉะนั้น เพื่อนผู้นั้นก็ หน้าเซียวลงเพราะรู้สึกผิด ที่พูดสบถต่อหน้าลุงสินธุ ผู้เคยสั่งสอน ให้เด็ก ๆ ไม่สมควรจะสบถสาบาน แต่เมื่อพูดออกไปแล้วก็ไม่รู้จะทำอย่างไรดี แก้ไขไม่ได้ก็ทำหน้าจ๋อยไป พวกเราตกใจและพลอย ไม่สบายใจไปด้วย เพราะลุงสินธุเป็นบุคคลที่พวกเด็ก ๆ รักใคร่นับถือ มากเพราะเป็นผู้ใจดี ถึงวันสงกรานต์หรือตรุษจีน ลุงสินธุจะแจก เงินพวกเด็ก ๆ คนละหนึ่งเหรียญบาท ซึ่งนับว่าเป็นเงินมากมาย สำหรับเด็กสมัยนั้น นอกจากนั้นยังมีแจกขนมและเลี้ยงอาหารพวก เราเสมอ บางครั้งเล่าเรื่องหรือนิทานให้ฟัง และเป็นทีที่รักใคร่ของเด็ก ในรุ่นข้าพเจ้านี้มาก ผู้ปกครองของพวกเด็กทุกคนก็เกรงใจ และถ้า รู้ว่ามาอยู่บ้านลุงสินธุก็ไว้ใจ ไม่ดูไม่ว่า เพราะลุงสินธุเป็นคนดี บาง คื่นเรานอนหลับบนเสื่อชานบ้านลุงสินธุ สมัยนั้นกรุงเทพฯ ยุ่งไม่ชุม เหมือนปัจจุบัน บางเวลาไม่มีเลย จะชุมก็มีแต่หน้าฝน และบ้าน โบราณไม่มีเก้าอี้หรือโต๊ะอาหาร เวลาผู้ใหญ่มาเยี่ยมก็ปูเสื่อให้นั่ง พร้อมด้วยหมอนขวานให้อิง นอกนั้นมีเชี่ยนหมาก ก่องบุหรี ชันน้ำ จอกเล็ก ๆ สำหรับตักน้ำฝนที่ลอยดอกมะลิ มีกระโถนสำหรับบัว น้ำหมาก มีก่องบุหรี ส่วนเวลาทานอาหารก็มีสำรับมาตั้งกลางเสื่อ นั่งล้อมทานกันด้วยมือเปิบข้าวหยิบอาหาร ช้างตัวมีชันน้ำสำหรับ ล้างมือตั้งไว้พร้อมกระโถน สำหรับพวกเราถ้าไปตอนเย็น ๆ ก็เอา เสื่อปูกลางนอกชาน มีหมอนคนละใบ นั่งบ้าง นอนบ้าง ปฏิบัติเหมือน บ้านของตัวเอง เป็นที่พอกพอกใจของลุงสินธุ เพราะถือเป็นลูกหลาน แต่บ้านของลุงสินธุแปลกกว่าบ้านอื่นในความรู้สึก คือในบ้านไม่มีผู้หญิง





อยู่ด้วยเลย ไม่ว่าจะเด็กผู้หญิงหรือสาวแก่ ในบ้านอันใหญ่โตนี้มีลุงสินธุ เป็นเจ้าของบ้าน หรือนายบ้าน นอกนั้นมีลุงเอม ตาจ้อยและแจ็กยัง งานบ้านทุกอย่างตลอดจนหุงข้าวต้มแกง เป็นหน้าที่ทั้งสามคนช่วยกันทำ สำหรับปรุงอาหารฝีมือลุงเอมนั้น นับว่าอร่อยเป็นเยี่ยม ตลอดจนตำน้ำพริกแกงไก่อีกถูกปากคนกิน พวกเราชอบไปกินข้าวที่บ้านลุงสินธุมากกว่าบ้านของตัวเอง เมื่อพูดหลุดปากกล่าวคำสบถออกมา ทำให้พวกเราใจไม่ดีเหมือนกันเพราะได้กำชับเอาไว้แล้วว่า ต่อหน้าลุงสินธุ เราต้องระวังคำพูดให้มาก แต่เมื่อมองหน้าลุงสินธุ แล้วไม่เห็นแสดงกิริยาผิดปกติ เพียงแต่พูดเรียบๆ ว่า

“ลุงรู้ว่าพวกเธอคงพูดสบถเสียจนเคยปาก จึงมักจะปล่อยตัวหลุดออกมา ลุงคิดว่าควรจะเลิกพูดเสียทีเพราะคนฟังดูแล้วจะติเตียนได้ ถ้าโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่จะไม่มีคนนับถือ คำพูดสำคัญมากกว่าสิ่งอื่น เขาจะเอาไปนินทาได้ เชื่อลุงเถิดหลานชาย สิ่งใดไม่ดีควรเลิก”

พวกเราต่างพากันรับคำว่า “ครับ พวกผมจะเลิกแล้วครับ เพราะรู้ว่าไม่ดี”

ลุงสินธุยิ้มและพูดขึ้นว่า “ถ้าพวกเธอเลิกพูดสบถได้ ต่อไปโตขึ้นจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดี และอย่าคิดว่าคำสบถสาบานนั้นจะไม่เกิดผล เป็นความจริงขึ้นมาละ ลุงเคยเห็นมาแล้ว การสาบานเหล่านี้เคยเกิดผลมาแล้ว ลุงอยากจะเล่าเรื่องให้ฟัง เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในครอบครัวหนึ่งในชนบท ซึ่งไม่ห่างไกลไปจากกรุงเทพฯ มากนัก ครอบครัวนี้เป็นครอบครัวที่มั่งคั่งคนนับหน้าถือตามาก เป็นที่รู้จักของประชาชนในจังหวัดนั้น พ่อบ้านเป็นนายอากร ผูกขาดฝิ่นและโรงต้มกลั่นสุรา ในจังหวัดนั้นสืบเนื่องกันมา และอยู่ด้วยความปรกติสุข

ต่อมา นายอากรเจ้าบ้านล้มป่วยลง นายอากรมีภรรยาอยู่คนหนึ่งชื่อแพร และมีบุตรชายคนโตชื่อเพชร และบุตรหญิงคนน้องชื่อพลอย อาการป่วยไข้ของนายอากรมีแต่ทรงและทรุด แม้นางแพรจะ





หาหมอรักษาเท่าไรอาการก็ไม่ดีขึ้น ใครว่าหมอดีที่ไหนดี ที่ไหนเก่ง จะอยู่ใกล้ไกล จะเสียเงินทองมากน้อยเท่าใดก็ไม่ว่า ขอแต่ให้รักษา นายอาการสามีที่รักให้หายเท่านั้น การป่วยไข้ของนายอาการครั้งนี้ เป็นการทรมาณอย่างหนัก ได้รับความเจ็บปวดอย่างแสนสาหัสเพราะ เป็นไข้ขึ้นกลางหลัง ปวดร้องครวญครางอยู่ตลอดเวลา ไม่เป็นอันกิน อันนอน จึงทำให้นางแพรเป็นทุกข์เป็นร้อนต้องเสียน้ำตาเพราะสงสาร สามี และกลัวสามีจะเป็นอันตราย ตลอดเวลานายอาการต้องนั่งชบหน้า งอหลังกอดหมอน ไม่สามารถนอนลงอย่างธรรมดาได้ตลอดวันตลอดคืน ใครบอกว่ามีหมอดีที่ไหนว่าดีว่าเก่ง ก็เชิญมารักษาแต่อาการไม่ดีขึ้น จะเป็นแขก จีน ไทย พม่า ก็เคยรักษาามาหมดแล้ว จนหมดหมอดีมี ชื่อ นางแพรมองดูลูกชายหญิงสองคนยังเล็กเกินไป ไม่เพียงพอที่จะ รับรู้การป่วยของพ่อ ต้องกอดลูกทั้งสองไว้กับอกแล้วร้องให้สงสาร เมื่อนึกถึงสามี นอกนั้นในบ้านยังมีพวกบ่าวไพร่มากมาย ต่างเป็น ทุกข์เป็นร้อนมีแต่หน้าเศร้าไม่มีความสบายใจ เพราะนายอาการและ นางแพรนั้นเป็นคนดีมีใจเมตตากรุณา ให้ความร่มเย็นแก่ผู้ที่อยู่ใน ปกครองทุกคน จึงเป็นที่รักใคร่เคารพของคนทั่วไป

ต่อมา มีญาติมาเยี่ยมและได้แนะนำกับนางแพรว่า มีพระองค์ หนึ่งท่านเป็นหมอรักษาคนไข้หนักๆ หายมามากแล้ว ชาวบ้านจึง พากันตั้งชื่อว่าหมอเทวดา หากได้ท่านรักษาต้องหายแน่ เพราะถ้า ท่านรับรักษาแล้วรับรองได้ว่าต้องหายทุกรายไป นางแพรเมื่อญาติ แนะนำเช่นนั้นรู้สึกมีความหวังขึ้น เมื่อถามชื่อเสียงและวัดตำบลที่ อยู่เป็นที่แน่นอนว่าหาไม่ผิด มิได้รอช้าสั่งพวกบ่าวไพร่ให้เอาเรือมาด สีแจวออกมาโดยเร็ว เมื่อฝากฝังคนไข้และบุตรน้อยทั้งสอง กำชับ ให้คนคอยดูเอาใจใส่ให้ดีด้วยความเป็นห่วงแล้ว ตัวเองก็รีบลงเรือมาด ให้รีบแจวไปหาหมอพระตามที่ญาติบอกเล่าชี้แจง และตั้งใจว่าตนจะ ต้องอ่อนวอนนิมนต์ท่านมารักษาให้ได้ แม้จะเสียเวลาอ่อนวอนเท่าใด





ก็ยอมเพื่อชีวิตของสามีที่รัก คิดว่าคงจะเป็นบุญกุศล ท่านคงช่วยรักษาให้สามีหายป่วยได้ และนี่กว่าสามีไม่เคยสร้างกรรมทำชั่ว ตลอดเวลาที่อยู่ด้วยกันมีแต่สร้างบุญกุศลความดี ไม่ควรจจะรับทุกข์เช่นนี้ วัตน์นี้อยู่ห่างจากบ้านเป็นระยะเรือแจวเพียงครึ่งวันก็ถึง

เมื่อไปถึงวัดแล้วก็สั่งบ่าวให้จอดเรือคอยอยู่ที่ศาลาท่าน้ำ อย่าไปไหนเป็นอันขาด เพราะจะต้องรับนิมนต์ท่านไปรักษาให้ได้ สั่งแล้วรีบก้าวขึ้นกระโดดท่าน้ำ เดินขึ้นไปถามเด็กวัดและสามเณรถึงกุฏิ พระหมอยู่ที่ไหน เมื่อเณรชี้ให้ก็รีบขึ้นบันไดไปบนกุฏิ ได้กลิ่นยาสมุนไพรเข้าจมูกจึงแน่ใจว่าไม่ขึ้นกุฏิผิด มองเห็นเด็กกำลังตำยา บางคนกำลังร่อนยาผงให้ได้ละเอียด บางคนปั้นเป็นเม็ดเรียงไว้บนกระตังตากลแดด นางแพรจึงถามเด็กว่า

“หลวงพ่อกที่เป็นหมอยู่หรือเปล่า” เด็กบอกว่า “ท่านกำลังเข้าไปสวดมนต์ในกุฏิ ประเดี๋ยวก็ออกมา”

นางแพรนั่งรออยู่ด้วยความกระวนกระวายใจ ดูพวกเด็ก ๆ กำลังตำยาผสมกันอย่างสนุกสนาน สักครู่ พระหมอก็เปิดประตูกุฏิ เดินออกมา นางแพรตรงเข้าไปก้มลงกราบ พูดยว่า

“อิฉันจะมารับหลวงพ่อกไปรักษาไข้เจ้าค่ะ ท่านเจ้าขา คนไข้ได้รับความทรมาณมากเหลือเกิน ขอให้นี่กว่าเอ็นดูสงสารคนป่วยที่กำลังทรมาณ ไม่รู้จะหันหน้าไปพึ่งใครแล้วเจ้าค่ะ และคนไข้เป็นสามีอิฉันเอง แก่ไม่เคยสร้างเวรสร้างกรรมอะไรเลย เป็นคนมีศีลมีธรรมเป็นคนดีแสนดีไม่น่าจะต้องมารับทุกข์ทรมาณอย่างนี้เลย”

พระหมอกท่านนั่งฟังนางแพรพูดอย่างตั้งใจ เมื่อนางแพรพูดจบแล้ว ท่านจึงถามว่า

“คนไข้อายุเท่าไร และบอกวันเดือนปีเกิดมาให้ด้วย”

เมื่อนางแพรบอกวันเดือนปีเกิดแล้วท่านนั่งนึกครุ่นหนึ่ง แล้วท่านจึงได้พูดขึ้นช้า ๆ อย่างไตร่ตรองแล้วว่า





“อาตมาว่าไข้ของสามีสีการายนี้ไม่ใช่ไข้ธรรมดา ฝี่ที่ขึ้นกลางหลังนั้นเป็นฝี่เวร คนป่วยต้องรับไข้นี้เวรเป็นเรื่องสำคัญมาก ไม่มีอะไรจะลบล้างเวรอันนี้ได้ อาตมาไม่สามารถจะรักษาให้หายได้หมดทางช่วยได้ เพราะถึงเวลาที่เขาจะต้องใช้เวรใช้กรรมแล้ว”

เมื่อนางแพรได้ยินดังนั้นก็ใจหาย อาลัยสามีที่รักยิ่งขึ้น สงบใจไม่ได้ร้องไห้สะอึกสะอื้น อ่อนวอนขอให้ท่านรับนิมนต์ไปรักษา ขอให้สามีที่รักหายจากไข้ แม้เสียเงินทองเท่าไรก็ไม่ว่า พระหมอบอกท่านจึงพูดขึ้นว่า

“อาตมาเสียใจจริงๆ สำหรับคนไข้รายนี้ มันอยู่เหนือความสามารถของอาตมาที่จะช่วยชีวิตไว้ได้ ถ้าช่วยรักษาให้หายได้อาตมาไม่เคยรังเกียจเลย อาตมาเป็นสงฆ์การที่รักษาคนไข้ได้ป่วยนี้ ก็เพื่อเอาบุญไม่หวังลาภยศใดๆ เป็นเครื่องตอบแทน อาตมาตั้งใจรักษาคนไข้ทุกคนเพื่อเป็นทาน ไม่ว่าคนมีคณจนเหมือนกัน ช่วยได้ต้องช่วยให้ถึงที่สุด การที่สีกาอุตสาหมาแต่ไกล เพื่อจะมาหาอาตมาก็น่าเห็นใจ นับว่าสีกามีความรักใคร่กตัญญูต่อสามีอย่างน่าสรรเสริญ อาตมาสงสารสีกาที่ได้ทราบความจริง และสงสารคนป่วยที่ทนทุกข์ทรมานมากเช่นนี้ แต่ไหนๆ ก็มาแล้ว แม้ว่าอาตมาจะช่วยให้หายไม่ได้ แต่ก็จะช่วยให้ทุเลาพ้นความทรมานไปได้บ้างในชั่วระยะเวลาหนึ่ง พอที่จะมีสติสัมปชัญญะจะพูดจาสิ่งเสียกันได้อย่างธรรมดา เพียงระยะเวลาสองสามวันจะนานมากกว่านี้ไม่ได้ พูดแล้วก็ลุกขึ้นเข้าไปในกุฏิหยิบเอาปูนแดงกินกับหมากมาเสกเป่า แล้วให้เด็กไปหาใบตองมาห่อ แล้วเอาน้ำใส่ขวดมานั่งบริกรรมทำน้ามนต์ เสร็จแล้วหยิบยามาหนึ่งห่อมอบให้นางแพร แล้วสั่งว่า

“เมื่อสีกาไปถึงบ้าน ก็รีบจัดแจงหาดอกไม้รูปเทียนจุดบูชา อธิษฐานบอกเจ้ากรรมนายเวร ขอให้เขาผ่อนผันการเจ็บปวดช่วยให้ทุเลาลง ให้รู้สึกมีสติสัมปชัญญะดี แล้วก็จะทำบุญอุทิศส่วนกุศลไป





ให้ เมื่อเสร็จแล้วเอานิ้วชี้จุ่มปูนแดงวงรอบๆ ฐานผี ให้วงไปทางเดียวกันเป็นวงกลม ถ้าแห้งก็เอาน้ำมันตี่นี้ปกลงไป พอหายปวดได้สติก็ละลายยาหอมนี้กับน้ำมันตี่ให้กินเข้าไป ต่อไปก็จะรู้สึกตัวเป็นปกติ”

นางแพรวเมื่อได้ยาและคำชี้แจงของพระหมอบ ก็รีบกราบลงนมัสการลาท่านออกมาลงเรือที่ท่าน้ำ สั่งให้บ่าวรีบแจวเรือกลับบ้านโดยเร็ว เมื่ออยู่ในเรือนางนึกถึงสามมือนัดที่จะนำตาพุ่มพ่ายมิได้ เมื่อกลับมาถึงบ้าน ใจเต็นระทึกเมื่อมองเห็นหน้าผัวรัก นึกถึงคำพระท่านบอกเรื่องเวรกรรมแล้วแสนจะสงสาร น้ำตาร่วงอยู่ตลอดเวลาแต่ไม่รอช้าได้ทำตามพระหมอบสั่งทุกอย่างทุกประการ เมื่อพิจารณาผีที่ขึ้นกลางหลัง แมผีจะแตกแล้วหนองก็ยังไหลมีกลิ่นเหม็นเน่า และถ้าถูกต้องเข็ดหนอง คนป่วยก็จะร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวด ครั้นเอาน้ำมันตี่ไปชำระรอบๆ บริเวณนี้ รู้สึกว่าร้อนยิ่งกว่าถ่านไฟ เมื่อเอาปูนแดงวงรอบผีคนไข้สะดุ้ง สักครู่หนึ่ง คนไข้ก็นิ่งหยุดร้องครวญคราง ครู่หนึ่งจึงได้สติเห็งือออกเต็มตัวแล้วมีเสียงร้องขอกินน้ำ นางแพรวได้ละลายยาหอมกับน้ำมันตี่คอยอยู่แล้ว จึงรีบประคองคนไข้ให้เงยหน้าขึ้นดื่มทันที ไม่ช้าคนไข้รู้สึกวาค่อยๆ เป็นปกติ พวกญาติพี่น้องและบ่าวไพร่พากันดีใจ ที่เห็นนายอาการมีอาการดีขึ้นในเวลาอันรวดเร็วเช่นนี้ แต่นางแพรวไม่ค่อยจะดีใจ เพราะรู้อยู่แล้วว่าอาการไข้จะเป็นปกติเพียงชั่วคราว แต่ก็เก็บนิ่งไว้ในใจไม่บอกใครปล่อยให้ทุกคนแสดงความดีใจที่ได้เคราะห์มาเป็นเวลานาน

นายอาการเมื่อรู้สึกตัว ก็ร้องเรียกหานางแพรวผู้เป็นภรรยาให้เข้ามาอยู่ใกล้ๆ และพูดด้วยเสียงปกติพอได้ยินทั่วกันว่า

“พี่ป่วยคราวนี้รู้ตัวดีว่า ไม่มีโอกาสจะได้อยู่กับลูกกับเมียต่อไปแล้ว เราคงหมดบุญวาสนาที่เคยสร้างมาเพียงแค่นี้ น้องอยู่ต่อไปขอให้เลี้ยงดูลูกอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี เวลานี้แกยังเล็กเกินไป พี่อยากเห็นหน้าลูกเหลือเกิน ขอช่วยให้พี่เห็นหน้าลูกหน่อยเถิด”





นางแพรวได้ยืนเช่นนั้น จึงเรียกลูกทั้งสองเข้าไปอยู่ใกล้พ่อ เวลา  
นั้นลูกชายอายุย่างเข้า ๔ ขวบ ส่วนลูกหญิงอายุย่างเข้า ๒ ขวบ  
ยังไม่เตี้ยงสาด้วยกันทั้งคู่ ต่างมองดูพ่อและแม่พูดกัน

ส่วนนายอาการความเจ็บปวดในแผลฝี บัดนี้อาการทุเลาลงพอจะ  
งยขึ้นนั่งตรงได้ รู้สึกสบายขึ้นเพราะต้องขดตัวงอคว่ำหน้าลงกับหมอน  
มานาน เมื่อลูกชายหญิงเข้ามาใกล้ยกมือขึ้นกอดลูกไว้ในวงแขนทั้งซ้าย  
ขวา ไม่สามารถจะหักห้ามน้ำตาไม่ให้ไหลได้ เพราะความรักเป็น  
ห่วงและสงสาร จะพูดอะไรด้วยก็คงไม่เข้าใจยิ่งเลิกเกินไป จึงขอให้

นางแพรวหากระดาษและดินสอมา พยายามเขียนตัวหนังสือไว้ว่า  
“ลูกเอ๋ย ถ้าสิ้นบุญพ่อแล้ว ลูกทั้งสองจงเป็นเด็กดี เชื่อฟัง  
คำแม่สั่งสอนนะ พ่อจะพูดอะไรเวลานี้ลูกก็คงไม่เข้าใจ พ่อจึงต้อง  
เขียนหนังสือไว้ก่อนที่พ่อจะจากลูกทั้งสองไป และภายหลังเมื่ออ่าน  
หนังสือออกก็คงจะรู้ใจพ่อดีว่า พ่อรักและห่วงลูกเพียงไร”

นายอาการเขียนพลงน้ำตาไหล ทั้งรักและเป็นห่วงลูกทั้งสอง  
และภรรยา รู้ตัวดีว่าจะอยู่ได้ไม่นานต้องจากลูกเมียไป แต่แล้วก็  
พยายามหักห้ามความรักอาลัยเป็นห่วงเสียสิ้น ความรู้สึกก็ปรกติ  
นางแพรวเมื่อได้เห็นข้อความในหนังสือที่สามีเขียนส่งถึงลูก ก็อด  
สงสารสามีไม่ได้กั้นความเศร้าโศกไว้ไม่อยู่ ก็ปล่อยโฮกันออกมา  
ทั้งพวkb่าวไพร่ญาติพี่น้องอยู่ในที่นั้นต่างร้องไห้ด้วยความสงสาร  
และอาลัย น้ำตาฟุ้งฟายอาบหน้าทุกคน เด็กทั้งสองไม่เตี้ยงสาเห็น  
คนพากันร้องไห้ก็ร้องไห้บ้าง นายอาการเห็นเช่นนั้นก็ร้องห้ามและ  
ปลอบภรรยาว่า

“อย่าร้องไห้เลย การเสียอกเสียใจไม่ทำอะไร ช่วยอะไรให้ดี  
ขึ้น ไม่ช่วยทำให้หายป่วยหายไข้ได้ มีแต่เป็นโทษทางร่างกายเสีย  
สุขภาพของผู้ร้องเอง จงนึกว่าคนเราเกิดมาแล้วต้องตาย ทุกคนไม่มี  
ใครหนีพ้นไปได้ เก็บความเสียอกเสียใจไว้ ทำจิตใจให้ปรกติธรรมดา





แล้วจงคอยฟัง”

นางแพรวได้ยินเช่นนั้น จึงพูดกับสามีว่า “ทุกคนก็รู้ว่าความตายเป็นของธรรมดาแต่มันหักใจไม่ได้ ห้ามไม่ให้รักไม่ให้อาลัยไม่ไหว และนายเป็นคนดีมีศีลธรรม ไม่เคยสร้างบาปสร้างกรรมอะไรไว้ตั้งแต่แพรวได้มาอยู่กับนาย ก็เห็นความดีของนายตลอดมา เป็นที่รักที่บูชาของทุกคน เขารู้ว่านายเป็นคนใจบุญ ไม่เคยเห็นนายเป็นคนใจร้ายเลย ทำไมนายต้องมารับเวรอย่างนี้ จะไม่ให้เสียใจอย่างไรได้ แพรวไม่เข้าใจเลย คนสร้างความดีต้องมาทนทุกข์ทรมานสาหัสเช่นนี้ฟ้าดินไม่มีตามองดูบ้างเลย ที่คนดีอย่างนี้มารับกรรมรับเวร”

พูดแล้วร้องไห้สะอึกสะอื้น นายอากรเห็นภรรยาทำให้รำพันเช่นนั้นก็ปลอบโยนจนค่อยสร้าง แล้วมอบหนังสือที่เขียนไว้ แล้วพูดว่า

“นี่น้องจงรักษาไว้ให้ลูก พอโตแล้วบอกว่าเป็นคำสั่งของพ่อก่อนที่จะตาย แต่พี่ก็อยากจะบอกกับแพรวว่า การป่วยครั้งนี้มันเป็นกรรมที่พี่สร้างขึ้นเอง ไม่มีใครจะช่วยให้ พี่ต้องก้มหน้ารับกรรมใช้เวรไปและพี่อยากจะเล่าให้แพรวฟัง เพื่อจะได้หายสงสัยว่าพี่ได้สร้างความดีตลอดมา ทำไมถึงได้รับกรรมทรมานเช่นนี้ เรื่องนี้พี่ไม่เคยเล่าให้แพรวฟังเลย แพรวจึงไม่รู้เรื่องเลย เคยสั่งให้ทุกคนในบ้านปิดเป็นความลับ อย่าบอกให้แพรวรู้เรื่องเพราะกลัวแพรวจะสะเทือนใจ จะไม่มีความสุข และคิดว่าก่อนที่พี่จะจากไป แพรวควรจะได้รู้ จะได้คลายความเสียใจได้บ้าง พี่จะเล่าเรื่องให้แพรวฟังเพื่อเป็นตัวอย่างเอาไว้สั่งสอนลูก เมื่อแก่เติบโตขึ้นต่อไปภายหน้าให้แก่ได้เป็นตัวอย่างเตือนสติ ให้รู้ผิดชอบชั่วดี อย่าหันหันพลันเล่นด้วยความประมาทขาดสติยังคิด จะเกิดผลดังตัวพี่ที่ต้องทนทุกข์ทรมานเป็นตัวอย่างแล้วดังนี้

เมื่อสมัยพี่ยังรุ่นๆ หนุ่ม ยังไม่ได้แต่งงานกับแพรว ที่บ้านเรา





มีหญิงสาวคนหนึ่งมาอยู่กับนายแม่ของพี่ เหตุเพราะพ่อของหญิงคน  
นี้เอามาขั้ดดอก ทราบว่าพ่อของหล่อนมีเชื้อสายผู้ดีมีสกุล หากแต่  
ตาพ่อเป็นนักเลงการพนัน จึงทำลายทรัพย์สมบัติของตระกูลหมด  
ไป จนก่อนนี้สินขึ้นต้องมาเอาเงินจากนายแม่ไปใช้หนี้ เพื่อกู้หน้า  
กู้ชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล โดยเอาลูกสาวมารับใช้ หญิงสาวผู้นี้มี  
ความรู้ดี มีความประพฤติดี เฉลียวฉลาด และมีความกตัญญูต่อพ่อ  
แม่ เวลานั้นบิดาของพี่เพิ่งจะเสียใหม่ ๆ นายแม่ก็ได้อาศัยหญิงสาว  
คนนี้คอยเป็นเพื่อนปลอบโยน จึงได้หายความเศร้าโศกลงได้บ้าง  
จึงเป็นที่รักใคร่เอ็นดูของนายแม่มาก หญิงสาวผู้นี้หล่อนมีนามว่า  
พลับพลึง รูปร่างสันทัด มีกิริยามารยาทเรียบร้อย ตั้งแต่พี่เคยเห็น  
มายังไม่มีใครมีร่างงามเท่าสาวพลับพลึงเลย พี่เลยเกิดนึกพอใจใน  
เด็กสาวคนนี้มาก แต่เนื่องด้วยการทำงานมากต้องรับหน้าที่แทนพ่อ  
ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว จึงไม่ค่อยมีเวลาจะอยู่บ้านนานนัก ต้องดูแล  
การทำงานสาขาตามอำเภอต่าง ๆ หลายแห่ง ไปค้ำวันค้ำคืนติดต่อกัน  
รับมอบหน้าที่ดูแลกิจการแทนพ่อ และเมื่อลงไปบางกอกก็ซื้อแหวน  
นพเก้าสวยงามวงหนึ่งซึ่งมีราคาแพงมากมาฝากให้พลับพลึง โดยนายแม่  
ไม่รู้ แต่รู้สึกว่หล่อนแสดงกิริยาเฉย ๆ มิได้ยินดียินร้ายอะไร และ  
มิได้แสดงกิริยาว่าหล่อนมีไมตรีตอบเมื่อรู้ว่าพี่ชอบและพอใจหล่อน  
แต่พี่ไม่ถือว่าเป็นข้อสำคัญ เพราะผู้หญิงซ่อนความรู้สึกเก่ง แล้วหล่อน  
ก็เหมือนลูกไก่อยู่ในมือ เพียงแต่บอกกับนายแม่เรื่องก็คงเรียบร้อย  
เพราะดูท่าทางนายแม่รักใคร่เอ็นดูหล่อนมาก คงไม่รังเกียจที่จะได้  
เธอมาเป็นสะใภ้ แต่พี่ไม่อยากจะบีบบังคับ อยากจะให้หล่อนมีความ  
สมัครใจ จึงไม่อยากจะบอกกับนายแม่ให้ทราบ นายแม่เลี้ยงเธอ  
เหมือนลูกหลาน ไม่เหมือนคนใช้หรือพวกบ่าวไพร่ทั้งหลาย ฉะนั้น  
พี่จึงอยากจะใช้เวลาาน ๆ พอที่จะเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน เกิด  
ความรักขึ้นเองจะสดชื่นหอมหวานดีกว่าถูกบีบบังคับโดยไม่สมัครใจ





เหตุที่เกิดขึ้นเป็นเวรเป็นกรรมติดต่อมาจนถึงตัวพี่นั้น  
เนื่องด้วยในบ้านเรามีพวกคนใช้บ่าวไพร่มาก ย่อมมีทั้งคนดีคนชั่ว  
และก็มีพวกมีจิตใจชอบอิจฉาริษยา เป็นธรรมดาของคนใจทรามไม่  
อยากให้ใครได้ดี และคอยกีดกันคอยหาทางทำลายกัน หาเรื่องใส่  
ความให้หมดความไว้วางใจ เป็นเรื่องของคนใจชั่ว เวลานั้นพี่มีบ่าว  
อยู่คนหนึ่งชื่อเจ้าแจ้ง แม้จะเป็นบ่าวไพร่ก็เป็นคนดีมีศีลมีสัตย์ จึง  
เป็นที่รักใคร่ไว้วางใจของพี่ตลอดมา ที่ไหนมีคนชั่วที่นั่นย่อมจะไม่มี  
ความสงบ และคอยแต่ก่อเหตุขึ้นด้วยความอิจฉาริษยา เช่นเจ้าแจ้ง  
และเจ้าสาซึ่งเป็นบ่าวด้วยกัน เห็นพี่ให้ความเอ็นดูรักใคร่สนิทสนม  
ให้ความใกล้ชิดกับเจ้าแจ้ง ก็เกิดความริษยาขึ้นมุ่งคอยจับผิดมาฟ้อง  
คอยยุแหย่พี่เสมอ พี่เองก็ไม่เชื่อเพราะรู้นิสัยดีว่ามันเป็นคนซื่อจฉา  
ตาร้อนเป็นเจ้าเรือนอยู่แล้ว

ต่อมาเป็นวันตรุษเป็นงานออกหน้าออกตา นายแม่กับปลับปลิง  
พากันไปทำบุญที่วัด พี่สังเกตปลับปลิงมิได้สวมแหวนนพเก้าที่พี่ซื้อ  
ให้ นอกจากเครื่องเพชรทองที่นายแม่เอาออกมาให้ตบแต่งเท่านั้น  
จึงมีความสงสัยแอบถามปลับปลิงว่าทำไมหล่อนไม่สวมแหวนที่ซื้อ  
ให้ ปลับปลิงตอบว่า แหวนได้หายไปเสียแล้ว พี่เกิดความไม่พอใจ  
ทันที มันจะเป็นไปได้หรือ ห้องที่นายแม่อยู่ก็ไม่มีใครล่วงเกินเข้า  
ไปได้ นอกจากนางแม่เป็นคนปิดกวาดเช็ดถูทำความสะอาด และ  
ปลับปลิงก็อยู่กับนายแม่ ไม่มีบ่าวไพร่ผู้ชายเข้าไปได้ ส่วนนางแม่  
ก็เป็นคนเก่าแก่ของนายแม่ ไม่เคยเสียหายในเรื่องมือไวใจเร็วมาก่อน  
จึงไม่อยู่ในข้อสงสัย พี่นั่งคิดไว้นานวันจึงอยากสืบให้รู้ความจริง  
วันหนึ่งปลับปลิงกับนายแม่ไปฟังเทศน์ที่วัด เพราะนายแม่ไปวัดฟัง  
เทศน์เป็นประจำทุกวันพระไม่เคยขาด พี่จึงเรียกนางแม่มาสอบ  
ถามถึงเรื่องแหวนนพเก้า นางแม่บอกว่าไม่เคยเห็นเรื่องแหวน  
เมื่อสอบถามดูว่ามันรู้หรือสงสัยเห็นใครเข้าไปในห้องของปลับปลิง





บ้าง นางแม่ก็ทำอีกๆ อีกๆ พุดไม่เต็มปากเป็นเสียงเหมือนกระซิบว่า ถ้าพี่จะปิดเป็นความลับไม่ว่ามันเป็นคนปากบอนแล้วมันจะบอกพี่ตกลง มันบอกว่าสงสัยเจ้าแจ้เพราะสาวปลับปลึงกับเจ้าแจ้แอบชอบพอรักใคร่กัน ทันใดที่พี่ได้ยินจากปากนางแม่ อารมณ์โกรธเหมือนไฟลุกขึ้นในใจ เพราะความหึงหวงเกิดขึ้นทันที คล้ายกับใครเอาไฟมาจี้ถูกตรงหัวใจ สมกับเชื่อว่าความรักทำให้ตามืดตามัวตาบอด แต่มาคิดถึงความดีความซื่อของเจ้าแจ้ที่เคยมีมาก่อนก็สงสัยแต่ก็ไม่สามารถจะต้านความโกรธหึงหวงไว้ได้ จึงให้นางแม่และนมแจ่มหญิงผู้มีอายุเคยอยู่กับนายแม่มาเก่าแก่ ช่วยกันไปค้นหาแหวนนพเก้าที่ห้องนอนของเจ้าแจ้ทันที ค้นให้ทุกซอกทุกมุมว่าซ่อนไว้ที่ไหน นมแจ่มเป็นคนซื่อ เมื่อทราบว่าจะให้ไปค้นห้องนอนของเจ้าแจ้แก็กตกใจ ออกสั่นขวัญหายเพราะแก็กรักเจ้าแจ้เหมือนลูก คิดว่าคราวนี้คงจะเกิดเรื่องใหญ่แล้ว เพราะแก็กเห็นพี่โกรธเป็นพิษเป็นไฟซึ่งไม่เคยเห็นเป็นเช่นนี้มาก่อนเลย แต่เมื่อพี่สั่งก็ต้องรีบไปทำตามทันที ในไม่ช้าปรากฏว่าแหวนนพเก้าวงนั้นซ่อนอยู่ใต้ผ้าห่มของเจ้าแจ้ พี่จึงปักใจเชื่อแน่ ไม่ได้คิดหาเหตุผลอื่นประกอบ เจ้าแจ้จะต้องเป็นซู้รักกับสาวปลับปลึงแน่ ความรักมีต่อสาวปลับปลึงมากเท่าใด ความแค้นเพราะหึงหวงก็ย่อมทวีมากเท่านั้น ความโกรธเป็นอารมณ์ร้าย ทำทุกสิ่งทุกอย่างให้หายแค้น จึงสั่งให้เจ้าแจ้แฉ่งกับเจ้าสาไปตามหาตัวเจ้าแจ้ทันที ถ้าพบก็ช่วยกันจับมัดไว้ในห้องใต้ดินแล้วให้เอาหางกระเบนเขี่ยน ถ้ามั่นว่าเอาแหวนนพเก้ามาจากไหน ให้มันรับจนได้ ถ้ามั่นไม่รับให้เขี่ยนอย่าได้ปราณีมัน เจ้าแจ้แฉ่งกับเจ้าสาเมื่อทราบเรื่องก็มีความดีใจ สมความตั้งใจปรารถนา เพราะมันไม่ชอบหน้าเจ้าแจ้อยู่แล้ว รีบไปจัดการตามที่สั่งทันที

ห้องใต้ดินนี้ เป็นห้องมืดซิดมียู่เก่าแก่สำหรับลงโทษพวกบ่าวที่มีความผิดอย่างฉกรรจ์อย่างร้ายแรง เวลานั้นความโกรธแค้นมาก





เลยหมดความสงสารเวทนาเจ้าแจ้งเสียแล้ว เจ้าแฉ่งกับเจ้าสาจับ เจ้าแจ้งซึ่งพืดคว่ำหน้าลงแล้วชักถามเรื่องแหวนนพเก้าว่า เอามา จากไหน เอามาได้อย่างไร เป็นชู้รักกับสาวปลับปลิงหรือเปล่า เจ้าแจ้ง บอกว่าไม่รู้เรื่องแหวนนพเก้า ไม่เคยเห็น และไม่เคยรักไม่เคยพูด กับสาวปลับปลิงเลย เจ้าแฉ่งเจ้าสา ผลัดกันชักผลัดกันเขียนด้วย หางกระเบนจนหลังแตกเลือดไหล แต่เจ้าแจ้งก็ยืนกรานว่าไม่รู้เรื่อง ไม่ยอมรับยอมพูดอะไรทั้งสิ้น พี่ลงไปดูเจ้าแจ้งมันทนเหลือเกินมัน กัดฟันทนเจ็บไม่ร้องจนคำเดียว มันบอกแต่ว่ามันไม่มีความผิดมัน ไม่รู้ เวลานั้นใจพี่ผิดธรรมดาเพราะได้ปล่อยความหึงหวงเข้ามาปิดบัง หมดความเมตตาสงสารมัน ถ้าเป็นเวลาธรรมดาพี่ไม่สามารถจะทน ดูบ่าวไพร่รับโทษเช่นนี้ได้ ตอนหนึ่งเจ้าแจ้งมันบอกว่า ขอให้หยุด เขียนตีก่อนมันจะพูดให้ฟัง พี่ก็สั่งให้เขาหยุดโบยมันไว้ก่อน ฟังมัน จะพูดว่าอะไรหรือมันจะสารภาพ มันคงทนเจ็บปวดไม่ไหว หลังถูก หางกระเบนเนื้อเป็นริ้วรอยแตกแดงเลือดโตรม เหมือนหมูบะช้อเหงื่อ เม็ดใหญ่ออกเต็มตัว ทุกคนหนึ่งตั้งใจฟังว่ามันจะพูดอะไร แต่แล้วก็ ได้ยินเสียงเจ้าแจ้งมันพูดออกมา แม้มันจะเจ็บปวดแผลที่ถูกเขียน โบย แต่มันก็แข็งใจพูดออกมาอย่างชัดเจนชัดคำว่า

“ข้าขอให้เทวดาฟ้าดินเป็นพยาน ข้าขอพูดว่าข้าเป็นคน บริสุทธิ์ ไม่เคยคิดชั่วคิดร้าย ไม่เคยรู้เรื่องแหวน ไม่เคยคิดรักเป็น ชู้สาวในบ้านนี้ทั้งสิ้น แต่ข้าถูกคนชั่วใส่ความไม่มีความผิด และก็ได้ รับโทษถูกเขียนโบยเจ็บปวดอย่างแสนสาหัส ถ้าข้าทำจริง ข้าจะ ยอมรับโทษทุกอย่าง นี่ข้าไม่ผิด ด้วยอำนาจแห่งความบริสุทธิ์ ข้า ขอกล่าวคำประกาศิตว่า ใครผู้โบยตีหลังข้าครั้งนี้ ขอให้กรรมอันนี้ ตามสนองมันผู้นั้นเช่นเดียวกัน”

พี่ยืนฟังมันพูด ไม่ได้คิดหน้าคิดหลังพิจารณาคำพูดของมัน เอาอารมณ์ตัวเองเพิ่มความโกรธแค้นยิ่งขึ้น ตวาดดำไปว่า





“ดูหรือมึงกล้าพูดสาปแช่งต่อหน้ากูผู้เป็นนาย มึงมันปากกล้า ทำทายเป็นดีด่ามากกระทบกู”

พี่โกรธจนตัวสั่น สั่งให้เจ้าแฉ่งลงมือเขียนมันต่อไปอย่าได้ปราณี แต่เจ้าคนทั้งสองหน้าซัด ความคึกคักหายไปหมดเพราะกลัวคำสาปแช่ง ไม่กล้าเขียนต่อไป เมื่อได้ยินพี่สั่งก็ทำท่าจืดๆ จ้องๆ ทำอะไรไม่ถูกเพราะกลัวคำสาปแช่ง พี่เห็นยิ่งเพิ่มความโกรธพลาญพูดว่า

“เมื่ออ้ายแฉ่งมันไม่กล้า กูจะลงมือเอง กูไม่กลัวมึงแช่งมึงด่า”

พี่ว่าแล้วก็กระชากหางกระเบนจากมือของเจ้าแฉ่ง ซึ่งยื่นหน้าซัดไม่มีสีเลือด หวดลงไปเต็มแรงกลางหลังเจ้าแฉ่งที่เนื้อแตกเลือดไหลอยู่แล้ว พี่เห็นมันกัดฟันหน้านิ้วสะดุ้งหลังแอ่น ทุกครั้งที่พี่เขียนซ้ำแผลเก่าเพราะกำลังโมโหจนมันสลบ พี่โยนหางกระเบนทิ้งไว้ข้างตัวมัน แล้วรีบออกมาจากห้องใต้ดินขึ้นบนบ้านด้วยหัวใจสั่น ตัวสั่นด้วยความโกรธยังไม่หาย พอขึ้นมาถึงห้องก็เรียกคนใช้มาบอกว่า อย่าได้เขียนตีมันอีก ประเดี๋ยวมันเกิดตายขึ้นมาจะมีความผิด ให้เอาข้าวน้ำให้มันกิน วันนั้นเมื่อมาได้คิดแล้ว รู้สึกตัวว่าได้ทำผิดมากอย่างไม่เคยทำมาก่อนเลย พี่ตกอยู่ในอำนาจของความโกรธ ความรัก ความหลง ความแค้น เกิดเพราะความหึงหวงหญิงคนเดียว เป็นความโกรธแค้นที่ร้ายแรงมาก ตลอดวันพี่ไม่มีความสบายใจ พี่มองดูหน้าคนในบ้านทั้งบ่าวไพร่ เมื่อพี่เดินผ่านทำท่าขยะเขยง กิริยาทั้งกลัวและเกลียด ซึ่งเป็นครั้งแรกที่แสดงต่อพี่ แต่ทุกคนหน้าเศร้าหมองไปตามๆ กัน เพราะเจ้าแฉ่งนั้นเป็นที่รักใคร่ของคนทั่วไป นอกจากเจ้าแฉ่งกับเจ้าสาผู้มีใจริษยา เมื่อความโกรธค่อยคลายลง กลับมาคิดถึงความดีของเจ้าแฉ่ง ที่มีความจงรักภักดีซื่อสัตย์สุจริตมาแต่หนหลัง พี่ต้องสะอื้นเพราะกลับมีใจสงสารมันขึ้นมาอีก พอตอนเย็น นายแม่และพลับพลึงได้กลับจากฟังเทศน์ที่วัด นมแจ่มเข้าไปเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในบ้านให้ฟัง วันนั้นพี่กลุ่มเกิดรู้สึกผิดชอบขึ้นมาเลย





ปิดประตูข้างตัวอยู่ในห้อง คิดว่าความรัก ความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นทุกข์หนักทำให้ขาดสติสัมปชัญญะ นายแม่เมื่อทราบเรื่องร้ายแรงที่เกิดขึ้นในบ้านก็มีความร้อนใจมาก จึงให้คนมาตามตัวพี่ไปหา เมื่อพี่เข้าไปพบนายแม่แล้วยังไม่ทันพูดอะไร นายแม่ก็พูดขึ้นว่า

“วันนี้แม่ไปทำบุญฟังเทศน์ที่วัด กลับมาถึงบ้านคิดว่าจะได้รับความสงบทางจิตใจเพื่อรักษาศีลถืออุโบสถ แต่กลับมาได้ยินข่าวเรื่องเดือดร้อนทางจิตใจขึ้นมา ทราบว่าวันนี้ลูกได้บอຍดีพ่อแฉงจนสะบักสะบอมสลบไสลเป็นตายเท่ากัน ลูกไม่เคยมีนิสัยดูร้ายเหี้ยมโหดอย่างนี้มาก่อนเลย ทำไมจึงไม่คิดหน้าคิดหลังเมื่อจะทำอะไรลงไปอย่าถือว่าเรามีอำนาจเขียนดีได้ก็เขียนดีตามอารมณ์ และพ่อแฉงแม่เห็นเขาเป็นคนดี การที่เขามาขายตัวอยู่กับเราไม่ใช่ความชั่วของเขา แม่เห็นเป็นความดีที่แกมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ เป็นเพราะพ่อเขาไม่ดีเห็นผิดเป็นชอบไปเล่นเบี้ยเสียถั่ว ต้องเอาลูกมาขายเพื่อใช้หนี้ พ่อแฉงตกมาเป็นทาสก็เพื่อสนองคุณพ่อแม่ ควรจะเป็นที่ยกย่องสรรเสริญเพราะกตัญญูต่อพ่อแม่ ปีนี้แม่คิดว่าจะยกเลิกหนี้สิน ขอบวชพ่อแฉงให้เป็นองค์พระเพื่ออุทิศให้พ่อของลูก แต่ลูกได้มาทำลายความศรัทธาของแม่สิ้นลงแล้ว ลูกจะบอกแม่ได้ใหม่ว่า ทำไมลูกจึงลงโทษพ่อแฉงเขาเกินกว่าเหตุ รุนแรงถึงเพียงนี้”

พี่ได้ยินนายแม่ถามเช่นนั้นก็ไม่มีความสบายใจ และได้ยินนายแม่ยกย่องเจ้าแฉงก็รู้สึกงาตัวเองทำผิดมาก เกรงกลัวว่านายแม่จะเสียใจมาก จึงได้พยายามชี้แจงต้นเหตุของเรื่องแหวน ที่ได้หายไปจากห้องของพลับพลึงและได้ค้นพบใต้ที่นอนของเจ้าแฉง ชักถามเท่าใดก็ไม่รับจึงมีความโกรธ เพราะได้หลักฐานพยานคือนางแม่กับนมแจ่มไปค้นพบแหวนนั้นใต้ที่นอนของเจ้าแฉง และเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้แม่ฟังตามความจริงทุกประการ ตอนสุดท้ายพี่บอกกับนายแม่





ว่า “ผมรู้ตัวดีแล้วและก็ไม่สบายใจที่ได้ลู่อำนาจโทสะทำรุนแรงไป ต้องทำให้นายแม่เดือดร้อน ผมมีความเสียใจมาก” นายแม่หนึ่งฟังพี่พูดเมื่อจบแล้ว นายแม่ก็พูดขึ้นช้าๆ ว่า

“แม่ได้พิจารณาดูอย่างถี่ถ้วนทั้งพ่อแจ้งและหนูพลับพลึง ทั้งสองคนนี้มีจิตใจสูงด้วยกันทั้งคู่ คงจะไม่ทำการบัดสีอย่างที่ว่าแน่ แม่คิดว่าคุณไม่ผิดและไม่ต้องสืบสวน แม่รับรองแทนได้ ส่วนเจ้าแจ้งกับเจ้าสานั้นเจ้าสองคนนี้มีนิสัยไม่ดี แม่ไม่ค่อยจะไวใจ ลูกเป็นเด็กหนุ่มและเป็นคนเลือดร้อนไปตามอารมณ์รัก และก็เป็นความผิดของแม่ที่มีลูกโทษ จึงตามใจ เอาแต่อารมณ์จนเสียเด็ก”

เวลานั้นพี่ได้สำนึกถึงความผิดที่ได้ทำแก่เจ้าแจ้งอย่างไม่เป็นธรรม เห็นจริงตามนายแม่พูด นายแม่เป็นคนใจดี มีความเมตตา กรุณาเห็นอกเห็นใจต่อพวกบ่าวไพร่ การปกครองในบ้านทุกคน นายแม่ให้ความสนิทสนมเอ็นดูเหมือนลูกหลาน เอาใจใส่ความเป็นอยู่ตลอด อาหารการกิน การเจ็บป่วยก็รักษาพยาบาลเหมือนญาติ ต่างคนก็อยู่กันมาด้วยความสุข ความอิจฉาริษยาเป็นธรรมดาในคนหมู่มาก แต่ นายแม่เป็นคนเที่ยงตรงไม่มีความลำเอียงคนหนึ่งคนใด ใครผิดประพฤติไม่ดีก็ว่ากล่าวตักเตือนสั่งสอนชี้ให้เห็นคุณและโทษ ยังไม่เคยมีใครถูกทำโทษด้วยการเขียนโบายร้ายแรงเช่นนี้มาก่อน เพราะฉะนั้น นายแม่จึงมีความเสียใจมากที่พี่ได้ทำไปตามอารมณ์ เวลานี้พี่อยากจะบอก ว่า พี่กลัวนายแม่มากนัก กลัวความดีของท่าน กลัวความรักใคร่เอ็นดูที่ท่านมีต่อพี่จะหมดไป ไม่อยากให้ท่านคิดว่าพี่กำลังจะเริ่มชั่ว พี่มีความเสียใจที่ทำไปแล้ว มานึกได้ภายหลัง นายแม่จึงพูดว่า

“ลูกก็โตพอที่จะรู้จักผิดชอบชั่วดีแล้ว ควรจะหัดให้เป็นคนมีศีลธรรมจิตใจเมตตาปราณี นึกถึงอกเขาอกเราเสียบ้าง ลองเอาใจเอาสมองและความรู้สึกมาเปลี่ยนตัวกับพ่อแจ้ง แล้วคิดว่าลูกก็ถูกโบายเช่นเดียวกัน จะเจ็บปวดรวดร้าวเพียงไหน เราเห็นเขาถูกตีเป็นของ





สนุก ถ้าเราถูกดีจะรู้สึกอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นคนชั้นไหน จะเป็น นายหรือเป็นบ่าวต่างก็มีความรู้สึกดีใจ เสียใจ ร้องไห้ หัวเราะ รู้รัก รู้เกลียด รู้กลัว รู้กล้า ทุกสิ่งที่อยู่ในความรู้สึกของมนุษย์เช่นเดียวกัน ที่ผิดกันก็แต่กรรมดีและกรรมชั่ว เป็นบารมีส่งผลมาให้ลูกเป็น นาย ส่วนพ่อแฉ่งนั้นบารมีสร้างกรรมดีน้อย ต้องมาเกิดเป็นบ่าว ของลูก แต่หากว่าลูกของแม่เริ่มประกอบกรรมชั่ว ทั้งความดี เป็น ที่แน่นอนว่ากรรมชั่วจะเกิดผลตามสนอง

เวลานี้แม่ก็รู้สึกว่าการณ์นี้ กำลังจะเกิดผลขึ้นบ้างแล้ว หาก ไม่เอาความดีระงับเสียก่อน เพราะแม่สังเกตเห็นคุณพ่อบ่าวไพร่ในบ้าน ต่างก็ซุบซิบนินทา ถึงความทารุณที่ลูกได้เขียนตีพ่อแฉ่ง เห็นได้ว่า พวกนี้เขาหมดความนับถือในตัวลูกไปมาก ผิดกับเมื่อก่อนหน้านี้ เขานับถือรักใคร่ว่าลูกเป็นคนดี มีใจกรุณา สุภาพอ่อนโยน แต่บัดนี้ เขาเห็นว่าสิ่งเหล่านั้นไม่มีอยู่ในตัวลูกอีกแล้ว เพราะลูกทำลายความดี ของตัวเอง เมื่อก่อนเขาจะรับใช้ลูกด้วยความเต็มใจ ต่อนี้เขาจะรับใช้ ลูกด้วยความจำใจ กิริยาท่าทางที่แสดงออกถึงความนับถือก็เพียง ภายนอกเท่านั้น ส่วนในจิตใจนั้นเขาทั้งเกลียดทั้งกลัวทั้งสะอิดสะเอียน”

คนป่วยเล่ามาถึงเพียงนี้ก็หยุดร้องขอน้ำดื่ม นางแพรวีริน น้ำมนต์ส่งให้ทันที แล้วพูดว่า

“นายเหนื่อยมากก็พักเสียก่อน อย่าเพิ่งเล่าเลย ไว้ให้หาย เหนื่อยค่อยเล่าต่อไป”

คนไข้รับน้ำไปดื่มแล้วก็โบกมือปลางพูดว่า “ไม่ได้ เรื่องนี้ จะต้องเล่าให้จบ ไม่มีเวลาพัก ไม่มีเวลารอ เพราะเวลานี้น้อยเต็มที แล้ว เวลาพักผ่อนในชีวิตอย่างหลับไม่รู้จักตื่นกำลังรออยู่ข้างหน้า” แล้วคนป่วยก็เริ่มเล่าต่อไปว่า

เมื่อพี่ได้ฟังท่านก็นึกละเอียดมาก แข็งใจเข้าไปกราบรับผิด ว่า “ลูกรู้สึกผิดชอบชั่วดี นายแม่ไม่ต้องเป็นห่วง ต่อแต่นี้ไปลูกจะ





ประพฤติตัวอยู่ในศีลธรรม จะปฏิบัติตามคำของนายแม่ทุกประการ”  
 นายแม่จึงพูดด้วยความยินดีว่า “ดีแล้วละลูก ที่รู้สึกตัวผิด และกลับตัวใหม่ ให้เป็นลูกคนเดิมของแม่ต่อไป แม่จะประกาศให้คนในบ้านรู้ทั่วกันว่า แม่จะขอร้องให้ทุกคนลืมเรื่องที่ผ่านมา ยุติแค่นี้ อย่าได้พูดถึงอีกต่อไป เพราะลูกรู้สึกตัวผิดชอบชั่วดีแล้ว เขาคงเคารพนับถือลูกอย่างเดิม แม่รู้ข่าวทางบางกอกว่า ในหลวงท่านทรงกังวลเป็นห่วงพวกทาสที่ถูกพวกนายเงินบางคนขาดศีลธรรมหวังแต่ประโยชน์ส่วนใหญ่ ใช้งานต่างว้าวต่างควาย ขาดความเมตตากรุณา เวลาเจ็บไข้ก็ไม่เอาใจใส่รักษาพยาบาลปล่อยตามบุญตามกรรม การกินอยู่หลับนอนก็อยู่ในสภาพที่แร้นแค้น พวกทาสต้องพากันหลบหนีไปตายเอาดาบหน้า แต่ส่วนมากก็ไม่สามารถหลบหนีพ้นจากการติดตามของพวกนายเงินไปได้ เพราะมีราชบัญญัติเก่าแก่ตั้งแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ใช้ตลอดมาถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ให้สิทธิ์แก่นายเงินที่จะติดตามจับทาสผู้หลบหนี นำตัวกลับไปจองจำโบยตีหรือขายต่อไปตามอำนาจของนายเงินจะทำได้ นี่เป็นเหตุหนึ่งซึ่งทำให้ในหลวงทรงเมตตาสงสาร ไม่อยากเห็นพวกทาสที่เป็นพลเมืองของพระองค์ทุกข์ทรมานต่อไป ตั้งพระทัยไว้ก่อนแล้วว่า เมื่อได้ขึ้นเสวยราชย์เป็นมหากษัตริย์ปกครองประเทศ จะทรงพิจารณาช่วยเหลือพวกทาสเป็นเรื่องใหญ่ คือการเลิกทาสเป็นเรื่องแรก แม้เป็นประเพณีธรรมเนียมโบราณแต่ไม่เป็นธรรม ขัดต่อศีลธรรม ขัดความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมือง พระองค์เห็นว่าควรจะเปลี่ยนแปลงแก้ไข

การเป็นทาสนั้นต้องรับใช้นายเงินชั่วลูกชั่วหลาน ลูกทาสเกิดภายหลัง ตาดำๆ ไม่เพียงสาก็ต้องตกเป็นทาสต่อไป พระองค์ทรงเปลี่ยนแปลงแก้ไขด้วยพระปรีชาสามารถ ค่อยๆ ปลดเปลื้องความเป็นทาส มิให้กระทบกระเทือนแก่พวกนายเงินมากนัก และค่อยๆ





จำกัดการซื้อขายทาส เลิกระบอบทาสให้สูญสิ้นในรัชสมัยของพระองค์  
ให้จงได้

ครั้งแรกพระองค์ทรงสละพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ ซื้อทาส  
ปลดปล่อยเป็นอิสระ แม่รู้สึกเลื่อมใสในพระองค์ท่าน ทรงเป็นห่วง  
ไพร่บ้านพลเมืองด้วยทรงพระเมตตาธรรมอันสูง แม่จึงอยากปฏิบัติ  
ตามพระองค์เห็นเป็นทางที่ประเสริฐแล้ว ในบ้านเราหากใครมีความ  
ประสงค์จะเป็นอิสระ แม่ก็จะปลดปล่อยให้เป็นไท แม่ได้ถามความ  
สมัครใจดู แต่ก็เห็นจำนวนมากขอสมัครรับใช้ต่อไป จะมีบ้างก็พวก  
มีญาติพ่อแม่พี่น้องจึงอยากกลับไปบ้านแต่มีส่วนน้อย ส่วนบ้าง  
ผู้ชายใครมีศรัทธาอยากอุปสมบทเป็นองค์พระ แม่ก็จะบวชให้เป็น  
องค์พระและจะส่งเสียรับภาระตลอดเวลาที่เป็นพระภิกษุ ส่วนพวก  
ผู้หญิงใครจะมีเรือน แม่ก็จะให้เป็นอิสระทำมาหากินตามใจชอบ แต่  
บ้านเราก็มีพวกจะขอรับใช้ต่อไปเป็นจำนวนมาก เห็นจะเป็นเพราะ  
ได้รับความร่มเย็น เหมือนเป็นอิสระไม่มีการกดขี่ใช้งานเกินไป

คนใช้พูดทิ้งระยะแล้วก็หยุดลง นางแพรจึงพูดสอดขึ้นว่า

“นายพูดมากแล้ว หยุดพักเสียบ้าง” ว่าแล้วก็ให้คนนำ  
น้ำส้มมาให้ดื่มต่างน้ำ คนใช้ดื่มแล้วพูดขึ้นว่า

“ยังหยุดไม่ได้ ขอให้พี่พูดให้จบก่อน เวลาพูดมีน้อยเวลา  
พักมีมาก ถ้าไม่พูดให้จบมันเหมือนถูกสาป ทำให้รู้สึกจุกแน่นอยู่ที่  
หน้าอกต้องระบายมันออกให้หมด มันจะทำให้สบายดี”

คนใช้หยุดนี้ก็อยู่ครู่หนึ่งก็เล่าต่อว่า “ต่อมาเจ้าแจ้จะมี  
กำลัง แผลกลางหลังที่ถูกเขี่ยด้วยหนังกระเบนก็ค่อยๆ แห้ง เพราะ  
ความเอาใจใส่ดูแลพยาบาลของนายแม่กับนมแจ้ม ต่อมานายแม่ก็คืน  
สารกรรมกรรมและยังมอบเงินให้อีก ๕ ตำลึง สั่งให้คนแจวเรือไปส่ง  
ที่แขวงอำเภอตำบลบ้านเกิดของเจ้าแจ้ ก่อนที่เจ้าแจ้จะไปได้มาลา  
นายแม่ เข้ามากราบแล้วก็กอดเท้านายแม่ร้องไห้ เพราะได้สำนึกถึง





บุญคุณของนายแม่ที่ได้คืนสารกรมธรรม์ ปลดปล่อยให้เป็นอิสระเป็นไทแก่ตัว นายแม่ก็ไม่สามารถถลั่นน้ำตาไว้ได้ และให้ศีลให้พรตามธรรมเนียมของผู้ใหญ่ และขอให้ลืมเรื่องเก่าๆ เจ้าแจ้ก็รับคำ ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมาก็ไม่เคยพบหน้าเจ้าแจ้อีกเลย

จากนั้นต่อมา พี่ก็คิดว่าสาวปลับปลิงคงจะหนีพี่ไม่พ้นเหมือนลูกไก่อยู่ในกำมือ และพี่ก็ทะนงตัวเองว่าเป็นลูกชายคนเดียวของนายแม่ ยังหนุ่มรูปร่างก็ไม่ช้ำริ้ว ทั้งเป็นทายาทในกองมรดกมากมาย คิดว่าไม่มีผู้หญิงคนไหนที่จะรังเกียจพี่ แต่ก็เป็นความเข้าใจผิดของพี่ เพราะสาวปลับปลิงมิได้มีความสนใจในตัวพี่ ซ้ำกลับมีความรังเกียจนับตั้งแต่วันที่รู้ข่าวว่าพี่ทำทารุณกรรมเมียหนีเจ้าแจ้ด้วยมือของพี่เอง หล่อนหาว่าพี่ขาดความเมตตากรุณาสงสารคนยากจน มีใจดุร้าย หล่อนยอมตายดีกว่าที่จะมาอยู่ครองเรือนกับคนใจร้ายอย่างพี่ แม้หล่อนจะยากจนแต่ก็หยิ่งในตัวเอง พอที่จะไม่สนใจความมั่งมีมากกว่าความประพฤติของตัวบุคคล พี่มีความโกรธมากหาว่าหล่อนจองหองดูหมิ่น ซึ่งไม่มีใครจะกล้ามาดูถูกพี่ อยากจะเข้าหักโหมเอาตามกำลังและอารมณ์โกรธ แต่ก็นึกถึงคำที่ได้ให้ไว้กับนายแม่ ทั้งนายแม่ยังคอยกีดกัน ทั้งหล่อนก็คอยติดตามนายแม่ไม่ยอมห่างเหมือนเงาตามตัวตลอดเวลา คิดว่าจะขอพูดกับนายแม่ให้ช่วยจัดการให้ เพราะพี่ยังมีความรักและอาลัยสาวปลับปลิง เพราะว่ายิ่งคิดยิ่งมองเห็นการกระทำของสาวปลับปลิงที่ไม่สนใจในตัวพี่ ก็ยิ่งเพิ่มความนักรักมากขึ้น เพราะหญิงคนนี้ใจเด็ดดีหายากที่สุด พี่ก็แข็งใจเข้าไปพูดกับนายแม่ช่วยจัดการเรื่องสาวปลับปลิงให้ แต่นายแม่เป็นผู้มีใจเที่ยงธรรม แม้จะมีความสงสารลูกเพียงไรก็ไม่ยอมทำตามคำขอร้อง กลับพูดว่า

“แม่เห็นใจลูกและก็เห็นใจหนูปลับปลิงเท่ากัน ความจริงแม่ก็ชอบนิสัยใจคอของหนูปลับปลิงมาก เขาเป็นคนดีมีกิริยาวาจาเรียบร้อย





มีศีลธรรม ฉลาด ใจคอมั่นคงรู้จักตัดสินใจได้ถูกต้อง แม่รู้ใจหนู  
พลับพลึงดี แม่รักแกเหมือนลูกในไส้ ความจริงแม่ก็อยากได้แกมา  
เป็นลูกสะใภ้ เป็นลักษณะที่ถูกใจแม่ แต่แม่เป็นผู้หญิงจึงคิดว่า  
การปลุกเรือนต้องตามใจผู้อยู่ แม่รู้อยู่เต็มอกว่าการกระทำของลูก  
ได้เกิดผลทำให้หนูพลับพลึงรังเกียจในตัวลูก จึงคิดว่าถ้าได้มาร่วม  
ทุกข์สุขก็คงทรมาณจิตใจไปตลอดชาติ เพราะฉะนั้นแม่คิดว่าเรื่อง  
หนูพลับพลึงอย่าไปหวังอะไรเลย ลืมเสียเถิด คิดว่าชาติก่อนคงไม่  
ได้ทำบุญร่วมกันมา เวลานี้แม่กำลังจะติดต่อหาคุณครองให้ลูก คิดว่า  
เมื่อลูกเห็นแล้วคงพอใจและคงลืมหนูพลับพลึงได้แน่นอน รอไว้ก่อน”

เมื่อนายแม่พูดเช่นนั้น พี่ก็รู้ว่าไม่มีอะไรเหลือความหวังใน  
ตัวสาวพลับพลึงต่อไปแล้ว เกิดนึกหึงในความเป็นลูกผู้ชาย เมื่อ  
เขาไม่รักเราก็ไม่จ้อ แผ่นดินยังไม่ไร้หญิงงาม เราเป็นลูกผู้ชายจะไป  
จ้อหญิงที่ไม่รักจะได้ประโยชน์อันใด จึงทำจิตใจให้เป็นปรกติ ต่อมา  
ไม่นานพ่อของสาวพลับพลึงก็มารับตัวลูกสาวกลับไป จะเป็นการไถ่  
ถอนหรือปลดปล่อยพี่ก็ไม่กล้าถามนายแม่ แต่อดคิดไม่ได้ว่านายแม่  
คิดว่าสาวพลับพลึงอยู่ใกล้พี่กลัวจะมีเรื่องไม่ดีไม่งามเกิดขึ้นในบ้าน  
นายแม่จึงสั่งให้พ่อเขารับกลับไป แต่ก็รู้สึกว่ นายแม่มีความรัก  
อาลัยเสียตาย เพราะทราบว่าสาวพลับพลึงกอดนายแม่ไม่อยากจะ  
จากไปเลย นายแม่ก็กอดสาวพลับพลึงน้ำตาไหล ด้วยความรักสาว  
พลับพลึงเหมือนลูก คงจะจับจ่ายเงินทองมอบให้ไปบ้าง ตามนิสัยดี  
อย่างนายแม่ ต่อจากนั้นก็ไม่มีใครพูดถึงสาวพลับพลึงอีก เพราะ  
กลัวจะสะเทือนใจพี่ ต่อมานายแม่บอกพี่ว่าได้เลือกหญิงที่จะเป็น  
เจ้าสาวของพี่ไว้แล้ว เพื่อจะได้เป็นสิริมงคลอยู่เป็นสุข ความเจริญ  
รุ่งเรืองของวงศ์ตระกูลต่อไป นายแม่ได้เลือกหญิงสาวที่พ่อแม่มีประวัติ  
ดี ประพฤติดีอยู่ในศีลธรรม ไม่ซี้เหล่าเมายาเล่นการพนัน ลูกสาว  
ก็มีคุณสมบัติ มีความกตัญญูต่อบิดามารดาและผู้มีคุณ กิริยาวาจา





อ่อนหวานเรียบร้อย มีความรู้ฉลาดหลักแหลม เป็นที่ถูกใจนายแม่  
มาก พี่บอกว่า “สุดแต่นายแม่จะเห็นดีเห็นควร ถ้าเป็นความเห็น  
ของนายแม่ ลูกก็อยากจะปฏิบัติตามทุกอย่างเพราะนายแม่เป็นคน  
ดี” นายแม่ยิ้มอย่างถูกใจแล้วพูดว่า

“พอแล้วละลูก อายายอแม่หนักเลย แม่เห็นว่าการมีคู่ครอง  
เป็นเรื่องสำคัญต้องเลือกให้เหมาะสมกับนิสัยใจคอ เพราะเราจะต้อง  
อยู่กันตลอดไปชั่วชีวิต ถ้าได้หญิงที่ประพฤติตนไม่ดีก็จะทรมานจิตใจ  
ไปตลอดชีวิต ผู้หญิงก็เหมือนกัน ถ้าได้สามีไม่ดีก็หาความสุขไม่ได้  
ตลอดไป ลูกก็เข้าใจดีแม่รู้ใจลูกดี จึงเลือกหญิงที่เหมาะสมกับลูก และ  
กิจการภาระของลูกก็มีมาก แม่จึงคิดว่าไม่จำเป็นที่จะดูตัวเจ้าสาว  
ก่อนแต่ง ทางพ่อแม่ฝ่ายหญิงเขาก็พอใจ เขารู้จักชื่อเสียงของลูกดี  
เขาไม่สนใจจะต้องดูตัวอีกเพราะแม่มีลูกโอรส” ต่อมาเราก็แต่งงาน  
กันโดยไม่เคยเห็นหน้าเจ้าสาวมาก่อน นึกดูมันก็ขัน การแต่งงาน  
แบบนี้มีมาก เมื่อพี่พบหน้าเจ้าสาวพี่ก็ต้องตกตะลึง นึกขอบคุณ  
และนึกรักนายแม่ขึ้นอีกมาก ช่างเลือกนางฟ้ามาเป็นสะใภ้ ถูกใจพี่  
จริง ๆ

คนไข้หยุดนึกถึงความสุขอันแสนสดชื่นคล้ายกับคนปรกติ  
นางแพรวได้พูดสอดขึ้นว่า

“ต่อแต่นี้ไม่ต้องเล่าก็ได้ แพรวรู้ดีเพราะแพรวได้แต่งงานมาอยู่  
กับพี่ และได้รับความสุขตลอดมา”

คนไข้มองดูภรรยาแล้วยิ้มพูดต่อไปว่า “ยัง ขอให้พี่พูดเรื่อง  
เก่า ๆ มันทำให้จิตใจพี่สบาย จะได้ตายไปด้วยความสุขใจ” พูดแล้ว  
คนป่วยก็เริ่มเล่าต่อไป

คืนที่เราแต่งงาน เจ้าสาวของพี่ขอร้องเมื่อเวลาส่งตัวแล้วว่า  
เรายังไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ฉะนั้น อยากจะขอให้พี่รอเวลาอย่าเพิ่ง  
ร่วมเป็นสามีภรรยากันเลย จนกว่าจะรู้นิสัยใจคอ จะได้มีเวลาปรับปรุง





## กฎแห่งกรรม

ตัวให้เข้ากันได้ดีเสียก่อน แล้วจึงร่วมกันภายหลัง เวลานั้นพี่รู้ว่าดี  
ว่าได้หลงรักเจ้าสาวของพี่เสียแล้วเหมือนต้องมนต์หล่อน จะร้องขอ  
อะไรอย่างไรพี่ปฏิบัติตามไม่ขัดข้องทั้งรักทั้งเกรงใจ ตกลงเราเป็น  
สามีภรรยาแต่ในนามไปก่อน ทำให้เราได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันอีก  
หลายอย่างที่ปรับเข้ากันได้เป็นอย่างดี เกิดรู้สึกขึ้นมาทางจิตใจ มันเป็น  
ความสดชื่นอย่างที่สุดที่ไม่เคยรู้สึกมาก่อนในชีวิต เพราะต่างคนก็  
เห็นอกเห็นใจเห็นความอดทนต่อกัน ต่างรักษาคำพูดไว้อย่างเที่ยง  
ตรง ต่างพยายามทะนุถนอมน้ำใจกัน ความรักที่แท้ก็ค่อยๆ พักตัว  
ขึ้นมา คล้ายผลไม้ดิบค่อยบ่มค่อยเวลาให้สุกให้มีกลิ่นหอมหวาน จึง  
จะลงมือรับประทานภายหลัง เมื่อความรักสุกงอมเหมือนผลไม้ เรา  
จึงอยู่ร่วมรักเป็นสามีภรรยาอันแท้จริง เราได้นำรักด้วยความสดชื่น  
ซาบซึ้งในความรู้สึก เป็นความสุขที่หาไม่ได้ง่ายนักในโลกมนุษย์”

คนไข้หรีตาลงแล้วยิ้ม สุดอากาศหายใจยาวอย่างมีความสุข  
เมื่อนึกถึงชีวิตเก่าๆ ในอดีต ส่วนนางแพรก็มหน้าหลบสายตาด้วยความ  
อาย แล้วก็ร้องไห้เพราะสะเทือนใจที่ได้อยู่มากับสามีอย่าง  
สดชื่น แต่รู้ว่าในไม่ช้าสามีที่รักก็จะจากไปอย่างไม่มีวันกลับคืนมา  
คนไข้ก็นึกถึงความสุขในชีวิตแล้วก็หันมาทางนางแพรผู้เป็นภรรยา  
แล้วพูดต่อไปว่า

“ในโลกนี้ไม่มีอะไรแน่นอนนะน้อง พบความสุขแล้วก็พบ  
ความทุกข์ ต่อมาพี่ได้พบกับความทุกข์อย่างหนัก ที่ทุกคนก็ต้อง  
ผจญกับความทุกข์อันนี้ไม่มีใครหนีพ้น คือนายแม่ได้จากเราไปเสีย  
แล้ว นายแม่ผู้มีน้ำใจที่น่านรักน่าเคารพบูชา พี่และแพรต้องเสียน้ำตา  
ครั้งนี้ไปมาก น่าสงสารนายแม่ไม่ทันได้เห็นหลานเล็กๆ สองคนที่  
เกิดภายหลัง นายแม่ตั้งใจไว้ว่าจะรับขวัญเป็นย่า นายแม่จากโลกนี้  
ไปแล้ว ทั้งความดีไว้ให้คนข้างหลังอาลัยหา แต่ก่อนที่จะจากไป  
นายแม่ก็ได้ปลดปล่อยพวกบ่าวให้เป็นอิสระพ้นจากความเป็นทาสหลาย





คน ใครมีพ่อแม่พี่น้องก็รับเอาไป พร้อมทั้งแจกเสื้อผ้าและมอบเงินให้คนละ ๒ ตำลึง การปลดปล่อยคราวนั้นมีเจ้าแฉ่งเจ้าสารวมอยู่ด้วย โดยสมัครใจกลับไปอยู่บ้าน แต่ก็มีไม่น้อยไม่ยอมจากนายแม่ไป จะขออยู่ต่อไปด้วยความรักดี แต่นายแม่ก็ได้ทำลายสารกรมธรรม์ให้อยู่อย่างอิสระมีเบี้ยหวัดเงินปี แต่พวกที่อยู่ก็ขอรับใช้เป็นบ่าวคนเดิมต่อไป ส่วนนางแม่ก็ได้เป็นอิสระก็ไปได้สามีเป็นหลักฐานเมื่อนายแม่ถึงแก่กรรมด้วยโรคชรา เราก็คมีความเศร้าโศกเสียใจตลอดทั่วทุกคนที่อยู่ในบ้าน เมื่อข่าวกระจายออกไป ทุกคนได้ทราบข่าวก็อดอาลัยเสียตายไม่ได้”

คนป่วยเล่าแล้วก็นึกถึงอดีตอันแสนเศร้า น้ำตาก็ไหลออกมาอย่างไม่รู้ตัว นางแพรก็เข้าไปร้องขอให้หยุดพักผ่อน แต่คนป่วยบอกว่า

“พี่ขอให้น้องอย่าได้ขอร้องอะไรให้พี่เสียเวลาเลย นี่เป็นโอกาสสุดท้ายที่พี่จะมีเวลาระบายเรื่องชีวิตแข่งชั้นกับเวลา”

นางแพรได้ฟังสามีพูดเช่นนั้นก็กระทบกระเทือนจิตใจ น้ำตาไหลอาบหน้าด้วยความสงสาร คนไข้เล่าต่อไปว่า

“หลังจากจัดงานศพของนายแม่ พ่อจะสร้างความเศร้าโศกลงได้บ้าง เพราะมีภรรยาสาวสวยเป็นที่รักและฉลาดคอยเอาอกเอาใจปลอบโยน ชี้แจงให้เห็นความตายเป็นของธรรมดาของมนุษย์ทั่วไป หล่อนเป็นยอดหญิงในชีวิตของพี่ ต่อมาไม่นานก็มีข่าวร้ายมีคนมาบอกว่าเจ้าแฉ่งกำลังป่วยหนัก ขอร้องให้พี่ไปหาอยากจะทำเรื่องสำคัญ พี่ไม่ได้รอช้ารีบให้คนมาตามพาไปโดยเร็ว แต่ก็สายเกินไปเพราะเจ้าแฉ่งกำลังจะตาย เห็นมันนั่งคว่ำหน้าซบกับหมอนโก่งหลังอยู่บนที่นอน บนกลางหลังบวมใหญ่เป็นฝีแตกเลือดหนองไหลเประอะเปื้อนมีกลิ่นเหม็น หลังแดงไปด้วยความระบมบวม ทราบว่าเจ้าแฉ่งมันได้รับทุกข์ทรมานตลอดทั้งวันทั้งคืน ปวดฝีไม่ได้หลับไม่





ได้นอน อาหารก็กินไม่ได้ ญาติที่เฝ้าไข้บอกว่าเพื่อพูดออกมาแต่เรื่องอะไรจับไม่ได้ศัพท์ รู้แต่ว่า โอ๊ยๆ แล้วสะดุ้งหลังแอนบิดตัวคล้ายเหมือนจะถูกเขี่ยน ร้องครวญครางเป็นที่น่าเวทนาสงสาร พี่ได้ยินก็สะดุ้งนึกถึงคำสาปแช่งของเจ้าแจ่ง แต่ก็คิดว่ามันเป็นการบังเอิญที่เจ้าแจ่งเกิดมาเป็นผีกลางหลัง จึงทำให้สมเหตุสมผลไม่มีอะไรที่จะคิดไปอย่างอื่น เวลาที่พี่ไปนั้น เจ้าแจ่งมันพูดอะไรไม่ได้เสียแล้ว แต่มันรู้ว่าพี่ไปถึง มันพยายามพูด มันพยายามบอก ทำปากมูบมิบแต่เสียงไม่ออกจากลำคอ แต่ที่สุดมันก็หมดลมไปต่อหน้าพี่และญาติพี่น้องของมัน เป็นภาพที่ติดตา ช่างเศร้าเหลือเกิน เพราะพี่ได้มีโอกาสได้มาเห็นใจมันครั้งสุดท้าย และได้มอบเงินให้ญาติพี่น้องของมันช่วยนิมนต์พระมาสวดอภิธรรม ช่วยกันทำบุญทำทานเลี้ยงพระตามประเพณี จัดงานศพให้เป็นที่เรียบร้อย เงินทองขาดเหลือเท่าใดพี่เป็นคนออกให้ ตลอดเวลาพี่ไม่มีความสบายใจเลย ความสุขที่เคยได้รับกำลังจะสลายไปแล้ว พยายามคิดว่าเจ้าแจ่งมันบังเอิญเป็นผีกลางหลัง แต่ก็มีสิ่งมา دلใจว่าไม่บังเอิญ นี่เป็นผลกรรม

ต่อมาก็มีคนมาตามบอกว่า เจ้าสามันป่วยขอให้รีบไปหา มันมีเรื่องจะบอก พี่ก็ไม่รอช้า เมื่อไปถึงบ้านเจ้าสาคราวนี้ต้องตกตะลึง เพราะเจ้าสาก็เป็นผีที่กลางหลังเช่นเดียวกันทุกอย่าง แต่ของเจ้าสานั้นผิดกันแต่ว่าผีเริ่มจะเป็น พอมันรู้ว่าผีขึ้นกลางหลังมันก็ตกใจกลัวแทบสิ้นสติ เพราะมันรู้ว่าเจ้าแจ่งตายเพราะผีขึ้นกลางหลัง ต้องทนทุกข์ทรมานเจ็บปวดไปจนตาย เพราะฉะนั้นพอมันรู้ว่ามันเป็นผีกลางหลังมันก็ตกใจกลัว คล้ายกับเห็นพญายมกำลังยืนคุมอยู่ข้างๆ เตรียมพร้อมที่จะทรมานมัน และจุดวิญญูณมันลงสู่นรก จึงรีบให้คนมาตามพี่โดยเร็ว เมื่อมันเห็นพี่ก็ร้องให้ขอให้ช่วย แต่แล้วมันก็รีบสารภาพเหตุการณ์เมื่อครั้งยังเป็นทาสอยู่กับพี่ ได้คบคิดกันกับเจ้าแจ่งและน้องแม่ มันใช้น้องแม่เข้าไปในห้องของสาวพลับพลึง ลักเอาแหวน





นพเก้าแล้วยัดใส่ใต้เสื่อที่นอนเจ้าแจ้ สร้างพยานหลักฐานขึ้น ให้สมเหตุสมผลด้วยความอัจฉริยภาพ ส่วนนางแม่ร่วมคิดด้วยก็เพราะความริษยาพลับพลึง เพราะมันแอบรักชอบพอพี่มานาน แต่พี่ก็ไม่สนใจมันมาก่อนเลย มันจึงคิดว่าสาวพลับพลึงเป็นก้างขวางคอ มันจึงร่วมกันคิดกำจัดทั้งสาวพลับพลึงและเจ้าแจ้ เมื่อเจ้าสามันรับสารภาพผิดทุกอย่างแล้วมันก็ร้องให้ ขอให้พี่ช่วยชีวิตมันด้วย เพราะมันรู้ว่ามันต้องตายแน่ เมื่อพี่รู้ความจริงเรื่องที่พี่หลงลงโทษเจ้าแจ้คนบริสุทธิ์ด้วยอารมณ์ ช้ำยังเคยได้ฟังคำนายแม่ว่า พ่อแจ้เขาเป็นคนมีศีลธรรมเขาคงไม่ทำเรื่องบัดสีเช่นนี้หรอก พอนึกขึ้นมาที่ไรก็โกรธแค้นเจ้าแจ้ เจ้าสา นางแม่ ขึ้นมาทันที แต่แล้วก็คิดว่า จะโกรธก็ไม่มีประโยชน์อะไรต่อไป เพราะคนหนึ่งก็ได้รับกรรมตายไปแล้ว อีกคนหนึ่งกำลังจะเริ่มรับกรรมอยู่ในเวลานี้ กำลังรอความตายอย่างทรมาณอยู่ข้างหน้า จึงหักความโกรธลงให้ความสงสาร เมื่อความโกรธสงบลงก็ปลอบโยนเอาใจว่า เรื่องมันนานมาแล้วอย่าไปนึกถึงมันอีกเลย จะพยายามช่วยเหลือรักษาให้ถึงที่สุดและให้ระงับใจไว้อย่าไปคิดถึงเรื่องเจ้าแจ้ที่ตาย อย่าไปนึกถึงคำสาปแช่ง เจ้าแจ้ไม่ใช่ปากพระร่วงจะได้เป็นไปตามปากมัน นึกว่ามันเป็นเหตุบังเอิญมาตรงกันเข้าก็แล้วกัน ถึงปากของพี่พูดปลอบเช่นนั้นก็ดี แต่ใจของพี่ก็ไม่เชื่อปากเหมือนกัน แล้วตั้งแต่วันนั้นพี่ก็พยายามช่วยเหลือเจ้าสา แม้จะเสียเงินเสียทองเท่าไรก็ไม่ว่า ขอให้มันหายก็พอใจแล้ว ให้พวกญาติไปตามหมอที่เก่งทางผี ไปรับหมอต่างๆ มารักษาใช้ ตลอดถึงทรงเจ้าเข้าผี แต่อาการไม่ดีขึ้นเลย มีแต่ทรงและทรุดหนักลงทุกวัน อาการทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนเจ้าแจ้ไม่มีผิด ที่สุดเจ้าสาก็ตายลงอย่างทรมาณ นี่เป็นผลกรรมที่ตามทันในชาตินี้”

คนไข้เล่าแล้วก็หัวเราะเยาะโชคชะตาอย่างแค้นตัวเอง แล้วพูดต่อไปว่า “บัดนี้กรรมได้มาถึงตัวพี่แล้ว มันก็เป็นความยุติธรรมดี





วาจาประกาศิตของเจ้าแจ้ง เจ้าแฉ่งมันมีความอิจฉามากลงมือเขียนก่อน มันก็ได้รับความทรمانตายก่อน เจ้าสาเป็นคนรองต่อไปและก็ได้รับทุกข์ทรمانตายไป คราวนี้มาถึงเวรผิวของแพรเป็นคนสุดท้ายที่ได้เขียนเพราะอารมณ์โกรธและหึง กำลังจะจากลูกจากเมียไปแล้ว มันเป็นเรื่องน่าขัน สุดสิ้นกันเสียที่ชีวิตนี้”

พูดได้เพียงนี้ นายอากรก็ฟูบสิ้นสติลงซบกับหมอนอย่างเดิม อยู่ต่อมาอีกสองวันโดยหมดสติพูดจาไม่รู้เรื่อง ไม่ซำก็หมดลม นางแพร ผวาเข้ากอดร่างที่ไร้วิญญาณของสามี แล้วก็รำให้รำพันถึงความดี ในชีวิตที่ผ่านมา การจากไปของนายอากรนี้ถึงความวิปโยคโศกเศร้า ให้แก่หมู่ญาติมิตรสหายทุกคนที่รู้จักคุ้นเคย เพราะนายอากรเป็นคนดี มีคนเคารพนับถือมาก หลังจากสามีได้ดับสูญไปแล้ว นางแพรก็ได้แต่ ทะนุถนอมเลี้ยงลูกน้อยชายหญิง ให้ความรักใคร่เอ็นดูเพราะกำพร้าพ่อ

เมื่อสามีหมดบุญไปแล้ว การงานที่ต้องคอยควบคุมผู้คนดูแลกิจการ ก็โอนให้ผู้อื่นไว้วางใจรับช่วงต่อไป เพราะนางแพรไม่สามารถ จะจัดการสิ่งใดได้เพราะตัวเป็นหญิงและลูกก็ยังเล็ก ได้อาศัยมรดก เก็บผลไร่นาที่ดิน บ้านเรือนโรงสี และทรัพย์สินอื่นๆ พอจะเก็บ เป็นผลได้ตลอดไป ไม่มีความเดือดร้อน ส่วนการผูกภาษีอากรที่เคย ทำมาตั้งแต่ นายอากรผู้สามียังมีชีวิตอยู่ เช่นโรงยาฝิ่น โรงต้มกลั่น ซึ่งเคยผูกขาดทำมานาน ตั้งแต่ครั้งรุ่นกำของสามีรับช่วงตลอดเวลา แม้จะเป็นอาชีพที่สุจริตผูกขาดมาจากหลวงก็ดี แต่นางแพรก็เห็นว่าทั้งฝิ่น ทั้งสุรามันขัดต่อศีลธรรม จึงยุบเลิกอย่างเด็ดขาด ไม่สนใจว่าจะมีผู้ใดผูกขาดรับช่วงทำต่อไป ยังมีโรงสีก็มอบความดูแลให้ หลงจู้ ซึ่งเป็นคนเก่าแก่ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีหน้าที่ควบคุม คณงาน ซื่อซายจ่ายแจกดำเนินกิจการงานต่อไปดุดเดิม ซึ่งมีรายได้ งดงามพอที่จะดำรงชีวิตเลี้ยงบ่าวไพร่ผู้คนในบ้านให้ได้รับความสุข สบาย ไม่เดือดร้อนทั่วหน้ากัน





วันคืนได้ผ่านไป เด็กพี่น้องทั้งสองได้เติบโตขึ้นตามลำดับ ในความเอาใจใส่ดูแลทะนุถนอมของนางแพรวผู้เป็นมารดา เพชรเมื่อ รุ่งหนุ่มขึ้นก็เที่ยวคบค้าสมาคมกับคนทั่วไปไม่เลือกหน้า นางแพรว มิได้ห้ามปรามอย่างใด เพราะคิดว่าเป็นของธรรมดาของลูกผู้ชาย เพียงแต่คอยตักเตือนให้คบหาแต่คนดี ๆ ส่วนพวกเพื่อน ๆ ก็พอใจรักใคร่ นับถือ เพราะเพชรเป็นคนใช้จ่ายเติบโต เป็นคนใจใหญ่ จึงมีเพื่อนฝูงมาก แต่เมื่อนางแพรวได้ทราบข่าวตรุษชายได้เที่ยวไปคบกับพวกคน เกเรหัวไม้ หากินในทางไม่สุจริต ก็ได้ว่ากล่าวตักเตือนให้ระวังตัว เพราะเห็นว่าลูกยังอ่อนต่อโลก จึงกลัวไปหลงลมพวกประจบยกยอ ให้เห็นผิดเป็นชอบ กลัวจะนำความเสื่อมเสียมาสู่วงศ์ตระกูล แต่เพชร กำลังอยู่ในวัยคะนองชอบสนุกสนาน ชอบฟังเพื่อนยกย่องว่าเป็นคน ใจนักเลง เชื่อถือพวกเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกันว่าหวังดี มากกว่าจะฟัง การตักเตือนของมารดาเห็นเป็นการจู้จี้จนเป็นที่รำคาญ นางแพรวเฝ้า เป็นทุกข์เป็นร้อนห่วงใยในตัวลูกชาย กลัวจะเสียผู้เสียคน แต่ก็เคย ตามอกตามใจมานานเพราะสงสารเห็นว่าเป็นกำพร้าพ่อ คิดอยากจะ ส่งไปเล่าเรียนที่บางกอกก็มีความรักอาลัยห่วง เพราะไกลหูไกลตา แต่ให้อยู่บ้านก็กลัวจะเสียคน นางแพรวตัดสินใจอะไรไม่ถูก ส่วน พลอยนั้นเป็นคนสงบเสงี่ยมเรียบร้อย อยู่ในโอวาทของนางแพรวผู้เป็น มารดา เอาใจใส่ปฏิบัติมารดาด้วยความรักใคร่เคารพเยี่ยงสาวไทยที่ดี

ต่อมามีคนหวังดีมาบอกนางแพรวว่า เดียวนี้เพชรลูกชายได้ คบกับเจ้าไปล่นักเลงหัวไม้มีชื่อในจังหวัด มีลูกน้องอันธพาล และ ขาวว่าไปเป็นเพื่อนร่วมน้ำสาบานด้วย และเวลานี้เพชรเริ่มจะดื่ม เครื่องดองของเมา นางแพรวได้ทราบข่าวดังนั้นก็มีความร้อนใจ ปรับ ทุกข์สองคนกับลูกสาวว่าคราวนี้เห็นจะให้อยู่บ้านไม่ได้เสียแล้ว มัน จะเสียผู้เสียคนไปกันใหญ่ เพราะนอกจากจะไปคบพวกนักเลงหัวไม้ แล้ว ก็ยังไปนอนค้างอ้างแรมที่บ้านหามรุ่งหามค่ำ ไม่ค่อยจะได้กลับ





มาบ้าน จึงทำให้นางแพรเป็นทุกข์เป็นร้อนนึกตำหนิตัวเอง ที่ให้การสั่งสอนอบรมลูกอย่างตามอกตามใจมาตั้งแต่ต้น การเงินการทอง จะใช้เท่าใด นางแพรก็ไม่ได้ขัดใจเพราะตามใจจนเคยตัว

ฉะนั้น เพชรจึงเป็นที่รักใคร่ของเพื่อนที่ดีและชั่ว เพราะเพชรเลี้ยงดูเพื่อนอยู่เสมอ ไม่เลือกหน้าไม่จำกัด ฉะนั้นจึงมีชื่อเสียงว่าเป็นคนใจใหญ่ นอกจากใช้จ่ายเลี้ยงดูเพื่อนฝูงแล้ว ใครได้รับความเดือดร้อนเรื่องเงินทองก็ช่วยเหลือไม่ขัดข้อง นางแพรรู้สึกเสียใจในความประพฤตินองลูกชาย วันหนึ่งได้เรียกลูกมาตักเตือนสั่งสอนว่า

“แม่ได้ข่าวว่าลูกไปคบเพื่อนฝูงไม่เลือก จะเป็นคนประพฤตินองหรือประพฤติน่ากลัว พวกชั่วยกก็ชอบมั่วสุมดื่มเหล้าเมายานำทางไปสู่ความชั่ว ชักชวนให้เล่นการพนันถั่วโป การทำงานหาเลี้ยงชีพโดยสุจริตอย่างคนธรรมดาปรกติ พวกนี้ก็ไม่สนใจ ชอบสำรวยไม่ชอบทำงานสุจริต พวกนี้ชีวิตจะรุ่งโรจน์ต่อไปไม่ได้ มีแต่ความอับเฉาบัดนี้ แม่เห็นว่าชีวิตของลูกอนาคตมันไม่สว่างแจ่มใส จึงคิดว่าจะส่งลูกไปอยู่บางกอก แม่แม่จะรักลูกเพียงไร ไม่อยากจะให้ลูกไปอยู่ห่างไกล แต่แม่ก็ต้องตัดใจเพราะลูกก็โตแล้ว อายุเวลานี้ก็พอจะบวชได้แล้ว โตปานนี้แล้วยังไม่รู้จักทำมาหากิน มั่วแต่ขอเงินทางบ้านใช้อย่างไม่เสียตาย อย่างนี้กว่าเรามีเงินไม่ต้องทำอะไรก็มีกินมีใช้สบาย หากเรามีแต่ทางใช้จ่ายทางเดียวไม่มีทางได้ ไม่ช้ำก็จะหมดสิ้นยากจนลงก็จะพากันลำบาก ฉะนั้น แม่อยากจะส่งลูกไปอยู่กับหลวงลุงที่วัดทางบางกอก เพื่อจะได้อบรมศึกษาทางศาสนา แล้วต่อไปแม่จะบวชเจ้าให้เป็นองค์พระ จะได้ห่างไกลจากความชั่วร้ายก่อนที่จะประพฤตินองในทางที่ผิดกลายเป็นนักเลงหัวไม้ไป แม่ขอร้องเท่านั้น คิดว่าลูกคงปฏิบัติได้ เพื่อแม่จะได้หายทุกข์ร้อนถึงลูก หลวงลุงของลูกได้เริ่มบวชเป็นสามเณรตั้งแต่เด็ก ศึกษาในทางพระศาสนาเรียนรู้สอบได้เปรียญแต่อายุยังน้อย ตลอดมาจนเติบโตแล้ว





ก็อุปสมบทเป็นองค์พระ อยู่มาจนได้เป็นเจ้าวัด แม่คิดดูแล้วหากจะนำลูกไปฝากท่านได้รับการอบรมทุกอย่างก็จะดีขึ้น แม่หมดหวังเพราะหลวงลุงจะอบรมลูกให้ได้รับการศึกษาที่ดี แม่จึงบอกลูกให้รู้ ลูกตกลงใจไปเมื่อใดแม่ก็จะพาไป เพราะแม่ก็อยากจะไปพบหาหลวงลุงเหมือนกัน เพราะแม่ก็ไม่ได้ไปหาท่านมานานแล้ว”

เมื่อเพชรได้ฟังดังนั้นก็สะดุ้งหน้าซีดลง คิดว่าคราวนี้มารดาคงไม่ยอมให้ปฏิเสธ เพราะเห็นว่าท่าทางของมารดาเอาจริงเอาจัง คงไม่ยอมฟังเสียงคัดค้านเป็นแน่ ก็รู้สึกว่าจะไม่มีความสบายใจ เพราะไม่เคยคิดว่าจะต้องจากบ้านไป จึงตอบเสียงสั้นๆ ว่า

“ผมไปไม่ได้ครับแม่”

นางเพชรรู้สึกแปลกใจที่ลูกชายตอบห้วนๆ เช่นนี้ คงมีอะไรแฝงไว้ในคำตอบจึงถามว่า

“ทำไมลูกจึงไปไม่ได้ มีเหตุผลขัดข้องอันใด แม่จะส่งลูกไปหาความดีเพราะแม่รักลูก ไม่อยากเห็นลูกมั่วสุมกับความชั่วจึงแยกออกให้ห่างไกล เพราะแม่ทราบว่าคุณได้ไปคบหากับเจ้าไปล์ ซึ่งเป็นนักเลงหัวไม้ ชาวบ้านเขารู้ทั่วไปว่ามันไม่มีอะไรที่เป็นส่วนดีเลย ทำความรำคาญเที่ยวข่มเหงชาวบ้านร้านตลาดให้ได้รับความเดือดร้อนไม่สิ้นสุด ช้าได้ทราบว่าลูกได้ไปเป็นเพื่อนร่วมน้ำสาบานกับมันอีกพอรู้แม่ก็ตกใจ แม่เกือบจะไม่เชื่อว่าเป็นความจริง เพราะลูกของแม่ก็เป็นคนฉลาด ลองบอกเหตุผลกับแม่ซิว่า ลูกคิดอย่างไร จึงได้ไปคบกับนักเลงหัวไม้ที่ชาวบ้านเขารังเกียจเช่นนี้ “

เพชรรู้สึกไม่สบายใจเพราะพูดอะไรไม่ออก จึงตอบมารดาว่า “ผมเองก็ไม่ว่าจะอธิบายอย่างไร และไม่คิดว่าจะต้องอธิบายมาก่อน เลยพูดไม่ออก”

นางเพชรไม่พอใจที่ลูกตอบเลียงๆ จึงพูดว่า “ไหนลองเล่าความจริงให้แม่ฟังซิ เหตุผลอะไรทำให้ลูกไม่ยอมไปอยู่กับหลวงลุง





ของลูกที่บางกอก การที่แม่จะให้ไปก็เพราะอยากจะให้ลูกบวชอุทิศกุศลให้แก่พ่อของลูก เพราะลูกก็เป็นลูกชายคนเดียวของพ่อ”

เสียงลูกชายตอบสั้นๆ ว่า “ไม่ละครับแม่ ผมบวชไม่ได้”

นางแพรวแปลกใจมากขึ้นในคำพูดของบุตรชาย จึงย้อนถามว่า “ทำไมจึงบวชไม่ได้บอกแม่มาซิลูก บอกความจริงมา”

เสียงลูกชายตอบอย่างเกรงกลัวว่า “บอกไม่ได้ครับแม่”

นางแพรวเพิ่มความสงสัยและแปลกใจมากขึ้น เพราะปรกติบุตรชายไม่เคยพูดปดพูดเท็จต่อแม่เลย มาคราวนี้ทำไมถึงไม่ยอมพูดใดๆ เช่นนี้ แล้วจึงพูดหวานล่อมว่า “การที่แม่จะให้ลูกไปอยู่กับหลวงลุงนั้น ก็ตั้งใจจะให้ลูกได้บวชเพื่อจะได้มีโอกาสเล่าเรียนศึกษา เมื่อสึกออกมาแม่ก็จะจัดหาหญิงที่เหมาะสมที่จะเป็นสะใภ้ของแม่ เพราะจะต้องเลือกหาหญิงที่มีกิริยาวาจาเรียบร้อย มีใจเมตตากรุณา มีศีลธรรม รู้จักการบ้านการเรือนดีเพื่อจะได้อยู่กันด้วยความสุขตลอดไป นี่เป็นความหวังของแม่ ซึ่งตระกูลของเราได้ปฏิบัติกันตลอดมาแล้ว ฉะนั้น แม่จึงชี้ทางให้เดินในทางที่ราบรื่นร่วมเย็นในชีวิตของลูก เพราะฉะนั้น มีเรื่องอะไรในใจบอกแม่เถิด แม่ตามใจลูกมากแล้วจนลูกกำลังจะเสียคน ขอให้ลูกได้ตามใจแม่บ้าง แม่รู้ว่าแม่ตามใจลูกเกินไป”

แม้นางแพรวจะชี้แจงชัดดีให้บุตรชายทราบเพียงไร ก็ไม่สามารถจะให้ลูกชายพูดความจริงได้ เพียงแต่ว่า “บอกไม่ได้” เท่านั้น นางแพรวเกือบจะหมดปัญญาอยู่แล้วก็นึกขึ้นได้จึงพูดว่า

“นับแต่พ่อของลูกได้ถึงแก่กรรมลง แม่ได้พยายามทะนุถนอมเลี้ยงดูลูกทั้งสองมาด้วยความรัก และเอ็นดูเหมือนดวงใจของแม่ ได้เห็นลูกต่างหน้าพ่อจึงตามอกตามใจทุกอย่าง จะต้องการอะไรแม่ไม่เคยขัดเพื่อความสบายใจของลูก ตลอดเงินทองก็ให้ใช้จ่ายได้ตามชอบใจ ซึ่งลูกก็มีความดีที่ไม่เคยปิดบังอะไรแม่ มีเรื่องอะไรก็บอกแม่ด้วยความรักและเคารพ แม้ลูกจะไปเที่ยวสำมะเลเทเมาไปกับเพื่อนๆ





แต่ลูกก็มีความดีอยู่อย่างหนึ่ง คือไม่เคยพูดปดตลอดมา แต่คราวนี้ ลูกไม่ยอมพูดเพราะลูกไม่ยอมพูดปด แม่รู้ บอกแม่ตามความจริงเถิดลูก”

คำพูดของแม่ทำให้เพชรอึดอัดใจมาก จึงพูดว่า “แม่อย่าให้ลูกพูดเลย เพราะรู้ว่าลูกไม่ยอมพูดปด และเพียงไม่ยอมพูดปดไม่ยอมบอก เท่านี้ลูกก็ได้รับความลำบากใจมากแล้ว แต่ยังพอที่จะรักษาคำพูดไว้ได้”

นางแพรวได้ฟังลูกดีไม่ยอมบอกก็จวนใจ และนึกขึ้นได้ถึงหนังสือที่สามีเขียนฝากไว้ให้ลูก จึงพูดว่า

“เมื่อพ่อของลูกก่อนจะตาย ก็ได้สั่งไว้ด้วยความเป็นห่วง จะพูดอะไรกับลูกทั้งสองก็เลิกเกินไป ที่จะเข้าใจในความรู้สึกของพ่อที่มีต่อลูก จึงได้เขียนหนังสือไว้ให้ลูก เมื่อเติบโตขึ้นก็บอกให้ลูกดูเป็นการเตือนสติ ลูกจำได้ไหม?”

คราวนี้รู้สึกว่ ลูกชายหน้าสลดลง เมื่อนึกถึงหนังสือของพ่อพูดเสียงครือๆ ว่า

“ลูกจำได้ดีว่า พ่อห่วงผมกับน้องมาก เพราะฉะนั้นผมต้องเคารพคำสั่งของพ่อ แต่ถ้าผมจะพูดจะบอกกับแม่ ผมก็กลัวแม่จะโกรธ ครั้นผมไม่บอกก็ผิดคำสั่งของท่าน ผมไม่รู้จะทำอย่างไรที่ได้ประพฤติชั่วไปแล้ว”

นางแพรวเห็นลูกชายอ่อนลง ก็ปลอบโยนลูกชายว่า “ถ้าลูกมีเรื่องคอขาดบาดตายอย่างไร ก็บอกแม่เถิด แม้ลูกจะมีผิดร้ายแรงอย่างไร แม่ก็ให้อภัยลูกได้เสมอ แม่ขำลูกไม่ได้หรอก บอกแม่เถิด เห็นแก้ววิญญาณ์ของพ่อที่ได้เป็นห่วง”

เพชรเป็นผู้เคารพคำสั่งของพ่อเสมอ นับแต่เมื่อได้เห็นหนังสือของพ่อที่ได้เขียนไว้ก่อนตาย จึงพูดกับมารดาว่า

“ลูกรู้สึกมีความผิดอยู่มากที่ไม่ได้บอกแม่ เพราะความหนุ่ม





คะนองและชอบสนุกสนานกับเพื่อนฝูงเกินไป ครั้งแรกก็ได้สาบาน เป็นเพื่อนตายกับเจ้าไปล่ว่าจะเป็นเพื่อนร่วมตาย”

นางแพรวพูดว่า “เรื่องนี้แม่รู้แล้ว และก็เห็นว่าไม่เสียหาย อะไร แต่ระวังตัวให้ดี คนอย่างเจ้าไปล่มันไม่ซื่อกับใคร เราอย่าไป ประพฤติชั่ว เช่นเป็นโจรหรือเที่ยวข่มเหงรังแกคนอื่นกับเขาด้วย จงปลีกตัวให้ห่างจากคนชั่ว แล้วส่วนที่ไม่ยอมไปอยู่กับหลวงลุงที่ บางกอกละ เพราะเหตุใด”

เพชรนั่งสักรูหนึ่งเพื่อตัดสินใจ เมื่อถูกนางแพรวเตือนให้พูด จึงตกลงพูดออกมาด้วยความลำบากว่า

“การที่.....ลูก.....ลูก.....ไม่ไป เพราะเหตุว่าลูกมีเมียแล้ว”

พอนางแพรวได้ยิน ก็อ้าปากกว้างตาโตด้วยความตกใจ ไม่นึกว่าลูกชายจะพูดเช่นนี้ จึงอุทานออกมาว่า

“ฮา! ลูกว่าอย่างไรนะ”

เพชรจึงต้องพูดทวนว่า “ผมมีเมียแล้วครับแม่”

พอแน่ใจว่าลูกชายไม่พูดผิด หูตนเองไม่ได้ฟังผิด ทำให้นางแพรวมือเท้าอ่อนจะเป็นลมขึ้นมาทันที แต่ก็ได้หักห้ามความรู้สึก อันนี้ให้หายไปในระยะรวดเร็ว เพราะไหนๆ เรื่องมันเกิดขึ้นแล้ว จึงทำใจให้ปรกติแล้วถามต่อไปว่า

“เป็นลูกสาวใคร พ่อแม่เขาเป็นอย่างไรบ้างลูก”

เพชรค่อยโล่งใจ ที่มองเห็นมารดาไม่แสดงกิริยาโกรธก็เบาใจ จึงพูดตอบว่า

“เป็นน้องสาวของเจ้าไปล่ ชื่อเป้า” นางแพรวพาลจะลมใส่เป็นครั้งที่สองอีก เมื่อได้ยินชื่อเจ้าไปล่เป็นพี่ชายของลูกสะใภ้ก็เกือบจะหมดกำลัง หูือ่ตาลายมือตีนอ่อนทันที เพราะชาวบ้านชาวเมือง เขาก็รู้ว่าเจ้าไปล่คนนี้ มันเป็นนักเลงหัวไม้ หากินในทางไม่สุจริตนัก เป็นที่รังเกียจของผู้สุจริตทั่วๆ ไป ลูกชายยังจะดันเอาน้องสาวมัน





มาเป็นภรรยา นางแพรหนึ่งนึกปลงอนิจจังลูกชายคนนี้ว่า ไม่มีหญิงอื่นที่จะเลือกแล้วหรือ จึงไปเอาหญิงที่พี่ชายมีประวัติเป็นที่รังเกียจ แต่ก็นึกถึงว่าจะโทษลูกก็ไม่ถูกนัก ตัวเองก็มีส่วนผิดด้วย ที่มีได้อบรมสั่งสอนให้เพียงพอ เพราะหนุ่มสาวธรรมดาไม่ค่อยได้ใกล้ชิด เมื่ออยู่ใกล้ชิดมองเห็นกันอย่างจำเจ ย่อมจะเกิดอารมณ์ความรักความใคร่กันขึ้นมา เหมือนไม้เลื้อย ถ้าใกล้ชิดสิ่งใดนานๆ เข้า ก็เกาะพันความรักที่เกิดขึ้นเหล่านี้มีได้คำนึงถึงรูปร่างหรือความประพฤติ ตลอดจนกิจกรรมยามที่มีได้อยู่ในความสนใจ มีแต่ความรักความใคร่เป็นที่ตั้ง ตรงกับคำว่า ความรักทำให้ตาบอด

เพราะฉะนั้น เมื่อนางแพรรู้เรื่องครั้งแรกก็ไม่พอใจ แต่มานึกดู ทั้งสองก็ได้เป็นสามีภรรยาไปแล้วและคิดว่าเขาเป็นเนื้อคู่กัน จึงได้กัน และนึกถึงหัวอกผู้ใหญ่วัยด้วยกัน ก็เกิดความสงสาร ต้องตักกระเดือกพลอยใจยอมรับเป็นบุตรสะใภ้ให้เข้ามาอยู่ในบ้าน แต่ขอให้ลูกชายให้คำมั่นสัญญาว่า จะไม่ให้พี่ชายของนางเป้าที่ชื่อไปล้นนั้นเข้ามาในบ้าน เพราะชาวบ้านเขารังเกียจว่าเป็นนักเลงหัวไม้และหากินด้วยความทุจริต ลูกชายก็ตกลงกับนางเป้า และเจ้าไปล้นก็ยอมตกลงเพื่อความสุขของน้องสาว นางแพรตั้งใจไว้ว่าจะแนะนำอบรมสั่งสอนให้สะใภ้ปรับปรุงเข้ากับลูกสาวและคนในบ้านทั่วไป

เพชรไม่นึกว่าเรื่องจะลงเอยง่ายอย่างเรียบร้อย ที่มารดายอมรับเอาภรรยาเป็นสะใภ้เข้าไปอยู่ในบ้าน ก็นึกขอบคุณมารดาผู้มีความกรุณาต่อภรรยา ส่วนพลอยน้องสาวไม่ค่อยจะพอใจ แต่มารดาเป็นผู้จัดการก็ต้องเห็นด้วย เพราะตนเองก็ได้ทราบว่า สองพี่น้องนี้เป็นผู้มีนิสัยหยาบและโลภเป็นเจ้าเรือน และอดคิดไม่ได้ว่าจะนำความเดือดร้อนมาสู่ในบ้านเป็นแน่ไม่ช้าก็เร็ว

หลังจากนางเป้าได้มาเป็นสะใภ้ในบ้านแล้ว เหตุการณ์ในบ้านก็ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไป เพราะนางเป้ามีได้นึกถึงฐานะเดิม





ของตน กลับเป็นคนมักใหญ่ใฝ่สูง มีความโลภมิได้คิดถึงบุญคุณใน  
ความกรุณาเมตตาของแม่ผัว แล้วยังไม่จุใจหวังแต่จะหาโอกาสกำจัด  
น้องผัวและแม่ผัวให้ออกจากบ้าน ตัวจะได้ครอบครองความเป็นใหญ่  
อยู่ในบ้านคนเดียว แต่ก็ยังไม่มีโอกาส สำหรับเพชรนั้นเมื่อพารรยา  
มาอยู่บ้านแล้ว หลังจากนั้นหลงจู๊ผู้จัดการโรงสีซึ่งชราซากแล้วก็ถึง  
แก่กรรมลง นางแพรก็ให้เพชรลูกชายจัดการดูแลโรงสีแทนต่อไป  
เพราะฉะนั้น เพชรจึงไม่ค่อยมีเวลาเที่ยวเตร่เหมือนเดิม ต้องดูแล  
กิจการงานทางโรงสี และมีภรรยาอยู่ในบ้านแล้ว จึงเห็นห่างกับ  
เพื่อน ๆ นางแพรก็มีความยินดีที่เห็นลูกชายเอาการเอางาน เห็นห่าง  
ไม่ไปมั่วสุมกับเพื่อนที่จะนำไปในทางเสื่อมเสีย

นางแพรเมื่อเห็นตนมีอายุมากแล้ว ก็อยากเข้าวัดฟังเทศน์  
ฟังธรรม จำศีลภาวนาเพื่อหาความสงบสุขในทางธรรม บ่นอยทางบ้าน  
ให้เป็นหน้าที่ดูแลของพลอยผู้เป็นบุตรสาว ทางบ้านก็เริ่มจะปั่นป่วน  
เพราะนางเป้าเป็นคนเห็นแก่ตัว อิจฉาริษยาสาวพลอยน้องสาวของ  
สามี อยากจะกุมอำนาจในบ้านคนเดียว ฉะนั้น ก็ไม่ค่อยจะถูกกับ  
พลอย เมื่อนายเพชรสามีกลับมาบ้านก็คอยฟ้องยุแหย่สามีเรื่องสาว  
พลอยให้สามีฟัง แต่เพชรเป็นคนรักน้องจึงไม่ค่อยจะเชื่อภรรยา จึง  
ปลอบให้มีความอดทน รู้นิสัยของพลอยว่าเป็นคนที่ไม่อิจฉาริษยา

ส่วนนางแพรเมื่อกลับมาถึงบ้าน พลอยก็ไม่ได้เอาเรื่องของ  
พี่สะใภ้เข้าฟ้องนางแพร เพราะเห็นว่ามารดาได้ไปหาความสงบนอก  
บ้าน ไม่อยากจะให้มารดาไม่สบายใจเรื่องในบ้าน ตัวจึงได้เก็บไว้  
ในใจหวานอมขมกลืน ด้วยความอดทน แม้พี่ชายก็ไม่ยอมบอก

ต่อมานางเป้าตั้งครรภ์ เพชรก็มีความดีใจมากที่ตัวจะมีบุตร  
และเป็นพ่อ ส่วนนางแพรนั้นเมื่อทราบว่าจะได้หลาน ตัวก็จะได้เป็น  
ย่า ก็รู้สึกปิติที่จะมีผู้สืบตระกูลต่อไป ในเวลาไม่ช้านางเป้าก็คลอด  
บุตรเป็นชาย พวกในบ้านต่างชื่นชมยินดีที่ได้ทายาทเป็นชาย ความ





ขมขื่นในบ้านก็ค่อยๆ คลายลง เพราะต่างก็เห็นแก่ทารกตาดำๆ

แต่ในระยะนั้น เจ้าไปล่นักเลงหัวไม้หากินในทางไม่สุจริตนั้นก็แอบมาหาห้องสาว มิให้ใครเห็นเพื่อจะริดเอาเงินทองตามแต่จะได้ แต่เหตุการณ์เหล่านี้ก็ไม่พ่นสายตาของสาวพลอยไปได้ ทั้งยังได้เคยทราบว่ามีชายตัวเองยังเคยส่งเสียเงินทองให้แก่เจ้าไปล่นเสมอ มิให้นาทรร้อนใจแต่เจ้าไปล่นเป็นนักเลงพนน แม้จะได้เงินเท่าใดก็ไม่พอที่จะเล่นเสียไม่มีเหลือ เพราะฉะนั้น จึงต้องแอบมาริดห้องสาวอยู่เสมอ คราวนี้สาวพลอยเห็นจะทนนิ่งอยู่ไม่ไหว เพราะกลัวความหายนะเกิดขึ้นในบ้านเพราะเกลือเป็นหนอน เมื่อทั้งแม่ทั้งพี่อยู่พร้อมหน้ากัน สาวพลอยจึงเล่าบอกเรื่องให้ฟัง

“เจ้าไปล่นแอบมาหาห้องสาว มาริดไถเอาเงินทองไปจากนางเป้าทุกครั้ง ผิดสัญญาที่ได้ให้ไว้”

ในวันนั้น ทั้งพี่สะใภ้และน้องสามมีต่างก็ถกเถียงกัน นางเป้ารู้ตัวว่าผิดเพราะได้นำทรัพย์สินเงินทองมอบให้พี่ชายไปไม่น้อย แต่ก็อยากปกปิดไม่ให้สามมีและแม่ผัวทราบ แต่เมื่อถูกน้องผัวยืนยันทุกอย่างเป็นความจริง แต่นางเป้าพยายามจะกลบเกลื่อนความผิดของตัวเอง เพื่อจะให้สามมีและแม่ผัวเชื่อ แต่ก็ไม่สามารถจะพูดจาลบล้างความผิดของตัวเองได้ ก็ร้องไห้บอกว่า สาวพลอยพูดปดมีความอิจฉาริษยาที่เห็นสามมีรักตัวมากเพราะตัวเป็นเมีย ตัวเองมิได้เคยนำเงินทองขนไปให้พี่ชายเลย และยืนยันว่าตัวพูดจริง ต่อหน้านางแพรแม่ผัวและสามมี ถ้าหากพูดไม่จริงขอสาบานว่า

“ขอให้ลูกรักตายจากอก.....”

และจะพูดต่อไป แต่นางแพรตกใจรีบห้ามเอาไว้ว่า พออย่าสบถต่อไป และบอกขอยุติเรื่องนี้ไว้เท่านี้ เพราะนางแพรรู้ดีว่าลูกสาวของตัวนั้นเป็นฝ่ายถูก เพราะรู้ใจว่าเป็นคนอดทน ถ้าไม่คับใจจริงแล้วจะไม่พูด การสาบานต่อหน้าผู้มีศีลมีสัตย์นั้น นางย่อมรู้ดีว่าต้อง





เกิดผลสนองตามคำต่อภายหลัง รู้สึกสลดใจกลัวหลานชายซึ่งไม่  
เพียงสาจะต้องรับกรรมตามคำของนางเป่าซึ่งเป็นคนประมาท นางเป่า  
คงนึกว่าคำสาบานนั้นไม่มีความหมายอะไร นางจึงไม่กลัวว่าจะเป็น  
ไปตามนางสาบาน เรื่องวันนั้นจึงสงบลง ด้วยนางแพรเป็นผู้ขอร้อง  
ไม่ให้นำมาพูดอีกต่อไป

เจ้าไปล์เมื่อรู้ว่าเรื่องที่ตัวไปรีดไถเงินจากน้องสาว บัดนี้  
เรื่องได้แดงขึ้นจึงไม่กล้าไปหาน้องสาวอีก เงินทองสำหรับใช้จ่ายก็  
ขาดแคลนลง ที่สุดก็ต้องลักขโมยชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านรู้เรื่องคอย  
ระมัดระวัง การลักขโมยก็ฝืดเคือง ก็พาพวกเข้าปล้นชาวบ้านให้  
ได้รับความเดือดร้อนทั่วๆ ไป ในไม่ช้าชื่อเสียงเจ้าไปล์ก็โด่งดังใน  
เรื่องดุร้ายใจอำมหิต เมื่อเข้าปล้นที่ไหนก็ใส่เสื้อยันต์สีแดงแล้วก็  
ฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย ชื่อเสียไปล์ก็เป็นทีกลัวเกรงของชาวบ้านทั่วไป  
ทางบ้านเมืองก็ส่งเจ้าหน้าที่ออกติดตามจับตัวเพื่อไปลงโทษตาม  
กระบิลเมือง แต่เสียไปล์ชอบหลบซ่อนอยู่ตามป่าเขา ถ้าเจ้าหน้าที่  
ที่เปลอกก็ออกมาเข้าปล้นฆ่าแล้วหลบหนีเข้าป่าไป ซึ่งก็หลบเจ้า  
หน้าที่ได้ทุกราว จนทางการต้องประกาศให้รางวัลเป็นเงินจำนวน  
มาก ไม่ว่าจะจับเป็นหรือจับตาย แต่ยังไม่มีการจับตัวได้

ส่วนทางบ้านของเพชรนั้น ตั้งแต่วันโต้เถียงกันมาก็ไม่มี  
เหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น แต่นางเป่าก็ยังแอบส่งเสียเงินทอง ส่งข่าว  
ไปให้พี่ชายอยู่เสมอ เวลานั้นลูกชายของนายเพชรเติบโตมาได้อายุ  
สามขวบ กำลังน่ารักน่าเอ็นดูและช่างพูด เป็นที่รักใคร่ของพ่อแม่  
และพวกญาติและคนในบ้านทั่วไป

ส่วนนางเป่านั้นยังมีใจเจ็บแค้นสาวพลอย คิดอยากกำจัดเสีย  
ทั้งแม่ผัวและน้องผัว เพื่อตัวเองจะเป็นใหญ่ในบ้านแต่ผู้เดียว จะ  
ได้ใช้จ่ายเงินทองในบ้านตามใจชอบ แต่ก็ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี คิด  
ได้ว่าจะอาศัยร่วมมือกับพี่ชายมากำจัดก็คงไม่ยากนัก เพราะพี่ชาย





ก็หนีเจ้าหน้าที่ซ่อนตัวอยู่ไม่ห่างไกลจากบ้านที่อยู่ใกล้ และเคยส่งคนมาถามข่าว นางเป่าก็คอยส่งข่าวความเคลื่อนไหวของเจ้าหน้าที่ให้พี่ชายทราบเสมอ เมื่อเสียไปล่ทราบถึงความประสงค์ของน้องสาวที่จะกำจัดแม่ผัวกับน้องผัวให้พ้นทางเพื่อน้องตัวจะได้เป็นใหญ่ คิดเห็นว่าจะได้รับประโยชน์หลายทางถ้าได้จับตัวไปเรียกค่าไถ่ จึงตกลงรับปากกับน้องสาวจะจัดการให้ตามประสงค์ และได้ทราบว่า นางแพรวและสาวพลอยมักจะไปฟังเทศน์ที่วัดในวันพระ ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำเสมอ และจากบ้านไปวัดก็ห่างจากบ้านผู้คนเป็นโอกาสอันดีที่จะจับตัวได้ง่าย โดยไม่ต้องออกแรง แต่ความดีของนางแพรวได้ทำไว้มากมาย จึงเป็นเหตุบังเอิญให้ลูกสมุนโจรผู้หนึ่งรู้เรื่องเข้าก็ตกใจ ได้คิดถึงบุญคุณของนางแพรวที่เคยช่วยเหลือตัวเองและพ่อแม่มาก่อน ทั้งเพชรก็เคยมีบุญคุณช่วยเหลือเกื้อกูลเงินทองให้ใช้สอย ก่อนที่ตัวจะเข้าเป็นลูกสมุนของเสียไปล่ เมื่อทราบว่าผู้มีพระคุณจะต้องได้รับอันตรายได้รับความเดือดร้อน ก็คิดจะช่วยเหลือบอกให้รู้ตัว จึงได้หลบหลีกหาโอกาสไปแจ้งเรื่องนี้ให้นางแพรวทราบเป็นความลับ แล้วก็หลบเข้าช่องโຈรต่อไป

นางแพรวเมื่อทราบเรื่องภัยอันตรายจะมาถึงตัว เนื่องด้วยลูกสะใภ้เป็นต้นเหตุ ก็เก็บเป็นความลับไว้ในใจ โดยไม่ยอมให้ใครทราบแม้แต่ลูกสาวและลูกชายของตัว คิดหาทางแก้ไขต่อไป เพราะเกรงจะกระทบกระเทือนใจบุตรชายซึ่งกำลังหลงรักลูกและภรรยา คิดว่าการทำชั่วครั้งนี้เพราะความโลภมักใหญ่ใฝ่สูง อยากครองอำนาจของลูกสะใภ้ เมื่อคิดตกลงใจแล้วก็บอกกับบุตรชายว่า ตนเองจะเดินทางเข้าบางกอกกับสาวพลอย เพื่อจะไปหาหลวงลุงของเพชรเพื่อหาทางสงบไปจำศีลภาวนาสักพักหนึ่ง เพชรเมื่อได้ยินมารดาพูดเช่นนั้นก็แปลกใจ จู่ๆ ก็บอกว่าจะเข้าไปบางกอกทันทีทันใด แล้วนางแพรวกับสาวพลอยก็เดินทางไปบางกอกทันที ก่อนที่นางเป่า





จะมีโอกาสส่งข่าวไปบอกกับเสือไปล์พี่ชาย

เหตุการณ์ในบ้านสงบเรียบร้อย เพราะนางเป่าได้เป็นใหญ่ เป็นโตอยู่ในบ้านและพยายามติดต่อกับพี่ชาย และส่งข่าวให้รู้ตลอดเวลา แต่ที่สุดก็มีเหตุการณ์เกิดขึ้นวันหนึ่งคือ นางเป่ากับลูกน้อย พายเรือข้ามลำน้ำตั้งใจจะไปส่งข่าวให้เสือไปล์พี่ชาย แต่เมื่อไปถึง กลางลำน้ำเกิดพายุพัดพาเรือล่ม ไม่มีใครรู้ ทั้งแม่ทั้งลูกจมลงไปสู่ ก้นแม่น้ำ นางเป่าจบชีวิตลงด้วยคำสาบานที่ว่า “ขอให้ลูกรักตาย จากอก” เป็นกรรมตามสนองที่ได้เห็นทันตา

นายเพชรเมื่อกลับมาบ้านทราบว่าเมียหายก็ตกใจ พยายาม ค้นหา ต่อมาก็มีผู้พบศพลอยขึ้นเหนือน้ำทั้งแม่ทั้งลูก ก็มีความเสียอก เสียใจไม่เป็นอันกินอันนอน เพราะความรักลูก ความอาลัยต่อลูกชายที่กำลังน่ารักน่าเอ็นดู เพชรเกือบจะเป็นบ้าเพราะความเสียตายลูกชาย เมื่อจัดงานศพเมียและลูกชายพอเป็นพิธีแล้ว ก็ระลึกถึงนางแพรมารดา ซึ่งลงไปอยู่บางกอกหายเงียบไปไม่ได้ข่าว ก็ชักเป็นห่วง อยากจะลงไปติดตามทางบางกอก เพราะตัวเองก็ว่าแห้วที่ต้องสูญเสีย ทั้งลูกทั้งเมีย

ส่วนเสือไปล์ เมื่อรู้ข่าวน้องสาวและหลานชายจมน้ำตายทั้ง คู่ก็อาละวาดใหญ่ และโกรธแค้นเพชรที่ปล่อยให้น้องสาวตาย ตั้งใจ จะแก้แค้น ส่วนเพชรนั้นตั้งแต่ภรรยา กับบุตรตายก็ไม่ได้นอนที่บ้าน ตามที่เคยปฏิบัติมา เพราะอดคิดถึงลูกเมียและมารดากับน้องสาว ไม่ได้ เพราะเมื่อกลับมาถึงบ้านเคยเห็นลูกมาเกาะแข่งเกาะขา ร้อง เรียกพ่อตามนิสสัยของทารกที่ช่างพูด ก็ยิ่งทำให้เพชรเศร้าโศกมาก ยิ่งขึ้น คึ้นนั้นเพชรนอนค้างอยู่ที่โรงสี พอตกตึกก็ได้ยินเสียงตึงตัง โครมครามร้องว่า “อ้ายเสือเออวา” แล้วอ้ายไปล์เสือแดงก็เข้าถึง ตัว ทุกคนมอมหน้าดำ พอฟังประตูก็เข้าจับนายเพชรมัดแล้วก็ขู่เชิญ ให้เอาเงินทองมาให้ เพชรมีความตกใจและตะลึง เพราะไม่นึกว่า





อ้ายเสียไปล่เสียแดงมันจะออกอาจเช่นนี้ เพราะเคยเป็นพี่เมียและเพื่อนร่วมน้ำสาบานกันมาจึงถามมันว่า

“ไปล่ เอ็งทำไมมาทำกับข้าเช่นนี้ ข้าเป็นน้องเขยของเอ็งนะ”

เสียงอ้ายเสียไปล่มันหัวเราะดัง แล้วพูดว่า “น้องข้าตาย หลานข้าตาย เอ็งไม่มีอะไรเกี่ยวดองกับข้าอีกต่อไป ขาดญาติกันเสียที”

นายเพชรกึ่งง ไม่นึกว่ามันจะตัดญาติกันง่าย ๆ เช่นนี้ จึงพูดต่อไปว่า “ก็เอ็งสาบานกับข้าว่า จะไม่คิดคดทรยศต่อกัน ถ้าใครคิดคดก็จะตายด้วยคมหอกคมดาบ เอ็งสาบานกับข้าจำได้ไหม”

เจ้าไปล่มันหัวเราะเยาะว่า “อ้ายหน้าโง่! กูเป็นโจรไม่มีอะไรเหลืออยู่ในใจของกูแล้ว มึงจะเคยสาบานหรือไม่เคยสาบานกับกู มันก็ไม่แปลกอะไร เวลานี้กูสนใจแต่ทรัพย์สินเงินทอง ถ้าใครขัดขืนกูก็ฆ่าเสีย อย่างอื่นกูไม่สน เวลานี้กูไม่มีเพื่อนพ้อง กูมีแต่ตัวกับลูกสมุนร่วมตายเท่านั้น มึงอย่าพูดมากเอาเงินมาให้กูเสียดี ๆ”

นายเพชรได้ฟังผู้ที่เคยเป็นพี่เมีย และเพื่อนร่วมสาบานมาแล้วพูดเช่นนี้ก็แค้น ต้องนำเงินที่ขายข้าวได้ และเงินสำหรับซื้อข้าวเปลือกเท่าที่มีอยู่ในโรงสีมามอบให้มัน โจรใจร้ายก็หัวเราะขึ้นอย่างพอกพอกใจว่า

“เออ! ให้มันว่าง่าย ๆ อย่างนี้ซิ มึงจะได้รอดจากเป็นผีหัวขาด”

เมื่อมันเก็บทรัพย์สินเงินทองที่ปล้นได้เรียบร้อยอย่างใจเย็น เพราะเป็นยามดึก ผู้คนชาวบ้านได้เข้าหลับนอนกันหมดแล้ว ไม่มีใครรู้ว่าที่โรงสีจะถูกปล้น ก่อนที่อ้ายเสียไปล่จะถอย มันพูดกับเพชรด้วยเสียงดังและเออาการเอางานว่า

“มึงจงฟังให้ดีอ้ายเพชร กูมีงานให้มึงทำ ฟังแล้วจงจำไว้แล้วปฏิบัติตามนะ ตั้งแต่อีแป้น้องกูจมน้ำตายพร้อมกับลูกมันแล้ว





กูไม่มีใครส่งเสียเมื่อเวลากูขัดสน เพราะฉะนั้นคราวนี้เป็นหน้าที่ของมึง จะต้องส่งเสียกูทุกเดือนมากน้อยตามกูจะต้องการ กูจะให้สมุนมานัด มึงจำเอาไว้ถ้ามึงหักหลังไปบอกเจ้าหน้าที่ แม่มึงน้องสาวมึงตายเพราะกูจะให้สมุนติดตามไปฆ่าที่บางกอก เพราะกูสืบรู้ว่าอยู่ที่ไหน ถ้ามึงไม่รักแม่ของมึงและน้องสาวมึงก็ตามใจ กูไม่ว่า กูก็จะจัดการตามที่กูพูดไว้”

เพชรได้ยินเช่นนี้ก็ตกตะลึง นึกถึงแม่และน้องสาวขึ้นมาก็ใจหาย อ้ายเสือไปแล้วนี่มันมีใจเหี้ยมโหดดูร้าย ความรักแม่และน้องสาวทำให้เพชรทำอะไรไม่ถูก ต้องยอมเป็นเบี้ยล่างรับปากว่าจะทำตามอ้ายเสือไปแล้วดีใจร้องส่งลูกน้องว่า “อ้ายเสือถอย”

หลังจากพวกปล้นไปแล้ว นายเพชรรู้สึกของตัวเองเป็นคนเคราะห์ร้ายที่สุดต้องผจญกับเคราะห์กรรม ไหนลูกเมียจะตาย ไหนมารดากับน้องสาวจะจากไป ไหนตนจะต้องตกอยู่ในอิทธิพลของพวกโจร เป็นความทุกข์ที่สุดจะทนทานได้ ไม่รู้จะแก้ไขให้พ้นอิทธิพลของมันไปได้อย่างไร พยายามคิดจะแก้ปัญหานี้ ก็เป็นห่วงวิตกถึงมารดากับน้องสาวขึ้นมา กลัวจะเป็นอันตราย ในคืนนั้นเพชรก็คิดได้ว่าจะต้องรีบลงมาบางกอกให้เร็วที่สุด เพื่อป้องกันมารดากับน้องสาวไว้ ก่อนพวกโจรจะจัดการอย่างใดลงไป และเชื่อว่าระยะในเร็ววันนี้มันคงยังไม่มารบกวน เพราะมันได้เงินทองไปเป็นจำนวนมาก พอจะอยู่กันอย่างสบายอีกนาน

คืนวันนั้นตอนดึก ก็ชวนเพื่อนร่วมใจอีกสามคนลงเรือมาดแจวมุ่งตรงสู่บางกอกทันที รู้สึกว่ามารดาเป็นคนฉลาด มิได้บอกว่าจะหลงลงนั้นชื่ออะไร อยู่วัดไหน เพชรก็ไม่เคยรู้มาก่อนเลยว่ามีหลงลง มารู้เมื่อมารดาจะส่งมาให้อยู่บางกอกเท่านั้น แต่เมื่ออยู่บางกอกสืบตามญาติๆ ของแม่ที่อยู่กรุงเทพฯ ก็รู้ว่าหลงลงอยู่วัดไหน ก็ดีใจมาก เมื่อพากันมาถึงวัดแล้วก็ทราบว่ มารดาบวชเป็นชี





ส่วนพลอยน้องสาวนั้นอยู่ปฏิบัติมารดาด้วยความเอาใจใส่ แม่ลูกพี่น้อง  
พบกันต่างดีใจ แม่ได้พาเพชรขึ้นไปหาหลวงลุงที่กุฏิซึ่งเป็นสมภาร  
ปกครองสงฆ์อยู่ในวัดนั้น เมื่อถามเหตุการณ์ต่างๆ หลังจากมารดา  
กับน้องสาวได้จากมาแล้ว เพชรก็เล่าเรื่องให้ฟังตลอดจนกระทั่ง  
อ้ายเสือไปล่เสือแดงเข้าปล้นโรงสี บังคับให้ส่งเสียเงินทองเมื่อเวลา  
ต้องการ แล้วเล่าตลอดจนหมดสิ้น

พลอยร้องให้อาลัยรักหลานชาย ที่ต้องมาเสียชีวิตลงด้วย  
แม่มันใจชั่ว ต่างก็เศร้าโศกเสียใจไปตามกัน เมื่อสร้างความเศร้าลง  
หลวงลุงเจ้าอาวาสท่านก็พูดขึ้นว่า

“เออ! เจ้าเพชร แม่ของเอ็งมาอยู่ในวัดนี้ เอ็งไม่ต้องกลัวอ้าย  
เสือไปล่มันขู่หรือกวะ ไม่มีใครมาทำร้ายได้หรือก เอ็งเชื่อหลวงลุง  
เถิด อาญาวัดมันมี มันจะทำกรรมผู้ทรงศีลมันก็แพ้ภัยกับตัวเอง  
เออ! เอ็งมันชื่อเพชร ถ้ามันไม่ค้อยจะสมชื่อ ไหนเกิดปีอะไร วัน  
อะไรวะ”

เมื่อเพชรบอกหลวงลุงเสร็จแล้ว ท่านก็นิ่งคิดครู่หนึ่งก็บอก  
ว่า “เออ หลวงลุงจะเปลี่ยนชื่อให้เอ็งใหม่ เพื่อจะได้เป็นสิริมงคล  
แก่ตัวเอง ชื่อเพชรมันแข็งกว่าวันเกิดของเอ็งเกินไป ไม่มีความสุข  
ต้องชอบไปคบนักเลงหัวไม้ ขำตั้งชื่อเอ็งว่า สินธุ ต่อไปจะได้อยู่เย็น  
เป็นสุขกันที” เมื่อลุงสินธุเล่ามาถึงเพียงนี้ พวกเราจึงรู้ว่านายเพชร  
นั่นคือลุงสินธุของเราเอง พวกเราสงสัยจึงถามว่า

“แล้วลุงก็มาอยู่ที่นี้ เพราะกลัวว่าอ้ายเสือไปล่มันจะทำร้าย  
มารดาและน้องสาวของลุงใช่ไหม”

ลุงสินธุแกตอบด้วยอารมณ์ดีว่า “ใช่แล้วหลาน ลุงไม่ต้องการ  
อะไรเท่าแม่และน้องสาว เพราะลุงก็ไม่รู้แน่ว่ามันจะสืบรู้ว่าแม่ของ  
ลุงอยู่ที่วัดหรือเปล่า หรือจะเป็นเพราะมันขู่ให้ลุงกลัวเท่านั้น การที่  
ลุงรักพวกเธอมากก็เพราะอายุลูกของลุง ถ้ายังมีชีวิตอยู่ก็โตขนาด





พวกเธอนี้แหละ เพราะฉะนั้นลุงคิดถึงลูกมากแต่มาเห็นพวกเธอ ลุงก็สบายใจดี ถึงไม่ใช่ลูกของลุง แต่มันก็รุ่นเดียวกัน”

พวกเรา ก็ถามว่า “แล้วทำไมลุงไม่มีเมียใหม่ล่ะ จะต้องมีลูกอีก”

ลุงสินธุแกหัวเราะ คงนึกว่าอ้ายเด็กพวกนี้ช่างถามซอกแซกจริง จึงตอบว่า “ลุงเข็ดแล้ว ลุงคิดว่าถ้ามีใหม่อีก ลุงก็จะหาเบญจกัลยาณี พร้อมทั้งมีความเมตตาปราณี มีศีลธรรม แต่ยังไม่เห็นมีเมื่อยังหาผู้หญิงดีพร้อมอย่างที่ว่าไม่ได้ ก็เลยไม่มีจนบัดนี้”

พวกเราหัวเราะด้วยความขบขัน แล้วถามว่า “อ้ายเสียไปแล้วนั้นตามมารังควานลุงด้วยความพยายามหรือเปล่า?”

ลุงสินธุแกนี้ก็สักรูหนึ่ง จึงเล่าต่อไปว่า ลุงมาอยู่ในบางกอกสมัยนั้น ชาวบ้านลุงเขาเรียกบางกอกไม่มีใครเรียกกรุงเทพฯ พอเรียกกรุงเทพฯ เขางง ลุงจึงได้ใช้คำว่าบางกอกมันพูดคล่องดี

เมื่อลุงมาอยู่บางกอกได้ไม่นานนักเขาก็ลืมนึกว่า อ้ายเสียไปแล้วมันเข้ามาอาละวาด มันกำแหงเข้ามาปล้นเขตบางกอกแล้ว แต่ที่สุดมันก็ถูกเจ้าหน้าที่ล้อมจับตัวได้ เจ้าหน้าที่นำตัวขึ้นฟ้องศาล มีเจ้าทุกข์มาชี้ตัวมากมาย แต่พยานให้การเพียงไม่กี่ปาก ก็มีหลักฐานอย่างพร้อมที่จะลงโทษได้ ศาลก็พิจารณาเห็นว่า อ้ายเสียไปแล้วมันร้ายกาจทารุณเหี้ยมโหด ฆ่าคนเหมือนผักปลา ปล้นฆ่าเจ้าทรัพย์ตายอย่างน่าสยดสยองมาหลายจังหวัด จึงตามข้อหาทุกประการที่สุดศาลตัดสินให้ประหารชีวิตมันตายตกไปตามกัน เพื่อสนองกรรมที่มันก่อขึ้น

ก่อนที่จะประหารชีวิตนักโทษนั้น ในหลวงท่านจะต้องทรงพิจารณาอย่างถี่ถ้วนในคำพิพากษา ตามปกติพระองค์มีความเมตตา กรุณาแก่นักโทษไม่ค่อยจะสั่งการประหาร แต่คดีอ้ายเสียไปแล้วนี้พระองค์มิได้รังรอทรงลงพระปรมาภิไธย เพราะประวัติมันเหี้ยมโหด





ร้ายกาจจนพระองค์หมดความเมตตาสงสาร เพราะมันเป็นภัยต่อมหาชน  
 ทั่วไป ก่อนจะประหารอ้ายเสียไปล้นักโทษถูกจองจำครบชุด แล้ว  
 เดินประกาศความผิดความชั่วร้ายที่ประกอบขึ้นให้ประชาชนพลเมือง  
 ทราบทั่วกัน อย่าได้เอาเยี่ยงอย่าง เป็นเวลาที่ต้องตระเวนไปสามวัน  
 ก่อนจะถึงวันประหาร ในวันประหารนั้นลุงได้เข้าไปดูเหมือนกัน  
 เพราะตั้งใจว่าจะพูดโอฬาสกรรม ไม่มีการจองเวรจองกรรมกันต่อไป  
 เขาจะประหารที่ลานวัดโคกเป็นทุ่งหญ้าที่ติดกับวัด แต่วันนี้ลุงต้อง  
 ผิดหวังเพราะไม่สามารถจะเข้าไปใกล้ตัวนักโทษได้ เพราะมีฝูงชน  
 เบียดเสียดอัดเยียดจนแน่นไปทุกแห่ง มองเห็นแต่ฝูงชนแน่นขนัด  
 ลุงต้องเบียดแหวกทางเข้าไป มองดูบนต้นไม้ก็เห็นคนปีนกันขึ้นไป  
 ใต้กันย้วยเยี้ย ทั้งๆ ที่นักโทษถูกใส่โซ่ตรวนขื่อคานั่งอยู่กับพื้นบน  
 ศาลา ฟังพระเทศน์เป็นครั้งสุดท้าย ยังไม่เข้าที่ประหาร ทางทหารเขา  
 เลี้ยงอาหารเป็นมือสุดท้ายอนุญาตให้เลือกอาหารได้ สุดแต่นักโทษ  
 จะต้องการกินอะไร จะได้กินตามที่ต้องการ ผู้คนหลังไหลเข้ามาไม่  
 รู้จักหยุดหย่อน การที่ลุงตั้งใจจะเข้าไปใกล้นักโทษเพื่อจะพูดขอโอฬาสกรรม  
 ก็ไม่สามารถจะทำได้เสียแล้ววันนั้นคนมากเหลือเกิน ทุกคนที่มาถึง  
 ส่วนมากครั้งแรกก็มาขอดูหน้าดูตาก่อนว่า อ้ายเสียไปล้นหน้าตาของ  
 มันเป็นอย่างไร จึงฆ่าคนได้ลงคอ และต่อมาก็อยากดูเวลาที่มันถูก  
 ประหาร เพราะฉะนั้นทุกคนเมื่อมาถึงก็ไปมุงกันบนศาลาอยากจะ  
 เห็นหน้า จนศาลาแน่นแทบจะไม่มีที่กลับตัว ลุงต้องเบียดแทรกเข้า  
 ไปอย่างลำบาก เพื่อจะเห็นหน้าก่อนที่จะนำลงสนามประหาร ด้วย  
 หัวใจที่ตื่นเต้น เพราะคนที่กำลังจะถูกประหารนั้น เคยเป็นเพื่อน  
 ร่วมน้ำสาบาน เคยเป็นพี่ของเมีย เคยมาปล้นขอเงินจากลุงไป ใจ  
 ของลุงปั่นป่วนไปหมด นึกสงสารอาลัยเมื่อนึกถึงความเคยเป็นเพื่อน  
 และเป็นพี่เมีย และเมื่อนึกถึงตอนทำลายมิตรภาพ ไม่ยอมนับถือ  
 เป็นเพื่อนร่วมน้ำสาบาน ตลอดจนเข้าปล้นเงินทางโรงสีก็สมน้ำหน้า





เมื่อนึกถึงตอนที่มันขู่จะฆ่าแม่และน้องสาว ก็คิดว่าสมกับที่จะประหารมันแล้วเพราะเป็นศัตรูของประชาชนทั่วไป พอได้เวลาบ่ายก็มีทหารคุ้มกันหมู่หนึ่ง แหวกออกเป็นทางกันคนไว้สองข้าง ผู้คุมนำนักโทษออกจากศาลาเพื่อจะนำไปประหาร ลุงพยายามจะเข้าไปใกล้ที่สุด แต่ก็ไม่สามารถจะเข้าไปใกล้ได้ ยืนอยู่ข้างหลังคนอื่น ๆ มองเห็นได้เพียงแวบ ๆ ประเดี๋ยวคนยืนข้างหน้าเขาก็เอาหัวบัง แต่ก็พยายามกระเสือกกระสนดูระหว่างชอกคอคน มองออกไป พอเห็นบ้างไม่เห็นบ้าง ประเดี๋ยวก็มลงประเดี๋ยวเขย่งขึ้นดู ทหารล้อมกันคนให้ห่างเป็นวงกว้าง ก่อนที่จะนำนักโทษไปยังหลักประหาร ผู้คุมเขาถอดชื่อคาที่สวมคอนักโทษออก เพราะเกะกะเวลาลงดาบ ลุงยังมองเห็นลูกตาของเสือไปล่เป็นแวววาว กวาดตาดูฝูงคนอย่างไม่มีท่าว่าจะหวาดกลัวความตาย แล้วเขาก็นำมันมานั่งหันหลังติดกับหลักสองต้น แล้วเพชฌฆาตก็มัดแขนมัดตัวไว้กับหลักสองข้าง เอาผ้าผูกตาแน่นไม่ให้มองเห็น เพชฌฆาตชุดหนึ่งมี ๖ คนใส่เสื้อแดงหมวกแดงลงยันต์ ได้ทำพิธีเจิมหน้าบัตรังความมาก่อนแล้ว คงดื่มสุราพอหน้าตึง ๆ เพราะเห็นหน้าแดงก่ำ และเห็นเขาปั้นอะไรเป็นก้อนเข้าใจว่าเป็นดิน สำหรับอุดหูนักโทษ เพื่อไม่ให้ได้ยินเสียงเมื่อเพชฌฆาตเดินเข้าใกล้ แต่ก็เห็นไม่ค่อยถนัดเพราะคนข้างหน้ายืนบัง ตอนเพชฌฆาตก้มลงทำอะไรกับนักโทษ ลุงไม่มีโอกาสเบียดออกไปยืนในแถวหน้า จึงไม่ค่อยได้เห็นชัดเจน

ต่อจากนั้น ได้มีการร่ำดาบตามแบบโบราณทั้ง ๖ คนก่อนประหาร ลุงมองดูด้วยหัวใจเต้น เพราะรู้ว่าไม่ช้าเจ้าเพื่อนร่วมน้ำสาบานและเป็นพี่เมียก็จะหัวหลุดจากบ่า คิดแล้วก็เสียวเข้าหัวใจเพราะเคยรู้จักมาก่อน ถ้าไม่รู้จักก่อนก็ไม่คิดมาก แต่มัวนึกคิดอยู่ดูแทบไม่ทัน เพราะเพชฌฆาตมือหนึ่งเห็นนักโทษเปลือยจึงวิ่งเข้าไปข้างหลังฟันก้านคอกที่เดียว ด้วยกำลังแรงกำลังดาบอันคม หัวก็ขาดหลุดกระเด็น





ออกจากบ่ากลิ้งไปบนพื้นดิน เลือดพุ่งขึ้นจากคอที่ขาดเป็นทางยาว สูงขึ้นไปตั้งช่วงตัว พวกยืนอยู่ข้างหน้าบางคนเซถอยหลังออกมา ล้มทับคนข้างหลัง บางคนกลัวแต่อยากดู บางคนพอเห็นเลือดก็เป็น ลมอยู่แถวนั้น คนที่อยู่บนต้นไม้ เมื่อเห็นเลือดพุ่งก็เป็นลมมืออ่อน ตีนอ่อนหล่นจากต้นไม้ ลุงไม่สามารถจะอยู่ต่อไปได้ รีบเดินออกจาก สนามฆ่าคนโดยเร็ว ถ้าช้ากลัวจะเป็นลม เพราะมันรู้สึกชักจะเวียนหัว เพราะเห็นเลือดสีแดงพุ่งขึ้นบนท้องฟ้า กระจายเป็นฝอยตกลงมา ลุง ก็เหวี่ยงแตกแล้ว ช้ามองหัวที่กลิ้งลงไปที่พื้นยังยกคิ้วหลิวตา ลุงต้อง ขยี้หนังตาเพราะจะเป็นด้วยตาฝาด หรือจะเป็นเพราะความกลัวของ ลุงหลอนตัวเองก็ไม่แน่ใจ ลุงต้องรีบออกจากวัดกลับบ้านทันที แต่ ก็มีเสียงแว่วๆ อยู่ในหูเสมอว่า “นี่แหละกรรมตามสนอง กรรมตาม สสนอง กรรมตามสนอง” ติดตามออกมาด้วย





## เรื่องที่ ๓๙

# ความดี

ชีวิตของสัตว์โลกที่เกิดมาใต้ดวงอาทิตย์ ย่อมจะมีเรื่องแปลกประหลาดมหัศจรรย์เกิดขึ้นได้ทุกยุคทุกสมัย ทุกวันทุกเวลา มีทั้งเรื่องดีและเรื่องชั่ว มีทั้งผู้ประกอบความดีด้วยคุณธรรมสูง และผู้ประกอบกรรมชั่วด้วยจิตใจต่ำเหี้ยมโหดดุร้าย มีเรื่องแปลกมหัศจรรย์เกิดขึ้นเสมอตลอดมา หากบางเรื่องเกี่ยวกับคนใหญ่คนโตก็เป็นสิ่งที่สนใจของประชาชน เรื่องก็แพร่ออกไปรู้กันทั่วเมืองทั่วประเทศ หากบางเรื่องเกิดขึ้นในหมู่บ้านหรือในหมู่คณะ ประชาชนก็ไม่สนใจนัก เรื่องก็รู้อยู่ในวงแคบๆ แม้จะได้เล่าสู่กันฟังก็อยู่ในวงจำกัด เมื่อผู้มีประสบการณ์ได้จากโลกนี้ไปเมื่อสิ้นอายุขัย เรื่องราวต่างๆ ที่น่ารู้ น่าศึกษาก็สูญสิ้นไปด้วย เหมือนคนสิ้นกระต๊อบฝรั่ง อนุชนรุ่นหลังไม่มีโอกาสที่จะรู้เรื่อง เพราะไม่มีใครบันทึกจดจำเอาไว้เป็นอักษรเผยแพร่ หากจะมีผู้นำมาเล่าสู่กันฟัง และก็เป็นธรรมดาการเล่าด้วยปากเปล่าย่อมจะมีขาดตกบกพร่องในข้อความสำคัญ หรืออาจต่อเติมเปลี่ยนแปลงผิดจากความจริงกันต่อๆ ไป เหลือความจริงน้อยลงแล้วค่อยๆ เลือนลาง ไม่ช้าก็ลืมเหตุการณ์ที่ควรจะสนใจไม่ถาวรยั่งยืน เพื่อเป็นอนุสรณ์สมบัติของอนุชนรุ่นหลัง เป็นที่น่าเสียดายยิ่งนัก หากท่านผู้ใดได้ประสบเหตุการณ์ที่ประหลาดมหัศจรรย์ พอจะ





เป็นเรื่องเตือนใจในศีลธรรมขอให้ช่วยกันบันทึกไว้ อาจเป็นประโยชน์แก่เยาวชนในอนาคตข้างหน้า

เรื่องที่ข้าพเจ้าจะบรรยายต่อไปนี้เป็นเรื่องของท่านผู้เป็นทนายความ เป็นแขกของคุณพี่ผู้หนึ่ง ซึ่งท่านผู้นี้มีจิตใจปราณี เมื่อเห็นผู้ใดได้รับความทุกข์ก็มีจิตใจสงสาร เมื่อรู้ว่าเป็นผู้บริสุทธิ์กำลังตกอยู่ในอันตราย ก็จะพยายามช่วยให้พ้นทุกข์ เมื่อมีโอกาสก็จัดการช่วยเหลือโดยไม่ต้องให้ผู้ใดออกปากร้องขออ่อนวอน และไม่หวังสินจ้างรางวัลใดๆ ทั้งสิ้น ทำเพื่อช่วยผู้บริสุทธิ์เพื่อมนุษยธรรม และเมื่อได้ช่วยเหลือให้พ้นจากภัย สิ่งที่ได้รับก็คือความปีติยินดีเกิดขึ้นทางจิตใจ เป็นเครื่องตอบแทน เป็นความรู้สึกลับอันสูงค่ายิ่งกว่าทรัพย์สินใดๆ ทั้งสิ้น ต่อมาท่านผู้นั้นก็ลืมเรื่องเหล่านี้ กลายเป็นเหตุการณ์ในอดีต ดังท่านผู้นั้นได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ข้าพเจ้าฟังภายหลังว่า

วันหนึ่ง ผมได้ขับรถส่วนตัวไปเที่ยวต่างจังหวัด พร้อมด้วยครอบครัวมีภรรยาและบุตรชายที่ยังเด็กอีก ๒ คน ขากลับเมื่อมาถึงหมู่บ้านริมทางมีร้านค้าอาหารและขายของใช้ บุตรชายของผมเกิดอยากจะกินผักบัวซึ่งชาวบ้านและเด็กๆ นำใส่กระจาดมาขาย ผมจึงหยุดรถริมทางหน้าร้านขายอาหาร ผมเร่งให้ภรรยารีบเลือกซื้อผักบัวให้เด็ก เพราะตั้งใจจะรีบกลับไม่อยากกลับถึงบ้านดึกเกินไป เพราะระยะทางอีกประมาณสองชั่วโมงกว่าจะถึงกรุงเทพฯ และฝนก็ตั้งเค้ามาแล้ว การขับรถกลางคืนเวลาฝนตกนั้นไม่มีความสะดวก ระหว่างภรรยาผมกำลังเลือกซื้อและต่อราคากันนั้น ผมได้มองเข้าไปในร้านอาหาร ก็บังเอิญมองไปเห็นชายผู้หนึ่งอายุประมาณ ๔๐ เศษ กำลังจ้องมองดูผมอย่างต้งอกต้งใจ เมื่อผมหันไปสบตาเข้า แก่ก็รีบหลบสายตาไปทางอื่น แสดงกิริยาพิรุธ ผมจึงมีความสงสัย ได้พยายามดูหน้าตารูปร่างของแกแล้ว เป็นผู้ที่ไม่เคยรู้จักและเคยเห็น





มาก่อน พยายามนึกเท่าไรก็นึกไม่ออก จึงแน่ใจว่าชายผู้ที่ไม่เคยพบและไม่เคยรู้จักกันมาก่อน เมื่อตัดความไม่เคยรู้จักออกแล้ว คราวนี้ก็เป็นที่ปัญหาที่จะพิจารณาดูว่า ชายผู้ที่มีความหวังดีหรือหวังร้าย การที่จ้องหน้าผู้ที่ไม่เคยรู้จักโดยไม่มีเหตุผลนั้นเป็นไปได้ ถ้าหวังร้ายก็ต้องมีผู้จ้างมาคอยดักทำร้าย แต่ข้อนี้ก็มองไม่เห็นเพราะผมไม่เคยมีเรื่องกับใคร พอที่จะสร้างความเจ็บแค้นแสนสาหัส ทำให้ผู้อื่นทุกข์ยากลำบาก ได้ทราบแต่ผู้ที่มีศัตรูคอยอาฆาตก็คือ พวกที่หักหลังหรือฉ้อโกง เป็นชายชู้กับภรรยาของผู้อื่นซึ่งเป็นที่รักหวงแหน เป็นการย่ำเกียรติและหยามหน้ากัน ทำให้เจ็บแค้นแสนสาหัส ทำให้เกิดพยาบาทคอยจ้องแค้นตลอดไป สิ่งเหล่านี้ผมไม่เคยประพบัติ เรื่องเช่นนี้ ไม่มีใครรู้ดีเท่าตัวของตัวเอง ฉะนั้น ปัญหาเรื่องมีศัตรูคอยปองร้ายจึงแน่ใจว่าไม่มี และคราวนี้ก็คงเหลือปัญหาเดียว ก็คือ คนร้ายคอยปล้นคอยจี้ พวกนี้ไม่เลือกว่าเหยื่อของตนนั้นจะเป็นใคร ถ้ามีทรัพย์สินพอที่จะจี้ได้ก็ไม่สนใจใครดีใครชั่ว แม้แต่ผู้ทรงศีลก็ไม่ละเว้น แม้แต่พระพุทธรูปก็ยังตัดเศียรได้ เมื่อนึกถึงเพียงนี้ก็ไม่สบายใจ แล้วพิจารณากิริยาท่าทางของชายผู้นั้นดูอีกครั้ง รู้สึกว่าชายซึ่งมีลักษณะเช่นนี้คงไม่เป็นผู้ร้ายแน่ ซึ่งคงเหลือปัญหาข้อเดียวคือแกล้งจำผิด ฉะนั้น จึงจ้องมองดูอย่างไม่แน่ใจ ที่สุดปัญหาต่างๆ ก็คลี่คลายไปในทางที่ดี เมื่อมองดูบริเวณนั้นก็เห็นรถบรรทุกใช้งานอยู่สองคัน จึงคิดว่าคงจะเป็นคนงานหรือคนขับรถ ฉะนั้น ความสงสัยแต่แรกก็สิ้นสุดลงด้วยความสบายใจ

เมื่อภรรยาผมได้ชื่อของตามที่ต้องการแล้ว ผมก็ขับรถวิ่งตรงเข้ากรุงเทพฯ ทันที เวลานั้นฝนกำลังลงเม็ด แม้จะไม่ตกมากนักแต่ก็พอทำให้ถนนเปียก ทำให้ขับรถต้องระวังเพราะถนนลื่น ยิ่งเป็นถนนที่ลาดยางก็ต้องเพิ่มความระวังยิ่งขึ้น เมื่อรถออกวิ่งมาได้ประมาณ ๒๐ นาที ถนนตอนนั้นลื่นมาก เพราะรถชนดินได้ทำดินหล่นไว้กลาง





ถนน เมื่อถูกฝนละลายเป็นโคลน ทำให้ถนนซึ่งลื่นอยู่แล้วเพิ่มความลื่นมากขึ้น ทำให้ท้ายรถบิดไปบิดมา ผมคุมพวงมาลัยไม่อยู่ แม้จะพยายามระมัดระวังอย่างยิ่ง แต่ในที่สุดก็ไม่วายสิ้นแฉลบไหลลงไปข้างทาง ผมไม่กล้าจะหักพวงมาลัยฝืน เพราะกลัวจะคว่ำเป็นอันตรายแก่เด็ก ผมก็จำเป็นต้องปล่อย เพียงแต่คอยประคองพวงมาลัยให้มันค่อยๆ ไหลลงไปในที่นา ที่มีดินชื้นแฉะ เวลานั้นผมใจหายหมดเพราะกลัวรถจะคว่ำ จะเป็นอันตรายแก่เด็กและผู้หญิง เมื่อรถไหลลงไปถึงที่ก็จอดนิ่งอยู่ในนา ข้างล่างคั่นนากับพื้นถนนที่รถไหลลงไปในนั้นสูงพอใช้ เมื่อผมมองดูคั่นนากับขอบถนนก็รู้ดีว่า ผมหมดปัญญา หหมดความสามารถที่จะนำเอารถขึ้นมาสู่ถนนได้โดยปลอดภัย ไม่รู้จะทำอย่างไรดี ฝนก็เริ่มตกหนาเม็ดขึ้น เมื่อจะลงจากรถก็ไม่รู้ว่าจะไปหลบฝนที่ไหน จะเปิดประตูรถออกมาก็ต้องย่ำลงไปบนดินโคลนท้องนาจะต้องถอดรองเท้า จะนั่งอยู่เฉยๆ รอเวลาก็คงไม่มีวันที่จะนำรถขึ้นมาจากท้องนาได้ ความรู้สึกปั่นป่วนไปหมด แต่ก็ลองติดเครื่องเข้าเกียร์หนึ่งแล้วเร่งเครื่องเพื่อจะให้รถหลุดพ้นจากหล่มโคลน ยิ่งเร่งเครื่อง ล้อหมุนอยู่กับที่ รถยิ่งจมลึกไปในโคลน แม้จะเข้าเกียร์ถอยหลังแล้วเดินหน้าเท่าใด รถก็ไม่เขยื้อนจากที่ได้ กลับยิ่งจมลึกกลงไปในดินมากขึ้น เกือบจะติดตัวถังใต้ประตู ผมไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี เหนือออกชุ่มเสื่อแข่งกับน้ำฝน หมดปัญญาแก้ปัญหาไม่ตก เมื่อรู้ว่าตัวเองหมดความสามารถ จึงคิดว่าจะขอพึ่งรถที่วิ่งผ่านไปมา คงจะมีคนเห็นอกเห็นใจบ้าง เมื่อมองดูสภาพของรถแล้วก็เห็นอาการหนัก โคลนตูดเข้าไปตั้งครึ่งคัน ยังไม่เห็นว่าเขาจะช่วยเราได้อย่างไร ยิ่งฝนตกก็ยิ่งเป็นหล่มมากขึ้น เมื่อเห็นว่าฝนซา ลงจวนจะหยุด ผมก็จัดแจงถอดรองเท้าไว้ในรถ และสั่งคนในรถบอกว่าให้นั่งอยู่เฉยๆ ผมจะไปขอร้องให้คนเขามาช่วย เสร็จแล้วผมก็เปิดประตูรถบุกขึ้นมาบนถนน เมื่อมายืนบนขอบถนน แล้วก็





คอยว่าเมื่อไหร่จะมีรถวิ่งผ่านมาจะได้โบกมือให้หยุด แล้วขอความช่วยเหลือ แต่รออยู่ไม่นานก็มองเห็นรถแล่นมาแต่ไกลจะเข้ากรุงเทพฯ ผมจึงโบกมือตั้งแต่วิ่งอยู่ไกล เพื่อให้คนขับมีเวลาเบรคเครื่อง แต่รู้สึกว่าได้ผล เพราะรถคันนั้นไม่ยอมเบรคเครื่อง กลับเร่งเครื่องผ่านไปอย่างรวดเร็ว ช้าคนที่นั่งมาข้างคนขับโบกมือส่ายไปส่ายมาคล้ายกับว่าไม่ใช่ธุระของเขา เมื่อยืนนึกว่าเมื่อรถเขาไม่ช่วยแล้วเราจะทำอย่างไรดี มองดูบ้านชาวนาเห็นอยู่ไกลลิบๆ ถ้าเรามากเข้าไปที่บ้านชาวนาว่าจะถึงก็คงเสียเวลานาน ซึ่งไม่สามารถจะกำหนดแน่นอน ถึงไปถ้าหากไม่มีใครเขายอมมาช่วยก็คงเสียเวลาเปล่า และก็ไม่ว่าจะให้ช่วยอย่างไร นอกจากจะช่วยเกณฑ์คนมาสัก ๑๐ คน ก็พอจะมีทาง และจะทิ้งเด็กและผู้หญิงไว้ในรถในสถานที่เว้งว่างเช่นนี้ก็ไม่ควร ถ้าไม่รีบนำรถขึ้นจากนาไม่ช้าก็จะค้ำ พวกเด็กคงหิวเพราะในรถไม่มีอาหารหนัก กำลังคิดแก้ปัญหาไม่ตกว่าจะทำอย่างไรดี ฝนก็ตกลงมาหนาเม็ดขึ้น จะลงไปหลบฝนในรถก็ใช่ที่ ครั้นจะยืนอยู่บนถนนก็ไม่มีที่หลบฝน ก็พอดีรถคันอื่นหนึ่งวิ่งมาทาง จะเข้ากรุงเทพฯ ฝนก็ตก ผมกำลังคิดว่าจะยกมือขอความช่วยเหลือ ดีไหม กลัวเขาจะผ่านไปโดยไม่ใยดีเพราะฝนกำลังตกหนาเม็ด เมื่อครู่ฝนหายรถผ่านมาขอความช่วยเหลือ เขาก็ไม่สนใจจะช่วยโดยผ่านไป แต่บัดนี้ฝนกำลังตก แล้วจะมีใครบ้างจะใจดีหยุดรถช่วยในเวลาฝนตกเช่นนี้ เขาคงจะผ่านไปเหมือนคันที่แล้วมาเป็นแน่ กำลังนึกงงไม่รู้ว่าควรจะทำอย่างไรดี ก็พอดีรถคันนั้นกำลังผ่านหน้าไป มองเห็นชายที่มองผมที่ร้านอาหารนั่งมาข้างหน้ารถ และมีชายร่างกายล่ำสันหลายคนนั่งอยู่ในกระบะ โดยเอาผ้าน้ำมันผืนใหญ่บังหัวไว้คลุมไม่ให้เปียกตลอดทุกคน กันฝนที่ตกลงมาและต่างก็เอามือยันผ้าขึ้น เพื่อให้อากาศเข้าและมองเห็นข้างทาง ผมมองดูรถที่ผ่านไปด้วยความหมดหวัง นึกดีตัวเองที่ไม่โบกมือขอความช่วยเหลือ





เขาจะช่วยหรือไม่ช่วยมันอีกเรื่องหนึ่งควรจะลองดู นึกเสียใจที่ยืนงัดตัดสินใจไม่ถูก ที่ปล่อยให้รถคันนั้นผ่านไปโดยไม่ได้ขอความช่วยเหลือ กำลังนึกตำหนิตัวเองอยู่ในใจ ก็พอดีเห็นรถคันที่ผ่านเลยไปแล้วเหยียบห้ามล้อหยุดรถห่างจากที่ผมยืนประมาณ ๒๐-๓๐ วา แล้วก็ถอยหลังมาหยุดรถตรงที่ผมยืนอยู่พอดี ทันใดนั้นชายผู้ที่จ้องหน้าผมที่ร้านขายอาหาร ก็กระโดดลงจากรถอย่างว่องไวแล้วก็ม้วนห้วยมือไหว้อย่างนอบน้อม ผมเองก็งบบอกไม่ถูกว่าผมรู้สึกอย่างไรในเวลานั้น

เสียงชายผู้นั้นพูดว่า “ท่านจะให้ผมทำอะไร โปรดใช้มาเถิดครับ”

ผมยังไม่หายงงและเกิดตื่นตันใจ เหมือนมีอะไรจุกอยู่ในลำคอ สะอื้นอยู่ในอก ได้แต่ชี้มือลงไปข้างทางเหมือนคนใบ้พูดอะไรไม่ออก แต่ชายผู้นั้นรู้ความหมายดี นี่ก็แสดงให้เห็นว่าในโลกนี้ไม่มีอะไรแน่นอน เมื่อครู่นี้หลังจากผมได้โบกมือขอให้รถคันนั้นหยุดขอความช่วยเหลือ แต่ความหวังก็สูญสิ้นไป แต่แล้วก็มีรถงานเช่นเดียวกันผ่านมา ซึ่งผมไม่กล้าขอความช่วยเหลือเพราะเข็ด แต่แล้วสิ่งที่ไม่นึกไม่ฝันก็เกิดขึ้น รถที่ไม่ได้ขอความช่วยเหลือกลับยินดีช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ แม้ว่าผมกำลังตกก็ไม่ย่อท้อ ผมเห็นชายรูปร่างล่ำสัน ๘ คนได้รับลงจากรถพร้อมทั้งคนขับด้วยความว่องไว แล้วชายผู้นั้นบอกว่า

“พวกเรามาช่วยกันนำรถของท่านขึ้นจากท้องนาหน่อย”

และแล้วผมก็เห็นเหล่าชายฉกรรจ์พวกนั้น หยิบเชือกยาวออกมาจากรถคันนั้น แล้วก็ถอยรถงานคันนั้นเอาท้ายรถจ่อข้างถนนให้ใกล้กับรถของผม แล้วก็ผูกไว้ท้ายรถบรรทุกอีกข้างหนึ่ง เขาก็บุกลงไปผูกไว้ใต้หน้าหม้อน้ำที่รถของผม เมื่อผูกเสร็จเรียบร้อย ชายผู้เป็นหัวหน้าสั่งงานก็เปิดประตูขึ้นไปนั่งบนรถเก๋งของผม โดยไม่ต้องให้





เด็กและผู้หญิงลงจากรถ ผมจะเข้าไปช่วย ชายผู้นั้นพูดว่า

“ท่านไม่ต้องลำบากหรอกครับ ปล่อยให้พวกผมทำประเดี๋ยวก็เรียบร้อย ไม่ยากเย็นอะไร อย่าว่าแต่รถเก่งเบาๆ เลยครับ รถกุดังใหญ่ๆ หนักกว่านี้มาก พวกผมก็เอาขึ้นมาได้โดยไม่ลำบากนัก”

ผมได้แต่ยืนดู ปล่อยให้เป็นที่ของพวกเขาจัดการ รู้สึกว่าคนเหล่านี้ทำงานหนักด้วยความสามัคคีประสานกันอย่างรวดเร็ว และทุกคนทำงานด้วยความเต็มใจและว่องไว ผมเองก็อดชมไม่ได้ เมื่อผูกเชือกเรียบร้อย เพื่อใช้รถบรรทุกลากรถของผม ทันใดนั้นชายฉกรรจ์อีก ๗ คน ก็บุกลงไปในาคอยเซ็นหลังรถเก่งผม เมื่อรถบรรทุกเริ่มดึงรถของผมขึ้นจากหล่ม ชายผู้ถือพวงมาลัยอยู่ในรถของผมก็เดินเครื่อง แล้วใช้เกียร์หนึ่งเข้าช่วยแรง ชายทั้ง ๗ คนก็ช่วยยกและดันช่วยอีกแรงทางท้ายรถ และแล้วรถของผมก็ถูกลากและถูกยกและถูกดันก็เคลื่อนจากที่ติดหล่มในนา ก็ค่อยๆ ถูกดึงถูกดันขึ้นมาอยู่บนถนนอีกครั้งหนึ่ง และเตรียมพร้อมที่จะเดินทางต่อไปได้ ผมเห็นชายเหล่านั้นเป็นโคลนเปียกฝน ไม่เห็นมีใครบ่นว่ายากลำบาก มีแต่หน้ายิ้มแย้มหัวเราะ และทำงานด้วยความสนุกสนานด้วยสมัครใจ ผมอดนึกชมเชยไม่ได้ ผมได้พูดกับชายผู้เป็นหัวหน้าสั่งงานว่า

“ผมไม่รู้ว่าจะพูดขอบใจอย่างไรถูก เพราะผมดีใจจนน้ำตาไหล พูดไม่ออกที่พวกคุณได้มีน้ำใจให้ความกรุณา来帮助เหลือ นารถของผมขึ้นมาอยู่บนถนนได้โดยผมไม่ทันได้ร้องขอ ผมนึกว่าจะแย่เสียแล้ว คิดว่าวันนี้คงหมดหวังจะนารถกลับบ้าน นับว่าเป็นบุญคุณที่ผมไม่สามารถจะลืมได้ที่พวกคุณได้เห็นอกเห็นใจผม ช่วยเหลือในเวลาลำบากเช่นนี้ และมีได้นึกถึงความลำบากยากแค้น ต้องเปียกต้องเป็นโคลนก็ไม่นึกรังเกียจ”

เสียงชายผู้ที่จ้องมองดูผมที่ร้านอาหารพูดขึ้นว่า “คนทำความดี





อย่างท่านไม่ถึงที่อัศจรรย์ๆ หรือครับ”

ผมได้ยินชายผู้นั้นพูดเป็นนัยชอบกลก็ชักสงสัย แต่ก็ไม่ได้ซักถามอะไรเพราะทุกสิ่งมันคล้ายกับฝันร้าย และเวลานี้กำลังตื่นจากฝันร้าย ผมก็ยังงงๆ มองดูบางคนก็เอากระป๋องจากรถบรรทุกลงไปตักน้ำในคูข้างทางอีกฝั่งหนึ่ง ช่วยล้างรถล้างโคลนที่ติดล้อและต่างก็ช่วยกัน บางคนก็แก้เชือกที่ผูกรถออกเพราะหมดความจำเป็นที่จะใช้แล้ว ผมยืนนึกว่าชายเหล่านี้เป็นผู้ที่หาเช้ากินค่ำ อุตส่าห์ช่วยเหลือทำงานอย่างเต็มใจเช่นนี้ ก็ควรจะได้รับการตอบแทนอย่างงามบ้าง ถ้าไปจ้างอู่มากขึ้นก็คงจะเสียเงินอย่างน้อยก็หลายร้อยบาท และทั้งเสียเวลาต้องลำบากไปอีกนาน จึงคิดว่าผมจะให้เงินชายใจดีเหล่านี้คนละ ๒๐ บาท เพื่อเป็นสินน้ำใจเพราะคนที่มีน้ำใจดีในกลุ่มกรรมกรหาเช้ากินค่ำเช่นนี้หายาก และแล้วผมก็หยิบธนบัตรฉบับละยี่สิบบาทยื่นส่งให้เป็นรายตัวพลาจพูดว่า

“ขอรับไว้อย่านึกว่าเป็นค่าสินจ้างเลย พร้อมทั้งขอขอบใจอย่างสูงจากผมด้วย”

แต่ผมก็ได้รับความแปลกใจและประหลาดใจอีกครั้งหนึ่ง เพราะผมได้ยื่นเงินให้คนไหน เขาก็ก้มศีรษะลงยกมือไหว้ยิ้มอย่างมีความสุข สันนิษฐานไม่ยอมรับเงินที่ผมยื่นให้แล้วพูดว่า

“ขอให้ผมรับใช้ท่านโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนดีกว่าครับ”

ผมงงเพราะไม่น่าจะเป็นไปได้ ที่ชายเหล่านี้คล้ายกับนัดกันไว้ไม่ยอมรับเงินที่ผมยื่นให้ ถ้าไม่ประสพกับตัวเองแล้วผมก็คงจะไม่เชื่อว่า กรรมกรหาเช้ากินค่ำจะมีน้ำใจยอมทำงานให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

ผมจึงถามชายผู้เป็นหัวหน้า และเป็นชายคนเดียวกับคนที่มองดูผมที่ร้านขายอาหารซึ่งเป็นผู้ที่ผมไม่ไวใจมาแต่แรก บัดนี้รู้ชัดแจ้งแล้วว่าชายผู้นั้นเป็นผู้ที่นำเคารถหนักถือ เป็นหัวแรงนำรถของผมขึ้น





จากท้องนา ว่า

“ทำไมพวกคุณไม่ยอมรับคำตอบที่ผมให้ด้วยความเห็นอกเห็นใจ” แต่แล้วผมก็เห็นชายผู้นั้นยกมือไหว้แล้วพูดด้วยเสียงเครือๆ คล้ายจะร้องไห้แสดงถึงความตื่นตันใจว่า

“ท่าน...ท่าน...จำผมไม่ได้หรือครับ...ท่านได้เคยช่วยชีวิตผมไว้ครั้งหนึ่ง” ขณะที่พูดน้ำตาขอแกไหลออกมาจากเบ้าตา ผมเห็นกิริยาท่าทางของแกเปลี่ยนแปลงไปเช่นนั้นก็สงสัยและงง เพราะยังไม่รู้ต้นสายปลายเหตุ ได้พิจารณาดูหน้าแกเท่าไรก็นึกไม่ออก จำไม่ได้ว่าเคยเห็นเคยพบเคยช่วยชีวิตแกที่ไหนมาก่อน นึกว่าชายผู้นี้คงจะเข้าใจผิดไปว่าผมเหมือนกับใครคนหนึ่งที่แกเคยรู้จัก และมีบุญคุณกับแกอย่างใหญ่หลวง และผู้นั้นคงมีรูปร่างคล้ายกับผมแน่ ผมจึงพูดกับแกว่า

“คุณคงจะเข้าใจผิด และจำคนผิดก็ได้ ผมอยากจะบอกว่าผมไม่เคยพบเห็นคุณมาก่อนเลย ขอโทษที่ผมพูดความจริงเพื่อให้คุณหายเข้าใจผิด”

แต่ความจริงผมก็ไม่ควรตัดสินใจพูดตรงๆ เช่นนี้ เพราะจะทำให้แกเสียหน้าใจ แต่ผมเป็นผู้เคารพความจริง เพราะผมจำไม่ได้ และก็ไม่อยากให้ผู้อื่นเข้าใจผิดไปด้วย แต่ชายผู้นั้นกลับพูดอย่างแน่ใจอีกครั้งว่า

“ไม่ผิดครับ ผมจำท่านไม่ผิดแน่ แม้เวลาจะล่วงเลยไปนานแล้วก็ดี แต่ท่านก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนัก ผมเห็นท่านเมื่อท่านจอดรถซื้อของที่ตลาดแล้ว ผมตั้งใจจะเข้าไปแสดงความเคารพท่าน แต่ไม่กล้าเพราะผมรู้ว่าท่านจำผมไม่ได้แน่ แต่ผมจำหน้าท่านได้และนึกถึงตลอดมาไม่เคยลืมเลย นึกถึงพระเดชพระคุณที่ท่านได้เคยช่วยในครั้งนั้นเพราะถ้าไม่ได้ท่านคราวนั้น ผมก็ไม่แน่ใจว่าผมจะได้เป็นคนถึงบัดนี้หรือไม่ คนที่มีบุญคุณกับผมนั้นผมไม่เคยลืม ผมจึง





จำได้อย่างแม่นยำไม่ผิดแน่”

ผมได้ฟังแล้วยังงงนึกเท่าไรหรือนึกไม่ออก มองดูรอบตัวก็เห็นพวกของชายผู้นั้นมายืนสงบ คอยฟังคำตอบของผมกับชายแปลกหน้าผู้นั้นอยู่อย่างสนใจ เวลานี้ฝนหยุดตกแล้ว ผมคิดว่าควรจะซักถามความจริงเพื่อให้แจ่มแจ้งแน่ใจว่า ชายผู้นี้ไม่เข้าใจผิดในตัวผม จึงบอกว่า

“ไหนคุณลองเล่าเหตุที่เกิดขึ้น ซึ่งทำให้ผมเข้าไปพัวพันช่วยเหลือคุณไว้ บางทีอาจทำให้ผมรู้พื้นความทรงจำเก่าๆ ขึ้นมาได้บ้าง เพราะผมอาจลืมไปอย่างคุณว่าก็ได้”

ชายผู้นั้นกลืนน้ำลายแล้วเริ่มเล่าเรื่องราว “เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่ ๒ เวลานั้นญี่ปุ่นยังไม่เข้าสู่สงคราม เรากำลังเรียกร้องดินแดนคืนจากฝรั่งเศส ผมมีพี่น้องสามคนด้วยกัน ผมเป็นพี่คนโต และมีน้องชายอีกสองคน นอกนั้นยังมีแม่ที่อยู่ในวัยชราอยู่คนหนึ่ง แม่ขอร้องให้ผมบวชเพื่อแม่จะได้เห็นชายผ้าเหลืองของลูก ผมเป็นคนเคารพพ่อแม่ ผมจึงบวชเป็นพระสงฆ์เพื่อตามใจแม่ และเพื่ออุทิศบุญกุศลให้ท่านและให้บิดาผู้ล่วงลับไปแล้ว และยังเห็นว่าน้องชายอีกสองคนพอที่จะทำงานได้เงินมาเลี้ยงแม่ให้มีความสุขได้ตามสมควร ผมก็พอนอนใจได้ไม่ต้องเป็นห่วง

ต่อมาเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา เพราะประเทศไทยเวลานั้นมีผู้นำได้เรียกร้องดินแดนที่เคยเสียไปเมื่อ ร.ศ. ๑๑๒ คืนจากฝรั่งเศส ถึงกับประชาชนเดินขบวนสนับสนุน ในที่สุดไทยก็ส่งทหารบุกเข้าอินโดจีนเข้ายึดดินแดนที่เสียไปคืนมา ในที่สุดน้องชายของผมทั้งสองคนก็ถูกเกณฑ์เข้ารับราชการทหาร และได้ถูกส่งไปสงครามชายแดน ทางบ้านผมคงมีมารดาคนเดียว แต่บังเอิญมีหลานสาวห่างๆ มาอยู่เป็นเพื่อนคอยหุงหาอาหารให้กิน ต่อมาทหารญี่ปุ่นก็ขึ้นประเทศไทย ทำให้ไทยต้องทำสงครามกับมิตรประเทศด้วย





ความจำเป็น เวลานั้นผมยังบวชเป็นพระแต่การจำศีลภาวนาเล่าเรียนพระธรรมวินัยไม่สะดวก ด้วยจิตใจไม่สงบไม่มีสมาธิ ตั้งแต่น้องชายเป็นทหารไปราชการสงครามชายแดน จิตใจผมเป็นห่วงแต่แม่อยู่ตลอดเวลา ต่อมาทางพันธมิตรก็ส่งเครื่องบินโจมตีพระนคร และหลานสาวห่างๆ ก็จัดการแต่งงานไปอยู่กับสามี ความเป็นห่วงแม่จนไม่สามารถจะบวชเป็นพระอยู่ต่อไปได้ จึงตกลงตัดสินใจลาอาจารย์ขอสึกออกมา เพื่อเลี้ยงดูมารดาแทนน้องชายทั้งสองคน

หลังจากได้สละเพศพรหมจรรย์ได้เพียงสามวัน เมื่อผมออกจากวัดในวันที่สามนั่นเอง ผมได้เดินผ่านมาทางค่ายพักของทหารญี่ปุ่นที่ยึดโกดังสินค้าของฝรั่งไว้ ทันใดนั้นผมก็ได้ยินเสียงเอะอะ ได้ยินเสียงคนวิ่ง ผมเองก็ตกใจ คิดว่าคงจะมีพวกใต้ดินของไทยได้เริ่มทำการลุกขึ้นต่อต้านทหารญี่ปุ่นตามที่ผมเคยทราบมาทางลับ ทำให้ผมเกิดเป็นห่วงวิตกกังแม่ กลัวจะไม่ปลอดภัย คิดว่าหากพวกใต้ดินเริ่มงานต่อต้านแล้ว ผมก็ตั้งใจจะพาแม่ไปหลบหาที่พ้นภัย ผมวิ่งไปคิดไปแต่วิ่งไปได้ไม่ไกลนัก ก็ถูกทหารญี่ปุ่นสองคนซึ่งวิ่งมาทางไหนผมก็ไม่ทราบ ไข่มื้อรัดคอจับผมได้ และกุมตัวผมนำมาให้นายทหารญี่ปุ่นที่ค่ายพัก ระหว่างทางที่กุมตัวผมมานั้นมีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ทั้งหญิงทั้งชายออกมายืนดู และต่างก็วิจารณ์ความคิดเห็น มีชายสูงอายุผู้หนึ่งพูดว่า “น่าสงสารอ้ายทิดที่สึกออกมา ผมยังไม่ทันยาวก็มางัดโกดังญี่ปุ่น ประเดี๋ยวก็โดนกรอกหน้าสบู่หรือกวะ ถ้ามันจับได้แล้วไม่มีใครหนีพ้นน้ำสบู่ไปได้” เสียงที่พูดนั้นแสดงความเห็นใจและสงสาร ผมได้ยินแล้วตกใจ เราจะทำอย่างไรดี นึกถึงแม่เป็นห่วงแม่ ถ้าเราเป็นอะไรไปแม่จะลำบากยากเย็นเพียงไหน เมื่อนึกถึงแล้วผมก็มีความกลัวยิ่งนัก ผมเป็นคนบริสุทธิ์ แต่จะทำอย่างไรดี จะบอกทหารญี่ปุ่นได้อย่างไรว่า ผมไม่ได้เกี่ยวข้องกับขโมยงัดโกดังในครั้งนี้ การที่ผมวิ่งไปหาแม่ นั้น ทำให้ทหารญี่ปุ่นคง





เข้าใจผิดคิดว่าผมคงวิ่งหนี คงเป็นคนร้ายแน่ และคิดว่าคนร้ายตัวจริงก็คงวิ่งมาทางเดียวกับผม ยิ่งคิดก็ทำให้เป็นห่วงแม่ยิ่งขึ้น ถ้าทหารญี่ปุ่นนำไปทรมานจนตาย แม่ก็คงไม่รู้เรื่อง แม่คงหลงเข้าใจผิดว่าลูกหนีแม่ไป แต่ถ้าแม่รู้เรื่องคงตกใจและเสียใจมาก อุตส่าห์สึกออกมาตั้งใจจะทำงานหาเงินมาเลี้ยงแม่ให้มีความสุขแทนน้องชาย แต่ไม่นึกว่าเคราะห์กรรมมาเป็นเช่นนี้ ไม่รู้จะทำอะไรดีได้แต่อธิษฐานว่า ผลของการกตัญญูต่อแม่บังเกิดเกล้าและความบริสุทธิ์ไม่มีความผิด ด้วยอำนาจทั้งนี้ขอให้พระคุ้มครองให้พ้นจากภยันตรายด้วย

ทหารญี่ปุ่นทั้งสองคนก็กุมตัวผมเข้าไปมอบให้นายทหาร ในที่ทำการ ผมก็เห็นท่านหนึ่งอยู่ในที่นั้นด้วย และกำลังสนทนากับนายทหารญี่ปุ่น เมื่อนายทหารหันมาพูดกับทหารที่กุมตัวผมมา ท่านก็หันมามองดูผมด้วยสายตาที่บอกถึงความสงสารและเมตตา เมื่อท่านถามผม ผมก็เล่าความจริงให้ท่านฟัง

เมื่อทหารญี่ปุ่นคนนั้นสั่งให้นำผมเข้าไปในห้องทรมาน ท่านเป็นผู้ห้ามไว้ เท่านั้นท่านพอที่จะจำได้หรือยังครับ?”

ผมได้ฟังตั้งแต่ชายผู้นั้นเริ่มเล่า ความทรงจำเรื่องเก่าๆ ที่ผ่านไปเป็นอดีตที่ไม่เคยสนใจมาก่อน ก็ค่อยผุดขึ้นมาในความทรงจำอีกครั้งหนึ่ง ค่อยๆ มองเห็นภาพเมื่อสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ชัดเจนยิ่งขึ้น

เมื่อถามผมว่า “ท่านจำผมได้หรือยังครับ”

ผมได้ฟังเรื่องราวดูแล้วก็จำได้ถูกต้อง จึงพูดว่า “คุณเล่าให้ผมฟังเช่นนี้ผมก็นึกออกแล้ว ผมยังจำเรื่องราวต่อไปได้ดี ครั้งนั้นบังเอิญผมมีธุระกับนายทหารญี่ปุ่นที่ในค่าย ได้เห็นทิวทัศน์ใหม่ผมยังสับสน คิ้วยังไม่ทันขึ้น ถูกทหารญี่ปุ่นกุมตัวเข้ามา ผมเห็นหน้าก็เกิดสงสาร เพราะหน้าซีดๆ ไม่น่าจะเป็นขโมยงัดโกดัง เมื่อซักถามเรื่องราวก็รู้สึกว่าจะเข้าใจผิดกันแน่”





ผมจึงถามนายทหารญี่ปุ่นผู้นั้นเป็นภาษาอังกฤษว่า “ท่านจับคนไทยคนนี้มีโทษทำอะไรผิด”

นายทหารญี่ปุ่นคนนั้นเป็นผู้มีนิสัยดี ได้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยกรุงโตเกียวมาแล้ว เป็นคนมีความรู้และมีเหตุผล จึงบอกว่า

“พวกนี้เป็นนักก่อกวน ซึ่งได้ทำการรัดโกดังเก็บของขโมยเครื่องใช้สงครามไป เป็นการทำลายกำลังกองทัพของมหาจักรพรรดิ เมื่อพูดถึงกฎอัยการศึกในเวลาสงครามแล้ว ชายผู้นี้ต้องมีโทษถึงประหารชีวิต”

ผมจึงถามว่า “ท่านแน่ใจหรือว่า ท่านจับคนที่ทำความผิดจริงมาลงโทษ เพราะเราคนไทยถือว่าการลงโทษคนที่ไม่มีความผิด บาปหนักมาก”

นายทหารผู้นั้นพูดว่า “จริง เราถือว่าถ้าลงโทษผู้ไม่มีความผิดนั้นเป็นบาป แต่คนนี้เห็นจะจับตัวมาไม่ผิดแน่”

ผมจึงถามว่า “ท่านรู้ได้อย่างไรว่าไม่ผิดแน่”

นายทหารผู้นั้นตอบว่า “ก๊าทหารของเรามารายงานว่า เขาวิ่งไล่ชายผู้นี้ออกไป ที่สุดก็ตามทัน ฉะนั้น คงจับตัวไม่ผิดแน่”

ผมจึงพูดว่า “ทหารของพระมหาจักรพรรดิ เป็นทหารที่มีระเบียบวินัยดี มีความรักชาติยิ่งชีวิต เพราะทุกคนสละชีวิตเพื่อชาติ และรักความเป็นธรรม เคารพเหตุผลเป็นที่ชมเชยกันทั่วโลก ไม่ว่ามิตรหรือศัตรูจริงไหม?”

นายทหารญี่ปุ่นผู้นั้นพยักหน้าอย่างภูมิใจ “พวกเราทหารของมหาจักรพรรดิทุกคน รักษาระเบียบวินัยและรักความยุติธรรมยิ่งชีวิต”

ผมจึงพูดว่า “ถ้าอย่างนั้นท่านจะอนุญาตให้เราสอบปากคำผู้ที่ท่านจับมานี้ เพื่อให้แน่ใจว่าท่านไม่ลงโทษคนบริสุทธิ์ได้ไหม และ





ผมก็ไม่รู้จักชายผู้นี้มาก่อน แต่ผมไม่อยากจะเห็นคนบริสุทธ์ได้รับโทษ ถ้าเขาทำผิดจริง ผมก็ไม่ขัดเพราะผมไม่ชอบคนทุจริต”

นายทหารญี่ปุ่นคนนั้นรักความเป็นธรรม เป็นผู้ที่น่าเคารพ นับถือคนหนึ่งที่ผมเคยพบมา แก่อนุญาตให้เวลาผม ๒๐ นาที เพื่อหาเหตุผลว่าชายผู้นี้บริสุทธ์ ถ้าพิสูจน์ได้เป็นความจริง ก็จะปล่อยตัวไป เวลานั้นผมก็ยังไม่แน่ใจว่าจะหาเหตุผลอันใดมาลบล้างข้อหาในเวลาจำกัดเช่นนี้ แต่ก็ต้องเสี่ยงดูถ้าเป็นบุญกุศลก็คงช่วยได้ เมื่อผมสอบถามได้ความตามที่ชายผู้นั้นเล่ามาข้างต้นแล้ว ผมก็ยื่นมือไปจับมือแกเป็นอันตกลงว่าผมจะช่วย และปลอบใจแกไม่ให้กลัว ก็รู้ว่าแกเป็นคนบริสุทธ์แน่นอน ผมจึงพูดว่า

“คุณเป็นผู้บริสุทธ์ไม่ต้องตกใจ คนมีความกตัญญูคงจะกลับไปหาแม่ของคุณได้ในวันนี้”

สายตาของชายผู้นั้นแสดงความหวังขึ้นมาพลางพูดว่า “ถ้าผมหลุดพ้นข้อหาไปได้ ผมก็เป็นหนี้บุญคุณของท่านไปตลอดชาติ ผมจะไม่ลืมเลย”

ผมจึงบอกกับชายผู้นั้นว่า “อย่าไปพูดถึงบุญคุณเลย ที่ช่วยนี้ก็เพราะคุณมีความกตัญญูต่อแม่ และเป็นเพื่อนมนุษย์ที่กำลังได้รับทุกข์จึงอยากช่วย”

เวลานั้นไม่มีใครรู้ ผมมีหลักฐานเพียงพอแล้วจึงบอกกับนายทหารญี่ปุ่นว่า อยากจะพบกับทหารญี่ปุ่นผู้ที่พบคนร้ายกำลังเข้าังัดโกดัง ซึ่งเป็นเวลากลางวันแสดกๆ อย่างกล้าหาญมาก เพราะรู้ว่ากลางวันทหารญี่ปุ่นไม่ค่อยกวาดขันมาก ไม่ช้าทหารญี่ปุ่นผู้นั้นก็ถูกตามตัวมาให้ผมสอบ โดยผ่านนายทหารเป็นผู้แปลจากคำอังกฤษเป็นภาษาญี่ปุ่นอีกทอดหนึ่ง ได้ความว่าทหารญี่ปุ่นผู้นี้เห็นคนร้ายทั้งสามคนรูปร่างล่ำสัน ถือชะแลงเหล็กคนละอันช่วยกันงัดประตูโรงเก็บของ แต่เมื่อเห็นเข้าก็เป่านกหวีดเรียกเพื่อนๆ มาสกัดจับ





แต่พวกขโมยมีแผนการรู้ทางหนีดี กว่าทหารญี่ปุ่นจะมาถึง ต่างก็หลบหนีทิ้งชะแลงเหล็กไว้ทั้งสามอัน

ผมจึงขอให้เขานำชะแลงเหล็กที่พวกผู้ร้ายได้ทิ้งไว้ นำมาพิจารณาทั้งสามอัน ทหารญี่ปุ่นมีความสงสัยว่ามันไม่เกี่ยวกับการหาหลักฐาน แต่ผมว่ามันเกี่ยวแน่ แล้วผมก็ให้นายทหารญี่ปุ่นผู้นั้นจดบันทึกไว้เป็นหลักฐานในเรื่องที่ผมได้ซักถาม และเขาก็ทำตาม ผมอดนึกชมเชยนายทหารญี่ปุ่นผู้นั้นไม่ได้ว่า แกเป็นผู้รักความยุติธรรมอย่างน่านับถือ เพราะถ้าหากแกไม่ยอมเสียเวลาให้ผมสอบสวน โดยเอาอำนาจของแกตามอารมณ์เป็นใหญ่แล้ว เรื่องก็คงจะลงเอยกันด้วยความเศร้า

ผมถามย้ำกับทหารผู้นั้นว่า เห็นคนร้ายกำลังยกชะแลงเหล็กขึ้นจัดประตูทั้งสามคนนั้นแน่หรือ ก็ได้รับการยืนยันว่าแน่ไม่ผิด และว่าชายสามคนนั้นท่าทางแข็งแรงมาก

เมื่อผมถามว่า เขาแน่ใจหรือเปล่าว่าชายผู้ที่ถูกจับมานี้ได้ร่วมการจัดโกดังด้วยชะแลงเป็นคนหนึ่ง ในสามคน แต่เมื่อทหารญี่ปุ่นคนนั้นพิจารณาดูก็เกิดลังเลใจ แต่ก็ตอบว่า “ถ้าเขาวิ่งหนีก็ต้องร่วมจัดโกดังด้วย ส่วนรูปร่างเขาไม่แน่ใจ เพราะเห็นแต่ไกลจำหน้าไม่ได้”

ผมจึงถามว่า “เคยมีผู้ร้ายมาจัดโกดังมาก่อนหรือเปล่า” ก็ได้รับคำตอบว่า ประมาณเมื่อยี่สิบวันมานี้ก็มีคนร้ายมาจัดโกดังครั้งหนึ่ง และรู้สึกว่าจะเป็นพวกเดียวกับพวกที่หนีไปวันนี้ ของที่ถูกขโมยไปในวันนั้น มียางนอก ยางในรถบรรทุกหายไปหลายเส้น เมื่อถามมาถึงเพียงนี้ก็หมดเวลาที่ได้อนุญาต นายทหารญี่ปุ่นผู้นั้นจึงขอให้ผมอ้างหลักฐานเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ เพื่อจะให้ชายผู้นี้พ้นข้อหาไป ผมขอเสนอให้พิจารณาหลักฐานเพียง ๓ ข้อ และขอให้พิจารณาให้เที่ยงธรรม นายทหารญี่ปุ่นผู้นั้นก็รับคำ

ข้อ ๑ ชายผู้นี้ได้บวชเป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ย่อม





ได้รับการอบรมศึกษาในศีลธรรม และระเบียบวินัยตามศาสนา ย่อมจะไม่ประพฤติสิ่งที่ชั่วร้ายผิดศีลธรรม การที่บุคคลผู้นี้สึกจากพระออกมาเป็นฆราวาส ก็เพราะความกตัญญูต่อมารดาผู้บังเกิดเกล้าซึ่งมีวัยชราไม่มีใครดูแลหาเลี้ยง เพราะน้องชายสองคนที่เคยทำงานหาเงินมาเลี้ยงดูมารดาก็ถูกเกณฑ์เป็นทหารไปราชการสงคราม จำเป็นที่พี่ชายผู้นี้จะต้องรับภาระเลี้ยงดูมารดาผู้ชราต่อไป การที่แก้วงมิได้หมายความว่าวิ่งหนี หากแต่แกเห็นอะอะไม่รู้ว่าเกิดเรื่องอะไรขึ้นจึงวิ่งไปหามารดาเพราะเป็นห่วง

ข้อ ๒ ทางโกดังก็เคยถูกงัดมาแล้วเมื่อประมาณ ๒๐ วัน และความเข้าใจของทหารยามว่า คงเป็นพวกเดียวกันกับพวกคนร้ายที่มาทำโจรกรรมในวันนี้ แต่ชายผู้นี้เพิ่งจะสึกมาได้เพียงสามวัน ไม่มีข้อสงสัยว่าชายผู้นี้จะมีการร่วมทำการโจรกรรมครั้งนั้นด้วย

ข้อ ๓ ตามที่ทหารยามบอกว่า คนร้ายได้ใช้ชะแลงเหล็กงัดโกดังทั้งสามคน ฉะนั้น ขอรับรองว่าชายผู้นี้ไม่เคยแตะต้องชะแลงเหล็กมาก่อนเลย อย่างน้อยก็เป็นเวลาสามเดือน จะพิสูจน์ได้ที่ฝ่ามือของชายผู้นี้ อ่อนนุ่มนิ่มเพราะมิได้ทำงานหนักมาก่อน ฉะนั้น ขอให้พิจารณาว่าชายผู้นี้ไม่เกี่ยวข้องกับโจรกรรมรายนี้อย่างเด็ดขาดแน่นอน ขอให้ปล่อยตัวพ้นข้อหาไป

นายทหารญี่ปุ่นคนนั้น พอได้ยินผมชี้แจงเหตุผล ๓ ข้อขึ้นมาอ้ำ ก็รู้สึกสีหน้าของแกสลดลงทันที แต่แล้วก็ขอเวลาเพื่อพิจารณา ดูให้ถี่ถ้วนเสียก่อนจึงจะแจ้งให้ทราบ ว่าแล้วก็เรียกนายทหารชั้นรองลงมาอีก ๓ คน ต่างก็เข้านั่งโต๊ะพิจารณาปรึกษา ในคำให้การของทหารยามที่เห็นเหตุการณ์ และคำแก้ข้อหาของผม ๓ ข้อ แต่แล้วก็ได้ยินเสียงโต้ตอบถกเถียงกันเป็นภาษาญี่ปุ่น ซึ่งผมก็ไม่เข้าใจ และรู้สึกไม่สบายใจนักเพราะไม่รู้ภาษาญี่ปุ่น แม้ว่าหลักฐานของผมพอที่จะช่วยเหลือให้พ้นข้อหาไปได้ก็จริง แต่ผมเองก็ไม่แน่ใจว่านาย





ทหารญี่ปุ่นผู้มีใจเป็นธรรมผู้นั้น จะเห็นด้วยกับข้อเสนอทั้ง ๓ ข้อ  
ของผม หากนายทหารรองๆ ลงไปต่างไม่เห็นด้วย ให้ใช้อำนาจ ไม่  
สนใจต่อเหตุผลและหลักฐานแล้ว ผมจะทำอย่างไร เมื่อผมคิดแล้ว  
และได้ยินเสียงโต้ตอบกัน ผมก็หายใจไม่ทั่วท้องเกิดความวิตกว่า ถ้า  
หากเขาไม่เห็นด้วย นำตัวชายผู้นี้ไปทำโทษทรมาน ผมจะทำอย่างไร  
ดี ผมจะรีบไปติดต่อกองหน่วยประสานงานหรือ ผมอาจจะร้องเรียนไปยัง  
แม่ทัพจึง ซึ่งผมพอที่จะรู้จักดีว่า ท่านผู้นี้เป็นคนตรง รักความยุติธรรม  
มีคุณธรรมสูง เห็นอกเห็นใจชาวไทยมาก การที่ชาวเราอยู่ได้ด้วย  
ความสงบในยามสงครามเช่นนี้ ก็เพราะท่านแม่ทัพผู้นี้มีระเบียบวินัย  
มีศีลธรรม แต่ถึงเช่นนั้นก็คงไม่ทันเวลา กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้  
เสียก่อน ผมก็ต้องรอเวลาตัดสินใจของนายทหารญี่ปุ่นอยู่ด้วยความ  
กระวนกระวายใจ เวลาที่จะผ่านไปแต่ละนาทีดูมันช่างนานเหลือ  
เกิน เป็นเวลาที่ทรมานที่สุด ความจริงการตัดสินใจจะปล่อยหรือจะ  
ต้องโทษทรมานของชายผู้นี้ ผมก็ไม่จำเป็นต้องไปรับผิดชอบหรือไปรับ  
โทษด้วย เพียงแต่ช่วยแก้ข้อหาให้ด้วยความสงสารเท่านั้น แต่ผมมี  
ความรู้สึกทางจิตใจเหมือนตกเป็นจำเลยด้วย ถ้าชายผู้นี้ต้องโทษ  
ทรมาน ใจของผมก็ได้รับโทษด้วย เพราะผมรู้ว่าชายผู้นี้เป็นคน  
บริสุทธิ์แน่ ถ้าต้องโทษทรมานผมก็ไม่มีความสุข

แต่แล้วการถกเถียงโต้ตอบกันก็สงบลง นายทหารญี่ปุ่นต่าง  
ก็ลุกขึ้นไปพิสูจน์ฝ่ามือซ้ายของผู้ต้องหา ทำให้ผมมีความสบายใจขึ้น  
มาก เพราะการกระทำเช่นนั้นย่อมจะหมายความว่า พวกนายทหาร  
ญี่ปุ่นได้เชื่อถือการแก้ข้อหาของผมแล้ว เมื่อนายทหารญี่ปุ่นพิสูจน์  
จนพอใจแล้วก็กลับมานั่งปรึกษากันอีกพักหนึ่ง นายทหารผู้เป็น  
ประธานก็สั่งให้พลทหารไปตามตัวทหารทั้งสองที่ เป็นผู้จับกุมชายหนุ่ม  
ผู้นั้นมาโดยด่วน เมื่อทหารทั้งสองมายืนระวางตรงยกมือขึ้นคำนับ  
ตัวแข็งอยู่ตรงหน้านายทหารผู้นั้น ได้ยินเสียงถามโต้ตอบกัน แต่คง





ได้รับคำตอบไม่เป็นที่น่าพอใจ นายทหารผู้นั้นจึงโกรธมากยกมือขึ้น แล้วก็ใช้ฝ่ามือตบหน้าทั้งซ้ายทั้งขวาอย่างรวดเร็วทั้งสองคน รู้สึกว่าทหารของพระมหาจักรพรรดินั้นมีระเบียบวินัยดี แม้จะถูกตบจนเซไปเซมา แต่มือที่ยกขึ้นค้ำันนั้นยังแข็งทื่อ ระวังตรงมียอมให้ตกลงเมื่อลงโทษพลทหารพอสมควรแล้ว ก็ไล่ให้ออกไปจากที่นั้น

หลังจากนั้น ก็เดินตรงเข้าไปโค้งคำนับอย่างอ่อนน้อมต่อชายผู้นั้น เป็นการขอโทษผู้ต้องหา ซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์ที่ถูกจับผิดตัวมาแล้วก็หันมาโค้งให้ผม ฐานเป็นผู้ช่วยหาหลักฐานมาแสดงให้เห็นว่าชายผู้นั้นบริสุทธิ์ ผมเห็นชายผู้ต้องหาเข้าใจดี แก่จ้องดูหน้าผมแล้วน้ำตาไหลออกมาด้วยความดีใจ เห็นพูดอะไรอยู่ในลำคอ เพราะความตื่นตันใจจนพูดอะไรไม่ออก ผมเห็นนายทหารญี่ปุ่นผู้นั้นหยิบธนบัตรจำนวนหนึ่งออกมาจากข้างใน เป็นจำนวนเท่าใดผมไม่ทราบ ยื่นให้ชายผู้นั้นเป็นค่าทำขวัญ และให้ผมแปลคำพูดให้ชายผู้นั้นฟังว่าเสียใจอย่างสุดซึ้งซึ่งที่จับผิดตัวมา เขาต้องขอโทษในความผิดพลาดครั้งนี้ ชายผู้นั้นเหมือนตายแล้วเกิดใหม่ สิ่งแรกที่แกคิดถึงก็คือแม่ ฉะนั้น เมื่อถูกปล่อยเป็นอิสระก็รีบไปหาแม่ทันทีด้วยความดีใจ นี่เป็นเหตุการณ์ผ่านมาแล้วสิบกว่าปี

บัดนี้ ชายผู้นั้นได้พาพรรคพวกมาช่วยนำรถของผมขึ้นจากข้างทาง และพวกเขาทุกคนก็ไม่ยอมรับค่าสินจ้างใดๆ ทั้งสิ้น

ผมจึงถามว่า “พวกคุณมีเหตุผลอะไรที่พลอยไม่รับค่าสินน้ำใจ” ชายเหล่านั้นมีคนหนึ่งตอบแทนว่า “พวกผมได้ฟังเรื่องราวของท่านจากปากคำของพีทิดมานานแล้ว ก็เกิดมีจิตใจเคารพท่านโดยยังไม่เคยรู้จักท่านมาก่อน และพีทิดยกย่องพูดถึงคุณงามความดี เคารพบูชาท่านอยู่เสมอ พวกเรานับถือพีทิดมาก เพราะเป็นคนมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ พวกผมก็พากันติดนิสสัยพีทิดไปด้วย และพลอยเคารพนับถือบูชาคุณงามความดี ทั้งที่ไม่เคยพบท่านเลย เมื่อ





ครูนี้พีทิดเขาก็เล่าให้พวกผมที่มาในรถฟังว่า เขาได้พบท่านแล้ว แต่ไม่กล้าเข้าไปทักเพราะรู้สึกว่าคุณจะจำเขาไม่ได้ แต่ก็พยายามแอบจดเบอร์รถของท่านไว้แล้ว เขาตั้งใจเมื่อไปถึงกรุงเทพฯ ก็จะไปสืบหาและจะไปกราบเท้าท่านที่บ้าน เมื่อรถผ่านมาเห็นท่านยืนอยู่ข้างถนน ก็สงสัยจึงนึกว่าต้องมีเหตุเกิดขึ้น เมื่อมองไปข้างทางเห็นรถท่านตกลงไป พวกผมจึงเต็มใจที่จะรับใช้ท่าน แม้จะลำบากกว่านี้สัก ๑๐ เท่า พวกผมก็เต็มใจทำ เพื่อบูชาความดีของท่านโดยไม่หวังสินจ้างใดๆ ทั้งสิ้น”

ผมได้ยินเช่นนั้นก็ตื่นตันใจ นึกอยู่ในใจว่า คนเรานี่ถ้าอยู่กับคนดีเห็นความดีก็พลอยเป็นคนดีไปด้วย ถ้าอยู่กับคนชั่วก็คงพลอยชั่วไปด้วย ผมจึงเรียกชายผู้นั้นมาแล้วขอโทษที่แต่แรกจำไม่ได้ เพราะเมื่อครั้งที่ผมเห็นในค่ายทหารญี่ปุ่นนั้น ยังหัวโล้นผมยังไม่ยาว คิ้วยังไม่ขึ้นซึ่งหน้าตาจึงแปลกกว่าปัจจุบันนี้ เพราะผมก็ขึ้น คิ้วก็ตก เวลาที่ผ่านไปนานแล้วจึงจำเค้าหน้าไม่ได้ และต่อไปนี่คงจะจำได้แม่นยำเพราะได้ทำบุญคุณไว้ เป็นธรรมดาผู้ที่ได้ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์นั้น มิได้จดจำว่าช่วยเหลือใครบ้าง เพราะไม่มีความประสงค์สิ่งใดตอบแทน ส่วนผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือในยามทุกข์ หากเป็นผู้ที่ดีมีจิตใจสูงย่อมจะไม่ลืมและนึกถึงเสมอ และผมก็ได้เล่าให้ชายผู้นั้นฟังว่า ก่อนหน้าที่รถเขาจะมาช่วยนั้นได้มีรถงานผ่านมาคันหนึ่ง ผมได้ยื่นโบกมือเพื่อขอความช่วยเหลือ แต่รถคันนั้นก็ผ่านไปโดยไม่สนใจ กลับโบกมือไม่ทราบความหมายอย่างไร ชายผู้นั้นก็ใช้ความตรึงตรองแล้วพูดว่า

“รถคันนั้นก็เป็นอย่างเดียวกัน ออกมาก่อนหน้าผมเล็กน้อย ธรรมดาพวกเราเคยช่วยคนที่ต้องการให้เราช่วยเสมอ เพราะเหตุเคยได้บทเรียนจากท่านมาแล้ว และพยายามอบรมเพื่อนๆ เสมอว่า การช่วยเหลือเป็นการกุศลในทางทำดี แต่ผมสงสัย ทำไมเขาจึง





ไม่หยุดช่วยเหลือท่าน ขอให้ผมนี้กดูก่อน อ้อ! ผมนี่ก็ออกแล้ว เขาได้รับคำสั่งทางนางงานให้รีบนำรถเข้ากรุงเทพฯ ด่วน และรีบให้ไปถึงก่อนหนึ่งทุ่ม เพราะฉะนั้นเขาจึงหยุดช่วยท่านไม่ได้ การโบกมือเขาคงหมายความว่า จะมีรถตามมาข้างหลังอีกคันหนึ่งที่ช่วยได้คือรถของผม เมื่อท่านทราบเช่นนี้แล้วก็คงทำให้ท่านหายข้องใจได้บ้าง” ผมบอกว่าผมเข้าใจดีแล้ว ไม่มีอะไรสงสัยอีก และผมก็ไม่ลืมบอกตำบลบ้านที่อยู่ของผม และเชิญให้พวกเขาไปพบ บางทีผมอาจมีโอกาสดอบแทนบุญคุณของเขาได้บ้าง นี่ก็เป็นเรื่องที่น่าคิดอีกเรื่องหนึ่ง

เรื่องของท่านผู้นี้ ข้าพเจ้าได้เขียนขึ้นเพราะท่านเจ้าของเรื่องได้เล่าให้ฟัง และก็ได้เรียบเรียงขึ้นใหม่ เพราะระยะเมื่อรถตกข้างถนน แล้วมีผู้มาช่วยนำรถขึ้นมาจากข้างถนนนั้น เป็นระยะสั้นเวลาน้อย การสนทนาเล่าเรื่องก็ไม่ได้ใจความมากนัก เพราะทุกคนกำลังเบียดทั้งฝนเปียกทั้งโคลน จึงต้องรีบกลับไปทำความสะอาด เพราะอาจป่วยไข้เป็นหวัดได้ ข้าพเจ้าจึงได้เรียบเรียงตั้งแต่เริ่มต้นจนเกิดผลภายหลัง เพื่อให้ได้ข้อความและเรื่องราวพอที่จะนำมาพิจารณาถึงเหตุผล ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดได้เสมอไม่ว่าสมัยใดเวลาใด

หากท่านผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เห็นว่าข้อความสำคัญตอนหนึ่งตอนใดยังขาดตกบกพร่อง ข้าพเจ้าผู้เขียนขอรับผิดชอบคนเดียว และโปรดได้ให้อภัยด้วย.





## เรื่องที่ ๔๐

# เมตตา – กรุณา

หลังจากที่ท่านทนายความได้เล่าเรื่อง “ความดี” แล้ว อดีตข้าราชการผู้ใหญ่ท่านก็ได้กรุณาเล่าเรื่อง “เมตตา-กรุณา” ให้เราฟังดังต่อไปนี้

ชนบทที่ไม่ห่างไกลจากพระนครมากนัก สำหรับสมัยปัจจุบันที่มีการคมนาคมสะดวกมีทางหลวงตัดผ่าน หมดความหมายที่จะใช้คำว่าไปมาลำบาก เพราะมีถนนตัดเข้าหมู่บ้าน รถยนต์วิ่งถึงทุกแห่ง หากจะย้อนหลังไปเมื่อสมัย ๔๐ ปี ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เมื่อครั้งที่เมืองไทยเรามีชื่อว่าประเทศสยาม ยวดยานในพระนครก็มีแต่รถลาก รถเจ๊กกับรถม้าเป็นส่วนมาก การไปมาหาสู่ทางไกลๆ ในครั้งนั้น ยังไม่สะดวกเหมือนปัจจุบันนี้ ระยะที่ปัจจุบันเดินทางโดยรถยนต์เพียงหนึ่งหรือสองชั่วโมง แต่สมัยก่อนต้องเสียเวลาเป็นวันๆ เพราะภูมิประเทศมีแต่ป่า ทุ่งนา หรือท้องทุ่งหญ้าอันกว้างใหญ่ไพศาล บ้านช่องผู้คนไม่ค่อยจะมี การเดินทางนั้นนอกจากจะไปทางรถไฟแล้ว ก็ไปได้ทางน้ำโดยอาศัยเรือเป็นพาหนะ เมื่อรถเรือไปไม่ถึงก็ต้องเดิน ดังนั้นที่ไกลจึงดูไกล การไปมาหาสู่เยี่ยมเยียนติดต่อกันจึงเป็นไปด้วยความลำบาก ทำให้ชาวบ้านแต่ละท้องที่ แต่ละตำบล มีสำเนียงการพูดแปร่งแผกกันออกไป เพียงแต่ชานเมืองหลวงแค่





ตำบลมักกะสันเท่านั้น ก็นับว่าเป็นชนบทที่ไกลเมืองหลวง สำเนียงที่พูดก็แปร่งผิดกับสำเนียงในกรุง ส่วนพวกชาวบ้านตามชนบทเหล่านั้น จะเดินทางเข้ามาในพระนครคราวใดก็เป็นเรื่องใหญ่ ราวกับว่าอยู่กันคนละเมือง ผู้ใหญ่จะมาพระนครสักครั้งก็มักจะถามลูกหลานว่า

“เฮ้ย! ข้าจะไปบางกอก พวกเอ็งจะเอาอะไรบ้างวะ” เพราะทางชนบทยังไม่เจริญร้านค้าไม่ค่อยมี การเข้ากรุงก็ยังคงต้องเสี่ยงลูกหลานให้คอยดูแลบ้านช่องให้ดี เผื่อว่ากลับไม่ทันก็ต้องค้างที่บางกอก เหตุการณ์แต่ละสมัยตลอดจิตใจของคนจึงไม่เหมือนกัน เพราะสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ ดังที่ท่านอดีตข้าราชการได้ทราบมาจากผู้ที่ประสบเหตุการณ์ในสมัยนั้นผู้หนึ่ง เรื่องนี้เกิดขึ้นในชนบทที่ห่างไกลจากพระนคร ระยะเวลาเดินทางในวันเดียวไม่ถึง

บ่ายวันหนึ่ง ที่โรงนาหรือบ้านชาวนาสร้างขึ้นหยาบๆ อยู่โดดเดี่ยวบนโคกที่ถมดินไว้สูงกลางนา หลังคามุงด้วยจาก ฝากระดานด้วยไม้ไผ่ขัดแตะ พื้นบ้านเป็นดินถูกปรับเป็นพื้นเดียวอย่างเรียบ มีแคร่ไม้ไผ่สำหรับนอนและนั่งเล่นอยู่ติดฝาข้างหนึ่ง ประตูโรงนาก็เป็นไม้ไผ่ขัดแตะและช่องหน้าต่างก็ทำด้วยแผงไม้ไผ่ เวลาเปิดที่ใช้ไม้ค้ำเพื่อให้แสงสว่างและลมผ่านเข้ามาได้ ที่บ้านนี้เป็นที่อยู่อาศัยของครอบครัวหนึ่ง มีพ่อแม่และลูกหญิง ๒ คน คนโตอายุ ๘ ขวบ ไม้ผมจุก คนเล็กอายุ ๓ ขวบ

บ่ายวันหนึ่ง เด็กหญิงผู้พี่กำลังไกวเปลร้องเพลงเห่กล่อมน้องให้หลับอยู่ในโรงนา เป็นเวลาที่ข้างนอกแดดกำลังร้อนจัด เพราะเพิ่งจะเลยเที่ยงวันไปไม่นานนัก พ่อกับแม่ของเด็กหญิงไม่อยู่บ้านทิ้งให้ลูกสาวคนโตเลี้ยงน้องอยู่เฝ้าบ้าน เด็กหญิงผู้พี่เมื่อป้อนข้าวน้องแล้ว ก็เอาใส่เปลเห่กล่อมให้หลับเพื่อตัวเองจะได้กินข้าว บ้านหลังนี้ตั้งอยู่โดดเดี่ยวไม่มีเพื่อนบ้านใกล้เคียง ในโรงนาหรือบ้านนี้





นอกจากเครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับครอบครัวชาวนาทั่วๆ ไปแล้ว ก็ไม่มีอะไรแสดงถึงความฟุ่มเฟือยในสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับการครองชีพและชีวิตประจำวัน เป็นครอบครัวชาวนาที่ไม่มีสมบัติที่มีราคาอยู่ในบ้าน แต่สิ่งที่แปลกก็คือมีใบฎีกาชวนเชิญให้ไปทำบุญร่วมการกุศลของวัดต่างๆ หลายใบ ติดไว้ที่บานประตูไม้ไผ่สานเป็นแถว สมัยนั้นฎีกาบอกบุญเป็นแผ่นเล็กๆ บรรจุข้อความสามสี่บรรทัด ไม่มีซองสำหรับบริจาค ชวนเชิญให้ไปที่วัดเท่านั้น ไม่มีชื่อกรรมการหรือชื่อบุคคลเหมือนปัจจุบัน เป็นฎีกาแม่กุศลมายังทายกทายิกาถอยๆ อีกสิ่งหนึ่งที่สะดุดตาก็คือ บนหัวนอนมีหิ้งมีรูปพระพุทธรูปใส่กรอบไว้เคารพบูชา มีกระถางรูปเชิงเทียนและแจกันปักดอกไม้ แสดงว่าครอบครัวนี้แม้จะขัดสนจนยาก แต่ก็มีความเคารพนับถือพระพุทธศาสนาเป็นที่ฝัง

ขณะที่เด็กหญิงกำลังส่งเสียงแจ้วๆ เหม่กล่อมน้องด้วยเพลงของชาวบ้านทั่วๆ ไป ทันใดนั้นก็มียายสูงอายุผู้หนึ่งแต่งกายผิดแปลกไปจากชาวบ้านทั่วๆ ไปในแถบนั้น นุ่งผ้าโจงกระเบนใส่เสื้อนอก ใส่รองเท้าว แต่ไม่ใส่หมวก ไม่มีลูกกระดุมเสื้อ เหวือขุ่มตัว ท่าทางอิดโรยเดินโซเซเข้ามาในโรงนา เด็กหญิงมองดูอย่างตกใจ แต่เมื่อเห็นยายสูงอายุทำท่าเซจะล้ม คล้ายกับมีสิ่งมาดลใจตามสัญชาตญาณเกิดความสงสาร ทำให้เด็กหญิงทิ้งสายเชือกเปลที่กำลังไกวน้องอยู่วิ่งเข้าไปช่วยพยุง แม้ตัวจะเล็กแต่จิตใจสูง จึงทำให้ยายสูงอายุได้เกาะบ่าเด็กหญิงไว้ทันก่อนที่จะล้มลง เด็กหญิงค่อยๆ พยุงไปที่แคร่ไม้ไผ่ ผู้เฒ่านั่งลงหอบด้วยความเหน็ดเหนื่อย เด็กหญิงจ้องดูด้วยความสงสัย แต่ไม่พูดไม่ถามอะไรทั้งสิ้น เพราะเห็นว่าท่านผู้เฒ่ายังเหนื่อยอ่อนอิดโรยอยู่มาก และกำลังหายใจหอบ คำแรกที่ออกมาจากปากผู้เฒ่าซึ่งเด็กหญิงได้ยินก็คือ

“น้ำ ขอน้ำกินหน่อย หิวน้ำเต็มทน คอแห้งเหลือเกิน”





เด็กหญิงไต้ยีนเช่นนั้นก็ไม่ว้อช้า รีบจัดแจงไปหยิบขันทองเหลือง  
ตรงไปจ้วงขันลงในตุ่มน้ำฝนเพียงครึ่งขัน แต่ไม่ลืมรดปลายตับจาก  
ที่มุงหลังคาตอนชายคาบ้านซึ่งเก่าและกรอบใส่ลงไปขันน้ำด้วย  
แล้วก็ส่งให้ ผู้เฒ่าเมื่อเห็นเช่นนั้นก็พอใจที่เด็กหญิงโรยใบจากลง  
ไปลอยอยู่ในขัน ทั้งน้ำก็มีสีเหลืองคล้ายใส่ชาจีนอยู่แล้ว ถ้าเป็น  
เวลาปรกติก็คงดื่มไม่ลง แต่ด้วยความหิวกระหายเป็นกำลังและไม่  
มีทางเลือก ท่านจึงเป่าใบจากให้ลอยห่างออกไปแล้วค่อยๆ ดื่มอย่าง  
ไม่ค่อยทันใจ เมื่อดื่มน้ำพอแก้กระหายแล้วพักอยู่ครู่หนึ่งพอหาย  
เหนื่อย ท่านจึงเงยหน้าขึ้นมองดูเด็กหญิงแล้วพูดขึ้นว่า

“ฉันได้กินน้ำเข้าไปค่อยมีแรงขึ้นหน่อย แต่เออ! ทำไมน้ำ  
จึงมีสีเหลืองเหมือนใส่ชาแต่ก็จืดสนิท แล้วทำไมแม่หนูถึงต้องดึง  
ใบจากโรยลงไปด้วยล่ะ ทำให้ฉันเกือบจะโกรธเพราะกำลังคอแห้ง  
กระหายน้ำจะขาดใจอยู่แล้ว นึกว่าจะดื่มน้ำให้สมอยาก แต่ก็คิดว่า  
แม่หนูคงมีเหตุผลจึงได้ทำเช่นนั้น น้ำของแม่หนูชั้นนี้มีค่ามาก ทำ  
ให้ฉันชุ่มชื่นมีกำลังขึ้นเป็นกอง ถ้าไม่ได้กินคงจะขาดใจตาย ตั้งแต่  
เกิดมายังไม่เคยหิวน้ำมากเหมือนคราวนี้เลย ไหนแม่หนูลองเล่าให้  
ฉันฟังซิว่า ทำไมถึงเอาเศษใบจากมุงหลังคาใส่ลงไปน้ำ” เด็กหญิง  
ไต้ยีนเช่นนั้นก็บอกว่า

“น้ำนี้เป็นน้ำฝน เหลืองก็เพราะหลังคาจากจะตา และพ่อของ  
หนูเคยสั่งสอนไว้ว่า บ้านเราอยู่กลางท้องไร่ท้องนาไกลจากหมู่บ้าน  
ถ้าพ่อแม่ไม่อยู่มีใครมาขอน้ำกิน ถ้าเห็นเขาคอแห้งหิวมาก ก็ให้ตัก  
น้ำฝนในตุ่มแล้วรดใบจากชายคาใส่ลงไป เขาจะค่อยๆ ดื่ม ถ้าไม่  
ใส่ใบจากลงไปเขาก็จะรีบดื่มๆ แทบไม่ยอมหายใจเพราะความอยาก  
แล้วก็อาจเกิดโทษขึ้นเพราะจะทำให้สำลักน้ำหรือจุกตาย พ่อบอก  
ไว้อย่างนี้หนูก็ต้องทำตาม หนูเห็นตาเหนื่อยและอยากน้ำมาก คิด  
ว่าตาแล้วคงไม่โกรธหนูนะจ๊ะตา”





ท่านผู้เฒ่ามองดูเด็กหญิงตัวเล็ก ๆ ด้วยความเอ็นดู และสงสาร แล้วนำตาไหลพลางพูดว่า

“โอ้! ฉันไม่โกรธแม่หนูหรอก แม่หนูทำถูกแล้ว เพราะถ้าไม่ทำเช่นนั้น ฉันอาจสำลักน้ำจุกตายก็ได้ แต่ฉันยังไม่ได้กินข้าวเลย หิวข้าวจนแทบท้องแล้ว ได้กินน้ำก็ค่อยยังชั่วหน่อย ตลอดวันนี้ฉันยังไม่ได้กินข้าว แม่หนูมีข้าวเย็นเหลือบ้างไหม ขอให้ฉันกินแก้หิวบ้าง เกิดมาฉันไม่เคยนึกว่าจะต้องมาขอข้าวขอน้ำใครกิน”

เด็กหญิงมองดูผู้เฒ่าอย่างสงสารและเห็นใจ แล้วพูดว่า

“โถ ตาคงหิวมากนะจ๊ะ หิวจนไม่มีแรงเดิน หนูก็เพิ่งป้อนให้ น้องกินก่อนลงเปลนอน แต่ไม่เป็นไรยังมีข้าวเย็นเหลืออยู่บ้างกับไข่เค็มอีกซีกหนึ่ง หนูจะไปเอามาให้”

เสียงท่านผู้เฒ่าพูดว่า “จริงแม่หนู ฉันหิวแล้วก็ไม่มีความแม่หนูเป็นเด็กดีจริง ๆ “

เด็กหญิงแกว่งเปลให้แรงขึ้น แล้วก็รีบคดข้าวจนหมดหม้อ ได้มาครึ่งจานพร้อมทั้งไข่เค็มครึ่งซีกมาส่งให้ท่านผู้เฒ่า แล้วก็นั่งดูชายสูงอายุกินอย่างเอร็ดอร่อยเพราะกำลังหิว แต่เมื่อท่านผู้เฒ่ากินข้าวหมดจานแล้วก็นึกขึ้นได้ จึงถามเด็กหญิงว่า

“ข้าวที่ฉันกินนี้ มันเป็นข้าวสำหรับของแม่หนูกินกลางวันไม่ใช่หรือ แม่หนูยังไม่ได้กินข้าวไข่ใหม่ นี่ฉันมาแย่งข้าวของแม่หนูกินเสียหมดแล้ว” ท่านผู้เฒ่าพูดอย่างตำหนิตัวเอง แต่เด็กหญิงหัวเราะแล้วพูดว่า

“หนูไม่หิวหรอกจ๊ะตา หนูเห็นตาหิวและตาก็กินได้ หนูก็ดีใจมาก ส่วนน้องอิมแล้วจ๊ะตา เขาว่าคนแก่หิวมาก ๆ แล้วเป็นลม หนูเป็นเด็กไม่เป็นไร” เสียงท่านผู้เฒ่าบ่นพึมพำอยู่ในลำคอว่า “แม่คุณแม่หนูช่างน่ารัก เด็กท้องนาแท้ ๆ ช่างใจดีจริง ๆ ” เด็กหญิงถามขึ้นว่า





“ตายังไม่อิ่มใช่ไหมจะตา หนูจะหุงข้าวต้มให้กินอีก” ท่านผู้เฒ่าตอบว่า

“ดีเหมือนกันเพราะแม่หนูก็ยังไม่ได้กินข้าว” เสียงเด็กหญิงหัวเราะแล้วพูดว่า “หนูไม่หิวจะตา เตี่ยวหนูจะไปต้มข้าวต้มแล้วปิ้งปลาเค็มให้ นะจะตา” พูดแล้วหนูน้อยก็แกว่งเปลให้แรงขึ้นเพื่อไม่ให้ห้องตื่น พอเห็นน้องพลิกตัวก็รีบร้องเพลงกล่อมให้หลับต่อไปแล้วจึงรีบเข้าไปในครัวติดไฟ ชาวข้าวตั้งหม้อด้วยความชำนาญตามที่พ่อแม่ได้เคยสั่งสอนไว้ แต่ก็ไม่ลืมแวะมาไกวเปลเมื่อจวนจะหยุดแกทำงานสลับกันไปด้วยความว่องไว พอข้าวต้มสุกแกก็ยกหม้อข้าวลง แล้วเอาไม้ดับปลามาหนีบปลาเค็มปิ้ง กลับไปกลับมาบนเตาจนสุก ไม่ช้าก็ตักข้าวต้มและมีปลาเค็มใส่จานมาตั้งให้ผู้เฒ่า ซึ่งนั่งมองดูเด็กหญิงอยู่ด้วยความนิยมน ข้าวสุกครึ่งจานและไข่เค็มครึ่งซีกนั้นยังไม่ทำให้ท่านผู้เฒ่าหายหิวได้ เมื่อเห็นเด็กหญิงยกข้าวต้มร้อนๆ ออกมาก็ไม่ได้รอช้า ค่อยๆ ตักข้าวต้มซึ่งปรุงโดยฝีมือของเด็กหญิงบ้านนาจนๆ คนหนึ่ง พอคลายความร้อนลงแล้วก็ตักใส่ปากอย่างเอร็ดอร่อย พลังเรียกเด็กหญิงให้มากินร่วมกันและได้สนิทสนมกันอย่างรวดเร็ว ในความรู้สึกของท่านผู้เฒ่ามันเป็นอาหารที่วิเศษมีรสอันโอชา ท่านรับประทานได้มากกว่าธรรมดา แล้วจึงพูดว่า

“แหม! ข้าวต้มของแม่หนูนี่อร่อยจริงๆ ฉันไม่เคยกินข้าวมากอย่างนี้เลย คนที่บ้านฉันต้มไม่เคยอร่อยอย่างนี้ ทั้งปลาเค็มปิ้งก็หอม ไม่เค็มมากมันช่างดีแท้”

เด็กหญิงถูกชมเข้าก็อายม้วนไปมา พูดอะไรไม่ถูกตามความรู้สึกของเด็ก ซึ่งไม่เคยมีใครชมมาก่อนเลยในชีวิต แต่แล้วท่านผู้เฒ่าก็ถามขึ้นว่า

“นี่พ่อแม่หนูไปไหนล่ะ จึงทิ้งแม่หนูไว้เพียงสองคนพี่น้องอยู่กลางทุ่งอย่างนี้”





เด็กหญิงตอบว่า “พ่อหนูไปอำเภอ แม่ไปตัดฟันในป่าสะแก  
กว่าจะกลับถึงบ้านก็เย็นๆ แล้วทำไมตาจึงมาที่นี่ละจ๊ะ”

ผู้เฒ่ายิ้มตอบว่า “ฉันหลงทางมาจ๊ะแม่หนู ฉันต้องเดินมา  
กลางแดดลำบากเหลือเกิน ไม่เคยเดินไกลๆ มาก่อน แถวนี้ไม่มี  
บ้านเลย พอพบแม่หนูเป็นบ้านแรกจึงแวะเข้ามาขอน้ำกิน และขอ  
นั่งพักอาศัยพอให้มีแรงหน่อยก็จะไป ฉันอ่อนใจเต็มที่เดินแทบไม่  
ไหวอยู่แล้ว ถ้าหากไม่พบบ้านแม่หนูต้องเดินไกลกว่านี้ ฉันคง  
หมดแรงหมดกำลังนอนกลางดินแน่”

เมื่อเด็กหญิงได้ฟังก็รู้สึกสงสาร ที่ผู้เฒ่าต้องบุกกลางทุ่งนา  
มาได้รับความเหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลียมาก จึงพูดว่า

“ตาจะพักผ่อนหลับนอนก็ได้ หนูจะไปเอาหมอนหนุนหัวมา  
ให้” ว่าแล้วเด็กน้อยก็วิ่งเข้าไปค้นหาหมอนของพ่อแม่มาได้ใบหนึ่ง  
ซึ่งไม่ค่อยสะอาดนัก ผู้เฒ่าพึมพำชอบใจ แล้วก็เอนตัวลงนอนบน  
แคร่ด้วยความอ่อนเพลียไม่ช้าก็หลับ เด็กหญิงนั่งมองดูผู้เฒ่าและ  
นึกอะไรไปตามภาษาเด็กๆ พอห้องตื่นเด็กหญิงก็รีบอุ้มลงจากเปล  
รีบออกจากโรงนา กลัวว่าเสียงร้องไห้ของห้องจะรบกวนผู้เฒ่า

ครึ่งถึงเวลาเย็น แม่กลับจากป่าสะแก ลูกสาวก็อุ้มห้องเข้า  
สะเอวยืนคอยรับหน้าแม่อู้นอกบ้าน พอเห็นหน้าแม่ก็รายงานว่

“แม่จ๋า วันนี้มีคนแก่เดินหลงทางมาถึงบ้านเราจ๊ะแม่ แก  
หิวน้ำมากหนูเลยตักน้ำให้กิน แล้วแกก็หิวข้าวด้วย หนูก็ให้ข้าว  
กลางวันของหนูให้กินแต่ยังไม่อิ่ม หนูก็เลยต้มข้าวให้กิน แกบอกว่า  
อร่อยจ๊ะ พอกินข้าวแล้วแกก็อ่อนใจเลยนอนหลับอยู่ที่แคร่ แม่จ๊ะหนู  
สงสารแกมากมาก แล้วยังเดินทางมาไกลอีก หนูจึงรีบออกมาคอย  
บอกแม่ ประเดี๋ยวแม่จะทำให้แกตื่นเพราะแม่ไม่รู้”

แม่ยืนถือมีดตัดฟันฟังลูกสาวรายงานจนจบ จึงพูดว่า “เออ  
ดีแล้วอ๊หนู คนแก่คนเฒ่าจงนับถือเหมือนปู่ย่าตายาย เมื่อหลงทาง





มากก็ให้แกแพ็กฟิงเท่าที่เราจะให้ได้ ก็เป็นบุญเหมือนกันนะลูก แต่เราก็ยากจนไม่ใช่มีอะไรนัก เอาเถิดลูกกลับเข้าไปในบ้านเถิด ประเดี๋ยวจะได้หุงข้าว พ่อพ่อเจ้าเขากลับมาจากอำเภอ คงจะมีอะไรติดไม้ติดมือมาบ้าง ก็จะได้เลี้ยงดูกันตามมีตามเกิด” ว่าแล้วแม่ลูกก็ย่องเข้าไปในบ้าน จัดแจงหุงหาอาหารเพื่อแขกผู้เฒ่าเป็นพิเศษ

ส่วนผู้เฒ่านอนหลับ พอตื่นรู้สึกตัวได้ยินเสียงสองแม่ลูกพูดกันอยู่นอกบ้าน ก็นึกในใจว่าบ้านนาแม่จะยากจน แต่ก็จิตใจดีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ พยายามจะลุกขึ้นแต่เมื่อยจนลุกไม่ไหว แล้วก็หลับไปอีก

พอเย็นมาก ชายผู้เป็นพ่อของเด็กหญิงก็กลับมาถึงบ้าน เด็กหญิงก็คอยไปดักบอกผู้เป็นพ่ออยู่นอกบ้านเช่นกัน ชายผู้พ่อมิได้ว่าอะไร นอกจากบอกกับลูกสาวว่า

“เออ! อีจุก เอ็งทำไปเช่นนั้นก็ดีแล้วลูก ได้บุญนะช่วยคนแก่คนเฒ่าหลงทางเช่นนี้ ถ้าเราเกิดชาติหน้าคงไม่ยากจน เอ็งทำอย่างนี้พ่อก็ดีใจ”

แล้วพ่อก็ย่องเข้าไปในบ้าน นำของที่ซื้อมาจากอำเภอมามอบให้ภรรยาจัดการหุงต้มตามใจชอบ เพื่อจะได้รับรองแขกผู้เฒ่าตามสภาพของชานาเท่าที่จะมีได้ การพูดจាក็นก็ซุบซิบริหว่างพ่อแม่ลูกไม่ให้เสียงดังเป็นที่รบกวนการนอนของชายผู้เฒ่า ในไม่ช้าหญิงผู้เป็นแม่ก็ปรุงจัดอาหารเสร็จเรียบร้อย และจัดใส่ถ้วยชามดีที่สุดเท่าที่มีอยู่และจัดใส่สำรับเท่าที่จะทำได้ คอยเวลาให้ผู้เฒ่าตื่นจะได้รับประทานอาหาร คอยแล้วคอยอีกก็ยังไม่มียี่ห้อว่าผู้เฒ่าจะตื่น ผู้เป็นแม่เกรงว่าอาหารจะเย็นเสียหมด จึงกระซิบลูกสาวให้ค่อยๆ กระซิบปลุกผู้เฒ่า เพื่อจะได้รับประทานอาหาร ลูกสาวจึงค่อยๆ ไปเขย่าขาผู้เฒ่าพลาบพูดว่า

“ตาจ๋า ลุกขึ้นมากินข้าวเถิดจ๊ะ ประเดี๋ยวจะเย็นหมด ลุกขึ้น





เถิดจ๊ะตา เวลาเย็นมากแล้ว”

แม้เด็กหญิงจะพยายามปลุกเท่าใด ผู้เฒ่าก็ยังไม่รู้สึกตัว ทำให้ชายผู้เป็นพ่อของเด็กรู้สึกร้อนใจมาก จึงตรงเข้าไปจับตัวดู เห็นตัวผู้เฒ่าร้อนจัดก็ตกใจ หันไปบอกภรรยาด้วยเสียงกระซิบว่า

“ถ้าจะเป็นไข้เสียแล้ว ทำยังไงดีล่ะ”

ภรรยาก็ตกใจตอบว่า “ยาเขียวใหญ่ในบ้านเราก็มี ลองให้แกกินซิพี่”

และในไม่ช้าทั้งผิวเมีย และบุตรสาวก็รู้สึกจอละลายยาเขียวใหญ่ ซึ่งเป็นยาประจำบ้านในสมัยนั้น พยายามจะให้ท่านผู้เฒ่าดื่มเมื่อตื่นมา ความอ่อนเพลียทำให้ผู้เฒ่านอนอย่างสลับสไล แต่เมื่อถูกปลุกนานเข้าก็ได้สติลุกขึ้นมา ก็รู้สึกแปลกใจถามขึ้นว่า

“นี่ฉันอยู่ที่ไหน ใครเป็นคนพาฉันมา”

สองผิวเมียมองดูตากัน แล้วหันไปมองดูลูกสาวคนโตคล้ายจะถามว่า นี่จะทำอย่างไรดีล่ะ ลูกสาวรู้ความหมายดี จึงเข้าไปพูดว่า

“ตาหลงทางมาเมื่อตอนบ่าย ตาจำได้ไหมจ๊ะ หนุ่ยยังตักน้ำให้ตาทินแล้วรอดใบจากชายคาลงไปในขันน้ำ แล้วให้ข้าวเย็นตาทินยังไม่อิ่ม ยังตักข้าวให้ตาทินอีกไงจ๊ะ ตาจำได้หรือยัง?”

ผู้เฒ่านั่งมองหน้าเด็กหญิงนั่งคิดอยู่ครู่หนึ่ง จึงพูดว่า

“เออ ถ้าจะจริง ฉันจำได้แล้วฉันมาเรือเมล์แล้วก็มาลงเรือจ้างเข้าคลองซอย ฉันจะไปบ้านนายกองนาเป็นกำนัน แต่คนเรือมันพามาผิดทาง มันพาไปห่างไกลบ้านคนมันก็จอด อ้ายคนแจวหัวมันหยิบมีดดาบขึ้นมาลับกับหิน ฉันก็ใจไม่ดีไม่รู้ว่ามันจะทำอะไร มันคงจะทุจริต เพราะมันจอดเรือเฉยอยู่ในที่เปลี่ยวไม่มีบ้านช่องคน เห็นแต่ทุ่งนาสุดลูกหูลูกตา ฉันถามมันว่า

“ทำไมถึงไม่ไป จอดเรืออยู่ทำไม” มันนั่งลับมีดเฉยทำทองไม่รู้ร้อน ส่วนอ้ายคนแจวทำยมันก็นั่งสูบบุหรี่ไปจากเฉยอยู่ไม่พูดไม่จา





ที่แรกฉันรู้สึกฉิวและโกรธ แต่นึกว่าไม่ควรประมาท คิดดูแล้วว่าจะทำอะไรมันไม่ได้ มีแต่จะเสียเท่านั้น เพราะฉันแก่แล้วอาวุธก็ไม่มีติดตัว จะขัดใจมันก็จะถูกทำร้าย ควรรักษาตัวรอดดีกว่า จึงพูดดีกับมันว่า

“แกจะเอาอะไรบอกมา ฉันมีก็จะให้ จะได้ออกเรือไปเสียที”  
 อ้ายคนลับมีดมันไม่พูดอะไร ทำหูทวนลมตั้งหน้าตั้งตาลับมีด แล้วก็เอามาลูบดูว่าคมหรือยัง อ้ายคนทำยมันพูดว่า

“เขาต้องการเงินครับ ถ้ามีเงินก็ไปเร็ว”

ฉันฟังมันแล้วมาคิดดูว่า ถ้าเราขัดขึ้นไม่ยอมให้มันก็เห็นจะเจ็บตัว จึงถามว่า “เอาเท่าไร” มันบอกว่าเอาเท่าที่ท่านมีอยู่ในตัว ฉันหยิบเงินออกมาให้มันแล้วบอกว่ามีอยู่สิบตำลึง มันตาลุกเพราะคงไม่นึกว่าฉันจะพกเงินบาทมามาก แต่ความโลภมันถามอีกว่า “ยังมีอะไรอีกไหม”

ฉันบอกว่า “เงินมีอยู่เท่านี้แหละ ไม่มีอีกแล้ว” มันขู่ว่า “อย่าโกหกนะ ถ้าผมค้นได้ท่านจะเจ็บตัว เอามาให้เสียดีๆ”

ฉันจึงบอกว่า “ฉันแก่แล้ว ฉันพูดปดไม่เป็น ฉันยังมีนาฬิกาพกเรือนทองพร้อมสายอีกเรือนหนึ่งเท่านั้นราคาหลายซัง เอ้อ! แล้วก็กระดุมนาฬิกาอีก ๕ เม็ดเท่าที่เห็นนี้แหละ” ที่สุดมันก็เอาไปหมด หมวกไหมสับปะรด ๑ ใบ ไม้เท้าหัวเหลี่ยมมาก ๑ อัน แล้วมันก็เอาเงินคืนมาให้ฉัน ๒ บาท พร้อมทั้งหมากห่ออยู่ในผ้าแดงหนึ่งห่อ แล้วมันก็ไล่ฉันขึ้นฝั่ง บอกให้เดินไป เพราะถ้าส่งฉันถึงบ้านกำนันมันกลัวถูกจับ ฉันจึงต้องเดินตั้งแต่เช้าจนบ่าย ผ่านทุ่งมา เมื่อเห็นหลังคาบ้านไกลลิบๆ อยู่ข้างหน้า ฉันก็แข็งใจเดินมาจนพบแม่หนู เรื่องมันก็มีเท่านี้แหละ”

เมื่อได้ยินผู้เฒ่าเล่าเรื่องนี้ต่างก็มีความสงสาร แล้วสองฝั่งเมียก็แนะนำว่า ควรจะไปบอกกำนันผู้ใหญ่บ้านหรือกรรมการอำเภอ เพื่อ





จะได้ติดตามคนใจชั่วทั้งสองต่อไป แต่ท่านผู้เฒ่านั้นไม่อยากจะให้เรื่องราวอื้อฉาวใหญ่โต จึงไม่ยอมไปแจ้งตามที่สองฝั่งเมียแฉะให้ และยังขอให้สองฝั่งเมียช่วยปิดเป็นความลับ อย่าได้บอกใครรู้เป็นอันขาด สองฝั่งเมียบอกว่า ท่านผู้เฒ่าต้องพักอยู่ที่บ้านนากลางทุ่งโตดเดี่ยวหลังนั้นต่อไป เพราะยังเป็นไข้เมื่อยขบไปทั่วสรรพางค์กาย เด็กหญิงก็ยินดีรับใช้ช่วยบีบหมวดตามแต่กำลังจะทำได้ ด้วยความเต็มใจ การพักอยู่ที่นั่นทำให้ผู้เฒ่ามองเห็นชีวิตของชาวนาครอบครัวนี้ว่า ถึงจะยากจนทางทรัพย์สิน ส่วนจิตใจนั้นมีทั้งความรู้สึกลงสารเห็นอกเห็นใจ ทำให้ผู้เฒ่าเมตตารักใคร่เด็กหญิงทั้งสอง และพ่อแม่ของแม่หนูยิ่งขึ้น เมื่อพักอยู่จนอาการไข้ดีขึ้นและอ่อนเพลียหาย ร่างกายเข้าสู่สภาพปกติ ระหว่างที่พักอยู่ที่บ้านนา ท่านก็ได้อาศัยเด็กหญิงเป็นผู้เอาใจใส่ดูแลก่อนที่จะจากบ้านนา ทำให้ผู้เฒ่ามีความอาลัยรักใคร่เอ็นดูเด็กหญิงยิ่งนัก เด็กหญิงทั้งสองก็มีความอาลัยรักใคร่ในตัวท่านไม่น้อย ก่อนจะเดินทางกลับ ท่านผู้เฒ่าได้ขอร้องให้ชายผู้เป็นสามีช่วยไปส่งถึงอำเภอแล้วก็จะกลับเอง ท่านได้แสดงความขอบใจและมีความเป็นห่วงเด็กหญิงตัวน้อยๆ ที่ได้เอาใจใส่อย่างดี นับว่าทำบุญคุณไว้แก่ท่านมาก ท่านจึงเรียกเด็กหญิงทั้งสองซึ่งยังไม่มีชื่อจริง มีแต่ชื่อเล่น คนโตนั้นไว้จุกพ่อแม่จึงเรียกว่าอีจุก และน้องสาวซึ่งพ่อแม่เรียกว่าอีแดงเข้ามา และได้บอกกับสองฝั่งเมียว่า ท่านอยากจะตั้งชื่อให้เด็กทั้งสองคนเสียใหม่ ซึ่งทั้งสองฝั่งเมียบอกว่าไม่ขัดข้อง ฉะนั้น ท่านผู้เฒ่าจึงตั้งชื่อให้เด็กคนโตว่า “เมตตา” ส่วนน้องเล็กท่านได้ตั้งชื่อว่า “กรุณา” ตั้งชื่อให้แล้วก็ให้ศีลให้พรเพื่อให้อยู่เย็นเป็นสุขเป็นสิริมงคล ต่อจากนั้นท่านผู้เฒ่าก็ได้บอกลาแม่ของเด็ก และเด็กทั้งสองเพื่อเดินทางกลับกรุงเทพฯ ทั้งสองสามีภรรยามีความอาลัยท่านมาก แต่ก็ไม่ทราบว่าเป็นใครอยู่ที่ไหน เพียงแต่ท่านบอกว่าเมื่อกลับถึงบ้านแล้ว จะส่งข่าวมาให้ทราบ





เมื่อท่านเดินออกจากบ้าน เด็กหญิงผู้พี่ก็วิ่งมากอดขาร้องไห้ด้วยความอาลัยตามความรู้สึกของเด็กๆ ทำให้ผู้เฒ่าหน้าตาเศร้า และพยายามปลอบโยนว่าจะหาเวลามาเยี่ยมภายหลัง

หลังจากผู้เฒ่าได้เดินทางกลับไปแล้ว รู้สึกว่าเด็กหญิง “เมตตา” ซึ่งท่านผู้เฒ่าตั้งชื่อให้เป็นอนุสรณ์มีความเจ็บเหงาลงไปมาก แต่แล้วต่อมาไม่นานนักพวกพนักงานอำเภอและที่ดิน พร้อมด้วยกำนันผู้ใหญ่บ้านก็มาหาที่บ้านกลางนา บอกให้ไปรับโอนที่นา ๒๐๐ ไร่ ในนามของเด็กหญิงเมตตาและกรุณา เรื่องนี้ทำให้สองสามีภรรยาตกตะลึงเพราะไม่นึกฝันว่า จะได้รับลาภก้อนใหญ่เช่นนี้มาก่อน ความจริงที่นาในสมัยนั้นราคาไม่แพง แต่สำหรับคนจนไม่เคยมีที่นาเป็นของตนเองย่อมมีค่า แต่ก็ยังสงสัยว่าจะผิดตัว จึงถามคณะกรรมการอำเภอให้แน่ใจ แต่ก็ได้รับการยืนยันหลักฐานต่างๆ เช่น ชื่อของเด็กหญิงทั้งสองก็ตรงกัน ชื่อเมตตากับกรุณา ซึ่งท่านผู้เฒ่าเป็นผู้ตั้งให้และชื่อพ่อแม่ก็ถูกต้อง จนทำให้สองผู้เมียตื่นเต้นจนทำอะไรไม่ถูกตลอดวัน เพราะอยู่ๆ ก็ได้มาถึง ๒๐๐ ไร่ ทั้งไม่รู้จักผู้ให้ว่าเป็นใครอยู่ที่ไหน แต่ก็คิดว่าคงไม่มีใครอื่นนอกจากท่านผู้เฒ่าที่มาพักอาศัยบ้านนาเมื่อคราวหลงทาง ชีวิตของชาวนาผู้ยากจนบัดนี้ฐานะพอจะลืมตาอ้าปากกับเขาได้บ้าง แม้จะไม่รวยก็พอมีอันจะกินคนหนึ่งไหนแถบนั้น ไม่มีอะไรเป็นของเที่ยงแท้แน่นอน

ต่อจากนั้นมาสิ่งไม่นึกไม่ฝันก็เกิดขึ้นอีก คือ เด็กหญิงเมตตาและกรุณา ได้รับมรดกตึกแถวซึ่งปลูกอยู่ในกรุงและเงินอีกจำนวนไม่น้อย เหตุก็เพราะท่านเจ้าคุณผู้เฒ่าที่เคยหลงทางมาพักที่บ้านนาได้ถึงแก่อสัญกรรมลง ก็ได้ทำพินัยกรรมมอบแบ่งมรดกให้เด็กหญิงทั้งสอง หลังจากนั้นต่อมา ครอบครัวนี้จึงได้โยกย้ายภูมิลำเนาเข้ามาอยู่ในพระนคร ประกอบการค้าในตึกแถวที่เป็นกรรมสิทธิ์ของบุตรสาวต่อมา ทั้งนี้ก็เป็นเพราะเด็กหญิงชาวนาจนๆ ผู้ใจบุญและ





ได้ให้น้ำท่านเจ้าคุณผู้เฒ่าในยามยาก เป็นคุณงามความดีของเด็กหญิงที่ยังไม่เตี้ยงสา ทำไปด้วยจิตใจเมตตาสงสารไม่ได้นี้ก็จะเกิดผลตอบแทนอย่างมากมายเช่นนี้ เป็นผลของกรรมดีที่เด็กหญิงชานาได้ประกอบขึ้น จึงทำให้พ่อแม่พลอยได้รับความสุขไปด้วย เพราะมีลูกที่ดี ครอบครัวนี้จึงได้เจริญรุ่งเรือง ความเมตตา ความกรุณาปราณี สงสาร ด้วยความบริสุทธิ์แล้ว ย่อมจะเกิดผลดีตามสนองอยู่เสมอ นี่ก็พอจะให้เห็นได้ว่าความดียังไม่สูญสิ้นไปจากโลกนี้

นับแต่เด็กหญิงเมตตา และเด็กหญิงกรุณาสองพี่น้อง ได้รับทรัพย์สินของท่านเจ้าคุณผู้เฒ่าแล้ว วันเดือนปีได้ผ่านไป จนเด็กหญิงทั้งสองเติบโตใหญ่จนได้รับตำแหน่งคุณยาย คุณย่า คุณทวด แต่หญิงทั้งสองยังไม่เคยลืมชีวิตเมื่อครั้งยังเป็นเด็ก นึกถึงชายชราเจ้าคุณผู้เฒ่าผู้มาขอน้ำขอข้าวแล้วเป็นผู้ตอบแทนบุญคุณสูง แต่ด้วยความกตัญญูกตเวที หญิงทั้งสองพี่น้องจึงได้ทำบุญทำทานเลี้ยงพระสวดมนต์ ถวายสังฆทานอุทิศส่วนบุญส่วนกุศลให้ท่านเจ้าคุณผู้เฒ่าที่ล่วงลับไปแล้วทุกปีเป็นประจำ ไม่เคยขาด ไม่เคยเว้น วันนั้นคือตรงกับวันถึงแก่อสัญกรรมของท่านเจ้าคุณผู้มีพระคุณอันสูงยิ่ง แสดงถึงน้ำใจอันน่าชมเชยและน่านับถือ





## เรื่องที่ ๕๑

# ชีวิตแห่งความหลัง

เมื่อพ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นระยะที่เพื่อนฝูงและผู้ที่เคยคบกันถือจัดงานฉลองอายุครบ ๕ รอบ มากกว่าทุกปีที่ผ่านมาไปแล้ว ทั้งในจังหวัดพระนครและธนบุรี ตามธรรมดาส่วนมากการเลี้ยงฉลองก็จัดโต๊ะอาหารจีนหรือบางแห่งก็เลี้ยงอาหารแบบช่วยตัวเอง ส่วนมากเวลานี้นิยมเลี้ยงอาหารแบบออกร้าน มีอาหารแปลกๆ ตามร้านที่มีชื่อเสียงในพระนคร พวกลูกหลานเจ้าภาพก็ไปหาไปจ้างมา บางแห่งก็นำมาช่วยด้วยความเต็มใจ และเพื่อนฝูงที่รักใคร่นับถือพากันจัดมาช่วยก็มีไม่น้อย บางงานก็รวบรวมร้านอาหารอร่อยๆ ในกรุงเทพฯ ธนบุรี มาย่อร้านไว้ในเขตบ้านเพื่อผู้รับเชิญมาในงานเลือกอาหารกินได้ตามใจชอบ โดยมากไม่มีใครได้ชิมอาหารให้ทั่วถึงเพราะส่วนมากอิมเสี้ยก่อน ส่วนเครื่องดื่มนานาชาติ ทั้งเหล้าต่างประเทศก็มีรับรองไม่จำกัด อาหารก็ปรุงร้อนๆ ได้มีโอกาสได้สนทนากับเพื่อนฝูงทั้งเก่าใหม่แลกเปลี่ยนความรู้ หรือไม่ก็วิจารณ์อาหารร้านไหนดีร้านนี้ดี ตามความรู้สึกแต่ละคนไม่เหมือนกัน บางครั้งก็ได้เก็บเรื่องราวที่เป็นสาระบ้างไม่เป็นสาระบ้าง ตามแต่ผู้มีประสบการณ์จะเล่าให้ฟัง

ข้าพเจ้าอยากจะย้อนหลังเล่าเรื่อง เมื่อข้าพเจ้าได้ไปในงาน





ทำบุญฉลองอายุครบห้ารอบ ที่บ้านสวนทางฝั่งธนบุรี คิดว่าพอจะเก็บเรื่องราวเก่าๆ ที่เป็นประโยชน์พอจะนำมาเล่าสู่กันฟังได้บ้าง

วันหนึ่งยังจำได้ดีว่า ข้าพเจ้าไปบ้านงานแต่เช้า เพราะบ้านงานนี้อยู่กลางสวน และเจ้าภาพก็เคยเป็นเพื่อนเก่าแก่ เคยเที่ยวสำมะเลเทเมาหัวราน้ำมาด้วยกันตั้งแต่ครั้งยังหนุ่ม ซึ่งเพื่อนรุ่นนี้ยังเหลืออยู่ไม่มากนัก ความตั้งใจว่าจะไปให้ทันรับศีล และฟังสวดพระพุทธรมณฑ์เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตัวเอง และจะได้มีเวลาหาโอกาสคุยกับเพื่อนฝูงเก่าๆ ที่ไม่ได้พบกันเป็นเวลานาน หลังจากได้หยุดดื่ม หยุดเที่ยวสำมะเลเทเมากันแล้ว เราก็ไม่มีโอกาสพบกันมากนัก เพราะต่างก็ต้องรับภาระทางครอบครัวและการครองชีพ และบางท่านก็หันเข้าไปฟังพระธรรมหาความสงบในบั้นปลายของชีวิต โดยสละเพศฆราวาสเข้าเป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เช้าวันนั้น ข้าพเจ้าหาทางเข้าบ้านงานไม่ถูก เกือบจะหลงทาง เพราะไม่ได้ไปมาหาสู่กันเป็นเวลานาน สภาพเก่าๆ ไม่มีเหลือ ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงไปจนจำไม่ได้แต่ได้อาศัยว่าทางอยู่กับปาก ไม่ช้าก็มีชาวบ้านชี้ให้เข้าถึงเขตสวนของเพื่อนได้อย่างถูกต้อง เมื่อเดินใกล้เข้าไปก็ได้ยินพวกเด็กวิ่งเล่นกันเสียงกรียวกราวอย่างสนุกสนาน เมื่อใกล้ก็มองเห็นบ้านโบราณแบบไทย สร้างด้วยไม้สัก หลังใหญ่ก็จำได้เพราะเคยมาตั้งแต่ครั้งยังหนุ่ม เคยมากินมานอนกับพวกเพื่อนๆ เมื่อสมัยยังไม่มีห่วงภาระ มองเห็นข้างบ้านปลูกเป็นปะรำ ข้างบนดาดผ้าใบชายคาห้อยด้วยผ้าสีแดง ขาว น้ำเงิน เสาศาปะรำเป็นกระบอกไม้ไผ่ ลำต้นปิดกระดาศขาวแดง พันเป็นกรียวลงมา ตามช่องเสาศระบอกไม้ไผ่ผูกทางมะพร้าวโค้งเป็นวงประตูและปักธงทิวตามเสา ในปะรำยกพื้นครึ่งหนึ่งแล้วปูด้วยเสื่อและพรม จัดหมอนอิง และชั้นน้ำ กระจอน ไว้เป็นแถวอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นที่อาสนะสงฆ์ หัวมุมปะรำตั้งโต๊ะพระพุทธรูปพร้อมทั้งเครื่องบูชา





เป็นแบบเก่าๆ เมื่อสมัยสี่ห้าสิบปี สมัยเด็กข้าพเจ้าเคยเห็นบ้าน  
ขุนนางและผู้มีอันจะกิน เขาปลูกปะรำแบบนี้ในงานโกนจุกหรือบวช  
นาค ในงานทำบุญเลี้ยงพระของคนสมัยก่อน ข้าพเจ้าไม่เคยได้เห็น  
มาเป็นเวลานาน เมื่อมาเห็นของเก่าๆ ก็ดูสวยสดงดงามและทำให้  
ตื่นเต้นดี ปะรำนั้นปลูกใหญ่โต ได้ทราบว่าเจ้าภาพเลี้ยงพระเป็น  
จำนวนเกินกว่าอายุ ๕ รอบ เห็นคนที่มาช่วยแรงเดินกันขวั๊กไขว่ไป  
มาหียบโน่นฉวยนี้ มองดูทางหลังบ้านในสวนมีผ้าใบคาดไว้อย่าง  
ง่าย ๆ เป็นหลังคาทำเป็นโรงครัวมีกระทะใบใหญ่ แม่ครัวพ่อครัว  
กำลังวุ่น บางคนเอาพายลงไปคนในกระทะใบใหญ่ซึ่งกำลังเดือด  
ควันโขมง บางคนก็กำลังปรุงน้ำแกงหม้อโต บ้างก็ขูดมะพร้าวและ  
โคลกน้ำพริก มีทั้งสาวทั้งแก่และกลางคนต่างอาสาช่วยเจ้าภาพด้วย  
ความสมัครใจ มิได้หวังสินจ้างรางวัลใด ๆ เป็นประเพณีเก่าแก่ของ  
คนไทย ที่ถือว่าช่วยงานเพื่อนบ้านคือน้ำใจ

เมื่อมีผู้เห็นข้าพเจ้าเดินเข้าไปในเขตบ้านก็รู้ว่าต้องมาใน  
งาน คนที่ไม่รู้จักก็ร้องบอกคนบนบ้านว่ามีแขกมา ทันใดทางบน  
เรือนก็มีคนโผล่หน้าออกมาดูเพราะไม่นึกว่าคนจะมาแต่เช้า จำได้  
ว่าเป็นเจ้าภาพในงาน เมื่อเห็นข้าพเจ้าก็ดีใจ ยกมือโบกพลางร้อง  
บอกให้ขึ้นมานั่งบนเรือนก่อน ข้าพเจ้าร้องบอกขึ้นไปว่าขอนั่งข้าง  
ล่างดีกว่าเพราะเย็นสบายดี ทันใดนั้นคนบนบ้านได้ยินเสียงพูดก็  
โผล่หน้าออกมาทางหน้าต่างอีกสามคน ข้าพเจ้าจำได้ว่าเป็นเพื่อน  
เก่าๆ ที่อยู่ทางพระนครและธนบุรี ซึ่งได้ทราบว่ามาค้างคืนที่บ้าน  
งาน เมื่อเห็นต่างก็ดีใจโบกมือโบกมือร้องทักทายปราศรัย ข้าพเจ้า  
นึกในใจว่าวันนี้คงคุยกันสนุกแน่ แล้วเพื่อนเก่าต่างก็รีบลงจากเรือน  
มานั่งสนทนาในปะรำ ข้าพเจ้าถือโอกาสมอบของขวัญที่ถือติดมือมา  
ให้เจ้าภาพไป แล้วอวยพรในวันคล้ายวันเกิด ล้วนแต่คำเป็นสิริมงคล  
ตามธรรมเนียมความนิยม แต่ก็อดนึกกระดากอยู่ในใจเพราะรู้ตัวเอง





ดีว่าไม่มีพรให้ใครได้ตั้งใจนึก เพราะไม่ใช่พระร่วงจะได้เกิดผลตามปากอย่างคนโบราณเข้าใจ ทั้งเจ้าภาพก็เป็นเพื่อนรุ่นอาวุโสกว่าข้าพเจ้า คิดว่าคนเราจะดีจะชั่วก็อยู่ที่ตัวเป็นผู้ปฏิบัติ ถ้าได้ทำดีปฏิบัติดีมีศีลมีธรรม ก็จะช่วยให้มีความสุข ความสบายใจ คำให้ศีลให้พรด้วยถ้อยคำที่ไพเราะเป็นทางนำไปประพฤติดี ผู้ประกอบกรรมดีจะมีแต่สิริมงคลสมกับพรทุกประการ สำหรับเพื่อนผู้เป็นเจ้าภาพ เมื่อสมัยหนุ่มมีชื่อว่าเป็นนักดื่มคอกทองแดง แต่เป็นผู้ที่น่าเคารพนับถือ เพราะภายหลังได้คิดถึงคุณและโทษของสุราและเครื่องดองของเมาก็เห็นชัดว่ามีแต่โทษ ความรู้สึกในทางดีเกิดขึ้นจึงได้ตกลงใจเลิกดื่มอย่างเด็ดขาด ตลอดมาทุกวันนี้

เมื่อข้าพเจ้าได้มาพบเพื่อนเก่าๆ ในสถานที่เป็นสวน มีต้นไม้ขึ้นที่ร่มรื่นตามธรรมชาติ มีบ้านแบบไทยแท้ประกอบด้วยเสียงนก เสียงกา ความเงียบสงบในกลางสวน แม้จะเป็นสมัยยุคปรมาณู แต่บรรยากาศบ้านสวนไม่มีอะไรผิดแปลกไปกว่าเมื่อสมัยสี่ห้าสิบปีที่ผ่านไปแล้ว บ้านสวนแห่งนี้ก็ยังรักษาสภาพคงเดิม บ้านแบบไทยสมัยโบราณเก่าๆ เช่นนี้ ปัจจุบันหาดูไม่ได้ง่ายนัก ส่วนมากวิ่งไปถวายวัดแล้วปลูกใหม่ให้ทันสมัย แต่ปัจจุบันนี้วัดในพระนครและธนบุรีมีการก่อสร้างแบบทันสมัย บ้านไทยแบบโบราณที่ชาวบ้านถวายไปปลูกตามวัดก็ถูกรื้อถอนลง คงเหลือแต่ต้นไม้ที่จะใช้อย่างอื่นต่อไปได้

เมื่อข้าพเจ้าได้มาอยู่ในสถานที่ที่มีบรรยากาศเก่าๆ เหมือนเมื่อครั้งอยู่ในวัยหนุ่ม มีเพื่อนที่เคยสนุกสนานหัวหกกันขวิดเมื่อครั้งหนุ่มๆ มาด้วยกัน บัดนี้ก็ได้ผ่านมัชฌิมวัยไปแล้ว เวลาที่เหลืออยู่ในโลกก็น้อยลง พอได้เห็นกันในสถานที่เช่นนี้ ก็อดที่จะนึกเรื่องชีวิตในอดีตยากที่จะลืมได้ มีทั้งเรื่องขบขันและเรื่องเศร้า ใครมีเรื่องอะไรที่จำได้ก็นำมารื้อฟื้นเล่าสู่กันฟัง เมื่อได้ฟังเรื่องเก่าๆ ในอดีต





ต่างก็รู้สึกถูกอกถูกใจจริงๆ ไม่รู้เบื่อ แม้แต่เจ้าภาพซึ่งมีงานคอย  
รับแขกที่กำลังทยอยยกันมา ก็ยังอดที่จะแอบมาร่วมวงฟังสนทนาด้วยความ  
ความสดชื่นแจ่มใส

ข้าพเจ้าได้พยายามจดจำบันทึกถ่ายทอด เพื่อจะได้ชี้ให้เห็น  
เหตุการณ์เมื่อสมัยก่อน เรื่องของท่านผู้หนึ่งได้เล่าว่า

“สมัยก่อนเมื่อผมได้ดื่มสุราและของเมา ผมรู้ตัวดีว่าเมื่อเวลา  
ผมเมาแล้ว ผมเป็นคนบ้าชอบเลี้ยงเพื่อน ถ้ายิ่งยอมมาก ๆ แล้ว  
เท่าไรเท่ากัน ไม่มีความเสียหายเรื่องอัฐุเรื่องเงิน แต่เมื่อผมไม่เมา  
ผมจะไม่ยอมซื้อเหล้าเลี้ยงใคร สมัยก่อนเขานิยมเล่นไม้เท้าและเคย  
ประกวดลายไม่ว่าใครจะมีลายสวยกว่ากัน ผมมีไม้เท้าเป็นไม้ถือ  
เล่นโก้ ๆ แต่ถ้าผมเมาจัดวันไหนก็เกิดเรื่องวันนั้น เพราะชอบเอา  
ไม้เท้าที่ถือแผลงฤทธิ์ฟาดขวดเหล้าในบาร์ที่สโมสรแตกเป็นแถว  
เห็นเป็นของสนุก พวกพนักงานหรือบ๋อยในบาร์ไม่มีใครปริปากห้าม  
ผมเลย พวกกันมองเห็นเป็นของสนุกสนาน แต่พวกเพื่อนที่เมาด้วย  
กันมันกลับยุให้ผมปาแก้วด้วย แต่เพื่อนบางคนที่ดีก็ห้ามแล้วพาผม  
ไปส่งบ้าน ส่วนมากเป็นพวกที่ไม่ดื่มเหล้า แต่พอต่อมาอีกสองวัน  
ทางสโมสรส่งคนมาเก็บเงินค่าขวดเหล้าแตกเสียหาย ที่ผมทำลายเล่น  
เมื่อเวลาเมา ผมเห็นจำนวนเงินในบิลแทบหงายหลังเหงื่อแตก เพราะ  
เขาคิดค่าคนที่ทำความสะอาดกวาดเศษแก้วไปทิ้ง และบวกค่าอะไร  
ร้อยแปดเข้าไปด้วย แต่ผมก็ต้องจ่ายเพราะเราทုပ်ของเขาเสียหาย  
จริงๆ พูดยอะไรไม่ออก มันเป็นนิสัยเสีย เมาก็ไรมีเรื่องทุกที มีเพื่อน  
ที่ดีสงสารผมบอกให้หยุดดื่มเสียดีกว่า ชื่นดื่มต่อไปมีแต่ให้โทษจะไม่  
เกิดอะไรดีขึ้นเลย ส่วนอีกพวกหนึ่งบอกว่า เมื่อเราเป็นลูกผู้ชายยัง  
อยู่ในสังคมต้องดื่มเราไม่ใช่จะอยู่คนเดียวได้ ผมไปสโมสรคราวหลัง  
ผมพยายามจะงดดื่มเหล้า แต่พวกเพื่อนรู้นิสัยผมดี ถ้าทำให้ผมเมา  
ได้มีโอกาสกินฟรี เขาจึงพยายามสั่งเหล้าทำที่มาเลี้ยง ผมขอตัว พวก





เพื่อนก็ดื่มเย้ยต่อหน้าผม คะยั้นคะยอให้ผมดื่มด้วย คนเราเคยดื่มมาแล้วเห็นเขาดื่มก็อดไม่ได้ เมื่อผมเมาแล้วเข้านิตยเตมิ แต่คราวนี้รู้ตัวว่าถ้าปล่อยให้เมาจัด จะไปทำลายข้าวของเขาเสียหายอีก เพียงแต่จ่ายค่าเหล้าบ่อๆ ก็แยะแล้ว เมื่อผมรู้ตัวก่อนว่าจะเมามาก จึงเลี้ยงแอบลงจากสโมสรเดินออกมานอกถนน เรียกรถเจ๊กจะขึ้นกลับบ้านโดยไม่ต้องการให้เพื่อนๆ รู้ หลังจากขึ้นนั่งบนรถเจ๊กแล้วผมก็หลับหมดความรู้สึก มารู้สึกตอนได้ยินเสียงฆ้องที่โรงพักตีขึ้น ๔ ครั้งหมายถึงตี ๔ พอได้สติรู้สึกตัวขึ้นมานึกไม่ออกว่ามานอนที่ไหน ทำไมที่นอนมันแข็งแล้วมีกลิ่นเหม็นถึงแมล์ เอามือคลำดูรอบๆ ตัว รู้สึกเป็นซีกรงสงสัยว่าฝันไป ลืมตาขึ้นดูก็ตกใจ รู้สึกมานอนอยู่ในห้องข้าง มองออกไปเห็นเจ้าพนักงานคนหนึ่งเขียนอะไรอยู่ที่โต๊ะ

ผมจึงร้องถามออกไปว่า “คุณครับ ใครเอาผมมานอนในห้องข้าง ข้าหาอะไรครับ”

เสียงเจ้าพนักงานผู้นั้นพูดอย่างไม่เงยหน้าขึ้นดูว่า “สร้างเมาแล้วหรือ ข้าหาเมาแล้วอาละวาด ทำร้ายเจ้าหน้าที่ ทำลายของเสียหาย”

เมื่อผมทราบข้อหาก็ตกใจจึงถามว่า “ผมถูกกล่าวหาที่ไหนครับ”

เสียงเจ้าพนักงานตอบว่า “ก็ที่โรงพักนี่แหละ”

แล้วผมถามต่อไปว่า “แล้วใครเป็นคนนำผมมาที่โรงพัก แล้วผมทำอะไรเสียหายมากไหม”

เสียงเจ้าหน้าที่ตอบว่า “เจ๊กลากรรพาเข้ามา เพราะคุณเมา มากไม่ได้สติ เจ๊กไม่รู้ว่าบ้านคุณอยู่ที่ไหนเลยเอามาฝากไว้ที่โรงพัก ของที่ถูกทำลายยังอยู่ที่นี้” พูดแล้วก็ชี้ให้ดูบนม้ายาว ผมต้องเกาะซีกรงแล้วก็ยืนขึ้นมองดูตามที่เจ้าหน้าที่ชี้ อยากรู้ว่ามันเป็นอะไร มองเห็นขวดโหลใบใหญ่แตกร้าวไปครึ่งใบ เป็นขวดโหลใส่ยาตอง โดย





มียาหอผ้าขาวและยังมีเหล่าเหลื่อติดกันขวดให้เห็น แล้วเจ้าพนักงานผู้นั้นก็พูดต่อไปว่า

“ยาตองเหล้าในขวดนี้เป็นของนายจำยาม แก่เฟิ่งจะซื้อยาตองมาตองเหล้ายังไม่ทันจะเอากลับไปบ้าน ไว้สำหรับภรรยาคลอดบุตรกิน คุณมาทูปของแกแตก”

เมื่อผมได้ยินก็ต้องสะดุ้ง เพราะผมไม่รู้ว่าผมทูปได้อย่างไร เพราะวันนั้นผมไม่มีไม้ถือจึงพูดว่า “โปรดอธิบายหน่อยเถิดครับว่าผมทูปขวดโหลด้วยอะไร คงไม่ใช่มือเปล่าแน่”

เจ้าพนักงานผู้นั้นหัวเราะอย่างขบขันว่า “คุณไม่ได้ทูปด้วยมือแน่ แต่คุณหยิบกระบองของโปลิศที่ถอดไว้เมื่อออกยาม” แล้วก็เล่าให้ผมฟัง รวบรวมใจความว่าเมื่อผมเรียกรถเจ๊กขึ้นไปนั่งแล้วก็บอกที่อยู่ให้มันไป แต่แล้วเหล่าที่ตี้มมากไปออกฤทธิ์ไม่ทันถึงบ้าน ผมเมาจัดหลับสลบไสล แทนที่ผมจะนั่งบนเบาะ ผมกลับกลิ้งลงมานอนแผ่ลงที่พื้นล่างของรถลาก

เจ๊กร้อง “อ้อย่า!” เพราะถ่วงน้ำหนักลากไม่ถนัด และกลัวผมจะหล่นลงมากองอยู่บนถนน ต้องหยุดรถข้างทางแล้วปลุกผมให้ลุกขึ้นไปนั่งบนเบาะ แต่ปลุกเท่าใดผมก็ไม่รู้สึก บ้านช่องผมอยู่ที่ไหนเจ๊กก็ไม่รู้ เจ๊กลากรรถเดินวนไปเวียนมาจนจะหมดแรง เดินแทบไม่ไหว และก็ตี้มมาก ชาวบ้านชาวร้านปิดประตูนอนกันหมดแล้ว เจ๊กลากรรถได้แต่เดินบ่นไป ที่สุดลากรรถเข้าไปโรงพัก เข้าไปบอกเจ้าหน้าที่ว่า

“อานายเท้า ช่วยอ้วหน้อยเค้าเป่ อ้วชี้แล้ว ไม่มีแรงแล้ว คนเมาบ้านอ้ออยู่ที่ไหนก็ไม่รู้ ค่าข้าวต้มก็ไม่ได้กิน”

โปลิศออกมาดูพร้อมจำนายยาม เห็นผมนอนคอพับคออ่อนอยู่บนรถลาก และนึกสงสารเจ๊ก โปลิศช่วยกันปลุกผม เมื่อเห็นผมยังไม่รู้สึกตัว แก่ช่วยกันครึ่งอุ้มครึ่งพยุงเพื่อจะให้เข้าไปนอนพัก





บนม้ายาวในโรงพัก ตั้งใจเมื่อสร้างมาแล้วจะให้กลับบ้าน แต่ผมกลับแผลงฤทธิ์สะบัดแขนสะบัดขาไม่ยอมให้ใครอุ้มใครพยุง เมื่อเข้ามาถึงม้ายาวแล้วเห็นขวดโหลใส่ยาตองเหล้า จួយได้กระบองไปสิศที่วางอยู่แถวนั้น แล้วทุบตีขวดโหลแตก ตำรวจเห็นท่าไม่ดีจึงช่วยกันจับ ผมก็อละวาดวัดปากตำรวจคนหนึ่งปากแตก แต่ที่สุดเขาก็จับผมยัดเข้าไปในกรงได้ เผลอในกรงว่างเปล่าเพราะไม่มีผู้ต้องหา เขาเลยปล่อยให้ผมเข้าไปแผลงฤทธิ์อยู่คนเดียวจนหลับ เมื่อผมสร้างมารู้สึกตัวจึงเสียใจเพราะฤทธิ์สุราแท้ๆ ผมต้องมานอนทุกข์และต้องใช้จ่ายเสียหายไม่รู้จักหยุด คึนนั้นทางบ้านผมก็ตกใจเพราะผิดเวลากลับ ดึกแล้วควรกลับถึงบ้านไม่เคยผิดเวลามากเช่นนี้มาก่อน ตั้งแต่ นั้นผมก็ตัดสินใจจะไม่แตะต้องสุราต่อไป

ต่อจากนั้น เราต่างก็วิจารณ์เรื่องชีวิตที่ผ่านๆ มาแล้วอย่างมีเหตุผล พอดีพระสงฆ์ที่เจ้าภาพนิมนต์มาสวดและถวายอาหารเพลกำลังจะมาถึงปะรำ เราจึงต้องหยุดการสนทนาที่น่าสนใจไว้เพียงเท่านี้ก่อน นิมนต์ให้ท่านเข้าที่นั่งที่จัดไว้ เราช่วยกันจัดเครื่องน้ำชาหมากพลูไว้ถวายพระ

พระภิกษุผู้มีอาวุโสเป็นสมภารเดินนำ ติดตามด้วยพระลูกวัด ท่านสมภารท่าทางใจดี ทักทายปราศรัยกับผู้ที่ยืนเคยรู้จัก ถ้ามถึงทุกข์สุขด้วยใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสเป็นอันดี สมกับเป็นผู้ทรงศีล แล้วท่านก็เข้าไปนั่งหัวแถวในปะรำ ลูกศิษย์ส่งตาลปัตรให้ท่านเอาฟังไว้ข้างหลัง แล้วเริ่มสนทนากับผู้ไปถวายน้ำร้อนน้ำชา หมากพลู บุหรี่ พูดถึงเรื่องการสร้างกุศล เมื่อพระจำนวนหกสิบกว่าองค์มาครบจำนวนเข้าที่พร้อมแล้ว เจ้าภาพเริ่มจุดธูปเทียนบูชาพระพุทธรูปแล้วอาราธนาศีล เผลอข้าพเจ้ามองไปเห็นเพื่อนเก่าผู้หนึ่งกำลังเดินเข้ามาในปะรำ เพื่อนผู้นี้สมัยก่อนพวกเราเรียกแกว่านายแวนตาโต เพราะสายตาสั้นใส่แว่นตาแบบเดียวกับจอมตลกแวนตาโต นอกจาก





นั้นแกยังมีกิริยาหมิ่นๆ แผลงๆ ช่วยให้คนอื่นมีความสดชื่น แกเป็นคนร่าเริงไม่เคยเห็นแกมีความทุกข์กับใคร แม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่ได้พบกับแกนานปีก็ยิ่งรู้สึกว่ หน้าตา ท่าทางยังหนุ่มกว่าอายุจริงมาก ในเวลานั้นทุกคนนั่งพนมมืออยู่ในสภาพทำจิตให้สงบ เพราะต่างก็ตั้งใจจะรับศีล เมื่อเราเห็นกัน ก็ได้แต่เพียงพยักหน้ายิ้มอย่างดีใจ จะพูดอะไรจะกวนสมาธิผู้อื่นเพราะพระภิกษุอาวุโสกำลังจะกล่าวคำให้ศีล พวกเรารับศีลก็ว่าตามและนำไปปฏิบัติ ข้าพเจ้ารู้สึกว่า นายแวนตาโตค่อยๆ ขอทางให้ผู้ที่นั่งล้อมข้าพเจ้าหลีก แล้วค่อยๆ คลานมานั่งพนมมืออยู่ใกล้ แม้ว่าข้าพเจ้าจะสำรวมใจนั่งพนมมือรับศีล แต่ตาก็อดชำเลื่องดูท่าทางของแกไม่ได้ เพียงแต่นึกในใจว่า นายแวนตาโตคนนี้อายุแกก็มากแล้ว แต่ยังไม่ทิ้งนิสัยเดิมยังคงหมิ่นๆ ตามเคย เมื่อพระให้ศีล ๕ จบแล้ว ต่างก็ก้มลงกราบ ทำให้นึกได้ว่า นายแวนตาโตคนนี้ เมื่อสมัยก่อนแกเคยรับเพียงศีล ๔ เท่านั้น พอพระว่าถึงศีล ๔ จบแกก็รีบก้มลงกราบทันที เพราะแกยอมรับว่า แกอดสุราไม่ได้ แกเคยพูดอย่างจริงจังๆ จังๆ ว่าในชีวิตแกจะขาดสุราไม่ได้ ข้าพเจ้าจึงสะกิดแกแล้วยกมือกางห้านิ้วเป็นเชิงถาม แกรู้ความหมายดีทั้งที่ไม่ได้พูด แกพยักหน้าหันมากระซิบว่า

“ผมเลิกดื่มแล้วครับพี่”

ข้าพเจ้ายิ้มและพยักหน้าแสดงความยินดีที่แกเลิกดื่มได้แล้ว เราก็ไม่ได้พูดและแสดงกิริยาไปะอะไรอีก คอยจนพระสวดมนต์จบแล้วพวกเจ้าภาพยกอาหารมาถวายเพล ไม่ช้าพระเริ่มฉันอาหาร เมื่อฉันเรียบร้อยพระให้พร เจ้าภาพกรวดน้ำจนจบตามพิธีทางศาสนา พระลากลับวัด เจ้าภาพได้เตรียมจัดอาหารไว้เลี้ยงดูผู้ที่มาในงานทุกคน และขอร้องผู้ที่เป็นเพื่อนเก่าแก่ที่พาบบุตรหลานมาด้วย ขอให้มาวิสาสะแนะนำให้รู้จักกับเพื่อนเก่าของพ่อ ซึ่งตามปกติชั้นลูกหลานไม่ค่อยได้รู้จักกันเป็นส่วนมาก นับว่าเป็นโอกาสที่ดีได้มารู้จัก





พวกเด็กชั้นลูกหลานของเพื่อน แม้จะไม่ได้รวบรวมมาพร้อมหน้า แต่จะเป็นทางที่ลูกหลานต่อลูกหลานจะได้รู้จักใคร่กันต่อไป เมื่อได้เวลาพอสมควรแล้ว เจ้าภาพก็เชิญให้เพื่อนฝูงเก่าๆ ขึ้นไปทานอาหารบนเรือน ซึ่งจัดไว้เป็นพิเศษสำหรับเพื่อนเก่าที่เคยเที่ยวแต่ครั้งสมัยหนุ่มๆ จะได้มีโอกาสสนทนากันเต็มที่ ส่วนข้างล่างที่ปะรำจัดเลี้ยงพวกแขกและพวกลูกหลานผู้หญิง ข้าพเจ้าได้มีโอกาสขึ้นไปบนเรือนโบราณหลังเก่าแก่อีกครั้งหนึ่ง มองเห็นทุกสิ่งทุกอย่างเมื่อสมัยก่อนยังคงอยู่ในสภาพเดิม เช่นนาฬิกาปารีสเรือนใหญ่ซึ่งตั้งอยู่ข้างฝาตรงกลางยังคงเดินตรงตามเวลา เหมือนสมัยข้าพเจ้ายังอยู่ในวัยรุ่น บนเหนือบานประตูสองข้างมีพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงพระปิยมหาราช รัชกาลที่ ๕ ทรงฉลองพระองค์สีแดงมีเหรียญตราเต็ม อีกรูปหนึ่งคือ พระบรมรูปสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระพันปีหลวงตั้งอยู่บนบานประตูอีกด้านหนึ่ง ทั้งสองเป็นภาพสีอยู่ในกรอบทองบรอนซ์สียังสดใส

บรรยากาศเก่าๆ เหล่านี้ ทำให้ข้าพเจ้าหวนนึกถึงเมื่อครั้งอยู่ในวัยรุ่นได้มานอนค้างกับเพื่อนในเรือนหลังนี้ และนึกถึงท่านที่เคารพผู้หนึ่งคือคุณหลวงผู้เป็นบิดาของเพื่อนและเป็นเจ้าบ้าน ในสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านเป็นผู้ใหญ่ที่น่าเคารพนับถือผู้หนึ่งของข้าพเจ้า เพราะท่านมีความเมตตากรุณาต่อคนทั่วไป เป็นที่รักใคร่เคารพของชาวตำบลนั้นทั่วไปจนได้รับนามว่า ท่านหลวงใจพระ

ข้าพเจ้ายังไม่เคยลืมว่า ท่านดีต่อพวกเราซึ่งเป็นเพื่อนกับลูกชายท่าน ท่านมีความรักใคร่เอ็นดู เพื่อนของลูกก็เหมือนลูกของท่าน ข้าพเจ้าเคยเรียกท่านว่า คุณพ่อ ท่านเรียกข้าพเจ้าว่าลูก บัดนี้ท่านได้สิ้นบุญไปแล้ว คงเหลือแต่คุณงามความดีที่ยังจารึกอยู่ในความทรงจำ พอข้าพเจ้านึกถึงแล้วก็ต้องสะอื้นอยู่ในใจ แม้จะมองเห็นพวกเพื่อนร้องเรียกให้หนึ่งเพื่อทานอาหาร ก็ต้องขอตัวก่อน





และขอร้องให้เพื่อนผู้เป็นเจ้าของภาพว่า ขอให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสเข้าไปคารพบูชาอัฐิของคุณพ่อ ขอให้ข้าพเจ้าได้บูชาหนักถึงคุณความดีของท่านเมื่อยังมีชีวิตอยู่ เพื่อนมองจ้องหน้าข้าพเจ้าแวบเดียว แล้วก็หลบสายตาแก้มหน้าพูดเสียงเครือๆ ว่า “มา” แล้วก็เดินนำหน้าฉันประตูห้องบานใหญ่ เราต้องยกเท้าข้ามธรณีประตูแบบโบราณ ตั้งศอกเข้าไปในห้องไว้้้อัฐิบุพการี ข้าพเจ้าเห็นมีโกศเล็กๆ บรรจุอัฐิตั้งไว้เรียงรายเป็นชั้นๆ มีสำรับกับข้าวทั้งคาวหวานจัดตั้งไว้ตรงหน้าชั้นอัฐิ ยังมีรูปเทียนจุดไว้สว่างส่งกลิ่นหอมไปทั่วห้อง ธรรมเนียมเมื่อทำบุญเลี้ยงพระก็ต้องเช่นอัฐิของบุพการี ตามประเพณีนิยมเก่าแก่แต่ละตำบล แล้วเพื่อนก็ชี้ให้ดูว่าโน่นโกศใส่กระดูกของปู่ทวด โน่นของย่าทวด โน่นของปู่ โน่นอา โกศทุกใบมีชื่อจารึกไว้ว่าเป็นลูกใคร พ่อแม่ชื่ออะไร วันเกิดวันตายอย่างละเอียดเช่นกัน ข้าพเจ้าจุดรูปเทียนก้มลงกราบอัฐิของท่านและระลึกถึงความดีของท่านในอดีต ท่านดีพร้อมทุกอย่าง แม้ท่านจะเป็นข้าราชการก็ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งความเป็นธรรม ตลอดชีวิตของท่านมุ่งแต่สร้างคุณงามความดี เป็นบุญกุศลอย่างน่าภูมิใจที่สุดที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสมาพบกับท่าน ท่านได้แนะนำสั่งสอนแต่ทางดี มีศีลธรรมให้ปฏิบัติ นับว่าเป็นสิริมงคลกับตัวเอง เมื่อกราบเคารพอัฐิเสร็จแล้วก็ออกจากห้อง แล้วก็นั่งลงในหมู่เพื่อนฝูงแล้วถามผู้เป็นเจ้าของภาพ มีเรื่องอะไรเกี่ยวกับชีวิตของคุณพ่อที่ได้สร้างความดีไว้ ขอให้เล่าให้ฟังด้วย เพื่อนบอกว่ายังจับเรื่องไม่ติดขอให้คิดดูก่อน แล้วก็แนะนำชี้ไปทางนายแวนตาโตว่า

“โน่น เขามีเรื่องดีที่น่าสนใจ ลองถามดู”

ข้าพเจ้าจึงนึกได้ คิดได้ว่าจะถามดูเหมือนกันว่า ทำไมไม่รับศีล ๔ เหมือนเมื่อก่อน เมื่อนั่งร่วมวงทานอาหารแล้ว ข้าพเจ้าจึงถามข้อข้องใจนี้กับนายแวนตาโต แกหัวเราะอย่างฝืนๆ แล้วพูดว่า





“เมื่อก่อนผมรับศีล ๔ แต่มันไปไม่ไหว ศีลข้อ ๕ มันสำคัญ มันทำลายศีลอื่นๆ หหมด บัดนี้ผมคิดได้ว่าคนเราถ้ารับศีลเพียง ๔ ข้อ มันไปไม่ตลอดวัน ถ้าเรารับศีล ๕ และพยายามนึกเสมอว่าเรามีศีลต้องปฏิบัติให้ถูกต้อง เราจะไม่ยอมทำอะไรให้ผิดศีลและก็ได้ประโยชน์ในทางใจ เพราะศีลคอยเตือนเราให้ปฏิบัติไปในทางดีในทางถูก แล้วก็เป็นการมีที่จะได้มีโอกาสให้เราเข้าถึงพระธรรมต่อไป”

เมื่อข้าพเจ้าได้ยินนายแว่นตาโตพูดเช่นนั้น ก็มีความยินดีที่นิสัยของแกเปลี่ยนไปในทางดี และถามต่อไปว่า

“ที่คุณบอกว่ารับศีล ๔ แล้วขาดหมด เรื่องมันเป็นอย่างไร ลองเล่าให้ฟัง เพราะเราไม่ได้พบกันมานาน คงจะมีเรื่องแปลก ๆ มาเล่าสู่กันฟังบ้าง” แกหัวเราะแล้วพูดขึ้นว่า

“ไม่เอาล่ะครับ ผมกระดากปาก เล่าให้พี่ฟังแล้วประเดี๋ยวจะหัวเราะผม”

ข้าพเจ้าจึงพูดว่า “จะมาอายอะไรกันอีกล่ะ อายุปานนี้แล้ว ชั่วดีเราก็รู้กันแล้ว ไม่ใช่เด็กรุนๆ จะได้อาย เรามันแก่เกินอายแล้ว และผมก็ไม่มีนิสัยหัวเราะเยาะเพื่อน คุณก็รู้อยู่แล้วนี่ มีแต่เพื่อนเก่าแก่ด้วยกันทั้งนั้น ไม่ต้องอายใคร”

นายแว่นตาโตทำท่าเหินๆ แบบหมิ่นๆ ซึ่งเคยเห็นเมื่อครั้งหนุ่มๆ แล้วจิบปากพูดว่า “เอาก็เอา เล่าก็เล่า อายก็อาย”

ข้าพเจ้ายังอดขำไม่ได้ แกยังสนุกสนานมีนิสัยตลกคะนองอยู่ อย่างที่เคยเห็น จะเป็นเพราะได้พบปะเพื่อนฝูงรุ่นราวคราวเดียวกัน ก็คงอยากเทอารมณ์ขำขันออกมาอีกครั้งหนึ่ง แกเล่าให้ฟังว่า

“เมื่อหลายปีมาแล้ว ผมได้ไปงานขึ้นบ้านใหม่ของเพื่อน เขาเพิ่งจะย้ายจากพระนครเข้าไปอยู่ฝั่งธนบุรี และมีพิธีศาสนาสดมณฑ์ เลี้ยงพระเพล ในเวลานั้นผมยังรับศีล ๔ สมัยนั้นทุกงานจะต้องมี เหล้าเลี้ยงอย่างไม่จำกัด แล้วพวกขี้เมาก็สนุกสนานกันไปตามเรื่อง





แต่น้อยครั้งนักที่ไม่มีเรื่อง สำหรับคนตีหม้อมาแล้วชอบหาเรื่อง ชอบเบ่งพูดไม่ค่อยถูกหูนั้นย่อมมีเสมอ เย็นวันนั้นผมตีหม้อเข้าไปพอ ตีงๆ หนึ่ง เด็นตุบตุบเข้าไปถึงบ้านซึ่งเป็นสวนติดต่อเพื่อหา ที่ปัสสาวะ ก็เลื้อยไปเห็นมะม่วงเป็นของข้างบ้านย่อยลงมาอยู่กึ่ง กลางบนรั้วสังกะสี พอสุดมือเอื้อมเป็นพวง ๕-๖ ผล โตะกำลังทำน้ำ ปลาหวาน ผมเห็นแล้วน้ำลายไหลอยากเก็บเอาไปแกล้มเหล่าเหลือ เกิน ความเมาทำให้ผมลืมนะอะไรหมด จึงหากิ่งไม้แห้งๆ มาเชี่ยผล มะม่วงโน้มลงมาใกล้มือแล้วก็ดึงคว้าไว้สองผล กิ่งมะม่วงก็หลุดมือ ผลมะม่วงดีดออกไปกระทบสังกะสีรั้วดังปังๆ ขึ้น ผมเองก็สะดุ้ง ตกใจ เพราะการถือสิทธิ์เก็บมะม่วงของข้างบ้านนั้น มันก็เป็นเรื่อง ไม่งามแน่ แต่แล้วผมก็ได้ยินเสียงเด็กร้องบอกว่า

“แม่ แม่จ๋า มีคนมาขโมยมะม่วงข้างรั้วจ๊ะ ดุชิแม่ เขาเด็ด เขาดึงเอาไปสองลูกแล้ว”

เสียงหญิงผู้เป็นแม่ร้องบอกว่า “อย่าพูดเอ็ดไปลูก เดี่ยวน้อง จะตื่น อย่าไปว่าเขาอย่างนั้นซิ เขาไม่ได้ขโมย แบ่งให้เขาไปกิน บ้างเถิดลูก”

เมื่อผมได้ยินเสียงผู้เป็นแม่ของเด็กพูดเช่นนั้น ก็เกิดความ รู้สึกผิดชอบ นึกละอายใจขึ้นมาแวบหนึ่ง แต่แล้วเป็นด้วยความเมา ทำให้หมดความรู้สึกผิดชอบไป

คืนนั้นตอนตีผมกลับถึงบ้าน ปรากฏว่าทางบ้านเข้านอนหลับ กันหมดแล้ว แต่ผมไม่ทุกข์ร้อนเพราะผมมีกุญแจสำรองที่จะไขเข้าไป ในบ้าน เมื่อไขประตูออกแล้วผมก็เดินเข้าไปถึงตัวบ้าน จึงหยิบ ลูกุญแจจะไขเข้าไปในห้อง แต่ผมได้พยายามจะไม่ให้มีเสียงดัง ไม่ อยากให้ใครตื่น แต่โดยความระวังเกินไปจึงทำให้ไขไม่ค่อยจะออก ทำให้จิตใจงุ่นง่านอารมณ์ไม่ดีขึ้นมา แต่ทันใดนั้น แมวสามสีตัว โปรตของบุตรสาววิ่งมาเคล้าเคลียแข้งขา ร้องเหมียว-เหมียว แล้วเบียด





ซากางเกงผมถูไปถูมา เงยหน้าขึ้นมองแล้วร้องเหมียว-เหมียว ตาม  
ประสาแมวช่างประจบ แต่สำหรับคนเมาโดยเฉพาะผม ไม่ต้องการ  
ให้คนในบ้านตื่นจึงเกิดอารมณ์เสีย เพราะจะไขประตูอย่างไรก็ไม่  
ออก เกิดโทสะ ไล่เบียดเอากับแมวตัวนั้นทันที โดยยกเท้าขึ้นเตะ  
ป้าบเดียว แมวตัวเล็กร้องได้แฉิวเดียวตัวก็ลอยขึ้นอากาศอย่างไม่รู้  
ตัว แล้วก็ตกลงไปข้างบันไดข้างล่าง ผมเองตกตะลึงว่า ทำไมเรา  
ถึงใจร้ายเช่นนี้ก็ไม่รู้ นึกตำหนิตัวเองที่ดื่มมากไปจนทำอะไรตาม  
อารมณ์ของคนเมา แต่แล้วผมก็ลองเอาลูกกุญแจอีกลูกหนึ่งไขเข้าไป  
ไปในห้องใต้โดยเรียบร้อย จึงรู้ว่าผมหลงเอากุญแจผิดไปไขจึงไม่ออก  
แล้วผมก็ถอดรองเท้าและเสี้ยนอกแล้วก็รีบเข้ามุ้ง แต่แล้วผมก็ต้อง  
ตกใจสะดุ้ง เพราะคนที่อยู่ในมุ้งนั้นตกใจกลัว รีบตะลีตะลานเปิดมุ้ง  
ออกมาร้องโวยวายให้คนช่วย และตะโกนว่า ขโมย ขโมย ช่วยด้วย!  
ผมตกตะลึงงงตัวสั่นนึกในใจว่า ประเดี๋ยวชาวบ้านเขาคงจะพากัน  
แห่มา ผมจะตีหน้าอย่างไรดี กำลังตกใจกลัวไม่รู้จะทำอะไรดี ความ  
เมาหายไปหมดแล้ว ยังไม่ทันจะทำอะไร ก็ได้ยินเสียงภรรยาของ  
ผมวิ่งออกมาถามด้วยเสียงสั่นว่า

“ไหน ขโมยมันอยู่ที่ไหน”

เสียงน้องภรรยาพูดอย่างเสียงสั่นๆ เพราะตกใจกลัวว่า “มัน  
ยังอยู่ในมุ้งของหนู อยู่ในมุ้งค่ะ”

พอผมขยับปากจะพูด และคลานออกนอกมุ้งเพื่ออธิบายเท่า  
นั้น มุ้งทั้งหลังก็ยุบลงมาคลุมตัวผมไว้ ไม่ทันจะคลานออกมาได้ก็ต้อง  
ดินขลุกขลิกเหมือนปลาติดแห ผมกลัวจนตัวสั่นเพราะรู้นิสัยภรรยา  
ผมดี แกเป็นคนดุและเป็นคนเอาจริงเอาจัง ทั้งเป็นคนแข็งแรง และ  
ทันใดนั้นรู้สึกว่ามีไม้ตะพดประเคนลงบนหัวผมสองที่ซ้อน ผมทนไม่  
ไหวร้องออกมาเหมือนเสียงว้าวแล้วก็ดิ้นไปดิ้นมา ก็พอดีหัวโผล่ออก  
มานอกมุ้ง จึงรีบตะโกนว่า





“หยุดก่อน! หยุดก่อน! พอที่แม่ทูนหัว พี่เองไม่ใช่ขโมยที่ไหนด” ภรรยาผมกำลังเงื้อไม้ตะพดสุดแรงเกิด จะฟาดลงไปบนหัวผมให้เต็มแรงอยู่แล้ว เมื่อได้ยินเสียงผมร้องบอกให้หยุด แกก็ตกตะลึงเงื้อตะพดค้าง แล้วก็ทิ้งตะพดลงนั่งหอบเพราะความเหนื่อย เพราะออกแรงมากและตื่นเต้น แล้วก็พูดว่า

“พุทโธ! เกือบไปแล้ว ตั้งใจว่าจะตีให้มันสลบคาไม้ทีเดียว”

ในคืนนั้นทุกคนตื่นขึ้นมาด้วยหน้าตาที่ซีดเซียว เพราะตื่นเต้นและตกใจ เพราะต้องตกใจตื่นในเวลากลางคืน ยิ่งเคราะห์ดีที่ชาวบ้านยังไม่ทันตื่นแห่กันมาดู มิฉะนั้น ผมก็ไม่รู้ว่าจะชุกหน้าไว้ที่ไหนด ส่วนผมเมื่อเหตุสงบลงก็รู้ว่า แว่นตาของผมไม่รู้จะทำตกหายที่ไหนด ถ้าไม่มีแว่นตาผมก็มองอะไรไม่เห็นเหมือนคนตาบอด แต่แล้วกำลังที่ผมคลำหาแว่นตาอยู่แถวนั้นเอง ภรรยาก็เห็นก่อน ก็หยิบเอาไปเก็บไว้ไม่ยอมให้ผม แล้วก็บอกว่า

“ไม่ต้องหา แว่นตาอยู่ที่ฉันแล้ว ฉันจะถามอะไรคุณ ขอให้ตอบตรงๆ นะ อย่าได้โกหกเป็นอันขาด”

ผมบอกว่า “เธอจะถามอะไรก็ถามเถิด ฉันจะตอบความจริงทุกอย่าง แต่ขอแว่นตาฉันคืนก่อน”

เสียงภรรยาผมทวาดด้วยความโกรธว่า “ไม่ได้ ถ้าคุณตอบไม่เป็นที่ถูกต้องฉันล่ะก็ แว่นตาอันนี้ต้องแตกละเอียดทีเดียว”

ผมตกใจเหมือนถูกทุบด้วยตะลูมพุกร้องว่า “โอ้ย โอ้ย เธอจะทำอะไรแว่นตาฉันไม่ได้นะทูนหัว ขอเสียที่เถิด”

เธอตอบอย่างงอนๆ ว่า “ก็ลองดูซิ ถ้าคุณโกหกฉันแล้วอะไรมันจะเกิดขึ้น ลองดู”

ผมรีบบอกเธอว่า “ก็ถามมาซิจะทูนหัว ฉันจะพูดให้หมดไส้หมดพุงก็ได้”

“เอาละ คุณฟังให้ดีแล้วตอบให้ดีนะ ระวังนะ ทำไมคุณเข้าไป





ในมุ้งน้องสาวฉันบอกมานะ ถ้าไม่ตรงต่อคำถามเกิดเรื่องแน่”

ตอนนี้ผมชักไม่พอใจขึ้นมาบ้าง จึงบอกว่า “เธอถามเองตอบเองก็แล้วกัน ฉันกลัวว่าเมื่อตอบไม่ถูกอารมณ์เธอก็ต้องมีเรื่อง” เธอพูดอย่างอ่อนลงบ้างว่า

“ก็คุณตอบตามความจริงก็แล้วกัน เรื่องเชื่อหรือไม่เชื่อนั้นเป็นเรื่องของฉันที่จะพิจารณาเอง”

ผมจึงบอกว่า “ถ้าจะให้ฉันพูดความจริง ฉันก็อยากจะพูดว่า คึนนี่ฉันเมามากไม่รู้สีกตัวจึงเข้ามุ้งผิดไป ฉันอยากจะขอโทษน้องสาวเธอด้วย แต่เมื่อฉันรู้ว่าผิดจะขอโทษน้องสาวเธอ ยังไม่ทันจะบอกเธอก็วิ่งแหกปากร้องออกมา เธอจะเชื่อหรือไม่นั้นเป็นเรื่องของเธอ”

เธอนิ่งฟังผมพูด เมื่อจบแล้วก็นั่งคิดอยู่ครู่หนึ่งแล้วจึงพูดว่า “เรื่องนี้ขึ้นผิดไปก็มีแต่ความอับอายขายหน้า จะโกหกหรือพูดจริงจะผิดถูกอย่างไร ฉันคิดว่าจะไม่สนใจแล้ว แต่ฉันจะขออะไรคุณอย่างหนึ่ง คุณจะต้องปฏิบัติตามจะได้หรือไม่ได้ เมื่อเราผิดแล้วก็ต้องรับผิด”

ผมคิดว่าเธอคงใจดีจะยกน้องสาวให้ผม เพราะผมทำให้หล่อนเสียชื่อ จึงพูดว่า “ไม่ได้หรอกฉันทำไม่ได้ เพราะมีเธออยู่ทั้งคนแล้ว”

แต่เธอกลับเสียงแข็งขึ้นมาว่า “คุณจะปฏิเสธไม่ได้ เพื่อไถ่โทษความผิดของคุณที่เข้ามุ้งผิด จะตกลงไหม”

ผมทำเป็นซัดไม่ได้บอกเธอว่า “ถ้าเธอบังคับ ฉันก็ต้องยอมทำตามซิจ๊ะ เพื่อไถ่โทษความผิดที่ทำให้น้องสาวเธอเสียหาย”

เธอพูดว่า “ดีแล้วคอยฟังนะ ฉันจะขอให้คุณเลิกดื่มเหล้านับตั้งแต่วันนี้ต่อไป จะอ้างเหตุผลใดๆ จะเป็นสังคมหรืออะไรไม่ได้ทั้งนั้นจำไว้นะ”

ผมสะดุ้งเพราะผิดหวัง จึงพูดเสียงค่อยๆ ว่า “ตกลงจ๊ะ”





“แล้วนับแต่วันนั้นเป็นต้นมา ผมก็เลิกดื่มเด็ดขาด” พวกเรา  
ได้ฟังก็พากันขำและหัวเราะออกมา สำหรับผมเองก็ยังสงสัยว่าจะมี  
ความจริงแค่ไหน เพราะตั้งแต่หนุ่มๆ แกชอบเล่าเรื่องตลกเสมอ  
ตั้งใจจะย้าถามว่าที่เล่านั้นเป็นความจริงทั้งหมดหรือ ก็พอดีมีเพื่อน  
เก่าถามว่า

“คุณว่าศีลขาดหมดไม่มีเหลือ แต่ก็ยังไม่แจ่มแจ้งเพราะคุณ  
ยังไม่ได้ฆ่าสัตว์ ผิดเพียงแต่ไปลักมะม่วงเขา”

นายแวนตาโตแกหัวเราะจนตาหยี แล้วก็พูดว่า “ผมลืมเล่า  
ต่อว่า เมื่อเราตกลงโดยความสงบแล้วกว่าจะได้หลับก็เกือบสว่าง  
ผมจึงนอนตื่นสายไปหน่อยในเช้าวันนั้น เพราะหัวระบมเพราะตะพุด  
ที่ภรรยาผมฟาดลงไป เคราะห์ดีที่ยังมีมุ้งคลุมหัวอยู่ ไม่ก็คงหัวแตก  
แน่ เมื่อผมลืมตาขึ้นมาก็ได้ยินเสียงลูกสาวคนเล็กร้องไห้สะอึกสะอื้น  
ผมก็สงสัย แต่แล้วก็ได้ยินแกแข่งดำใครต่อใครที่ไปทำให้แม่ที่นารัก  
ของแกตาย ได้ทราบว่ตอนเช้าแกตื่นขึ้นมาก็ไปเห็นนางสามสีแม่  
ตัวโปรดของแก นอนตายแข็งอยู่ที่บันไดข้างล่าง มดกำลังขึ้นลูกตา  
แกร้องไห้โฮ ผมนึกแล้วก็สะดุ้งเพราะนางสามสีมันตายเพราะทำ  
ผมแท้ๆ แต่ส่วนศีลข้ออื่นคุณคิดดูก็แล้วกัน อย่าให้ผมพูดเลย”

แล้วมีเพื่อนถามว่า “แล้วน้องสาวภรรยาของคุณนั้นยังอยู่ที่  
บ้านคุณต่อไปหรือไม่”

นายแวนทำตาลอยสั้นหัวแล้วพูดว่า “หลังจากเกิดเรื่องคืน  
นั้น ภรรยาผมก็ส่งแกกลับไปอยู่กับคุณแม่ที่ต่างจังหวัด แล้วก็เอา  
คุณป้าของแกอายุเกือบเจ็ดสิบแล้วมาอยู่ด้วย ภรรยาผมแกล้งพูด  
ยั่วว่าคราวนี้ขึ้นเข้ามุ้งผิดละก็เป็นโดนตะบันหน้า หรือหัวแตกแน่”  
เพราะคุณป้าของภรรยาผม แกไม่ค่อยหลับนอนตอนกลางคืนเหมือน  
คนอื่นเขา” เรื่องของคุณแวนตาโตก็มีเพียงเท่านี้ เราทานอาหารเที่ยง  
ด้วยความสนุกสนาน หลังจากทานอาหารเสร็จแล้วเรายังนั่งสนทนา





## กฎแห่งกรรม

ต่อไป และยังมีเพื่อนเก่าแก่ผู้หนึ่งเล่าต่อจากนายแวนตาโต และ เป็นเรื่องเคยเล่ามาหลายครั้งแล้วในระหว่างเพื่อนฝูงที่สนิทสนม แต่ บัดนี้นำมาเล่าอีกก็ยังไม่เก่าเกินไปนัก เรื่องท่านผู้นั้นมีดังนี้

ท่านเล่าว่าเมื่อครั้งยังหนุ่มๆ เย็นวันหนึ่งผมได้ไปดื่มเหล้า กับเพื่อนๆ ที่สโมสร เวลานั้นสโมสรที่ผมกล่าวนี้ตั้งอยู่ระหว่าง ตรอกกับตันบุขุริมฝั่งรอรากับห้างขายยาอังกฤษตรางู ที่สโมสรมี สมาชิกทั้งจีนไทยและพวกคอมปาโต เสมียนห้างร้านและพวกบ้าบ้า เป็นส่วนมาก ข้าราชการทหารและตำรวจก็มีบ้าง ต่อมาได้เปลี่ยน ชื่อหลายครั้งและย้ายไปอยู่หลายแห่ง เย็นวันนั้นผมยังจำได้ดี แม้ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลาสี่ห้าสิบปีผ่านมาแล้วก็ดี ผมก็ไม่สามารถจะลืมเหตุการณ์ครั้งนั้นได้ เย็นวันนั้นผมดื่มตั้งๆ หน้าแล้ว ก็หลบเพื่อนฝูงออกจากสโมสรมายืนแก้ๆ กังๆ อยู่ข้างถนน ตั้งใจ จะเรียกรถเจ๊กนั่งกลับบ้าน ขณะที่ยืนทรงตัวไม่ค่อยตรง ทันใดนั้นก็เห็นหญิงสาวคนหนึ่งรูปร่างงามสมส่วน หล่อนแต่งตัวเป็นผู้ดี นุ่ง ผ้าลายสีระกำ เสื้อสีนวล ivaผมประบ่า มีเด็กหญิงตามมาด้วย เมื่อ หล่อนเดินผ่านผมไป หล่อนก็ชายสายตาที่หวานหยาดยิ้มมองดูผม แวบหนึ่ง แล้วก็ยิ้มอย่างน่ารัก เมื่อเดินผ่านไปยังหันมายิ้มอย่างใช้ สายตาทอดสะพานอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ผมแทบจะหายเมา พยายาม ตูบตูดเป่ยียดตัวตรงเดินตามหล่อนไป เพราะเมื่อผมเมาแล้วก็เห็น ช้างเท่าหมูไม่ค่อยจะกลัวอะไร เพราะประสาทชาจึงขาดสติ เกิด ความประมาทไม่คิดหน้าคิดหลัง ไม่เจียมตัวว่าตัวเองไม่แต่ชี้เมาได้ อย่าง เดียว ช้ายังรูปชั่วตัวดำหาผู้หญิงมองยาก หญิงงามมองชมดชม้อย เช่นนั้น ผมไม่รอช้าก็ออกเดินตามไปห่างๆ และพยายามทำตัว เดินให้ตรงทางไม่ยอมทำให้หล่อนรู้ว่าผมกำลังเมา ยิ่งระวังตัวในเวลา เดินเท่าไร ก็เหมือนเล่นกายกรรมไต่ลวด หล่อนหันมามองดูผม แล้วก็พูดอะไรกับเด็กที่เดินตามหลังมา แล้วก็หัวเราะ คงขันกิริยา





ท่าทางของผมมากกว่าอื่น แต่รู้สึกว่่าหล่อนจะชลอให้ผมตามได้ระยะพอสมควรไม่ห่างนัก แต่แล้วหล่อนก็ไปหยุดยืนรออยู่ริมถนน คิดว่าหล่อนจะขึ้นรถรางก็ไม่ใช่ เพราะหล่อนไม่ได้ยืนตรงธง ครั้นรถเจ๊กคันใหญ่ผ่านมาหล่อนร้องเรียก ผมยืนห่างจากหล่อน ไม่รู้ว่าจะไปไหนเพราะไม่ได้ยิน เมื่อหล่อนขึ้นนั่งบนรถเจ๊กก็ยกคานลากวิ่งไปตามถนน หล่อนยังกลับหันมามีมอย่างหวานกับผมอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้ผมเกิดเหิมใจขึ้นมาแล้ว ผมมองตามดูหล่อน เห็นหล่อนก้มลงพูดกับเจ๊กลากรถอะไรก็ไม่ทราบ เจ๊กลากรถกำลังจะวิ่งก็ชะงักลงเห็นได้ชัด ผมก็จัดแจงเรียกรถเจ๊กอีกคันหนึ่งเป็นรถนั่งคนเดียว พอเจ๊กวางคานลง แล้วถามผมว่า

“อานายเท้าจะไปไหน” ผมชี้รถเจ๊กมีหญิงสาวกับเด็กหญิงกำลังวิ่งไปข้างหน้า แล้วบอกว่า

“ตามรถเจ๊กคันนั้นไป แต่ไปห่างๆ อย่าให้ทัน” แล้วผมก็ขึ้นนั่งราคาไม่ต้องพูดกัน เจ๊กลากรถรู้ใจไม่พูดมาก จับคานลากขึ้นได้ออกวิ่งตามไปห่างๆ รถคันหน้าจะเลี้ยวไปทางไหนเราก็เลี้ยวตาม พอไปจ่อหลังรถ ผมก็บอกให้ช้ออย่าไปติดนัก ผมก็ชักกระดากที่ผมตามรถผู้หญิงไปได้ก็เพราะความเมาแท้ๆ เวลานั้นจวนจะค่ำอยู่แล้ว

เจ๊กลากรถบอกว่า “อานายขออ้วหนึ่งจุดตะเกียงได้ไหม ปูเหลียวมาต้าไปริกมันจับ”

ผมบอกว่า “ไม่ต้องจุด คันข้างหน้าเขายังไม่จุดตะเกียง ล้อก็ต้องไม่จุดด้วย ถ้าเขาหยุดรถจุด ล้อก็หยุดได้”

เจ๊กลากรถไม่ว่าอะไรก็ลากตามไปเรื่อยๆ พอไปถึงตรอกแห่งหนึ่ง ผมก็เห็นรถลากคันนั้นหยุด หญิงสาวลงจากรถแล้วก็หยิบเงินให้เจ๊กลากรถ ก่อนที่หล่อนจะเข้าตรอกยังหันมามีมหวานๆ แล้วเดินเข้าตรอกไป ผมก็สั่งให้เจ๊กหยุดห่างจากปากตรอกเล็กน้อยแล้วหมายตาไว้ พลางหยิบเงินให้เจ๊ก แล้วก็คิดว่าจะต้องเดินตามเข้าไป





ในตรอกถึงไหนถึงกัน เวลานั้นรู้สึกว่าการเดินสุภาพขึ้น ความเมาน้อยลงไปมากแต่ก็ยังไม่หายเมา ผมกลัวมันจะสร้างหายเมาน้ำมันจะไม่ด้านพอที่จะเกี่ยวผู้หญิง จึงรีบแวะร้านขายเหล้าปากตรอก ซึ่งมีธงแดงเป็นเครื่องหมายว่าเป็นร้านขายสุรา ให้แจ็กรีบรินเหล้ามาแก้วหนึ่งเร่งให้เร็วๆ เมื่อรับเหล้ามาแล้วก็ดื่มพรวดเดียวหมดแก้ว แล้วรีบหยิบมะยม มะเฟือง กับเกลือที่เอาไว้สำหรับคอสุราแก่เพื่อนใส่ปาก รีบจ่ายเงินแล้วเร่งเดินออกมาจากร้านตามเจ้าหล่อนเข้าไปในตรอกทันที ในตรอกนั้นเป็นสะพานไม้ยาวคดเคี้ยวสองข้างทางเป็นบ้านคนปลูกอย่างหนาแน่น ผมใจหายเพราะไม่เห็นหล่อน ไม่รู้ว่าเจ้าหล่อนหายไปทางไหน ชั่วเวลาเข้าไปดื่มเหล้าในร้านแจ็กดื่มเดียวเดียวเท่านั้นก็ไม่เห็นหลังหล่อน พยายามเดินจนเกือบสุดทาง แต่ก็ไม่รู้เจ้าหล่อนหายไปทางไหน ต้องเดินย้อนกลับไปกลับมาเทียบมองดู ไม่รู้ว่าหล่อนเข้าไปบ้านไหนในตรอกนั้น มีทั้งบ้านแจ็ก บ้านไทย บ้านแขก ชักจะยีนแก่ๆ กังๆ ตัดสินใจอะไรไม่ถูกจะกลับไปก็เสียดายโอกาส เวลานั้นก็จะค้าลงทุกที อ้ายเหล้าที่เพิ่งกินไปใหม่ๆ ลงไปปนกับของเก่าในท้องชักจะออกฤทธิ์ หน้าเพิ่มความชาหนาขึ้น ตอนนี้รู้สึกว่าจะพูดอะไรได้ไม่อายไม่กระดากปาก ผมกำลังตำหนิตัวเองว่าไม่ควรจะแวะกินเหล้าเลย จึงคลาดกับเจ้าหล่อนผู้เลอโฉม เมื่อไหร่จะได้พบคนสวยๆ อย่างนี้อีก นึกเสียใจที่เราควรจะตามไปให้รู้จักบ้านเสียก่อน แล้วจึงออกมาเติมเหล้าให้เพิ่มความเมา ความหน้าด้านมากขึ้น ก็จะไม่ต้องมาเดินงุ่นง่านอย่างนี้ แต่มานึกดูว่าคนหนุ่มขี้เมาอย่างผมนี้ เห็นผู้หญิงสาวเป็นนางฟ้าไปหมด กำลังจะแข่งด่าตัวเองคิดว่าคงหมดหวังจะพบเจ้าหล่อนและคิดจะกลับ ก็พอดีเห็นเด็กหญิงที่ติดตามหลังเจ้าหล่อน เดินออกมาทางไหนผมก็ไม่ทันเห็น พอผมเหลือบไปเห็นเด็กก็ดีใจ รีบตรงเข้าไปหาพูดอย่างประจบว่า





“นี่หนู เธออยู่บ้านไหน”

เด็กหญิงคนนั้นชี้ไปที่บ้านหนึ่งแถวนั้น ผมนึกในใจว่าโชค  
ดีแท้ๆ กำลังคิดว่าหมดหวังที่จะได้พบนางฟ้าอยู่แล้ว ก็บังเอิญมา  
พบเด็กหญิงเข้า รู้สึกดีใจที่เกิดมีหวังขึ้นอีก นึกขบใจเทวดาองค์  
ไหนนะที่คลใจให้พบกับเด็กหญิง จึงถามเด็กออกไปด้วยความเมาว่า

“นี่หนู ฉันจะเข้าไปในบ้านคุยกับผู้หญิงคนนั้นได้ไหม แล้ว  
ที่บ้านมีใครอยู่บ้าง”

เด็กหญิงคนนั้นบอกว่า “ไม่รู้ต้องไปถามนายดูก่อน ที่บ้าน  
ไม่มีใครอยู่ มีนายอยู่คนเดียว”

ผมจึงบอกว่า “หนูไปบอกนายซิว่าฉันอยากรู้จัก ไปบอกนาย  
นะ หนูคนดีคนดีช่วยหน่อยนะ”

เด็กรีบเดินเข้าไปในบ้าน ผมเดินติดตามเข้าไปยืนคอยอยู่  
หน้าบ้านด้วยจิตใจระทึก ครู่หนึ่งเด็กหญิงคนนั้นก็ออกมาบอกว่า

“นายท่านเชิญคุณเข้าไปได้ค่ะ”

ผมได้ยินเช่นนั้นก็ตัวเบาโลยทั้งกำลังเมา เพราะกำลังจะได้  
เข้าไปสนทนากับสาวสวย กำลังนึกว่าทำไมช่างโชคดีอะไรอย่างนี้ก็  
ไม่รู้ ผมเดินเข้าไปในบ้านของหล่อนอย่างผິงผายก็เพราะความเมา  
พาไปแท้ๆ หล่อนออกมายิ้มอย่างอ่อนหวานเชื่อเชิญให้ผมเข้า  
ไปนั่งในบ้าน ผมถือโอกาสเดินเข้าไปถอดหมวกและเสื้อชั้นนอกออก  
แขวน หล่อนนั่งสนทนาด้วยอัธยาศัยไมตรี ผมคิดอย่างคนขี้เมาว่า  
หล่อนต้องชอบผมแน่ๆ มิฉะนั้น หล่อนคงไม่ให้ความสนทนอมอย่าง  
รวดเร็วถึงเพียงนี้ แต่จะพูดอะไรทำอะไรมากก็ไม่ได้เพราะเด็กหญิง  
มันยังนั่งอยู่ เมื่อกี้เห็นเด็กหญิงคนนี้เหมือนเห็นเทวดาที่จะช่วย  
ชักมาพบแม่เทพธิดา แต่บัดนี้หมดความสำคัญไปแล้ว อยากให้  
ไปพ้นๆ ไม่อยากให้เห็นหน้า เพราะคอยแต่เป็นก้างขวางคอ คิด  
ว่าจิตใจของมนุษย์ทั่วๆ ไปส่วนมากเห็นแก่ตัวก็เป็นเช่นนี้ คิดให้





ซึ่งแล้วก็น่าจะดีเตียนตัวเองให้มาก หล่อนบอกกับผมว่า

“คุณคะ ถ้าวรณก็เชิญอาบน้ำอาบทำให้สบายใจ คิดว่าเหมือนบ้านของคุณเองก็แล้วกัน”

ผมแสดงความขอบคุณหล่อน แล้วก็มองเข้าไปดูห้องนอนเห็นมีเตียงเหล็ก มุ้งหมอนที่นอนขาวสะอาด มีผ้าห่มและหมอนข้างจัดไว้เป็นระเบียบ แต่ผ้าปูที่นอนทั้งชายไว้จนจดพื้น ไม่ได้เห็นบอย่างธรรมดาทั่วไป จึงมองไม่เห็นใต้เตียง ในบ้านสว่างไสวไปด้วยแสงไฟ เพราะเวลาเลยย่ำค่ำไปแล้ว เสียงหล่อนพูดขึ้นว่า “คุณจะทานอาหารกับดิฉันก่อนค่อยกลับก็ได้คะ”

ผมบอกว่า “ไม่เป็นไร จะเป็นการรบกวนมากไป”

หล่อนบอกว่า “ดิฉันจะให้เด็กไปสั่งที่ร้านอาหารให้มาส่งที่นี่ ไม่ลำบากอะไรหรอกคะ วันนี้ดิฉันไปธุระเลยไม่ได้จัดหาอะไรไว้”

ผมนึกในใจว่าถ้าเราได้กินข้าวที่นี่ เด็กหญิงคนนี้ก็ไปสั่งอาหาร เราจะเหลืออยู่ในบ้านเพียงสองคน เป็นโอกาสอันดี ผมจึงบอกว่าตกลงผมจะกินข้าวที่นี่ด้วย อาหารสั่งที่ร้านเท่าใดผมจะออกเอง หล่อนเรียกเด็กหญิงเข้ามากระซิบบอะไรสองสามคำ เด็กหญิงคนนั้นก็เดินออกจากบ้านไป ผมนึกชมว่าอ้ายเหล่านี้มันวิเศษดีจริงๆ มันทำให้ใจกล้าหน้าด้านหมดอย่างอายุได้อย่างประหลาด นี่ผมพูดแต่เฉพาะในความรู้สึกในตัวของผมเอง เมื่อเด็กหญิงออกจากบ้านไปผมก็ถือโอกาสปิดประตูใส่กลอนข้างใน เจ้าหล่อนก็มีได้แสดงกิริยาไม่พอใจอย่างไร ทำให้ผมกล้าขึ้นอีกมาก ผมพยายามแตะโลมหล่อนเล็กๆ น้อยๆ หล่อนขอร้องให้ผมจัดแจงอาบน้ำ เมื่อเด็กสั่งอาหารมาก็จะได้กินด้วยกัน ผมก็เชื่อตามหล่อนบอก จัดแจงถอดเสื้อออกหมดเหลือกางเกงในตัวเดียว เพราะคิดว่าอาบน้ำเสร็จแล้วปะแป้งให้ใจสบาย นึกในใจว่า เทวดานี้เฉลียวมาแท้ๆ จึงได้พบนางฟ้า กำลังฝันถึงความหวานสดชื่นในวิมานสวรรค์ ความสุขสบาย





ต่าง ๆ นานา ตามอารมณ์ของคนหนุ่มซึ่งเฝ้าอย่างผมจะคิด ทันใดนั้น  
สิ่งไม่นึกไม่ฝันก็เกิดขึ้น คือมีเสียงตบประตูแทบจะพัง ผมตกใจคิด  
ว่าคงไม่ใช่เด็กหญิงที่ออกไปส่งซื้ออาหารเป็นแน่ เพราะเสียงตบแรง  
แทบจะพังเข้ามา ผมตกใจถามหล่อนว่า

“เรื่องอะไรกันจึงมีคนมาตบประตูแบบนี้” หล่อนทำตกใจ  
หน้าซีดปากสั่นว่า

“แยะแล้วคุณขา สามีของน้องมาค่ะ” พอได้ยินเท่านั้นความ  
กลัวทำให้ผมหายเฝ้าอย่างกับปลิดทิ้ง ตกใจได้แต่ร้องว่า

“หา! สามีเธอ” แล้วความกลัวหายไปหมด เกิดความกลัวขึ้น  
มาแทน แข็งขาสั่นยังกะจ้าวเข้าแทบสิ้นสติ ร้องถามด้วยเสียงสั่นว่า

“นี่ฉันจะออกไปทางไหนดี” เพราะผมนึกถึงคดีชายชู้แล้วใจ  
หายวาบ เสียงทุบประตูถี่ๆ ร้องเรียกให้เปิดด้วยเสียงห้าวๆ อย่าง  
ดุขัน หล่อนกระซิบกับผมว่า

“ไม่มีทางอื่นแล้ว ขอให้คุณหลบไปซ่อนใต้เตียงก่อน”

เวลานั้นผมไม่ได้คิดอะไร ความกลัวหน้าด้านนั้นหายไปไหน  
ก็ไม่รู้ ผมกำลังกลัวว่าจะต้องตกเป็นผู้ต้องหาว่าเป็นชายชู้ สมัยนั้น  
ถือว่าเรื่องชายชู้เป็นเรื่องน่าอับอายขายหน้าที่สุด ใครรู้ถึงไหนก็มี  
แต่คนหัวเราะเยาะ ว่าเมียคนหนึ่งหาไม่ได้ต้องไปเป็นชู้กับเมียคน  
อื่นเสียชื่อเสียง ไม่ช้าเรื่องก็จะอื้อฉาวขึ้นโด่งดังเหมือนพลุ หัวใจ  
กำลังวุ่นวายจนเป็นไขจับสั่น ความกลัวจึงทำให้ผมเป็นคนว่าง่าย  
รีบคลานเข้าไปใต้เตียงนอน ออกใจเต้นตึกตักหมอบนิ่งเหมือนสุนัข  
หนีภัย ไม่มีสติที่จะคิดอะไรดีไปกว่านั้น เพราะขวัญเสีย อยากจะ  
แทรกแผ่นดินหนี

แต่แล้วเสียงถอดกลอนประตูเปิดรับ ชายเสียงห้าวๆ พุด  
อย่างคนเมาสิ้นใจสั่นว่า

“หล่อนอยู่กับใครสองต่อสอง”





เสียงหล่อนตอบพอได้ยินว่า “เปล่าค่ะ ดิฉันอยู่คนเดียวกำลังจะอาบน้ำ ก็พอดีคุณพี่มาทูประตุเรียก”

เสียงชายผู้นั้นว่า “ให้มันจริงอย่างที่พูดนะ อย่าโกหกฉันเป็นอันขาด ประเดี๋ยวจะจับตัว เข้าใจไหมที่ฉันพูดนี้”

เสียงผู้หญิงตอบว่า “เข้าใจค่ะคุณพี่”

ผมหมอบนั่งฟังเขาพูดกันด้วยใจเต้น กลัวว่าจะเกิดตบตีกันขึ้นเพราะผม แล้วจะทำอย่างไรดี ผมหมดปัญญาไม่กล้าโผล่หัวออกจากใต้เตียงมาดูว่า ชายคนที่อ้างเป็นผัวรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร ผมก็ไม่เห็น แต่แล้วผมก็ยิ่งตกใจเมื่อได้ยินชายคนนั้นพูดว่า

“อืดอแลล นี่เสื้อผ้าของใครกันวะ หมวกและเสื้อแพรเป็นมันดี บอกมาชื่อย่าโกหกนะ ประเดี๋ยวถูกตบ”

เสียงหญิงสาวพูดว่า “ของพี่ชายดิฉันค่ะ แยกเพิ่งจะมาจากปากน้ำโพ เพิ่งลงรถไฟแล้วก็ตรงมานี่”

เสียงชายผู้นั้นตวาดว่า “เดี๋ยวนี้อยู่ที่ไหน พี่ชายที่วาน่ะ ถ้าพี่ชายหล่อนคงรวย เครื่องแต่งตัวมีราคาทั้งนั้น”

ผมต้องสะดุ้งสุดตัวอีกครั้งหนึ่ง แล้วก็ตะแคงหูฟังว่าเหตุการณ์จะคับขันเพิ่มขึ้นเพียงไร แต่แล้วก็ได้ยินหญิงสาวพูดขึ้นว่า

“พี่ชายดิฉันแกทำป่าไม้อยู่ปากน้ำโพ พอลงจากรถไฟยังไม่ได้ทานข้าว แกถอดเสื้อผ้าไว้แล้วออกไปหาอะไรกิน ประเดี๋ยวก็คงกลับ” ผมค่อยโล่งใจไปหน่อย แต่ก็มีปัญหาว่า ทำอย่างไรผมจะออกจากบ้านนรกหลังนี้ไปได้ ถ้าหากว่าอ้ายคนที่อ้างเป็นผัวมันไม่ยอมไปไหน มันจะอยู่บ้านนี้นอนบ้านนี้ตลอดคืน ผมจะทำอย่างไรเมื่อผมอยู่ใต้เตียง เมื่อคิดเช่นนี้แล้วผมก็ต้องสะดุ้งใจหายอีก ผมทนไม่ได้ที่ผมจะต้องอยู่ใต้เตียงนี้ไปตลอดคืน แล้วรุ่งขึ้นก็ยังไม่รู้ว่าจะเป็นลูกผีลูกคน แล้วใต้เตียงก็มีแต่ฝุ่นไม่สะอาดเหมือนข้างนอก รู้สึกว่าไม่เคยปิดกวาดกันเลยปล่อยให้ฝุ่นหนา ทำให้ผมสุดเข้าไป





จุมุกทำท่าจะจามออกมาหลายครั้ง ผมต้องเอากำปั้นยัดปากตัวเอง เมื่อครู่ผมนึกว่าเทวดาองค์ไหนที่สวยอายุ ใจดีอุ้มผมให้ได้มาพบสาวงาม แต่บัดนี้ผมได้แข่งชั๊กหักกระดูกว่า เทวดาเจ้ากรรมองค์ไหนมาจับผมยัดเข้ามาอยู่ในรกใต้เตียงแสนทรมาณแท้ๆ เพราะอายน้ำเมาที่ทำให้ใจกล้าแท้ๆ ที่นำผมมา แล้วก็แข่งดำตัวเอง แล้วก็แข่งใครต่อใครคล้ายคนเสียสติ ทันใดก็ได้ยินเสียงผู้ชายพูดขึ้นว่า

“ดีแล้ว บอกพี่ชายเธอด้วยว่า ฉันขอยืมเสื่อกางเกง หมวกนี้ใส่ไปเที่ยวสักหน่อยแล้วจะนำมาคืนให้ คิดว่าพี่ชายเธอคงไม่ว่านะ เพราะน้องเขยเป็นคนขี้ม”

ผมได้ยินแล้วมือตีนอ่อนคิดว่าเสร็จกันคราวนี้ เสื่อแพร กางเกงแพรอย่างดีหนา ๑๒ ฉนวน เสื่อชั้นใน หมวกสักหลาดเวลเลอร์ รองเท้าหมดทั้งชุด แล้วนอกจากนั้นยังมีของมีราคาหาซื้อไม่ได้ คือแหวนทองคำลงยามีพระนามของเจ้านายชั้นสูงที่เคารพ ท่านทรงประทานให้ติดปากกระเป่าอยู่ด้วย นอกนั้นยังมีลูกกระดุมทองคำลงยามีอักษรย่อชื่อผม ๕ ลูกติดอยู่กับเสื่อด้วย แล้วก็ซองบุหรือนาก ซองใส่ธนบัตรซึ่งมีเงินอยู่เกือบชั่ง ผมรู้สึกเหมือนจะเป็นลมเพราะผมกำลังจะหมดแรง เพราะผมกำลังจะฉิบหายกันคราวนี้ ผมจะต้องเหลือแต่ตัวกับกางเกงในตัวเดียวที่ใส่ติดตัว ผมจะกลับบ้านได้อย่างไร ความทุกข์มันทับถมมาจนผมจะเป็นบ้าแล้ว ทั้งกางเกงในก็เป็นสีแดง ตัวผมก็ผิวดำ เมื่อเดินออกไปข้างนอกหมาคงจะไล่เห่าไล่กัดผม หรือไม่คนเขาคงนึกว่าเป็นแขกกะลิงที่ไล่ต้อนฝูงวัวไปถนนตก จะออกไปยื้อแย่งเสื่อผ้ากลับคืนมา แสดงตัวเป็นเจ้าของก็ไม่ได้ จะโดนข้อหาว่าชายชู้เสียชื่อ ชำร้ายคนที่รู้จักเคยเคารพนับถือเขาก็จะหัวเราะเยาะและหมดความเคารพ ทั้งที่ผมยังไม่เคยลวนลามหญิงคนไหนเลย ตกที่นั่งเนื้อไม้ไม่ได้กิน หนึ่งไม้ได้รองนั่ง เอากระดูกมาแขวนคอ





## กฎแห่งกรรม

ผมไม่รู้ว่าจะหัวเราะหรือร้องไห้ดี ที่สุดก็คิดตกว่า เสียของเสียเงิน เสียทองดีกว่าจะเสียชื่อเสียง เพราะเงินทองเป็นของนอกกายหาได้ ภายหลัง ชื่อเสียงเสียไปแล้วหาไม่ได้อีก และทันใดนั้นผมก็ได้ยิน เสียงใส่รองเท้าเดินไปเปิดประตูแล้วเสียงก็หายเงียบไป แสดงว่าได้ ออกไปจากบ้านแล้ว ครูหนึ่งหญิงสาวก็ตรงมาเปิดผ้าชายเตียงขึ้น บอกว่า

“คุณรีบออกไปจากบ้านโดยเร็วเถิด ประเดี๋ยวสามิฉันกลับมา อีกจะเกิดเรื่องใหญ่ คราวนี้เขาคงไม่มาคนเดียวแน่ เพราะรู้สึกรู้ว่า เขาจะสงสัยไม่ไว้ใจแล้ว ถ้าเขาพาพวกนักเลงมาคุณก็เจ็บตัว ถ้า เขาพาดำรวจมาคุณก็เสียชื่อ เชื่อดิฉันรีบไปเถิดค่ะ”

ผมไม่รู้จะทำอย่างไรดี เสื้อผ้าเงินทองคงจะไม่ได้คืนแน่ เพราะ อ้อยเข้าปากข้าง ผมคิดแล้วคิดอีก ที่สุดก็คิดว่า ผมไม่ต้องเป็น ห่วงไม่ต้องเสียตาย นึกว่าฟาดเคราะห์ไปที่ ปัญหาข้อสำคัญผมจะ ต้องออกจากบ้านนี้ให้เร็วที่สุด แต่จะนุ่งกางเกงในตัวเดียวออกไป เดินถนนนี้แหละ ผมอายแทบจะแทรกแผ่นดินหนี ผมจึงถามว่า

“นี่ฉันจะเดินออกไปได้อย่างไร มีกางเกงลิงสีแดงตัวเดียว เธอมีกางเกงอะไรพอฉันจะนุ่งกลับบ้านได้บ้าง”

หล่อนบอกว่า “ที่นี่ไม่มีอะไรเลยที่เป็นของผู้ชาย มีแต่ผ้าชิ้น ไม่เป็นอะไรหรอก คุณไปทั้งยังนี้แหละ ไปลิสเขาไม่จับหรอก เขา คงคิดว่าคุณเป็นแขก”

ผมไม่รู้จะทำอย่างไรดี พังคูลแล้วเธอไม่ได้มีความพิศวาสใน ตัวผมเลย เเคราะห์ดีที่สมัยนั้นเขายังให้เสรีในการนุ่งห่ม พวกจีน เดินกลางถนนนุ่งกางเกงขาก้วยตัวเดียว ไม่ต้องใส่เสื้อก็ได้ทั่วเมือง แต่ผมเป็นคนไทยมีความอาย แล้วมีกางเกงลิงสีแดงตัวเดียว ทำ อย่างไรดี เเคราะห์ดีที่เป็นเวลากลางคืน ผมตัดสินใจว่าไปตายเอา ดาบหน้า หมดความรักความอาลัยตายอยากหญิงคนนี้ต่อไป คิดแล้ว





รีบเดินออกจากบ้านนั้นทันที คอยหลบเข้าบังความมืดเมื่อเห็นคนเดินสวนมา ผมนึกกลัวนึกกระดากอายนึกไปต่างๆ นานา ที่สุดกลัวเขาจะนึกว่า ผมเป็นบ้านุ่่งกางเกงลิงสีแดงตัวเดียวเที่ยวเดินเพ่นพ่าน ฉะนั้น จึงไม่อยากพบผู้คนที่คอยหลบคอยหลีก จนผมจะออกปากขอยอีกแห่งหนึ่ง จึงบังเอิญจำได้ว่าผมมีเพื่อนรักอยู่แถวนั้นคนหนึ่ง ผมเกิดดีใจที่มีความหวังขึ้นมาว่า ผมต้องไปขอยืมเสื้อยืมกางเกงใส่กลับบ้าน พอมาถึงบ้านเพื่อน จำได้ว่าไม่ผิดแต่เห็นประตูปิด ผมเคาะประตู คนข้างในไม่ได้ยินเพราะกำลังเปิดหีบเสียงฟังจานเสียงที่หม่อมส้มจิ้นร้องเพลง ผมต้องรอจังหวะพอหมดเพลงและกำลังจะเปลี่ยนจานเสียงเปลี่ยนเข็มใหม่ ผมเลยถือโอกาสเคาะประตู พอเพื่อนเปิดประตูออกมาเห็นผมเท่านั้น แกก็ตกใจผงะแทบหงายหลัง ถามเสียงสั้นๆ ว่า

“ใครนะ”

ผมพูดค่อยๆ เสียงกระซิบว่า “อ๊วเอง อ้ายดำนะ จำไม่ได้หรือ”

แกขยี้ตามองดูผมอีกครั้งหนึ่งก็จำได้ แกดีใจหัวเราะออก ร้องว่า

“เฮ้ย! นี่มันแก้อ้ายดำจริงๆ หรือนี่ ทำให้อ๊วตกใจกลัวนึกว่าทูตของยมบาลเสียแล้ว เพราะรูปร่างลื้อเหมือนยมบาลที่เขาเล่าให้ฟัง ทำให้ใจคออ๊วไม่ดีเลย นึกว่ายมบาลส่งทูตมาพาอ๊วไปเสียแล้ว ลื้อทำไมเล่นพิเรนแต่งตัวแบบนี้ ทำไมดูชิ ตัวมอมไปด้วยฝุ่นยังกับไปเกลือกกลิ้งกลางถนนมา”

ผมเลยตัดบทพูดว่า “อ๊วมีเรื่องอับอายไว้คราวหน้าจะอธิบายให้ฟัง ที่มานี้ก็ตั้งใจว่าจะมายืมเสื้อกางเกงแพรและยืมเงินสักบาท พอจะได้กลับบ้าน ถ้าขึ้นออกไปเดินตามถนนอย่างนี้ มีหวังเขาจับส่งโรงพยาบาลบ้าปากคลองสานแน่”





เมื่อนายอ้วนเพื่อนผมเห็นท่าทางของผมก็เลยบอกว่า “ตกลงเข้าไปในบ้านอาบน้ำอาบทำเสียก่อน วันนี้อ้วนอยู่คนเดียว แล้วเล่าเรื่องย่อๆ ให้รู้เรื่อง แล้วก็เลือกเสื้อผ้ากางเกงเอาตามชอบใจ”

แต่แล้วเจ้าอ้วนเพื่อนผมก็พูดอย่างหนักใจว่า “ถ้ามันไม่ไหว เพราะว่าตัวอ้วนกับตัวลื้อมันติดกันอย่างยักซ์กับลิงที่เดียว ถ้าลื้อใส่กางเกงอ้วนมันคงรุ่มร่ามพิลึก แต่ไม่เป็นไรพอนั่งรถเจ๊กกลับไปถึงบ้านได้ อ้วนจะไปส่ง เมื่อเพื่อนพูดเช่นนั้นผมก็คิดได้ว่า อ้ายอ้วนเพื่อนผมคนนี้ทั้งสูงทั้งใหญ่ ส่วนผมตัวเล็ก ถ้าเอาเสื้อผ้ากางเกงของเพื่อนไปใส่ก็คงจะเหมือนเด็กใส่เสื้อผู้ใหญ่คงรุ่มร่ามมากจริงอย่างว่า แต่ก็ยังดีกว่านั่งกางเกงลึงสีแดงตัวเดียว ตกลงผมก็ได้เสื้อผ้าของเพื่อนแล้วเพื่อนก็พาผมนั่งรถเจ๊กมาส่งกลับบ้าน ผมก็สังเวชตัวเองที่มันเปลี่ยนแปลงไปได้ ชั่วระยะไม่กี่ชั่วโมงผมยังมีเสื้อผ้าดีๆ ใส่ มีเงินมีทองติดตัว แต่บัดนี้ไม่มีอะไรเป็นสมบัติของตัวเองเลย เพื่อนผมมาส่งถึงหน้าบ้านแล้วก็กลับไป เมื่อผมเข้าบ้าน แม่ผมแกลเห็นเข้าก็ตบอกร้องบอกว่า

“โธ่! ลูกแม่ไปทำอะไรมາถึงใส่เสื้อรุ่มร่ามเหมือนตัวนางจิว เสื้อของลูกไปไหนหมด”

ผมได้ชี้แจงความจริงให้แม่ทราบถึงความผิดและเหตุผลเคราะห์ดีที่ผมยังไม่มีภรรยาไม่เช่นนั้นคงตกที่นั่งลำบาก เมื่อผมอธิบายให้แม่เข้าใจแล้ว แม่ไม่พูดอะไรในเรื่องนี้แต่แม่ก็บอกว่า

“ลูกของแม่เมื่อเวลาไม่กินเหล้า เป็นคนสุภาพเรียบร้อยดี น่านับถือ แต่เมื่อกินเหล้ามาแล้วก็ผิดธรรมดา กิริยาเปลี่ยนแปลงไปเป็นคนละคน ใครเห็นท่าทางก็น่าอับอายไม่น่านับถือ เพราะฉะนั้นแม่จะขอให้ลูกเห็นแก่แม่ว่า ต่อไปนี้ลูกจะไม่ดื่มเหล้าจนเมาไม่ได้สติอีกต่อไป ได้ไหมรับปากกับแม่ซิลูก”

ผมได้ยินแม่พูดเช่นนั้น ก็เลยบอกแม่เพื่อจะทำให้แม่สบายใจ





หายเป็นห่วงตลอดไป รับปากว่า

“ต่อไปนี้ผมจะไม่ดื่มเลย ไม่ว่าจะป็นเครื่องดองของเมาอะไร  
ที่ทำให้เสียสติ ขอให้แม่จงสบายใจได้”

แม่ก็แสดงความดีใจกับผม พูดว่า “จงเจริญๆเถิดลูก แม่  
ก็สบายใจแล้ว เหล้ามันเคยฆ่าคนมาตั้งแต่โบราณตลอดมาถึงทุกวันนี้  
แต่ก็ยังมีคนชอบมัน พี่น้องฆ่ากันตายเพราะเหล้าก็มีมาก พอลูก  
บอกเลิกแม่จึงดีใจมาก” แล้วการสนทนาเรื่องเก่าๆ วันนั้นก็สิ้นสุด  
ลงเพียงเท่านั้น.





## เรื่องที่ ๕๒

# คนใจดี

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ ข้าพเจ้าได้พบกับชายหนุ่มชาวญี่ปุ่นคนหนึ่ง ซึ่งเดินทางมาจากบ้านเกิดเมืองนอนเข้าสู่ประเทศไทย ชายหนุ่มผู้นี้ชอบพูดภาษาไทยกับข้าพเจ้าและรู้สึกว่แกชอบภาษาไทยมาก นอกจากภาษาเดิมของแกแล้วยังพูดภาษาอังกฤษได้บ้างไม่มากนัก เราจึงสนทนากันเป็นภาษาไทย ข้าพเจ้าถามแกว่าแกเรียนภาษาไทยมาจากไหน พอมาถึงก็อยากจะพูดไทยทั้งที่ไม่เคยมาเมืองไทยเลย แกยิ้มอย่างภูมิใจบอกว่า เรียนมาจากเมืองญี่ปุ่น แม้แกจะพูดไทยแต่สำเนียงของแกเป็นญี่ปุ่น ฟังดูแล้วกว่าจะจับใจความได้แต่ละประโยค ข้าพเจ้าก็ต้องเหนื่อยใจ แต่เห็นว่าแกมีใจศรัทธาสนใจในภาษาไทย ข้าพเจ้าก็ยินดีทนฟังจนรู้เรื่องโดยตลอด

เมื่อคิดถึงคำพูดและสำเนียงที่เข้าใจได้ยาก ทำให้ข้าพเจ้าหวนไปนึกถึง เมื่อข้าพเจ้ากับพวกเพื่อน ๗ - ๘ คน เดินทางโดยรถยนต์ออกจากกรุงเทพฯ เข้าไปท่องเที่ยวในดินแดนอินโดจีน เริ่มเข้าทางรัฐประเทศ ไปประเทศเขมรท่องเที่ยวชมนครวัด ตลอดจนเข้าไปประเทศเวียดนามใต้ เวลานั้นโง่ดินเดียมยังเป็นประธานาธิบดี แม้ญวนจะถูกแบ่งแยกเป็นฝ่ายเหนือฝ่ายใต้แล้วก็ตาม แต่เหตุการณ์ในสมัยนั้นก็อยู่ในความสงบปกติ การเดินทางท่องเที่ยวก็สะดวกและ





## ปลอดภัย

ครั้งหนึ่ง พวกเราเดินทางจากไซ่ง่อนไปดาลัต ซึ่งเป็นเมือง อยู่บนเขามีอากาศหนาวเย็นตลอดปี ผู้นำทางบอกเราว่า ควรจะ แวะระหว่างทางเพื่อไปเยี่ยมหมู่บ้านเผ่าไทย ที่อพยพหนีพวกแดง มาจากแคว้นดินแดนสิบสองจุไทย ข้าพเจ้ามีความยินดีเพราะเคย สนใจเผ่าไทยนอกประเทศมานานแล้ว อยากจะพบปะสนทนาศึกษา หาความรู้ เมื่อเราไปถึงลงจากรถมองเห็นหมู่บ้านปลูกขึ้นใหม่ ๆ เห็น ผู้คนในหมู่บ้านในบริเวณนั้นก็รู้ว่าเป็นคนเผ่าไทยแน่ เพราะการ แต่งกายและกิริยาท่าทางที่เดินที่พูดไม่กระด้าง ผู้หญิงก็มีแต่ความ นิ่มนวล เหมือนนิสสัยชาวไทยเราสมัยก่อนทั่วไป

ผู้นำทางพาพวกเราเข้าไปในเขตบ้านหลังใหญ่ ผู้เป็นหัวหน้า เผ่าไทยผู้เป็นนายหมู่บ้าน เราใช้ภาษาไทยทักทายพูดกันเป็นครั้งแรก ที่เห็น หัวหน้าเผ่าไทยพร้อมทั้งภรรยาและบุตรชายหญิงเดินยิ้มแย้ม ออกมาต้อนรับเราด้วยความยินดี และเชิญให้เข้าไปในบ้านด้วยความ มีไมตรี เราพยายามใช้คำไทยในการสนทนา ก็รู้สึกว่าจะจับคำพูดไม่ ค่อยจะถูก ยังไม่ค่อยจะเข้าใจกันมากนัก แต่เมื่อสนทนากันไปได้ ไม่นานนักก็พอจะพูดกันรู้เรื่องดี แม้จะต้องเอาภาษาต่างประเทศ เข้าช่วยบ้าง เพราะพวกเราที่ไปนั้นคนไทยล้วนแต่บางท่านก็รู้หลาย ภาษา หัวหน้าเผ่าไทยรูปร่างสูงใหญ่ผิวเนื้อขาว ส่วนภรรยารูปร่าง เหวบางร่างเล็ก ต่างให้ความสนิทสนมเป็นกันเอง บางคำที่แกพูดใช้ สำเนียงไทยได้ชัดเจนดี และก็มีบางคำที่ตัว “ร” ออกเสียงเป็น “ฮ” คล้ายกับภาคเหนือและภาคอีสานของเรา แต่ก็มีที่ชัดเจน เช่น หัวหู ปากคอ แขนขา เป็นต้น เห็นจะเป็นคำดั้งเดิมของเผ่าไทยมาแต่ โบราณ ยังไม่เปลี่ยนแปลงไปตามท้องถิ่นและประเทศที่อยู่ การ ต้อนรับพวกเราก็คคล้ายกับคนไทยรุ่นเก่า หรือชาวชนบททั่วไปใน ประเทศไทย พอรู้ว่าเราเป็นคนไทยบางกอกก็แสดงความยินดีเป็นกัน





เอง คำว่าไทยบางกอกเป็นคำเก่าแก่ จึงเข้าใจกันง่ายในต่างประเทศ  
ไม่ต้องอธิบายให้เหนื่อยว่าบางกอกอยู่ที่ไหน หัวหน้าเผ่าไทยบอกว่า  
เคยได้ยินชื่อไทยบางกอกก่อนแล้วว่า เป็นบ้านเมืองที่ใหญ่โตและ  
สวยงามมาก มีผู้คนมากมาย และแก่ได้เล่าให้เราฟังว่า บรรพบุรุษ  
เคยเป็นขุนนางจีนมาก่อน ทั้งข้าพเจ้าก็เห็นรูปเขียนที่แกบุซาแต่งตัว  
เป็นขุนนางจีน และแกบอกว่าแกมีบุตรชาย หญิง และเวลานี้บุตรชาย  
ยังศึกษาอยู่ในประเทศฝรั่งเศส ส่วนตัวแกนั้นพูดภาษาฝรั่งเศสได้ดี  
นอกจากนั้นยังเล่าเรื่องถิ่นเดิมของแคว้นสิบสองจุไทย ไลเจา และ  
ลาวเซิงที่ได้ถูกพวกแดงเข้ารุกรานอย่างป่าเถื่อนไม่มีมนุษยธรรม  
โหดร้ายทารุณต่อเผ่าไทยผู้รักสงบและความอิสระ ตัวแกเป็นหัวหน้า  
คุมพวกไทยอาสาสมัครเข้าต่อสู้ เพื่อดินแดนที่แสนรักแสนหวงกับ  
ผู้รุกรานอย่างทรหด น่าน้อยยอมแพ้อไฟ ทั้งอาวุธที่ทันสมัยก็ไม่มี  
พอจะใช้ต่อต้านผู้บุกรุก ที่สุดชาวไทยซึ่งมีกำลังน้อยกว่าก็พ่ายแพ้  
แก่พวกแดง ซึ่งมีกำลังพลมากกว่าและอาวุธดีกว่า พวกแดงมีความ  
โกรธแค้นแถมมาก เพราะแกเป็นหัวหน้าเผ่าที่เข้มแข็งไม่ยอมอ่อนน้อม  
จึงพาทหารออกตามล่าตัว แกจึงจำเป็นต้องตัดสินใจครั้งสุดท้าย พา  
ครอบครัวขึ้นเครื่องบินหลบหนีเข้ามาในดินแดนเวียดนามใต้  
พร้อมทั้งบริวารที่ติดตามมาภายหลังอีกห้าสิบหกสิบหลังคาเรือน  
แกพูดแล้วก็มีชื่อเสียง แสนรักแสนอาลัยชาวไทยที่ได้ร่วมสู้รบกัน  
มาเพื่ออิสระ ต้องแตกพ่ายแยกกันหลบหนีไปคนละทิศละทาง แก  
เศร้าถึงชะตากรรมของชาวไทยสิบสองจุไทย ที่ร่วมสู้รบจำนวนแสน  
ซึ่งต้องอยู่ในถิ่นเดิม ตกอยู่ในความยึดครองของพวกแดง คงจะตก  
เป็นทาสงานอย่างน่าสงสาร พวกเราได้ยินได้ฟังเรื่องจากหัวหน้า  
เผ่าไทย ซึ่งเคยเป็นผู้ยิ่งใหญ่ในดินแดนสิบสองจุไทยในอดีต ก็เศร้าใจ  
พลอยมีความสงสารชาวไทยไม่รู้ว่าเมื่อไหร่จะสิ้นชะตากรรม แต่ก็นึก  
ว่าโลกย่อมเป็นธรรมเสมอ ผลสุดท้ายธรรมะย่อมชนะพวกอธรรม ก็





ค่อยรู้สึกสบายใจขึ้น การที่ข้าพเจ้าได้สนทนากับหัวหน้าเผ่าในครั้ง  
 นั้น ไม่เหนื่อยใจเหมือนการสนทนากับหนุ่มชาวอาทิตย์อุทัยประเทศ  
 ผู้นี้เลย ที่สุดก็จับใจความได้ว่า หนุ่มญี่ปุ่นผู้นี้เล่าให้ข้าพเจ้าฟังว่า  
 อาผู้เป็นน้องของพ่อได้เคยเป็นทหารในกองทัพญี่ปุ่นเวลาสงครามโลก  
 ครั้งที่ ๒ ได้ถูกส่งมาประเทศไทยและมีหน้าที่คอยควบคุมเชลยศึก  
 ทั้งฝรั่งและแขก เคยบังคับให้สร้างทางรถไฟสายมรณะที่บ้านโป่ง  
 และเมืองกาญจนบุรี อาของแกเล่าให้ฟังว่า เมื่อแรกๆ พวกทหาร  
 ลูกพระอาทิตย์โกรธพวกชาวบ้านและคนไทยมาก ที่ชอบแอบเอา  
 ขนมและผลไม้ไปให้พวกเชลย แต่ก็มีคนไทยบางพวกชอบหากินกับ  
 พวกเชลย ทำการแลกเปลี่ยนซื้อขายจนพวกเชลยไม่มีอะไรเหลือ  
 พ้นกาย แต่คนไทยส่วนมากมีใจเมตตากรุณา เมื่อเห็นพวกเชลยศึก  
 หิวผอมโซ ได้รับความลำบากทำงานหนักก็มีความสงสาร จึงเอา  
 ของแอบให้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เช่นพวกคนไทยที่ขึ้นรถไฟผ่าน  
 ไปมา มองเห็นเชลยทำงานอยู่ข้างทางรถไฟ ต้องอยู่กลางแจ้งที่  
 ร้อนจัดตัวแดงจนดำเพราะไม่มีเสื้อผ้าใส่ ต่างก็ใจสงสาร พวกเชลย  
 นี้อดอยาก บางคนติดบุหรี่แต่ไม่มีจะสูบ เมื่อเห็นคนไทยโดยสาร  
 รถไฟผ่านไปผ่านมาไพล่หน้าต่างรถไฟดู พวกเชลยยกมือสองนิ้วขึ้น  
 แตะริมฝีปากแล้วก็แบมือ คนที่อยู่บนรถไฟก็รู้ความหมายดี เมื่อ  
 รถชะลอค่อยๆ ผ่าน พวกคนไทยใจบุญก็สงสารต่างก็แอบโยนบุหรื  
 ยาสูบลงไปให้เป็นช่องๆ โดยไม่ให้พวกผู้คุมทหารญี่ปุ่นเห็น ทั้ง  
 ไม่หวังสิ่งใดเป็นเครื่องตอบแทน พวกทหารญี่ปุ่นที่คอยควบคุมรู้ก็มี  
 ความโกรธมาก คิดว่าคนไทยชอบเป็นมิตรกับพวกเชลยมากกว่าเป็น  
 มิตรกับชาวญี่ปุ่น ต่างก็เป็นเดือดเป็นแค้นเพราะเข้าใจว่าประชาชน  
 ไม่ยอมร่วมมือกับกองทัพญี่ปุ่น กลับพยายามช่วยเหลือพวกเชลย

เหตุการณ์อะไรในโลกนี้ย่อมจะเปลี่ยนแปลงไปได้ ไม่มีอะไร  
 แน่นนอน ทหารญี่ปุ่นซึ่งชนะสงครามตอนแรกๆ แต่ที่ที่สุดก็ต้องแพ้





สงครามอย่างราบคาบ ทหารญี่ปุ่นในประเทศไทยก็ถูกฝ่ายชนะเข้ามาปลดอาวุธและควบคุม กลับเปลี่ยนเป็นเชลยศึกบ้าง อาของแกก็ตกเป็นเชลยศึกอยู่ในประเทศไทย ต้องทำงานหนักได้รับความลำบาก ต้องมีความอดทนและอดอยาก แม้บุหรืตัวเดียวก็ต้องแบ่งกันสูบหลายคน แต่แล้วก็ได้อาศัยชาวไทยผู้มีใจดีได้หยิบยื่นทั้งผลไม้ อาหารและบุหรืโดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน อาของแกจึงรู้ว่าคนไทยส่วนมากเป็นคนใจบุญมีเมตตากรุณา เมื่อได้เห็นคนตกทุกข์ได้ยากอยู่ในความลำบาก ไม่ว่าจะป็นชาติใดภาษาใด ก็ช่วยเหลือด้วยจิตใจบริสุทธิ์

ต่อมา เมื่อคู่สงครามลงนามตกลงทำสัญญาสงบศึกยุติการทำสงครามทั้งสองฝ่าย อาของแกก็ถูกปล่อยส่งกลับไปสู่บ้านเดิมในประเทศญี่ปุ่น เมื่อได้พบหน้าญาติพี่น้องก็ดีใจ เมื่อลูกหลานถามถึงชีวิตในเมืองไทยแกก็เล่าให้ฟัง ทำให้ลูกหลานหลายคนอยากจะมาเมืองไทย ตัวชายหนุ่มก็เป็นหลานคนหนึ่งที่พักถึงคนไทยเมืองไทยตลอดมา จึงได้อุตส่าห์พยายามเรียนพูดไทยกับชาวญี่ปุ่นผู้ที่เคยมาอยู่เมืองไทยมาก่อน จนได้มีโอกาสเดินทางมาเมืองไทยคราวนี้ ความเมตตาสงสารของคนไทยในคราวนั้น ทำให้พวกเชลยศึกทั้งฝรั่งและญี่ปุ่นซาบซึ้งในน้ำใจอันดี ในความเมตตาจิตแก่ผู้ตกทุกข์ได้ยาก จนเป็นที่ประทับใจอยู่ในความทรงจำของพวกเขาเชลยทั้งสองฝ่าย

เรื่องความใจดียังมีอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งข้าพเจ้าได้ฟังจากท่านผู้หนึ่ง ท่านผู้นั้นเล่าให้ฟังว่า คุณป้าของท่านอยู่จังหวัดทางใต้ ซึ่งมีรถไฟผ่านแต่ไม่ห่างไกลจากพระนครมากนัก คุณป้าเป็นคนใจบุญและมีความขยัน แม้จะเป็นผู้มีอันจะกินแต่ไม่ชอบอยู่นิ่งหรืออยู่กับบ้านเฉยๆ เป็นคนอยู่ไม่สุขแต่ก็ไม่รู้จะทำอะไรดี จึงคิดทำขนมถั้วจากบ้านแล้วหาบออกมาขาย และชอบมานั่งขายข้างที่ทำการศาลากลางประจำจังหวัดเสมอ เวลานั้นทางการเขาจ่ายนักโทษออก





ไปทำงานนอกเรือนจำ มีการถางหญ้า ตัดต้นไม้ ทำความสะอาด  
สถานที่ราชการเป็นประจำ

คุณป้าหาบขนมมาขาย เห็นนักโทษทำงานหนักก็มีใจสงสาร  
เมื่อถึงเวลานักโทษหยุดพักก็นำขนมถ้วยมาแจกจ่ายให้นักโทษพวก  
นั้นกิน โดยไม่ต้องการสิ่งใดตอบแทน ทั้งไม่หวังว่าจะขาดทุนหรือ  
ได้กำไร คิดแต่เพียงว่า การได้บริจาคขนมให้พวกนักโทษกินในเวลา  
หิวและมีความลำบากเช่นนี้ ย่อมเป็นบุญกุศลในการบริจาคทาน  
เหมือนกัน การที่คุณป้าได้บริจาคขนมเป็นทานให้แก่ักโทษบ่อยครั้ง  
ทำให้นักโทษมีความรักใคร่นับถือเพราะความใจดีพากันเรียกว่า  
“คุณแม่” และคุณป้าก็เป็นสุขทางใจ เมื่อได้เห็นนักโทษผู้หน้าสงสาร  
ได้กินขนมที่บริจาคอย่างหิวกระหาย

ต่อมาคืนหนึ่ง ทางจังหวัดถูกโจมตีด้วยเครื่องบิน เพราะ  
เป็นเวลาสงครามโลกครั้งที่ ๒ ทางเรือนจำถูกระเบิดกำแพงพังไป  
แถบหนึ่ง ทำให้นักโทษมีโอกาสหลบหลีกออกมาได้ และแฝงความ  
มืดพากันหลบซ่อนตัวอย่างมิดชิดในเวลากลางวัน แม้พวกพนักงาน  
ผู้คุมเรือนจำจะได้พากันเที่ยวติดตามค้นหา เพื่อที่จะได้นำตัวเข้าสู่  
เรือนจำแต่ก็ค้นไม่พบ พอตกเวลากลางคืนพวกนักโทษก็ออกมา พากัน  
ตัดช่องย่องเบาลักขโมยของชาวบ้าน และพวกเจ้าทรัพย์ก็พากัน  
นอนอย่างสลับสไลด ตลอดทั้งสุนัขที่เลี้ยงก็ไม่เห่า เพราะหลับคล้อย  
กับตุกมณฑ์สะกดหรือยารม ชาวบ้านแถบนั้นถูกลักขโมยไปแทบทุก  
หลังคาเรือน แต่ที่หน้าอัศจรรย์เพราะมีแต่บ้านคุณป้าผู้ขายขนมถ้วย  
บ้านเดียวที่ไม่มีมีของสิ่งใดหาย ชาวบ้านที่รู้จักคุ้นเคยต่างก็พากัน  
ประหลาดใจ คิดว่าคุณป้าคงจะมีของดีทำให้พวกผู้ร้ายจั้งจัง ไม่กล้า  
หยิบขโมยไปได้ ทั้งที่คุณป้าก็ถูกตัดรั้วสังกะสีพอตัวคนจะลอดเข้าไป  
ในบ้านและออกมาอย่างสบาย ซ้ำมีรอยเท้าย่ำเข้าไปถึงในตัวบ้าน  
และในห้อง ซึ่งมีของหลายอย่างที่มีราคาที่คุณร้ายควรจะลักขโมยเอา





ไปได้ แต่ก็ไม่ได้เอาอะไรไป ชาวบ้านพากันสงสัยถามคุณป้าว่ามีของดีอะไรป้องกันหรือมีคาถาอาคมดี จึงป้องกันภัยจากโจรผู้ร้ายได้ คุณป้าได้แต่ยิ้มแล้วพูดว่า ไม่มีของดีหรือคาถาอาคมที่จะป้องกันโจรภัยได้ นอกจากใจของเราที่ได้แผ่เมตตาจิตเท่านั้น

ต่อมา เมื่อทางบ้านเมืองเห็นชาวบ้านได้รับความลำบากเดือดร้อนเพราะผู้ร้ายชุกชุม ทางการก็ได้ระดมพวกเจ้าหน้าที่จำนวนมากพร้อมกันออกกวาดล้างกวาดล้างเป็นการใหญ่ ได้จับกุมพวกนักโทษหนีคุกเข้าไปรับกรรมเพิ่มโทษได้หลายคน

การที่บ้านของคุณป้าไม่ถูกโจรกรรมเหมือนบ้านอื่น มาทราบภายหลังว่าพวกนักโทษหัวขโมยตัดช่องย่องเบาเหล่านั้น พอตัดรั้วสังกะสีบ้านคุณป้าลอดเข้าไปถึงในบ้านได้ เมื่อเห็นของมีราคาหลายอย่างก็ดีใจจัดแจงหยิบใส่ถุงผ้าเตรียมไว้แล้วจะนำออกจากบ้าน แต่ไม่ลืมนจะแหวะเข้าไปในครัวเพื่อจะได้อาหารติดมือไปด้วย แต่พอโผล่เข้าไปก็พบสาแหรกไม้คานหาบกระจาด และถ้วยท่าขนม พอจำได้ก็ชะงัก นึกถึงบุญคุณของคุณป้าผู้ใจดี เคยให้ขนมถ้วยกินเมื่อยามยากยามหิว แม้ว่าตัวเองจะเป็นคนใจชั่วก็ยังมี ความกตัญญูเหลืออยู่บ้าง จ้องดูหาบขนมถ้วยแล้วน้ำตาไหล พูดพึมพำออกมาว่า

“แม่จ๋า ลูกไม่รู้ว่าแม่อยู่ที่นี้ แม่ลูกจะเป็นคนช่วยอย่างไร เมื่อรู้ว่าเป็นของแม่แล้ว ลูกจะไม่ขอแต่จะต้องเป็นอันขาด” พูดแล้วก็รีบนำสิ่งของที่ตั้งใจขโมยกลับไปไว้ที่เดิม แล้วก็รีบถอยออกจากบ้านไปโดยเร็ว

นี่ก็ชี้ให้เห็นว่า คนชั่วก็ยังมีเวลาที่จะนึกถึงความดีของผู้มีคุณบ้าง เป็นเรื่องที่น่าคิด





## เรื่องที่ ๔๓

# ผู้คุมครอง

วันหนึ่ง เพื่อนที่รักใคร่มาจากต่างจังหวัด ได้มาเยี่ยมเยียน สนทนาถาถามถึงทุกข์สุข ฐานเพื่อนเก่าแก่ นานๆ จะได้มีโอกาสพบ ปะกันสักครั้ง เรามีเรื่องสนทนากันมาก เพราะเราไม่ได้พบกันนาน เมื่อได้เวลาจวนเที่ยงเราจึงได้ชวนกันไปรับประทานอาหารในร้าน แห่งหนึ่ง เมื่อสั่งอาหารแล้วเราก็ยังมีเวลาสนทนากันในเรื่องต่างๆ ไม่รู้จักจบสิ้น

ตอนหนึ่งเพื่อนได้บอกว่า “ญาติของผมนคนหนึ่งได้ประสบ เหตุการณ์มหัศจรรย์ เป็นเรื่องแปลกมากพิลึกจริงๆ ยากที่จะเชื่อ ว่าเป็นไปได้ แต่ก็เป็นไปได้ ญาติของผมนนี้เป็นลูกของอา จะ นับก็เป็นลูกพี่ลูกน้องกับผม แต่เป็นคนดีมากมีศีลมีสัตย์ เรื่องนี้ถ้า เป็นคนอื่นเล่ากันมาหลายทอด ผมก็ยังสงสัยไม่แน่ใจว่าตัวผมเอง จะเชื่อหรือไม่ เพราะเหตุการณ์ประหลาดเหล่านี้บางครั้งก็ต้องเชื่อ จะไม่เชื่อก็ได้ จะเชื่อมากหนักก็ได้ ฉะนั้น ผมจึงเดินสายกลางๆ เลือกลงเชื่อเป็นเรื่องๆ ไป ก่อนเชื่อก็ต้องพิจารณาดูผู้ประสบการณ ์นั้นเป็นคนชนิดใด มีความประพฤติอย่างไร มีประโยชน์อะไรแอบ แฝงอยู่ในเรื่องหรือไม่ หน้าหนักของเรื่องเชื่อถือได้ไหม เพราะเรื่อง เหล่านี้พิสดารจะเอาหลักและเหตุผลไม่ค่อยได้ ถ้าเราได้ประสบกับ





## กฎแห่งกรรม

ตัวเองเห็นกับตาได้ยืนกับหูเราก็เชื่อ แต่ถ้าเราจะไปแล้วให้คนอื่นฟัง เขาอาจจะไม่เชื่อเช่นเดียวกับเราไม่เชื่อเขา เพราะเป็นสมัยความเจริญทางวิทยาศาสตร์ สามารถจะส่งดาวเทียมขึ้นโคจรรอบพิภพ และกำลังจะส่งมนุษย์อวกาศขึ้นไปสู่อวกาศจันทร์ และดาวเคราะห์อื่น ๆ และก็น้อยคนนักที่จะหันมาสนใจเกี่ยวกับเรื่องที่ไม่มีเหตุผล เขามองข้ามไปหมด เพราะเห็นเป็นเรื่องพิสูจน์ไม่ได้ เหลวไหลไม่สนใจเพราะเป็นสมัยมีเหตุผล”

ข้าพเจ้าถามว่า “เรื่องเหลวไหลนี้เห็นจะเกี่ยวกับวิญญาณ และเรื่องภูตผีปีศาจใช่ไหม”

เพื่อนตอบว่า “ถูกแล้ว ที่ผมพูดนี้หมายถึงวิญญาณเมื่อภินิหาร แปลกประหลาดมหัศจรรย์”

ข้าพเจ้าบอกว่า “เรื่องนี้ผมเชื่อและสนใจมาก เพราะผม กำลังศึกษาอยากทราบถึงเรื่องวิญญาณและการตายแล้วเกิด และ วิญญาณต่าง ๆ ที่มีฤทธิ์เดชอภินิหารแตกต่างกัน และอยากทราบ ถึงผู้ที่จากโลกมนุษย์นี้มีความรู้สึกอย่างไรบ้าง ความเป็นอยู่ติด กับโลกมนุษย์อย่างไร บางครั้งในความฝันผมเห็นเพื่อนที่ตายไป เมื่อ นึกได้ก็รีบถามถึงเวลาตายรู้สึกอย่างไรบ้าง และความเป็นอยู่ในปรโลก เป็นอย่างไร ทั้งผมก็เคยมีประสบการณ์ในเรื่องชนิดนี้มาหลายครั้ง ล้วนแต่ลึกลับอภินิหารชนิดที่จับเหตุผลต้นปลายไม่ได้ บางครั้งก็ น่าตื่นเต้น บางครั้งก็น่าพิศวงงงงวย แม้ว่าจะได้ประสบการณ์ด้วย กันมากคนก็ดี ต่างก็รู้กันอยู่แต่ในหมู่คณะที่สนใจเท่านั้น ว่าโลกยังมีสิ่งลึกลับและอภินิหารมหัศจรรย์มีจริงในยุคปัจจุบัน คิดดูแล้วว่าหาก ผมจะนำมาเขียนขึ้นก็กลัวตัวเองจะเสียผู้เสียคน ฉะนั้น ผมจึงต้อง พิจารณาดูความรู้สึกของบุคคลทั่วๆ ไป เพราะเราจะเอาความรู้สึก ของคนส่วนน้อยรู้เห็นนั้นไม่ได้ เพราะฉะนั้นเรื่องจริงบางเรื่องก็เขียน ขึ้นไม่ได้” เพื่อนฟังดูแล้วก็หัวเราะถามว่า





“เสียผู้เสียคนอย่างไร เมื่อเราพูดแต่เรื่องจริง ผมยังไม่เข้าใจ”  
ข้าพเจ้าต้องถอนหายใจแล้วตอบว่า

“ก็เรื่องจริงแต่หากคนเชื่อยาก เพราะคนเราส่วนมากยัง  
ปรับปรุงความรู้สึกเข้าไม่ถึงในเรื่องลึกลับมหัศจรรย์เหล่านี้ เพราะยัง  
อยู่เหนือความรู้สึกของคนส่วนมาก ยกตัวอย่างสมมุติเช่นเดียวกัน  
กับสมัยปู่ย่าของเรา สมัยนั้นถ้าเราจะไปบอกว่า ต่อไปเขาจะส่งคน  
ไปลงดวงจันทร์ คนสมัยนั้นเขาไม่เชื่อแล้วกลับหัวเราะเยาะ เกิด  
สงสัยว่าอ้ายนี่มันสติสตั๋งยังดีอยู่ หรือเป็นบ้าไปแล้ว ถ้าเราไปอ้าง  
โน่นอ้างนี้อยู่คนเดียว เมื่อคนอื่นไม่มีใครเขาเชื่อเราแล้ว เขาก็พา  
กันหมาให้เราเป็นบ้าเสียสติ คราวนี้เราก็เกิดสงสัยตัวเราเองว่าเรา  
เป็นบ้าจริงหรือเปล่า เพราะทุกคนเขาว่าเราเป็นบ้า เรามัวสงสัยตัว  
เราเองแล้วก็เสียผู้เสียคน เพราะความจริงทางวิทยาศาสตร์ยังไม่  
เจริญพอที่จะเปิดเผยให้เห็นจริงจัง เป็นเพียงแต่ความรู้สึกนึกคิดว่า  
เป็นไปได้เท่านั้น เรื่องวิญญูณาก็คงมีผู้พิสูจน์วันหนึ่งในอนาคต”

เพื่อนได้ฟังแล้วก็พยักหน้าหนึ่งใช้ความคิดครุ่นหนึ่ง แล้วจึงพูด  
ว่า “ผมคิดว่าอยากจะให้ญาติของผมมาพบกับคุณ เล่าเรื่องให้ฟัง  
ทั้งหมด เพื่อคุณจะได้พิจารณาตัวเองว่าเห็นสมควรอย่างไรบ้าง ผม  
รับรองว่าญาติคนนี้เป็นคนดีมาก ถ้าไม่ดีก็คงตายโหงไปนานแล้ว”

หลังจากนั้นต่อมาประมาณเดือนเศษ เพื่อนก็ได้พาชายคน  
หนึ่งมาหาข้าพเจ้า เมื่อเห็นหน้าก็รู้สึกชอบก่อนแล้ว เมื่อได้รับการ  
แนะนำให้รู้จักและได้สนทนากันก็รู้สึกว่าชายผู้นี้มีอัชฌาสัยดี ทั้งกิริยา  
ท่าทางพูดจาเป็นคนเปิดเผยไม่มีเล่ห์เหลี่ยม เป็นที่น่าคบหาสมาคม  
จึงคิดว่าชายผู้นี้บุคลิกลักษณะสมกับเพื่อนได้ยกย่องว่าเป็นคนดี  
เมื่อได้สนทนากันพอสมควรก็รู้สึกว่าเข้ากันได้อย่างสนิทสนม แล้ว  
ชายผู้นั้นก็เล่าเรื่องให้ฟังว่า

คืนวันหนึ่งยังไม่ตีก้น ผมได้ขับรถอยู่บนท้องถนนจากจังหวัด





ผ่านจังหวัด เวลานั้นอายุของผมกำลังเข้าเบญจเพส การขับรถเป็น เวลาชั่วโมงๆ คนเดียวในยามค่ำคืนเช่นนี้รู้สึกเหงาทำให้คิดว่า ถ้ามีเพื่อนร่วมทางมาด้วยก็จะดีจะได้คุยกันแก้เหงา คืนนั้นอากาศออก จะเย็นและฝนก็ตกเป็นฝอยทำให้ถนนชื้นแฉะ ผมกำลังคิดอะไรต่ออะไรไปตามเรื่อง ทันใดนั้นสายตาผมดูไปข้างหน้ารถ ไกลออกไป เท่าที่ไฟใหญ่หน้าจะส่องถึง ผมมองเห็นชายผู้หนึ่งกำลังเดินหัน หลังมุ่งตรงไปข้างหน้า สวมเสื้อแบบชาวหนุงกางเกงครึ่งท่อนเดิน อยู่กลางละอองฝน ผมเกิดความสงสารขึ้นมาที่แกต้องเดินตากฝน เพราะทางระยะนี้ห่างไกลจากหมู่บ้านมาก คิดว่าเราควรจะสงเคราะห์ รับแกขึ้นรถ ไปส่งยังที่จุดหมายปลายทางของแกคงจะไม่ไกลนัก เพราะ ไปทางเดียวกัน เมื่อคิดแล้วผมเร่งรถไปจนทัน ร้องบอกว่า

“คุณจะไปไหน ขึ้นมาบนรถผมจะไปส่ง อย่าเดินตากฝนเลย”

เมื่อแกเหลียวหน้าหันมาดู ผมก็เห็นหน้าถนัดเป็นชายแก่ ๆ แต่สิ่งที่แปลกก็คือ ผมเห็นขนคิ้วสองข้างของแกไม่เหมือนกัน เพราะ ข้างหนึ่งหงอกขาวและอีกข้างหนึ่งยังดำ แกหยุดหันมาถามว่า

“เรียกข้าหรือ”

ผมรีบเปลี่ยนคำแทนชื่อตามอายุ บอกว่า “ครับ เชิญคุณลุง ขึ้นมาบนรถ ผมจะไปส่ง” แล้วผมก็เอียงตัวเอื้อมมือไปเปิดประตูรถ ให้แกรีบขึ้นมา เมื่อแกขึ้นมานั่งเรียบร้อย ผมก็ปิดประตูรถเข้าเกียร์ เดินทางต่อไป ทันใดนั้นชายชราพูดขึ้นว่า

“เออ เองนี้มันใจดีจริงวะ ที่มีแกใจหยุดรับคนแก่อย่างข้า” พูดแล้วก็หัวเราะชอบใจ ฟังแล้วรู้สึกพิกล แต่ผมก็ไม่สนใจจึงบอกว่า

“ไม่เป็นไรหรอกครับคุณลุง โบราณว่าน้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า ผมเดินทางมาคนเดียวจะได้คุณลุงเป็นเพื่อนคุยกันระหว่างทาง วัน หน้าวันหลังผมอาจต้องพึ่งคุณลุงก็ได้” เสียงชายชราหัวเราะในลำคอ อย่างชอบใจพูดว่า





“เออ จริงๆ เอ็งมันคนซื่อใจดี ข้าชอบเอง” แล้วก็หัวเราะต่อไป ทำให้ผมนึกในใจว่า ชายสูงอายุผู้นี้เป็นใครกันนะ ดูท่าทางพูดจาคล้ายกับผู้มีอำนาจ แม้จะใช้คำพูดอย่างชาวบ้านชนบทธรรมดาของผู้เฒ่าที่ใช้คำพูดกับลูกหลาน แต่ผมก็ไม่ถือสาอะไรในคำพูดตรงไปตรงมาของแก นึกว่าผู้เฒ่าสูงอายุชั้นปู่ชั้นตา เราควรให้ความเคารพ เพราะอายุเราก็รุ่นลูกหลานของแก คิดแล้วก็มีความสบายใจ เมื่อผมหยิบซองบุหรี่เปิดออกมายื่นให้ แล้วบอกว่า

“คุณลุงเชิญสูบบุหรี่สิครับ”

เสียงชายชราหัวเราะและพูดว่า “ข้าไม่สูบบุหรี่หรอกโว้ย เอ็งสูบบุหรี่ของเอ็งได้ตามใจ”

ผมจึงพูดว่า “ผมต้องขอโทษด้วยที่คุณลุงไม่ชอบ ผมก็ยังไม่สูบบุหรี่เหมือนกัน” พูดแล้วผมก็ปิดซองบุหรี่เก็บใส่กระเป๋า

เสียงชายชราพูดว่า “รถของเอ็งมันไม่สวยเหมือนรถคนอื่นเขา แต่เอ็งมันใจดีใช้ได้” พูดแล้วก็หัวเราะชอบใจ

ผมจึงตอบว่า “จริงครับคุณลุง รถของผมรูปร่างไม่สวย เพราะเป็นรถรุ่นเก่า แต่มันก็ซื่อสัตย์ดี ไม่เคยเสียกลางทางเลย ผมวิ่งตลอดคืนตลอดวันขอเติมน้ำมันอย่าให้มันหมดถึงเท่านั้น” เสียงชายชราหัวเราะชอบใจพูดว่า

“เออ เอ็งมันดี แต่ข้าขอเตือนเอ็งอย่าประมาท ของอะไรมันไม่แน่นอน” พลาบซีมือไปข้างหน้าแล้วบอกว่า

“โน่นถึงหัวดงตรงต้นไม้ใหญ่มากๆ เอ็งหยุดรถ ข้าจะลง”

เมื่อรถมาถึงที่ต้นไม้หนาที่บตามชายชราบอก ผมก็หยุดรถ เอียงตัวเอื้อมมือไปเปิดประตูรถให้ชายชราลง เมื่อแกลงจากรถแล้วก็ร้องบอกว่า

“ข้าไปก่อนนะโว้ย ถ้าเอ็งมาแถวนี้นึกถึงข้าบ้างนะ” แล้วแกก็หัวเราะอย่างน่ากลัว ผมก็ได้แต่รับปากว่า “ครับคุณลุง” แล้วก็





ยกมือไหว้ แต่ชายชรามิได้หันมามอง แกร็บก้มหน้าหันหลังเดินดุ่ม ๆ เข้าไปในดงไม้หายไประหว่างกับเสียงหัวเราะที่เย็นจับใจ ผมก็ไม่ได้ถามชื่อชายชราผู้นั้นและแกก็ไม่ได้บอก คงจำได้แต่รูปร่างหน้าตาเท่านั้น แกเป็นใครอยู่ที่ไหนก็ไม่รู้ หลังจากนั้นผมก็นั่งมาในรถคนเดียว คิดอะไรต่ออะไรตลอดทาง

ภายหลังต่อมาอีกหลายเดือน ผมก็ต้องเดินทางโดยรถยนต์ไปในเส้นทางสายนี้อีก และคราวนี้ก็ไปคนเดียวเช่นกัน การเดินทางไปถึงแถวนั้นก็เป็นเวลาดีมาก ผมก็อดคิดถึงชายชราไม่ได้ นึกถึงคำพูดของชายชรา นึกถึงเสียงหัวเราะคล้ายคนเสียสติและเยือกเย็นของแกแล้วก็อดนึกถึงเรื่องต่างๆ ที่ผ่านมาแล้ว คึ้นนั้นผมขับรถใช้ความเร็วสูง เวลานั้นมีผมคนเดียวและรถคันเดียวในท้องถนนในยามดึก เพราะไม่มีรถตามหลังและรถสวนทางมา ในความสงัดอากาศเยือกเย็น ทำให้ผมเร่งความเร็วตลอดเวลา แต่แล้วเหตุการณ์ไม่ได้นึกได้ฝันว่า อากาศเยือกเย็นยามดึกเช่นนี้จะเกิดอุบัติเหตุอย่างล่อหน้าซึ่งไม่เคยมีไว้แหวว่าซำรุดเลย ก็เกิดระเบิดดังปังเสียงสนั่นหวั่นไหว ล่อหน้าซึ่งยางนอกยางในเสียหายใช้ไม่ได้หมดลมอย่างกระทันหัน รถก็ส่ายไปมา พวงมาลัยสั่น ผมกุมพวงมาลัยไม่อยู่ เพราะยางเส้นที่ระเบิดนั้นไม่มีลมสะบัดตามล้อที่หมุน ผมไม่สามารถจะบังคับพวงมาลัยไว้ได้ตามปกติ รถหันตัวหมุนขวางถนน หน้ารถกำลังจะวิ่งพุ่งดิ่งลงไปตกข้างถนน สติผมยังดีคิดว่า ถ้าผมเหยียบห้ามล้อรถจะต้องคว่ำก่อนตกถนน ไฟใหญ่หน้าฉายไปทางข้างถนน ผมใจหายหมดนึกภาวนาถึงคุณพระอยู่ในใจและคิดว่า ถ้าไม่ตายก็ต้องไปนอนหยอดหน้าข้าวต้มในโรงพยาบาลเป็นแน่ ทันใดนั้น ในนาที่สุกท่ายความสว่างของไฟหน้าทำให้ผมมองเห็นชายชราที่จำได้ เพราะคิ้วข้างหนึ่งขาวข้างหนึ่งดำ พอดีแกยืนขวางหน้ารถริมขอบถนนใช้มือดันรถไว้ไม่ให้ตก ตาผมไม่ฝาดสติผมยังดี ผมต้องร้อง





ตะโกนออกไปสุดเสียงด้วยความตกใจ กลัวรถจะชนแกตกถนนตายว่า

“คุณลุงหลีกเร็ว! ประเดี๋ยวรถชนตกถนน”

แต่แล้วผมก็ได้ยินชายชราหัวเราะอย่างเยือกเย็น อย่างเคย  
ได้ยินในยามดึกสงัด พลากร้องบอกว่า

“เอ็งจะตายอยู่แล้วยังเป็นห่วงคนอื่นอีกนิ” แล้วก็หัวเราะตามเคย

ต่อจากนั้น ผมก็หมดความรู้สึกเพราะสิ้นสติ รู้สึกกลาง ๆ  
เหมือนหัวพุ่งเข้าชนของแข็งอย่างแรงแล้วสลบไป ทั้งที่มีพวงมาลัย  
ค้ำตัวอยู่จะชนได้อย่างไร ผมก็อธิบายไม่ถูกว่า พอร์ถวิ่งไปจดขอบ  
ถนนก็หยุดอย่างกะทันหัน ผมไม่ทันได้ระวังตัว หัวจึงพุ่งออกมาชน  
ของแข็งภายในรถ ประกอบด้วยความตกใจจึงทำให้หมดสติ

ก่อนจะหมดสติผมนึกว่าต้องตายแน่ ไม่นึกว่าจะรอดพ้น  
ความตายได้อย่างปาฏิหาริย์เพราะจากขอบถนนไปสู่พื้นล่าง สูงพอ  
ที่จะพลิกคว่ำพลิกหงายไปหลายทอดกว่าจะถึงพื้นดินล่าง นึกแล้วก็  
หวาดเสียวน่ากลัวที่สุดในชีวิต ผมไม่สามารถลืมเหตุการณ์ในครั้งนั้น  
ได้ตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้

ผมสลบไม่ได้สติจนรุ่งเช้า พระอาทิตย์ขึ้นท้องฟ้าสว่าง นกกา  
ออกหากินบินผ่านไปส่งเสียงร้องในอากาศ เสียงไก่ขันมาจากไกล ๆ  
ผมค่อย ๆ รู้สึกตัวคล้ายเหมือนตื่นจากนอนหลับธรรมดา อากาศเช้า  
ทำให้ร่างกายค่อยสดชื่นขึ้น แต่ก็ยังจำเหตุการณ์ที่ตื่นเต้นตกใจที่สุดใน  
ในชีวิต เหมือนตื่นจากฝันร้ายสู่ความรู้สึกปกติ เมื่อผมลุกขึ้นเปิด  
ประตูรถเดินออกมา รู้สึกว่าร่างกายทุกส่วนปกติธรรมดา ไม่รู้สึก  
เจ็บปวดในส่วนใดส่วนหนึ่ง

ผมมองเห็นชาวบ้านหลายคนมามุงล้อมดูรถของผม ก่อนที่  
ผมจะรู้สึกตัว เมื่อได้ยินการพูดจาและท่าทางของชาวบ้านเหล่านั้น  
ทำให้ผมพิศวงประหลาดใจ คนหนึ่งในจำนวนนั้นพูดขึ้นว่า

“เมื่อคืนกูได้ยินเสียงเหมือนปืนใหญ่ กูรีบวิ่งมาดูนี่กว่าอย่างไร





ก็คงเกิดเรื่อง รถยนต์คงชนกันหรือไม่ก็คงตกถนน แต่กูวิ่งมาถึงก็เห็นรถยนต์อยู่อย่างนี้ มันแปลกไว้อีกนิดเดียวมันก็จะตกถนนอยู่แล้ว แต่ไม่ยกตกวะ”

อีกคนหนึ่งสอดขึ้นว่า “คนมันยังไม่ถึงที่ไว้อ ถ้าคนถึงที่ปานนี้เนาไปแล้วกว่า”

อีกคนหนึ่งสอดขึ้นว่า “เมื่อคืนนี้เสียงระเบิดกูก็รีบวิ่งมาดูเหมือนกัน แต่กูเห็นว่ารถไม่เป็นอะไร กูยังเห็นว่ามีคนเดินอยู่รอบๆ รถ เมื่อเห็นว่ามันไม่เป็นไร กูก็เลยกลับบ้าน”

เมื่อฟังชาวบ้านพูดกันแล้วผมก็ยิ่งสงสัยมากขึ้น ผมมาคนเดียวแต่ชาวบ้านมองเห็นมีคนเดินรอบๆ รถ มันจะเป็นจริงไปได้หรือ เมื่อผมสงสัยจึงได้สนทนากับชาวบ้านว่า

“นี่พี่ชายอยู่บ้านแถวนี้หรือ เมื่อคืนได้ยินเสียงและเห็นอะไรบ้าง”

ชายในกลุ่มคนหนึ่งตอบว่า “จ๊ะ พวกเราอยู่แถวนี้แหละ เมื่อคืนนี้พวกเราได้ยินเสียงดังสนั่นเหมือนปืนใหญ่ จึงวิ่งมาดูเห็นรถไม่เป็นอะไรเลยเห็นนายนอนอยู่ในรถ แล้วเพื่อนของนายอีกคนหนึ่งเดินอยู่รอบๆ รถ ฉันทเห็นแล้วก็เลยกลับไปนอน”

ผมรีบถามต่อไปว่า “พี่ชายวิ่งมาทำไมดึกๆ แล้วเห็นคนเดินรอบรถนั้นรูปร่างอย่างไร?”

ชาวบ้านผู้นั้นตอบว่า “เราวิ่งมาดูเผื่อว่ามีรถชนกันหรือรถคว่ำตกถนน ถ้ามีคนบาดเจ็บล้มตายเราก็จะช่วยกัน ส่วนเพื่อนของนายหน้าตาเป็นอย่างไรเห็นไม่ค่อยชัด เพราะเห็นดำตะคุ่มๆ เดินไปเดินมา”

ผมได้ฟังแล้วยิ่งสงสัยหนักขึ้น จึงบอกชาวบ้านเหล่านั้นว่า “ฉันมาคนเดียว ฉันสลบไม่ได้สติอยู่จนกระทั่งเช้า ที่พี่ชายเห็นคงจะเป็นพวกชาวบ้านแถบนี้กระมัง?”





ชายชาวบ้านผู้นั้นร้องบอกว่า “ไม่ใช่พวกเราแน่ๆ”

คราวนี้ผมสังเกตเห็น เมื่อแกพูดแล้วก็ชำเลืองดูนาฬิกาข้อมือเรือนทองของผมอย่างเสียดาย แต่แล้วผมก็นึกขึ้นมาได้จึงถามพวกชาวบ้านว่า

“นี่พี่ชายรู้จักชายรูปร่างไม่สูงไม่ต่ำอายุราวแปดสิบไหม แต่ท่าทางยังแข็งแรงว่องไวเหมือนคนอายุสี่สิบ แต่หน้าแก่มากแล้ว”

ชาวบ้านในกลุ่มนั้นรู้สึกทึ่งมากบอกว่า “คนแก่รูปร่างที่ว่านี้พวกบ้านเราไม่มี เห็นมีแต่ตากงอายุราวแปดสิบ ต้องถือไม้เท้ายันตัวจะก้าวเดินทีละก้าวก็ลำบาก ไปไหนมาไหนไม่ไหวแล้วคงอยู่แต่ในบ้าน รูปร่างอย่างบอกไม่เห็นมี”

ผมจึงบอกต่อไปว่า “ลักษณะของชายแก่ที่ฉันพูดนี้ผิดกว่าคนอื่นคือ คิ้วข้างหนึ่งขาวอีกข้างหนึ่งดำ จำง่าย เมื่อกันนี้แกยังมาที่นี้”

ผมยังไม่ทันพูดจบ ชายกลุ่มนั้นก็อ้าปากตาโตร้องขึ้นว่า

“ฮา! นั่นเจ้าพ่อปู่.....นี่”

อีกคนหนึ่งทำท่าขนลุกทั้งตัว ลูบค้ำแขนแล้วดึงผ้าขาวม้าที่ห่มตัวอยู่ดึงกระชับให้แน่นรัดตัวขึ้น กิริยาแสดงว่าไม่สบายใจด้วยกันทุกคน ผมจึงถามว่า

“เจ้าพ่อปู่....ที่ว่านี้เป็นใครนะพี่ชาย ช่วยบอกหน่อยเถิด”

เสียงชายชาวบ้านพูดอย่างไม่เต็มปากว่า “เจ้าพ่อปู่เป็นผีไม่ใช่คน มือภินิหารและศักดิ์สิทธิ์มาก”

เมื่อชายกลุ่มนั้นพูดแล้วต่างก็ทยอยกันกลับ ทิ้งความงุนงงไว้ให้ผมขบคิด แล้วผมก็นึกขึ้นได้ว่า เมื่อก่อนที่ผมจะหมดสติจำได้ว่ายังไม่ได้อัปสวิตช์ ไฟหน้ายังเปิดเครื่องยนต์ยังไม่ดับ นึกกลัวว่าไฟในหม้อแบตเตอรี่คงหมด พอนึกแล้วก็ตกใจกลัวรถจะเดินทางต่อไปไม่ได้ จึงรีบเปิดประตูเข้าไปคลำดูสวิตช์ก็เห็นปิดเรียบร้อยดี นึกเท่าไรก็นึกไม่ออกว่าผมได้ปิดตอนไหนปิดได้อย่างไร เมื่อเปิด





สวิตช์แล้วก็เดินเครื่องดู เครื่องก็ติดเรียบร้อยทำให้ผมเบาใจขึ้นมาก  
รีบเข้าเกียร์ถอยหลังให้ห่างจากขอบถนน แล้วก็รีบเอาแม่แรงมายกล้อ  
หน้าเพื่อถอดยางเส้นที่ระเบิดออก เอายางอะไหล่มาเปลี่ยนใส่ใหม่  
เพื่อจะได้เดินทางต่อไป

แต่แล้วก็มองเห็นชายผู้หนึ่งกำลังขี่รถจักรยานผ่านมา ดู  
ท่าทางดีแสดงว่าเป็นคนมีความรู้ผิดกว่าชาวบ้านทั่วไป ผมจึงร้อง  
ถามชื่อหมู่บ้านและตำบล ชายผู้นั้นมีนิสัยดีตามที่เข้าใจไม่ผิด รีบลง  
จากรถจักรยานจูงเข้ามาข้างถนนใกล้รถผม แล้วก็ชี้แจงอธิบายให้  
ทราบถึงตำบลหมู่บ้าน และได้ทราบว่าชายผู้นี้เป็นครูใหญ่โรงเรียน  
ประชาบาลประจำตำบล ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลนัก ผมจึงถามถึงเจ้าพ่อ  
ปู่.....ที่ชาวบ้านเอ่ยถึงและอธิบายรูปร่างลักษณะให้ทราบ ครูใหญ่  
ผู้นั้นนิ่งอึ้งไป ผมจึงได้เล่าเหตุการณ์ที่เกิดกับตัวผมในเวลากลางคืน  
เล่าถึงนาทีสุดท้ายระหว่างความเป็นกับความตาย เจ้าพ่อปู่ได้มา  
ช่วยโดยย่นรถเอาไว้ไม่ให้ตกถนน ครูใหญ่ผู้นั้นนิ่งฟังผมเล่าด้วย  
ความสงบและสนใจครูหนึ่ง แล้วก็ใช้ความไตร่ตรองจึงพูดว่า

“เจ้าพ่อปู่.....องค์นี้ท่านเขี่ยนมมาก มีอภินิหารอิทธิฤทธิ์  
ศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้านที่มีศีลธรรมทั่วไปในตำบลนี้  
และเป็นที่ยกย่องของพวกทุจริต ผมว่าคุณเคราะห์ดีมากที่เจ้าพ่อ  
ปู่ได้ช่วยเหลือชีวิตและทรัพย์สินของคุณไว้ มิฉะนั้น คุณจะต้อง  
ลำบากแน่ เพราะเวลาที่คุณไม่ได้สติไม่รู้สึกรู้ตัว มีหวังว่าทรัพย์สินที่  
ติดตัวคุณก็จะถูกปลดออกจนไม่มีอะไรเหลือติดตัว ถ้าไม่ได้เจ้าพ่อ  
ปู่คอยคุ้มครองป้องกัน นับว่าคุณเป็นคนโชคดี เพราะพวกที่มาขึ้น  
ล้อมรถคุณอยู่ตอนเช้าๆ นั้น ผมทราบว่าล้วนแต่ตัวร้ายๆ ทั้งนั้น ถ้า  
มันรู้ว่าคุณสลบและไม่มีเจ้าพ่อปู่คุ้มกัน คงจะเหลือแต่กางเกงในติด  
ตัวเท่านั้น พวกนี้ใจร้ายมาก”

ผมกล่าวคำขอบคุณครูใหญ่ ที่มีความกรุณาชี้แจงอธิบายให้





ผมทราบ เล่าเรื่องอภินิหารของเจ้าพ่อปู่ให้ผมฟัง ทำให้ผมขนลุก  
ขึ้นมา เกิดความเลื่อมใสนับถือเจ้าพ่อปู่ยิ่งขึ้น ยกมือขึ้นไหว้ระลึก  
พระคุณเจ้าพ่อปู่ที่ได้ช่วยให้ผมรอดพ้นภัยจากอุบัติเหตุร้ายแรงบน  
ท้องถนนในครั้งนั้น

ต่อจากนั้นมาผมก็ไม่ประมาท เมื่อผมจะเดินทางไกลครั้งใด  
ผมก็จะต้องตรวจดูยางล้อหน้าก่อนอื่น ไม่อยากให้ประวัติศาสตร์  
เกิดซ้ำรอยขึ้นอีก เพราะไม่แน่ใจว่าคราวต่อไปนี้ เจ้าพ่อปู่จะใช้  
อิทธิฤทธิ์อภิหารช่วยเหลือคุ้มครองอีกหรือไม่

หลังจากผมรอดจากอุบัติเหตุวันนั้นเป็นต้นมา ผมเกิดเคารพ  
เจ้าพ่อปู่ผู้มีพระคุณอันใหญ่ยิ่งของผม ได้จัดการทำบุญใส่บาตรอุทิศ  
แผ่กุศลไปให้ท่าน บางครั้งผมมีปัญหายุ่งยากไม่สบายใจ ก็จุดธูป  
เทียนระลึกถึงท่าน จิตใจก็สบายดี

นี่แหละครับ เรื่องที่ผมเล่ามานี้ได้ประสบกับตัวผมเอง แต่  
ไม่ทราบว่าความเห็นของคุณจะรู้สึกอย่างไร เมื่อได้ฟังเรื่องราวของ  
ผมแล้ว

ข้าพเจ้าได้ฟังคำถาม พิจารณาดูแล้วจึงตอบว่า “เป็นธรรมดา  
เรื่องแปลกประหลาดมหัศจรรย์มีอภินิหารเช่นนี้ ย่อมจะมีผู้เชื่อเป็น  
ธรรมดา ในความรู้สึกของแต่ละบุคคลย่อมไม่เหมือนกัน คนอื่นเขา  
อาจไม่เชื่อ แต่ผมเชื่อแน่นอนไม่มีข้อสงสัยอะไร เพราะผมก็เคย  
ประสบการณ์มาหลายครั้ง จึงไม่มีปัญหาอะไรจะต้องคิด ทั้งผมยัง  
ได้เคยทราบว่า มีบางท่านขับรถไปในท้องถนนชนบทที่ห่างไกลเวลา  
ค่ำคืน มีชายลี้กลับขอโดยสารระหว่างทางแต่แล้วผู้ขอโดยสารก็หาย  
ไปเฉยๆ โดยไม่ได้ลงจากรถเช่นนี้เป็นต้น ทั้งผมยังเคยทราบว่า มี  
บางท่านรับคนแปลกหน้าขึ้นไปนั่งบนรถ แล้วก็คุยกันอย่างสนุกสนาน  
แต่คนอื่นมองไม่เห็นตัว ไม่ได้ยินเสียงพูดโต้ตอบของชายลี้กลับ คง  
ได้ยินแต่เสียงผู้ขับคุ้ยไปหัวเราะไป ชีมือชีไม้โบ้เบ้ไปข้างเดียว ทำ





ให้คนอื่นมองเห็นว่าเป็นคนบ้าที่คุยคนเดียวหัวเราะคนเดียว นี่ก็เป็น  
สิ่งที่แปลกประหลาดมหัศจรรย์น่าคิด และเรื่องของคุณก็เห็นจะเข้า  
กันกับเรื่องนี้”

ผมยังมีเรื่องที่น่าพิศวงในคนที่ไม่เชื่อ คือผมมีเพื่อนรักใคร่  
นับถือผู้หนึ่ง ได้สนใจในหนังสือผมมาก เมื่ออ่านแล้วก็ส่งไปให้บุตร  
ชายและบุตรสะใภ้อ่าน แต่ทั้งสองบอกว่าไม่เคยเชื่อในเรื่องวิญญูญาณ  
เลย เพราะเห็นเป็นเรื่องเหลวไหล ต่อมาดึกคืนหนึ่งบุตรสะใภ้ได้กลับ  
จากธุระ เมื่อจะกลับบ้านต้องเข้าซอยก็นึกกลัวขึ้นมา เพราะต้อง  
เดินเข้าซอยไปอีกไกล รถก็เข้าไม่ได้ จะเดินเข้าไปก็ไม่มีเพื่อน จึง  
นึกถึงเรื่องวิญญูญาณที่ไม่เคยนึกมาก่อน และนึกถึงบิดาที่ถึงแก่กรรม  
ไปแล้ว ก็พูดขึ้นคนเดียวว่า

“ถ้าวิญญูญาณมีจริง ขอให้วิญญูญาณของคุณพ่อไปส่งหนูถึง  
บ้านซิ หนูจึงจะเชื่อ”

พูดแล้วก็ตัดสินใจหักห้ามความกลัวเดินเข้าไปในซอยทันที  
ครั้นมาถึงบ้าน สามียกออกมาเปิดประตูรับ แต่แล้วก็เห็นคนยืนอยู่ข้าง  
หลังภรรยา จึงรีบเชิญให้เข้าไปนั่งในบ้าน ภรรยาเองก็สงสัยกิริยา  
ท่าทางของสามีจึงบอกว่า

“ใครที่ไหนกัน ฉันทมาคนเดียว” สามีชี้ไปทางหลังภรรยาแล้ว  
ว่า “นั่นใครล่ะที่มาส่งเธอ”

แต่พอภรรยาหันหน้าไปดูข้างหลัง ภาพนั้นก็หายไป นี่แหละ  
ครับ คนที่ไม่เคยประสบการณ์ก็ไม่เชื่อเป็นของธรรมดา เราก็  
เหมือนกัน

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ลึกลับมหัศจรรย์อภินิหารในโลกนี้ยังมีอีกมาก  
และวิญญูณศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้มีศีลธรรมอยู่ในพระพุทธศาสนา  
ข้าพเจ้าเคยได้ฟังคำสั่งสอนในทางธรรมะจากวิญญูณอันศักดิ์สิทธิ์  
และการรักษาโรคภัยไข้เจ็บโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เพียงหวังสร้าง





บารมีต่อไป จะเห็นได้ทุกครั้งผู้ประกอบการทำความดีมีศีลธรรม  
 ย่อมจะได้รับความคุ้มครองป้องกันภัยอันตราย ให้รอดพ้นได้จาก  
 อำนาจอันลึกลับมหัศจรรย์สิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่เสมอ แต่ยังไม่เคยปรากฏ  
 ว่าผู้ประกอบการชั่วใจบาปหยาบช้ำ เคยได้รับความคุ้มครองป้องกัน  
 ภัยจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้เลย เป็นเรื่องที่น่าคิดเรื่องหนึ่ง

การที่ข้าพเจ้าเขียนเรื่องนี้เพียงแต่จะให้ท่านรู้ แต่ไม่ประสงค์  
 จะให้ท่านเชื่อ เพราะการเชื่ออย่างนั้นย่อมจะไม่เกิดผลดีถ้าไม่พิจารณา  
 ถี่ถ้วนก่อน เรื่องวิญญูณเป็นปัญหาใหญ่ของโลก ทุกชาติทุกภาษา  
 ยังถกเถียงกัน ผู้ที่เคยประสบการณ์ก็เชื่อ และผู้ไม่เคยประสบการณ์  
 เลยก็ไม่เชื่อ ยังเป็นเรื่องลึกลับตั้งแต่ครั้งโบราณตลอดมาจนปัจจุบัน  
 นี้

.....

โปรดติดตามเล่ม ๖

- |              |            |
|--------------|------------|
| เรื่องที่ ๔๔ | สัจจบารมี  |
| เรื่องที่ ๔๕ | อำนาจจิต   |
| เรื่องที่ ๔๖ | ความสงสาร  |
| เรื่องที่ ๔๗ | กู่ชาติ    |
| เรื่องที่ ๔๘ | ดงบาป      |
| เรื่องที่ ๔๙ | ความกตัญญู |
| เรื่องที่ ๕๐ | พบคนดี     |



## วัตถุประสงค์ของมูลนิธิท่านผู้ให้แสงสว่างของ ท.เลียงพิบูลย์

๑. เพื่อส่งเสริม การศึกษาในสถานที่ขาดแคลน และช่วยให้ผู้ด้อยทุนทรัพย์ มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน
๒. เพื่อเกื้อกูล การพระศาสนา
๓. เพื่อเพาะนิสัย ให้ทุกคนมี ความจงรักภักดี ต่อ ชาติ ศาสนาและ พระมหากษัตริย์
๔. เพื่อปรับปรุง คุณภาพของบุคลากรในชาติให้เป็นพลเมืองดี โดยจัดให้มีการเผยแพร่ธรรมทางอากาศ นำประชาชนไปขอฟังธรรมจากพระภิกษุ สุปฏิปันโน และจัดพิมพ์เอกสารหนังสือเกี่ยวแก่การนั้น เป็นรูปเล่ม และเป็นแผ่น จำหน่าย แจก
๕. เพื่อร่วมมือ กับองค์การ การกุศลอื่นๆ เพื่อสาธารณประโยชน์
๖. ไม่ดำเนินการ เกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด



ท่านผู้ที่มีความประสงค์จะอนุเคราะห์บริจาคช่วยสบทบทุนมูลนิธิ  
ท่านผู้ให้แสงสว่างของ ท.เลียงพิบูลย์ กรุณาติดต่อได้ที่

**นายยุทธนา เพ็งปาน**

สถานีวิทยุทหารอากาศ ๐๑ มินบุรี

เขตมินบุรี กทม. ๑๐๕๑๐

ธนาณัติสั่งจ่าย ป.ณ.มินบุรี

**ติดต่อสอบถามเพิ่มเติมได้ที่**

**นางสุรีย์ กิรานนท์**

เจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ ท.เลียงพิบูลย์

โทร. ๐๒-๙๑๔๖๕๑๗, ๐๖-๙๐๕๓๑๗๑





Lotus  
or Nymphaea